

Hæstaréttardómar 1988 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

LIX. BINDI
1988

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMIDJAN H/F
MCMXC

Reglulegir dómarar Hæstaréttar 1988

Magnús Thorodsen. Forseti dómsins til 1. desember.

Guðmundur Jónsson. Varaforseti dómsins til 1. desember,
en forseti dómsins frá þeim tíma.

Guðmundur Skaftason. Varaforseti dómsins frá 1. desember.

Benedikt Blöndal. Skipaður 11. febrúar 1988.

Bjarni K. Bjarnason.

Guðrún Erlendsdóttir.

Hrafn Bragason.

Þór Vilhjálmsson.

Haraldur Henrysson. Settur hæstaréttardómari frá 1. september.

Hjörtur Torfason. Settur hæstaréttardómari frá 20. febrúar til 30.
júní 1988.

Registur

I. MÁLASKRÁ

1. HEFTI

	Dómur	Bls.
1. Sigurður Hallgrímsson gegn Agli Benediktssyni, Jarðverki hf., Slippstöðinni hf., Samvinnuferðum-Landsýn hf., Sjóvátryggingarfélagi Íslands hf. og Hauki Guðmundssyni. Uppboðsgerð úr gildi felld	7/1	1
2. Sigurjón Viðar Alfreðsson gegn Búnaðarbanka Íslands, Verzlunarbanka Íslands hf., Lífeyrissjóði verslunarmanna, Tryggingastofnun ríkisins o.fl. Útivistardómur	11/1	5
3. Ákærvaldið gegn Svani Eli Elíassyni. Kærumál. Kæruheimild. Opinbert réttarfar. Máli visað frá Hæstarétti. Réttargæslumenn	13/1	5
4. Landeigendur Ytri-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi gegn Aðalstöðinni hf. Kærumál. Valdmörk fógeta	14/1	9
5. Ákærvaldið gegn Agnari Viði Bragasynt. Kærumál. Gæsluvarðhald	14/1	11
6. Ákærvaldið gegn Anthony Lee Bellere. Kærumál. Gæsluvarðhald	4/1	14
7. Ákærvaldið gegn Braga Ólafssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	18/1	16
8. Ákærvaldið gegn Kevin Fisher. Kærumál. Gæsluvarðhald	18/1	18
9. Guðbrandur Jónsson gegn dómsmálaráðherra. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur. Samaðild	18/1	19
10. Guðmundur Bjarni Daníelsson og Guðbjartur Daníelsson gegn Hólvari Tryggvasyni. Ómerking. Heimvísun. Vanhæfi meðdómanda	19/1	24
11. Þrotabú Nesco Manufacturing hf. gegn Gerit Oy og gagnsök. Hafning máls. Málskostnaður	19/12	8
12. Hagvirki hf., gegn samgönguráðherra f.h. Vegagerðar ríkisins og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs. Verksamningur. Útboðsgögn. Sératkvæði	19/1	29
13. Ákærvaldið gegn Jens Karli Magnúsi Jóhannessyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	20/1	14

	Dómur	Bls.
14. Ákærvaldið gegn Hauki Gíslasyni. Kærumál. Dómsátt felld úr gildi	20/1	41
15. Þrotabú Stálfélagsins hf. gegn Gunnari Þór Þórhallsyni. Gjaldþrotaskipti. Frestdagur. Skuldaröð	22/1	43
16. Ákærvaldið gegn Kristjáni Inga Daðasyni. Fjársvik. Sýknað af ákæru um fjárdrátt	22/1	51
17. Sommer-Savex A/S gegn Trésmiðju Þorvaldar Ólafssonar hf. Skuldamál. Greiðsla. Vextir af skuld í erlendri mynt. Innheimtulaun	22/1	57
18. Idex Aps gegn Trésmiðju Þorvaldar Ólafssonar hf., Skuldamál. Greiðsla. Vextir af skuld í erlendri mynt. Innheimtulaun	22/1	66
19. Dansk Finér-Center A/S gegn Trésmiðju Þorvaldar Ólafssonar hf. Skuldamál. Aðildarskortur. Sýkna	22/1	70
20. Ísskip hf. gegn Svani Jóhannssyni. Vinnusamningur. Sjómannalög. Laun í veikindaforföllum	29/1	75
21. Búnaðarbanki Íslands gegn þrotabúi Vörðufells. Gjaldþrotaskipti. Riftun. Sératkvæði	29/1	79
22. Geir Viðar Vilhjálmsen gegn Alþýðubankanum hf. Útivistardómur	1/2	90
23. Jón Jóhannesson og Samvinnutryggingar gt. gegn Guðmundi Péturssyni. Útivistardómur	1/2	90
24. Rækjuverksmiðjan hf. gegn Tryggingastofnun ríkisins f.h. Lífeyrissjóðs sjómanna. Launakröfur Lögveð. Uppboðsheimild	1/2	91
25. Ingvi Óðinsson gegn Haraldi Árnasyni. Ómerking. Máli vísað frá Hæstarétti	2/2	98
26. Ákærvaldið gegn Guttormi Pétri Einarssyni. Tilbúningur og sala áfengis. Sératkvæði	10/2	104
27. Menntamálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs gegn þrotabúi Byggingafélagsins Reynis hf. Kærumál. Úrskurður um að mál skuli hafið felldur úr gildi	10/2	112
28. H/f Eimskipafélag Íslands gegn Hagtryggingu hf. Verktrygging. Samningar. Túlkun. Sératkvæði	11/2	116
29. Ákærvaldið gegn Hreini Haukssyni, Halldóri Hreinsyni, Snæbirni Halldórssyni, Gunnari Jóhannesi Magnússyni og Tryggva Eyvindssyni. Skattsvik. Sölu-skattur. Brot gegn 158. gr. alm. hegningarlaga. Sératkvæði	12/2	126
30. Aco hf. gegn Málningu hf. Endurgreiðsla víxils	15/2	142
31. Kaupfélag Eyfirðinga og Samband íslenskra samvinnufélaga vegna Efnaverksmiðjunnar Sjafnar gegn Tryggva Georgssyni. Vinnulaun. Veikindadagar. Uppsagnarfrestur	16/2	157
32. Radióbúðin hf. gegn Útvarpsauglýsingum hf. Skuldamál. Endurgreiðslukrafa	16/2	162

33. Ákærvaldið gegn Kristni Ingibergssyni. Skírlífisbrot. Sönnun. Líkamsárás. Sératkvæði	16/2	166
34. Orri hf. gegn Byggingariðjunni hf. Endurupptaka einkamáls	17/2	198
35. Ákærvaldið gegn Kolbrúnu Hafsteinsdóttur. Kærumál. Gæsluvarðhald	17/2	200
36. Kristinn Bjarnason og Erla Haraldsdóttir gegn Sigrúnu S. Daníelsdóttur og Ólafi Herði Sigtryggssyni. Hafning máls. Málskostnaður	18/2	202
37. Njarðvíkurkaupstaður gegn Landeigendafélagi Ytri-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi. Kærumál, Þinglýsing	18/2	203
38. Ákærvaldið gegn Axel Þórarni Þorsteinssyni. Líkamsárás. Þjófnaður. Endurkrafa. Skaðabætur. Skilorðs-binding	18/2	207
39. Ákærvaldið gegn Arna Óla Friðrikssyni. Manndráp. Tilraun til nauðgunar. Líkamsárás. Skilorðsrof	24/2	222
40. Ákærvaldið gegn Steingrími Njálssyni. Skírlífisbrot. Sönnun. Hælisvist. Skaðabætur. Hegningarauki	24/2	41
41. Arnarflug hf. gegn Gísla Maack. Stef nubirting. Ömerk-ing. Máli vísað frá héraðsdómi	24/2	254
42. Fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs og Tómas Sveinbjörns-son gegn Ingimundi K. Helgasyni og gagnsök. Skaða-bótamál. Lögreglumenn. Sératkvæði	24/2	256
43. Hannes Árnason og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs gegn Inga Þór Þorgrímssyni. Skaðabótamál. Lögreglu-menn. Miskabætur. Sératkvæði	24/2	267
44. Ákærvaldið gegn Gunnari Ólafssyni og Sigurði Þor-kelssyni. Fjárráttur. Opinber gjöld. Skilorð. Dómur um skaðabótakröfu ómerktur og vísað frá héraðsdómi ..	29/2	286
45. Helgi Árnason gegn Rósu Ingólfssdóttur. Kærumál. Frá-visunardómur staðfestur	29/2	298
46. Stefán Árnason gegn Ingibjörgu Ragnhildi Grétars-dóttur og gagnsök. Skaðabótamál. Líkamstjón. Örorku-mat	29/2	302
47. Ágústa Sigurðardóttir gegn Gunnari Erni Jakobssyni. Kærumál. Skiptamál. Óvígð sambúð	1/3	316
48. Verkfræðistofa Suðurlands hf. og Sigurður Guðmunds-son og bæjarsjóður Mosfellsbæjar gegn Hjörvari Óla Björgvinssyni. Skaðabætur. Ábyrgð á mannvirkjagerð. Byggingarfulltrúi. Sératkvæði	4/3	324
49. Hreiðar Hallgeirsson, Þorsteinn Bjarnason og Gísli Grétar Magnússon persónulega og og f.h. Vélgröfunn-ar hf. gegn þrotabúi Vörðufells hf. Gjaldþrotalög. Riftun	8/3	340
50. Ákærvaldið gegn Árna Inga Sigurðssyni. Kærumál. Dómsátt	8/3	346

	Dómur	Bls.
51. Borgarstjórinn í Reykjavík f.h. borgarsjóðs gegn Hannesi Kr. Davíðssyni. Gagnaöflun	9/3	349
52. Fiskiðjan Arctic hf. gegn Aðalsteini Gíslasyni. Lausa-fjárkaup. Gallar	11/3	350
53. Leasing Partners International gegn þrotabúi Hafskips. Gjaldþrotaskipti. Sértökuréttur. Vátrygging	11/3	358
54. Y gegn X. Einkarefsímál. Sönnun. Ærumeiðing. Nauðg-un. Sératkvæði	11/3	372
55. Helga M. Thors, Jóna Íris Thors og Richard R. Thors gegn hreppsnefnd Eyjahrepps, hreppsnefnd Kolbeins-staðahrepps og þinglýsingardómaranum í Snæfellsnes-og Hnappadalssýslu, Jóhannesi Árnasyni, sýslumanni. Kærumál. Synjun þinglýsingar staðfest	11/3	381
56. Gisli J. Johnsen - Skrifstofubúnaður s/f gegn Eignabank-anum hf. og Lind hf. Þingsókn	14/3	385
57. Sverrir Stefánsson gegn Þórði H. Olafssyni og gagnsök. Hafning máls. Ómaksbætur	14/3	386
58. Viðir Finnbogason hf. gegn þrotabúi Veitingamannsins hf. Útivistardómur. Ómaksbætur	14/3	386
59. Útgáfufélag Þjóðviljans og Össur Skarphéðinsson gegn Guðmundi G. Þórarinssyni. Útivistardómur. Ómaks-bætur	14/3	387
60. Dánarþú Ástu E. Fjelsted gegn Ísafjarðarkaupstað og Kaupfélagi Ísfirðinga. Eignarréttur að fjöru- og hafnar-svæði	15/3	388
61. Gunnbjörn Ólafsson gegn Friðriki Má Jónssyni. Kaup. Gallar. Samningar	15/3	400
62. Sjóvátryggingafélag Íslands hf. gegn Birgi Þór Árna-syni. Bifreiðar. Húftrygging	15/3	409
63. Stjórn Verkamannabústaða í Kópavogi f.h. Kópavogs-kaupstaðar gegn Guðmundi Benediktssyni. Uppgjör. Byggingasamvinnufélög	15/3	413
64. Ákærvaldið gegn Helga Heiðari Georgssyni. Líkams-meiddingar. Skaðabætur. Ákvörðun refsingar frestað .	15/3	422
65. Guðbrandur Jónsson gegn samgönguráðherra, fjármála-ráðherra f.h. ríkissjóðs og Flugleiðum hf. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	15/3	430
66. Ákærvaldið gegn Anthony Lee Bellere. Kærumál. Gæsluvarðhald	18/3	436
67. Ákærvaldið gegn Robert Emanuel Glad. Kærumál. Húsleit. Rannsóknargögn. Sératkvæði	18/3	437
68. Elías Rúnar Sveinsson gegn borgarstjóranum í Reykja-vík f.h. borgarsjóðs. Skaðabótamál. Íþróttaiðkun. Sér-atkvæði	18/3	441
69. Sýslusjóður Mýrasýslu gegn Óðni Sigþórssyni og gagnsök. Lax- og silungsveiði. Bætur. Matsgerð. Gerðardómur ..	17/3	449

	Dómur	Bls.
70. Jón Karlsson gegn Ragnheiði Guðmundsdóttur. Hjón. Búskipti. Krafa um ógildingu skilnaðarsamnings tekin til greina	18/3	474
71. Ákærvaldið gegn Jóhanni Sæmundssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum. Ítrekun. Sýknað af ákæru fyrir skjalafals	22/3	491
72. Ákærvaldið gegn Þorvaldi Guðmundssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum. Ítrekun	22/3	496
73. Ákærvaldið gegn Jóni Skaptasyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	22/3	502
74. Þrotabú Bláskóga hf. gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík og gagnsök. Lögtak. Vörslusvipting. Gjaldþrotalög .	22/3	507
75. Leó E. Löve gegn skattstjóranum í Reykjanesumdæmi. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	23/3	512
76. Örn Bragason gegn þrotabúi Hafskips hf. Vinnusamningur. Uppsagnarfrestur. Sératkvæði.	25/3	518
77. Ákærvaldið gegn A. Kærumál. Gæsluvarðhald. Krafa um sjúkrahúsvistun	25/3	542
78. Ákærvaldið gegn Kristjáni Erni Eliassyni og Báru Helgu Bjarnadóttur. Höfundaréttur. Bifreiðar. Umferðarlagabrot	25/3	547
79. Sjúkrastöðin Von hf. og Líknarfélagið Von gegn Fönn hf. o.fl. Útivistardómur	11/4	565
80. Sigríður Jóhannesdóttir f.h. ólögráða sonar síns, Þorsteins, gegn Hjálmari Nielssyni. Útivistardómur	11/4	565
81. Sigríður Jóhannesdóttir f.h. ólögráða sonar síns, Þorsteins, gegn Hjálmari Nielssyni. Útivistardómur	11/4	566
82. Sigríður Jóhannesdóttir f.h. ólögráða sonar síns, Þorsteins, gegn Hjálmari Nielssyni. Útivistardómur	11/4	566
83. Ólína Ingibjörg Leósdóttir og Samvinnutryggingar g.t. gegn Aðalgeiri Ársælssyni. Bifreiðar. Skaðabótamál .	12/4	567
84. Ákærvaldið gegn Grétari Péttri Sigurðssyni. Þjófnaður	14/4	571
85. Anna Þorgrímsdóttir gegn Ingibjörgu Haraldsdóttur. Kærumál. Frestur	14/4	573
86. Þórunn Guðbjörnsdóttir gegn Dvalarheimilinu Lundi. Kærumál. Frávísunardómur felldur úr gildi	15/4	575
87. Vilhelm Ingólfsson gegn Unu Sveinsdóttur. Vinnusamningur. Uppsögn	15/4	578
88. Ákærvaldið gegn Einari Sverri Einarssyni og Páli Konráð Konráðssyni Þormar. Ómerking Heimvísun. Réttarfar	22/4	586
89. Skiptaráðandi í Reykjavík f.h. þrotabús Árna Björgvinssonar gegn Jóni Einari Jakbossyni. Gjaldþrotaskipti. Riftun hafnað	22/4	590
90. Gylfi S. Guðmundsson gegn Ölmú Hansen. Fasteignakaup. Riftun. Skaðabætur	25/4	603

	Dómur	Bls.
91. Lífeyrissjóður verkalýðsfélaganna á Norðurlandi vestra gegn Jóni Ísberg sýslumanni í Húnavatnssýslu. Kærumál. Ómerking. Heimvísun	25/4	608
92. Ákærvaldið gegn Steinunni Ásmundsdóttur. Ómerking. Heimvísun	28/4	611
93. Sigurbjörn Eiríksson gegn Ásgeiri Ásgeirssyni f.h. Hestamannsins. Ómerking. Frávísun frá héraðsdómi. Fjárnámsgerð úr gildi felld	11/5	613
94. Magnús Jónsson gegn sýslumanninum í Húnavatnssýslu. Kærumál. Frávísun frá Hæstarétti	11/5	616
95. Alma Hansen gegn Gylfa S. Guðmundssyni, Guðrúnu Skarphéðinsdóttur og yfirborgarfégetanum í Reykjavík. Kærumál. Máli vísað frá Hæstarétti	17/5	618
96. Sverrir Kristjánsson gegn Globus hf., Hákon H. Kristjónssyni, Malbikunarstöð Reykjavíkur, Kjörbúðinni Hólagarði hf., Búnaðarbanka Íslands, innheimtumanni ríkissjóðs í Mosfellsbæ og Axel Ström Óskarssyni. Þinglýsing. Úthlutun uppboðsandvirðis	17/5	619
97. Hákon H. Kristjánsson gegn Globus hf., Sverri Kristjánssyni, Malbikunarstöð Reykjavíkur, Kjörbúðinni Hólagarði hf., Búnaðarbanka Íslands, innheimtumanni ríkissjóðs í Mosfellsbæ og Axel Ström Óskarssyni. Þinglýsing. Úthlutun uppboðsandvirðis	17/5	625
98. Þorvaldur Þorsteinsson gegn Trésmiðjunni Jaðri hf. Verksamningur	17/5	631
99. Ákærvaldið gegn Ásbirni Andrasyni. Þjófnaður. Fjárdráttur. Skaðabætur	19/5	651
100. Andri hf. gegn Sambandi Íslenskra Samvinnufélaga iðnaðardeild. Áskorunarmál. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi. Sératkvæði	19/5	664
101. Ákærvaldið gegn X. Skírlífisbrot. Sönnun Sératkvæði	19/5	666
102. Gestur Jónsson og Albert Sigurðsson gegn Aðalgeiri Sigurðssyni. Bifreiðar. Skaðabótamál. Likamstjón. Fyrning vaxta. Kvittun	19/5	677
103. Jóhanna Sigurðardóttir, Sverrir Sigurðsson, Vilborg Sigurðardóttir, Gunnhildur Sigurðardóttir, Jakobína Sigurðardóttir, Skafti Jónsson, Hildur Jónsdóttir og Árni Jónsson gegn Árna Árnasyni. Landskipti. Jarðamöt.	19/5	683
104. Kristján Benediktsson og Ólöf Ísfeld gegn Höskuldi Sæmundssyni og Pálinu Kristínu Guðlaugsdóttur og gagnsök. Fasteignir. Makaskipti. Riftun. Galli	24/5	693
105. Ákærvaldið gegn Ómari Erni Sæmundssyni. Bifhjól. Brot gegn umferðarlögum	30/5	720
106. Ákærvaldið gegn Baldvin Björnssyni og Sigrúnu Elisabetu Gunnarsdóttur. Kærumál Vanhæfi dómara	30/5	729

	Dómur	Bls.
107. Verksmiðjan Vífilfell hf. gegn þrotabúi Hafskips hf. Farmgjald. Gjaldþrotaskipti. Sönnun	30/5	734
108. Svava Þórðardóttir gegn Kristjáni Snorrasyni. Lögskýring. Fjölbýlishús. Ábyrgð húseiganda	30/5	742
109. Bjarni Óskarsson gegn Rolf Johansen og Jóni Ragnarsyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/6	752
110. Hilda Hafsteinsdóttir gegn Mjólkursamsölunni í Reykjavík. Útivistardómur	1/6	752

2. HEFTI

111. Sigurður Einarsson og Sveinbjörg Aðalsteinsdóttir gegn Útgerðarfélagi Akureyrar. Útivistardómur	1/6	753
112. Kristín Traustadóttir og Halldór Jónsson gegn Gerpi hf. Útivistardómur	1/6	753
113. Kjartan Ingimarsson og Sjóvátryggingarfélag Íslands h.f. gegn Hjalta Þórarinssyni og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótarmál. Sakarskipting. Líkamstjón. Örorkumat	1/6	754
114. Ákærvaldið gegn Donnie Stewart og Warren Wayne Wilson. Kærumál. Gæsluvarðhald	1/6	769
115. Normex hf. gegn Kristófer Magnússyni. Vinnusamningar. Fjárnám	1/6	772
116. Ákærvaldið gegn Guðmundi Þór Guðmundssyni. Fyrning sakar	1/6	779
117. Garðar Alfónsson gegn dómsmálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs. Máli vísað frá héraðsdómi. Skaðabótarmál. 18. kafli laga nr. 74/1974	2/6	786
118. Ákærvaldið gegn Valdimar Oddgeiri Hermannssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	3/6	794
119. Ákærvaldið gegn Sæmundi Þór Sæmundssyni. Þjófnaður. Skilorðsrof	3/6	797
120. Halldór Ragnarsson gegn Margréti Bárðardóttur og yfirborgarfégetanum í Reykjavík. Kærumál. Greiðslustöðvun. Réttarfarsvítur	3/6	800
121. Halldór Ragnarsson gegn Helga Friðgeirssyni og yfirborgarfégetanum í Reykjavík. Kærumál. Greiðslustöðvun. Réttarfarsvítur	3/6	802
122. Ákærvaldið gegn Sverri Róbert Guðmundssyni. Tékkasvik. Hylming. Skilorðsrof	3/6	805
123. Alma Hansen vegna Tónlistarskóla Vesturbæjar gegn borgaryfirvöldum Reykjavíkur. Kærumál. Máli vísað frá Hæstarétti	7/6	812
124. Þórólfur Kristjánsson gegn Hilmi hf. Vinnusamningur. Sjómannalög. Sönnun. Sératkvæði	7/6	814
125. Tæknifræðingafélag Íslands gegn iðnaðarráðherra og Birni Gunnarssyni. Tómlæti. Stjórnsýsla. Starfsheiti. Sératkvæði	7/6	820

	Dómur	Bls.
126. Hörður Jónsson gegn Fanný Jónmundsdóttur. Útburðargerð. Húsaleiga. 45. gr. laga nr. 75/1973	8/6	831
127. Guðmundur Sigurjónsson gegn Ólafi B. Ólafssyni. Útburðargerð	8/6	835
128. Jón Jóhannsson og Samvinnutryggingar g.t. gegn Guðmundi Péturssyni. Bifreiðar. Skaðabætur. Sératkvæði	8/6	840
129. Jón Ó. Ragnarsson gegn Iðnþróunarsjóði. Kærumál. Skuldamál. Vitni	9/6	845
130. Þrotabú Heimis hf. gegn Ólíuverslun Íslands hf. Gjaldþrotaskipti. Skuldaröð. Veðréttindi	9/6	848
131. Ákæruvaldið gegn Hannesi Þór Traustasyni. Rán ...	15/6	857
132. Ákæruvaldið gegn Erlendi Einarssyni, Hjalta Pálssyni, Sigurði Árna Sigurðssyni, Gísla Theodórssyni og Arnóri Valgeirssyni. Fjársvik	15/6	862
133. Ákæruvaldið gegn Bergsveini Þórarinssyni. Bifreiðar. Manndráp af gáleysi. Brot gegn umferðarlögum	16/6	938
134. Jörundur Bjarnason gegn Rækjuveri hf. Vinnusamningur. Sjómannalög. Uppsögn	16/6	943
135. Ákæruvaldið gegn Gunnlaugi Gunnlaugssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	16/6	949
136. Pálmi Lórensson gegn Byggðasjóði, Útvegsbanka Íslands hf., Sláturfélagi Suðurlands, Byko o.fl. Nauðungaruppboð. Ómerking. Réttarfar	16/6	954
137. Pálmi Lórensson gegn Útvegsbanka Íslands, Byko sf., Ágæti hf., Verksmiðjunni Vífilfelli hf. o.fl. Nauðungaruppboð. Ómerking. Réttarfar	16/6	958
138. Pálmi Lórensson gegn Byggðasjóði, Útvegsbanka Íslands hf., Byko sf., Ágæti hf., Verksmiðjunni Vífilfelli hf., Sanitas hf. o.fl.	16/6	962
139. Pálmi Lórensson gegn Byggðasjóði, Útvegsbanka Íslands hf., Byko sf. o.fl. Uppboð	16/6	969
140. Pálmi Lórensson gegn innheimtumanni ríkissjóðs í Vestmannaeyjum, Búnaðarbanka Íslands, Hljómbæ hf. o.fl. Ómerking. Réttarfar	16/6	976
141. Pálmi Lórensson gegn Byggðasjóði, Útvegsbanka Íslands hf., Sláturfélagi Suðurlands o.fl. Nauðungaruppboð. Ómerking. Réttarfar	16/6	978
142. Ástdís Kristjánsdóttir gegn Sveini Björnssyni, Birni Inga Sveinssyni og Margréti Jónu Sveinsdóttur. Samningar. Fasteignakaup. Gallar. Skuldamál. Vextir	21/6	982
143. Ákæruvaldið gegn Óla Guðmundi Jóhannssyni. Fjárdráttur. Brot í opinberu starfi	22/6	990
144. Steinar Guðjónsson gegn Heimi Guðmundssyni. Verk-samningur. Geymslugreiðsla. Löghald	23/6	1005
145. Guðrún Skarphéðinsdóttir gegn Þorvaldi Ara Arasyni. Kærumál. Þinglýsing	23/6	1012

	Dómur	Bls.
146. Guðjón Steingrímsson gegn Þórði Þórðarsyni og uppboðshaldaranum á Akranesi. Kærumál. Uppboð.....	24/6	1015
147. Konráð Vilhjálmsón gegn Taki sf. Kærumál. Máli vísað frá héraðsdómi. Mátsgærd.....	24/6	1018
148. Ákærvaldið gegn Sæmundi Sæmundssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	24/6	1020
149. Þorbjörn Tómasson gegn Kópavogskaupstað. Kærumál. Frávísunardómur felldur úr gildi. Sakarefni.....	27/6	1023
150. Ákærvaldið gegn Stefáni Þorkatli Karlssyni. Þjófnadur. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum. Ítrekun. Ákæra	27/6	1027
151. Trausti Haraldsson, Kristján Árnason og Arnald Reykdal gegn Gunnari Berg Gunnarssyni. Kærumál. Frávísunardómur felldur úr gildi.....	28/6	1032
152. Örn Halldórsson gegn Ísfiski sf. Ómerking. Heimvísun. Áfrýjunarstefna. Leiðbeiningarskylda.....	29/6	1034
153. Blaðaprent hf. gegn Persíu hf. og skiptaráðandanum í Reykjavík. Kærumál. Greiðslustöðvun felld úr gildi..	29/6	1039
154. Alma E. Hansen gegn Haraldi V. Haraldssyni, Ólafi Sigurgeirssyni og yfirborgarfégetanum í Reykjavík. Kærumál. Lögvaldsgerð felld úr gildi.....	29/6	1043
155. Ákærvaldið gegn bæjarfégetanum á Akureyri og Valgarði Óla Jónassyni. Kærumál. Frávísunardómur felldur úr gildi.....	4/71	1046
156. Ákærvaldið gegn Jóhannesi Hólm Reynissyni. Fjárdráttur. Brot í opinberu starfi. Sératkvæði í héraði .	6/7	1049
157. Vélsmiðjan Faxi hf. og Lifeyrissjóður verkalyðsfélaga á Suðurlandi gegn Skemmtigarðinum hf. Greiðslustöðvun	6/7	1088
158. Ákærvaldið gegn Sigurði Hólm Sigurðssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	9/7	1090
159. Ákærvaldið gegn Bjarna Leifi Péturssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	22/8	1092
160. Ákærvaldið gegn Garðari Garðarssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	9/9	1094
161. Ella Kolbrún Kristinsdóttir og Gunnar Friðbjörnsson gegn Garðakaupstað og til réttargæslu félagsmálaráðuneyti, Unu Hannesdóttur og Geir Ingimarssyni. Kærumál. Máli vísað frá héraðsdómi	12/9	1096
162. Ásgeir J. Guðmundsson, Halldór S. Guðmundsson, Jónína Guðmundsdóttir og Kristín S. Guðmundsdóttir gegn skiptaráðandanum í Hafnarfirði. Kærumál. Máli vísað frá Hæstarétti	12/9	1099
163. Eigandi og útgerðarmaður m/s Kongsaa gegn eigendum og áhöfn b/v Stálvíkur. Kærumál. Máli vísað frá Hæstarétti	15/9	1102

	Dómur	Bls.
164. Ákærvaldið gegn Bjarna Leifi Péturssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	16/9	1105
165. Ákærvaldið gegn Sigurlín Láru Þorsteinsdóttur. Kærumál. Gæsluvarðhald	16/9	1107
166. Íshúsfélag Ísfirðinga hf. gegn Benedikt Sigurðssyni, Guðmundi Páli Kristjánssyni og Verkfræðistofu Sigurðar Thoroddsen hf. Kærumál. Ómerking. Heimvísun. Frávísunardómur úr gildi felldur	20/9	1109
167. Ákærvaldið gegn Skúla Helga Skúlasynt. Kærumál. Gæsluvarðhald	20/9	1125
168. Ákærvaldið gegn Davíð Þór Sigurbjartssyni. Kærumál. Ökuleyfissvipting. Valdframsal	21/9	1127
169. Einar Karl Hallvarðsson gegn Grétari Sigurðssyni. Bifreiðar. Ábyrgð á dýrum. Skaðabætur	21/9	1130
170. Bjarni Jónasson gegn stjórn verndaðs vinnustaðar Vestmannaeyjum, Heimaeyjar kertaverksmiðju. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	22/9	1140
171. Húsfélögin Álftamýri 32, Álftamýri 34 og Álftamýri 36 gegn Ólafi Þorgeirssyni. Sameign. Fjölbýlishús	26/9	1144
172. Guðmundur Kristinsson gegn Stofnlánadeild landbúnaðarins. Úthlutun uppboðsandvirðis. Þinglýsing. Veðleyfi	27/9	1152
173. Sigurður Andrés Kristinsson gegn Jóhannesi B. Jóhannessyni og Nývarði Ólfjörð Jónssyni. Landamerki. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi. Áfrýjunarfrestur. Réttarfar	29/9	1157
174. Ákærvaldið gegn Stefáni Þorkatli Karlssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	29/9	1167
175. Hrafnhildur Kjartansdóttir gegn Sigurði H. Guðmundssyni. Fasteignakaup. Gjaldfelling Fjárnámsgerð staðfest	29/9	1169
176. Bjarni Óskarsson gegn Rolf Johansen og Jóni Ragnarsyni. Útivistardómur	3/10	1175
177. Carl J. Eiríksson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	3/10	1176
178. Lúðvík Th. Halldórsson gegn Eyðublaðatækni hf. Útivistardómur	3/10	1176
179. Jón Loftsson hf. gegn tollstjóranum í Reykjavík. Útivistardómur	3/10	1177
180. Sigmar Stefán Pétursson gegn Stef, Kjötmiðstöðinni hf., Seglagerðinni Ægi hf., Natan og Olsen hf., Guðjóni Pálssyni, Heimilistækjum hf., Landsbanka Íslands, Iðnaðarbanka Íslands hf., Árvakri hf., Ferðaskrifstofunni Útsýn hf., Félagi starfsfólks í veitingahúsum, Hávöxtunarfélaginu hf., og Félagi framreiðslumanna. Útivistardómur	3/10	1177
181. Guðný Þ. Böðvarsdóttir gegn Rafni hf. Útivistardómur	3/10	1178

	Dómur	Bls.
182. Þórunn Guðmundsdóttir gegn Nóa-Siríusi hf. Fjárnámsgerð staðfest	3/10	1179
183. Ákærvaldið gegn Val Benjamín Bragasynt. Hylming. Réttarfarsannmarkar	3/10	1181
184. Ákærvaldið gegn Bjarna Sigurðssynt. Kærumál. Gæsluvarðhald	4/10	1187
185. Ákærvaldið gegn Skúla Úraniússynt. Bifreiðar. Manndráp af gáleysi. Umferðarlög	4/10	1189
186. Matthías Einarsson gegn Kaupfélagi Berufjarðar. Fjárnámsgerð felld úr gild. Réttarfar	6/10	1199
187. Ákærvaldið gegn Gylfa Árnasynt. Þjófnaður. Skilorð	6/10	1202
188. Ása Jónsdóttir og Tómas Karlsson gegn Gylfa Pálssynt og gagnsók. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi ..	10/10	1207
189. J. Hinriksson hf. gegn ríkissjóði og Þróunarsamvinnustofnun Íslands. Samningar. Lausafjar kaup. Sönnun ..	12/10	1211
190. Ákærvaldið gegn Agnesi Eypórsdóttur og Magnúsi Jónssynt. Kærumál. Frávísunardómur felldur úr gildi. Réttarfar	13/10	1217
191. Pétur Gunnlaugsson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík, Valgarð Briem hrl., Landsbanka Íslands, Ólafi Ragnarsynt hrl., Árvakri hf., Flugleiðum hf., Samvinnutryggingum g.t., Híbýlum sf., Jóni Guðmundssynt, Hallgrími Magnússynt, Póstgíróstofunni og Húsasmiðjunni hf. Frestur. Máli vísað frá Hæstarétti	13/10	1222
192. Pétur Gunnlaugsson gegn Steypistöðinni hf., Gjaldheimtunni í Reykjavík, Gísla Baldri Garðarssynt hrl., Samvinnutryggingum g.t., Hallgrími Magnússynt, Samvinnubankanum hf., Alþýðubankanum hf., Ólafi Bjarna Finnbogasynt, Ræstingamiðstöðinni hf., Ólafi Thoroddsen hdl., Híbýlum sf., Völundi hf., Flugleiðum hf., tollstjóranum í Reykjavík, Landsbanka Íslands, Árvakri hf., Ásgeiri Jónssynt hdl., Lífeyrissjóði verslunarmanna, Birni Ól. Hallgrímssynt hdl., Viðari Guðjohnsen, Stefáni Tyrfingssynt og Sigurði Kristjánssynt. Frestur. Máli vísað frá Hæstarétti	13/10	1224
193. Pétur Gunnlaugsson f.h. einkafirma síns Leigumúla gegn Sigurmar Albertssynt hrl., Vinnustofunni Klöpp, Landsbanka Íslands, Árna Vilhjálmsynt hdl., Gjaldheimtunni í Reykjavík, Guðmundi Jónssynt hdl., Flugleiðum hf., Sparisjóði Reykjavíkur og nágrennis, Samvinnutryggingum g.t., Gísla Baldri Garðarssynt hdl., Ólafi Gunnlaugssynt, Híbýlum sf., Verslunarbanka Íslands hf., Sigurði I. Halldórssynt hdl., Bókabúð Lárusar Blöndal, Árvakri hf., Árna Einarssynt hdl. og Almennum tryggingum hf. Frestur. Máli vísað frá Hæstarétti ..	13/10	1226
194. Ólafur Ragnarsson gegn Gottskálki Jóni Bjarnasynt		

	Dómur	Bls.
vegna Krana sf. Frestur. Máli vísað frá Hæstarétti	13/10	1228
195. Sjúkrastöðin Von hf. og Líknarfélagið Von gegn Fönn hf., Daniel Ólafssyni, Hf. Eimskipafélagi Íslands, Alþýðubankanum hf., Útvegsbanka Íslands hf., Iðnaðarbanka Íslands hf., Kaupfélagi Rangæinga, Póstgíróstofunni, Gjaldheimtunni í Reykjavík, Guðrúnu Skarphéðinsdóttur, Guðmundi Jónssyni hdl. f.h. Berlingske Tidende A/S, Ríkarði Pálssyni, Brynjólfi Eyvindssyni hdl., Ingólfi Friðjónssyni hdl., Kristjáni Ómari Kristjánssyni, Jóhannesi Jónssyni og Grétari Haraldssyni. Frestur. Máli vísað frá Hæstarétti	13/10	1229
196. Ákærvaldið gegn Kristjáni Björgvinssyni. Bifreiðar. Manndráp af gáleysi. Umferðarlög	13/10	1231
197. Ákærvaldið gegn Magnúsi Einarssyni og Friðþjófi Bragasyni. Ávana- og fikniefni. Eignarupptaka. Hegningarauki	17/10	1241
198. Oliúverslun Íslands hf. gegn Margréti Sverrisdóttur. Kærumál. Máli vísað frá héraðsdómi	17/10	1249
199. Ásgeir Valdimarsson gegn Teiti Jónassyni. Skaðabótamál. Lausafjárkaup. Sératkvæði	17/10	1252
200. Einara Sigurbjörg Einarsdóttir gegn Arnari Moubarak. Kærumál. Skiptamál. Hjón	19/10	1260
201. Ákærvaldið gegn Gústav Reinholt Gústavssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	19/10	1269
202. Ákærvaldið gegn Hallgrími Pétri Gústavssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	19/10	1271
203. Benedikt Óskarsson gegn Birni Emilssyni. Fjárnámssgerð	19/10	1273
204. Benedikt Óskarsson gegn Birni Emilssyni. Fjárnám	19/10	1277
205. Ákærvaldið gegn Valtý Ómari Guðjónssyni. Þjófnaður	20/10	1281
206. Jóhann Þorvaldsson gegn Hf. Eimskipafélagi Íslands. Skaðabótamál. Sjómenn. Siglingalög. Sératkvæði ...	21/10	1285
207. Ákærvaldið gegn Valgeiri Vésteini Jósafatssyni. Nauðgun. Skaðabætur. Sönnun	21/10	1293
208. Gylfi Snædahl Guðmundsson gegn Birni Guðmundssyni. Húsaleiga. Skaðabætur. Matsgerð. Kröfugerð. Vextir	24/10	1307
209. Steingrímur Steingrímsson, Haraldur Steingrímsson og Gilbert Sigurðsson vegna þrotabús Pólarhúss hf. samkvæmt 114. gr. laga nr. 6/1978 gegn Ragnari Tómasyni, Þorsteini Steingrímssyni og Sparisjóði Reykjavíkur og nágrennis. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi	25/10	1319
210. Verkalýðsfélagið Jökull gegn Hraðfrystihúsi Ólafsvíkur og gagnsök. Lögtakmál. Innheimtuþóknun. Sératkvæði	25/10	1326

	Dómur	Bls.
211. Ingibjörg Haraldsdóttir gegn Önnu Þorgrímsdóttur og gagnsök. Skaðabótamál. Vanheimild. Fasteign	26/10	1334
212. Straumnes hf., Patreksfirði, gegn Straumnesi hf., Reykjavík. Firma hlutafélags. Dagsektir	26/10	1341
213. Hvoll hf., Eyrarbakka, gegn Hvoli hf., Reykjavík. Firma hlutafélags. Dagsektir	26/10	1344
214. Hekla hf. gegn Bjöllunni hf. og gagnsök. Firma. Vörumerki	27/10	1349
215. Guðmundur Bergsteinn Jóhannsson gegn Magnúsi Sigurðssyni. Kærumál. Frávísunardómur felldur úr gildi. Gerðardómur. Lögsaga. Réttarfar	27/10	1354
216. Jón Ingi Guðjónsson gegn Kristínu Jónsdóttur. Fjárnám felld úr gildi. Sönnun	13/10	1360
217. Ingibjörg Pálsdóttir gegn Fasteignabjónustunni. Fasteignasala. Kröfugerð. 45. gr. laga nr. 75/1973	31/10	1367
218. Lækjarveitingar hf. gegn Sérsmíði hf. Útivistardómur	2/11	1372
219. Páll Finnbogason gegn Samvinnubanka Íslands vegna Samvinnubanka Íslands á Selfossi. Útivistardómur ..	2/11	1373
220. Sveinn Gunnar Óskarsson gegn Þb. Töggs hf. Ómerk-ing. Heimvísun. Gjaldþrotalög. Réttarfar	2/11	1374
221. Ákærvaldið gegn Ragnari Erni Eiríkssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	2/11	1379
222. Akraneskaupstaður gegn Birni Jónssyni og Björn Jónsson gegn Akraneskaupstað, menntamálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. rikissjóðs. Ráðningarsamningur. Uppsögn. Skaðabætur. Grunnskólalög	7/11	1381
223. Ákærvaldið gegn Jóni Árnasyni. Rán. Skaðabætur	8/11	1396
224. Guðmundur Sigurjónsson gegn Ábyrgð hf. Vátrygging. Túlkun á vátryggingarskilmálum	9/11	1401
225. Ákærvaldið gegn X. Líkamsárás. Skilorð. Frestun refs-ingar	14/11	1411
226. Hildur Halldóra Karlsdóttir gegn Ernu Kristínu Siggeirsdóttur. Lausafjar kaup. Gallar. Útivist stefndu í héraði. Áfrýjunarfrestur. Kröfu um, að fjárnámsgerð verði felld úr gildi, vísað frá Hæstarétti	17/11	1416
227. Sigurbjörn Eiríksson gegn Ólafi Jónssyni og gagnsök. Samningar. Gildi löggerninga. Málamyndagerningur	17/11	1422
228. Guðlaug Erla Skagfjörð gegn Þorsteini Stefánssyni. Hjón. Búskipti við skilnað	18/11	1432
229. Ákærvaldið gegn X. Kærumál. Hafnað kröfu um ógildingu áminningar	21/11	1440
230. Ákærvaldið gegn Sólrúnu Elíðóttur. Kærumál. Gæsluvarðhald	21/11	1442
231. Ásgeir Sigurðsson gegn skiptaráðandanum í Reykjavík. Kærumál. Skipti. Réttarneitun. Máli vísað frá Hæstarétti	23/11	1443

	Dómur	Bls.
232. Bæjarstjórinn á Akureyri f.h. Eftirlaunasjóðs Akureyrarbæjar gegn Ágústi Halblaub. Lífeyrisréttur. Túlkun kjarasamninga	23/11	1447
233. Bragi Björnsson gegn Þorsteini Hreggviðssyni, Sverri Kristinssyni og Unnsteini Beck f.h. Eignamiðlunarinnar og persónulega. Fasteignakaup. Fasteignasala. Skaðabótamál	24/11	1453
234. Leifur Haraldsson gegn Rafiðnaðarsambandi Íslands. Kjarasamningar. Sjúkrasjóðsgjald. Orlofssjóðsgjald ..	24/11	1464
235. Ákærvaldið gegn Steini Ármanni Stefánssyni. Kærumál. Úrskurður héraðsdómara um að víkja sæti felldur úr gildi	29/11	1473
236. Hlynur Antonsson gegn Kreditkortum hf. Útivistardómur	2/12	1474
237. Karl Jónsson gegn Sjóðvarpsmiðstöðinni hf. Kærumál. Þinglýsing	6/12	1475
238. Arnar Sigurðsson gegn Birgi Sigurðssyni. Lausafjárkaup. Galli. Ábyrgð. Vextir	9/12	1477
239. Ákærvaldið gegn Sigþóri Heiðari Hrafnssyni og Steindóri Ingimar Steindórssyni. Sameining mála. Ákæru vísað frá héraðsdómi að hluta. Þjófnaður. Nytjastuldur. Brot gegn 157. gr. alm. hegningarlaga. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum. Ítrekun	9/12	1485
240. Ákærvaldið gegn Kristni Snæfeld Haukdal Styrmissyni. Bifhjól. Brot gegn umferðarlögum. Ítrekun. Ákæra	12/12	1495
241. Ákærvaldið gegn Lúðvík Eirikssyni. Tékkasvik. Skilorð	12/12	1500
242. Björn Magnússon, eigandi og ábúandi Syðra-Hóls gegn landbúnaðarráðherra sem eiganda Höskuldsstaða. Landamerksamál. Sératkvæði	14/12	1504
243. Stefán G. Stefánsson, Þóroddur Stefánsson og Þ. Stefánsson & Co. gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík, bæjarfógetanum í Kópavogi, Landsbanka Íslands, Iðnaðarbanka Íslands hf., Alþýðubankanum hf., Gjaldheimtunni í Hafnarfirði, Sambandi íslenskra samvinnufélaga, bæjarfógetanum í Hafnarfirði og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs. Uppboð. Máli vísað frá Hæstarétti	14/12	1515
244. Ákærvaldið gegn Haldi Sverrissyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	15/12	1523
245. Ákærvaldið gegn Jóni Svavarssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	15/12	1527
246. Sigurður Ármann Sigurjónsson gegn umsjónarnefnd leigubifreiða, samgönguráðherra og til réttargæslu lögreglustjóranum í Reykjavík. Stjórnarskrá. Atvinnuleyfi. Leigubifreiðar. Sératkvæði	15/12	1532

	Málaskrá		XIX
		Dómur	Bls.
247.	Lífeyrissjóður Tæknifræðingafélags Íslands gegn Um- sjónarnefnd eftirlauna. Aðildarhæfi. Greiðsluskylda líf- eyrissjóða vegna eftirlauna aldraðra. Stjórnarskrá ...	15/12	1540
248.	Ákærvaldið gegn Atla Björnssyni. Áfengis- og tolla- lagabrot. Eignarupptaka	16/12	1558
249.	Ákærvaldið gegn Hirti Inghórssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	16/12	1562
250.	Ákærvaldið gegn Sigdóri Ólafi Sigmarssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	16/12	1564
251.	Ákærvaldið gegn Andrési Bjarna Sígurvinssyni. Bif- reiðar. Brot gegn umferðarlögum	16/12	1567
252.	Guðmundur Björgúlfsson gegn Guðlaugi Úlfarssyni og gagnsök. Lausafjárkaup. Galli. Afsláttur. Vextir	16/12	1570
253.	Rafmagnsveita Reykjavíkur gegn Kristjönu Eyvinds- dóttur. Kærumál. Áskorunarmál Varnarþing	16/12	1578
254.	Þrotabú Akurs hf. gegn Jóni Rafni Högnasyni og Helga B. Helgasyni. Frestur	16/12	1580
255.	Hjördís Hvanndal gegn Sigríði Jónu Árnadóttur, Margréti Sigríði Árnadóttur og Kristni Árna Árnasyni. Frestur. Máli vísað frá Hæstarétti	16/12	1581
256.	Ákærvaldið gegn Einari Sigurjónssyni. Manndráp. Skjalafals. Þjófnaður. Skaðabætur	19/12	1583
257.	Ákærvaldið gegn Svani Elí Eliassyni. Manndráp. Máls- varnarlaun. Réttargæsluþóknun. Sératkvæði	19/12	1604
258.	Þrotabú Hafskips hf. gegn Tækja-Tækni hf. Hlutfjár- aukning. Tómlæti. Gjaldþrotaskipti. Sératkvæði	20/12	1624
259.	Þrotabú Hafskips hf. gegn Finnboga Kjeld. Hlutfjár- aukning. Tómlæti. Gjaldþrotaskipti	20/12	1646
260.	Þrotabú Hafskips hf. gegn Matthíasi Kjeld. Hlutfjár- aukning. Tómlæti. Gjaldþrotaskipti. Umboð	20/12	1653
261.	Þrotabú Hafskips hf. gegn Saltsölunni hf. Hlutfjár- aukning. Tómlæti. Gjaldþrotaskipti	20/12	1661
262.	Hörður Rist Ólafsson gegn Sigurjóni Sigurðssyni, Böðvari Bragasyni og Bjarka Eliassyni. Kærumál. Frá- vísunardómur staðfestur	20/12	1668
263.	Ákærvaldið gegn Viði Kristjánssyni. Kærumál. Gæslu- varðhald	20/12	1671
264.	Ákærvaldið gegn Óla Pálma Halldóri Þorbergssyni. Ómerking. Heimvísun. Ákæra	20/12	1673
265.	Ákærvaldið gegn Ásgeiri Þór Ásgeirssyni. Okur. Ákæra	20/12	1678
266.	Kristmundur Ásmundsson gegn Ríkisendurskoðun. Kærumál. Opinbert mál. Aðgangur að sjúkraskýrslum. Úrskurður felldur úr gildi. Réttarfar	21/12	1689
267.	Þrotabú Reykhólaskips hf. gegn Tryggingamiðstöðinni hf. og Tryggingamiðstöðin hf. gegn Skipafélaginu Vík-		

	Dómur	Bls.
um hf. Farmsamningur. Farmskemmdir. Skaðabótamál. Sjóveðréttur. Sératkvæði	21/12	1696
269. Ákærvaldið gegn Kristjáni Erni Kristjánssyni og Sæmundi Auðunssyni. Ávana- og fíkniefni. 173. gr. a almennta hegningarlaga nr. 19/1940. Lög nr. 65/1974. 40. og 77. gr. laga nr. 74/1974. Eignarupptaka. Sératkvæði	21/12	1713
270. Ákærvaldið gegn Birgi Guðmundssyni. Kærumál. Gæsluvarðhald	22/12	1737

II. NAFNASKRÁ

A. Einkamál

	Bls.
Aco hf.	142
Aðalgeir Axelsson	567
Aðalgeir Sigurðsson	677
Aðalsteinn Gíslason	350
Aðalstöðin hf.	9
Akraneskaupstaður	1381
Albert Sigurðsson	677
Alma Hansen 603, 618, 812,	1043
Almennar tryggingar hf.	1226
Alþýðubankinn hf. 1229,	1515
Andri hf.	664
Anna Þorgrímsdóttir 573,	1334
Arnald Reykdal	1032
Arnar Moubarak	1260
Arnar Sigurðsson	1477
Arnarflug hf.	254
Arnmundur Þorbjörnsson	962
Auglýsingaþjónustan hf.	958
Axel Ström Óskarsson	619
Ábyrgð hf.	1401
Ágúst Halblaub	1447
Ágústa Sigurðardóttir	316
Ágæti 954, 958, 962,	969
Árni Árnason	683
Árni Bergmann	387
Árni Einarsson hdl	1226
Árni Jónsson	683
Árni Vilhjálmsson hrl.	1226
Árvakur hf. 1177, 1222, 1224,	1226
Ása Jónsdóttir	1207
Ásdís Kristjánsdóttir	982
Ásgeir Ásgeirsson	613
Ásgeir Þór Ásgeirsson	1678
Ásgeir J. Guðmundsson	1099
Ásgeir Jónsson hdl	1224
Ásgeir Sigurðsson	1443

	Bls.
Ásgeir Valdimarsson	1252
Benedikt Óskarsson	1273, 1277
Benedikt Sigurðsson	1109
Berlingske Tidende A/S	1229
Birgir Sigurðsson	1477
Bjallan hf	1349
Bjarki Eliasson	1668
Bjarni Gunnarsson	954, 958, 969, 976, 979
Bjarni Jónasson	1140
Bjarni Óskarsson	752, 1175
Björn Þór Árnason	409
Björn Emilsson	1273, 1277
Björn Jónsson	1381
Björn Magnússon	1504
Björn Ingi Sveinsson	982
Björn Guðmundsson	1307
Björn Gunnarsson	820
Björn Ólafur Hallgrímsson hdl	1224
Blaðaprent hf	1039
Borgarsjóður Reykjavíkur	349, 441
Borgarstjórinn í Reykjavík	349, 441
Borgaryfirvöld Reykjavíkur	812
Bókabúð Lárusar Blöndal	1226
Bragi Björnsson	1453
Brunabótafélag Íslands	958, 969
Brynjólfur Eyvindsson hdl	1229
Búnaðarbanki Íslands ...	5, 79, 619, 625, 954 958, 962 969, 976, 979
Byggðasjóður	954, 962, 969, 978
Byggingariðjan hf.	198
Byko sf	954, 958, 962, 969, 978
Bæjarfógetinn í Hafnarfirði	1515
Bæjarfógetinn í Kópavogi	1515
Bæjarsjóður Mosfellsbæjar	324
Bæjarstjórinn á Akureyri	1447
Böðvar Bragason	1668
Carl J. Eiríksson	1176
Daniel Ólafsson	1229
Daniel Ólafsson hf	958
Dansk Finér-Center A/S	70
Dánarbu Ástu E. Fjølsted	388
Dómsmálaráðherra	19, 786
Dreifing sf	954, 958, 962, 969, 979
Dvalarheimilið Lundur	575
Efnaverksmiðjan Sjöfn	157
Eftirlaunasjóður Akureyrarbæjar	1447
Egill Benediktsson	1

	Bls.
Eigandi og útgerðarmaður m/s Kongsaa	1102
Eigendur og áhöfn b/v Stálvikur	1102
Eignabankinn hf.	385
Eignamiðlunin	1453
Einar Karl Hallvarðsson	1130
Einara Sigurbjörg Einarsdóttir	1260
Elias Rúnar Sveinsson	441
Ella Kolbrún Kristinsdóttir	1096
Erla Haraldsdóttir	202
Erna Kristín Siggeirsdóttir	1416
Eyðublaðatækni hf	1176
Fanný Jónmundsdóttir	831
Fasteignaþjónustan	1367
Ferðamálasjóður	954, 958, 962, 969, 979
Ferðaskrifstofan Útsýn hf	1177
Félag framreiðslumanna	1177
Félag starfsfólks í veitingahúsum	1177
Félagsmálaráðuneyti	1096
Finnbogi Kjeld	1646
Fiskiðjan Arctic hf.	350
Fjármálaráðherra	12, 256, 267, 430 786, 1381, 1515
Flugleiðir hf.	430, 954, 958, 962, 969, 979, 1222, 1224, 1226
Friðrik Már Jónsson	400
Fönn hf	565, 1229
Garðar Alfónsson	786
Garðakaupstaður	1096
Geir Ingimarsson	1096
Geir Viðar Vilhjálmsson	90
Gerit Oy	28
Gerpi hf	753
Gestur Jónsson	677
Gilbert Sigurðsson	1319
Gísli Baldur Garðarsson hrl	1224, 1226
Gísli J. Johnsen — skrifstofubúnaður sf.	385
Gísli Maack	254
Gísli Grétar Magnússon	340
Gjaldheimtan í Hafnarfirði	1515
Gjaldheimtan í Reykjavík	507, 1176, 1222, 1224, 1226, 1229, 1515
Globus hf.	619, 625
Gottskálk Jón Bjarnason	1228
Grétar Haraldsson	1229
Grétar Sigurðsson	1130
Guðbjartur Daníelsson	24
Guðbrandur Jónsson	19, 430
Guðjón Pálsson	1177
Guðjón Steingrímsson hrl	958, 962 969, 1015

	Bls.
Guðlaug Erla Skagfjörð	1432
Guðlaugur Úlfarsson	1570
Guðmundur Benediktsson	413
Guðmundur Björgúlfsson	1570
Guðmundur Bjarni Danielsson	24
Guðmundur Bergsteinn Jóhannsson	1354
Guðmundur Jónsson hdl	1226, 1229
Guðmundur Kristinsson	1152
Guðmundur Páll Kristjánsson	1109
Guðmundur Pétursson	90, 840
Guðmundur Sigurjónsson	835, 1401
Guðmundur G. Þórarinnsson	387
Guðný Þ. Böðvarsdóttir	1178
Guðrún Skarphéðinsdóttir	618, 1012, 1229
Gunnar Friðbjörnsson	1096
Gunnar Berg Gunnarsson	1032
Gunnar Örn Jakobsson	316
Gunnar Þór Þórhallsson	43
Gunnbjörn Ólafsson	400
Gunnhildur Sigurðardóttir	683
Gylfi S. Guðmundsson	603, 618, 1307
Gylfi Pálsson	1207
Hf. Eimskipafélag Íslands	166, 954, 958, 962, 969, 979, 1229, 1285
Hagtrygging hf.	116
Hagvirki hf.	29
Halldór S. Guðmundsson	1099
Halldór Jónsson	753
Halldór Ragnarsson	800, 802
Hallgrímur Magnússon	1222, 1224
Hannes Árnason	267
Hannes Kr. Davíðsson	349
Haraldur Árnason	98
Haraldur V. Haraldsson	1043
Haraldur Steingrímsson	1319
Haukur Guðmundsson	1
Hákon H. Kristjánsson	619, 625
Hávöxtunarfélagið hf	1177
Heimaey kertaverksmiðja	1140
Heimilistæki hf	1177
Heimir Guðmundsson	1005
Hekla hf	1349
Helga M. Thors	381
Helgi Árnason	298
Helgi Friðgeirsson	802
Helgi B. Helgason	1580
Hestamaðurinn	613

	Bls.
Hilda Hafsteinsdóttir	752
Hildur Jónsdóttir	683
Hildur Halldóra Karlsdóttir	1416
Hilmir sf	814
Híbýli sf	1222, 1224, 1226
Hjalti Þórarinsson	754
Hjálmar Níelsson	565, 566
Hjördís Hvanndal	1581
Hjörvar Óli Björgvinsson	324
Hljómbær hf	954, 958, 962, 969, 976, 979
Hlynur Antonsson	1474
Hólmar Tryggvason	24
Hraðfrystihús Ólafsvíkur	1326
Hrafnhildur Kjartansdóttir	1169
Hreiðar Hallgeirsson	340
Hreppsnefnd Eyjahrepps	381
Hreppsnefnd Kolbeinsstaðahrepps	381
Húsasmiðjan hf	1222
Húsfélögin Álftamýri 32, Álftamýri 34 og Álftamýri 36	1144
Hörður Jónsson	831
Hörður Rist Ólafsson	1668
Höskuldsstaðir	1504
Höskuldur Sæmundsson	693
Iðnaðarbanki Íslands hf. . 954, 958, 962, 969, 976, 979, 1177, 1229, 1515	
Iðnaðarráðherra	820
Iðnþróunarsjóður	845
I dex Aps	66
Ingi Þór Þorgrímsson	267
Ingibjörg Haraldsdóttir	573, 1334
Ingibjörg Ragnheiður Grétarsdóttir	302
Ingibjörg Pálsdóttir	1367
Ingimundur K. Helgason	256
Ingólfur Friðjónsson hdl	1229
Ingvi Óðinsson	98
Innheimta ríkissjóðs í Vestmannaeyjum	976
Innheimtumaður ríkissjóðs í Mosfellsbæ	619, 625
Ísafjarðarkaupstaður	388
Ísfiskur sf	1034
Íshúsfélag Ísfirðinga hf	1109
Ísskip hf.	75
J. Hinriksson hf	1211
Jakobína Sigurðardóttir	683
Jarðverk hf.	1
Jóhann Þorvaldsson	1285
Jóhanna Sigurðardóttir	683
Jóhannes Arnason	381

	Bls.
Jóhannes B. Jóhannesson	1157
Jóhannes Jónsson	1229
Jón Ingi Guðjónsson	1360
Jón Guðmundsson	1222
Jón Hjaltason hrl	958
Jón Rafn Högnason	1580
Jón Ísberg	608
Jón Einar Jakobsson	590
Jón Jóhannsson	90, 840
Jón Karlsson	474
Jón Loftsson hf	1177
Jón Ragnarsson	752, 1175
Jón Ó. Ragnarsson	845
Jóna Íris Thors	381
Jónína Guðmundsdóttir	1099
Jörundur Bjarnason	943
Karl Jónsson	1475
Karnabær hf. 954, 958, 962, 969,	979
Kartöfluverksmiðja Þykkvabæjar hf	954, 958 962, 969, 978
Kaupfélag Berufjarðar	1199
Kaupfélag Eyfirðinga	157
Kaupfélag Ísfirðinga	388
Kaupfélag Rangæinga	1229
Kjartan Ingimarsson	754
Kjörbúðin Hólagarður hf. 619,	625
Kjötmiðstöðin hf	1177
Konráð Vilhjálmsson	1018
Kópavogskaupstaður	1023
Krani sf	1228
Kreditkort hf	1474
Kristinn Árni Árnason	1581
Kristinn Bjarnason	202
Kristín S. Guðmundsdóttir	1099
Kristín Jónasdóttir	1360
Kristín Traustadóttir	753
Kristjana Eyvindsdóttir	1578
Kristján Árnason	1032
Kristján Benediktsson	693
Kristján Imsland	954, 958, 962, 969
Kristján Ómar Kristjánsson	1229
Kristján Snorrason	742
Kristmundur Ásmundsson	1689
Kristófer Magnússon	772
Landbúnaðarráðherra	1504
Landeigendafélag Ytri-Njarðvíkurhverfis með Vatnsnesi ...	9, 203
Landsbanki Íslands	5, 90, 958, 1177, 1222, 1224, 1226, 1515

	Bls.
Leasing Partners International	358
Leifur Haraldsson	1464
Leigumúli	1226
Leó E. Löve	512
Lind hf.	385
Lífeyrissjóður sjómanna	91
Lífeyrissjóður Tæknifræðingafélags Íslands	1540
Lífeyrissjóður verkalýðsfélaganna á Norðurlandi vestra	608
Lífeyrissjóður verkalýðsfélaga á Suðurlandi	1088
Lífeyrissjóður verslunarmanna	5, 1224
Líknarfélagið Von	565, 1229
Lúðvík Th. Halldórsson	1176
Lækjarveitingar hf	1372
Lögreglustjórinn í Reykjavík	1532
Magnús Jónsson	616
Magnús Kjaran hf	954, 958, 962, 969, 979
Magnús Sigurðsson	1354
Malbikunarstöð Reykjavíkur	619, 625
Margrét Sigríður Árnadóttir	1581
Margrét Bárðardóttir	800
Margrét Jóna Sveinsdóttir	982
Margrét Sverrisdóttir	1249
Matthías Einarsson	1199
Matthías Kjeld	1653
Málning hf.	142
Menntamálaráðherra	112, 1381
Mjólkursamsalan í Reykjavík	752
Natan og Olsen hf	1177
Njarðvíkurkaupstaður	203
Normex hf	772
Nói-Sírius hf	1179
Nývarði Ólfjörð Jónsson	1157
Ólíuverslun Íslands hf	848, 1249
Orri hf.	198
Óðinn Sigbórsson	449
Ólafur Bjarni Finnbogason	1224
Ólafur Gunnlaugsson	1226
Ólafur Jónsson	1422
Ólafur B. Ólafsson	835
Ólafur Ragnarsson	1228
Ólafur Ragnarsson hrl	1222
Ólafur Hörður Sigtryggsson	202
Ólafur Sigurgeirsson	1043
Ólafur Thoroddsen hdl	1224
Ólafur Þorgeirsson	1144
Ólína Ingibjörg Leósdóttir	567

	Bls.
Ólöf Ísfeld	693
Ólöf P. Úlfarsdóttir	954, 958, 962, 969
Óskar Matthíasson	962
Pálína Kristín Guðlaugsdóttir	693
Páll Helgason	969
Pálmi Lórensson	954, 958, 962, 969, 976, 978
Persía hf	1039
Pétur Gunnlaugsson	1222, 1224, 1226
Póstgíróstofan	1222, 1229
Radiobúðin hf.	162
Rafiðnaðarsamband Íslands	1464
Rafmagnsveita Reykjavíkur	1578
Rafn hf	1178
Ragnar Tómasson	1319
Ragnheiður Guðmundsdóttir	474
Richard R. Thors	381
Ríkarður Pálsson	1229
Ríkisendurskoðun	1689
Ríkissjóður	112, 256, 267, 430, 1211, 1381, 1515
Rolf Johansen	752, 1175
Rósa Ingólfssdóttir	298
Rækjuver hf	943
Rækjuverksmiðjan hf.	91
Ræstingamiðstöðin hf	1224
Saltsalan hf	1661
Samband Íslenskra Samvinnufélaga	157, 958 962, 969, 976, 1515
Samband Íslenskra Samvinnufélaga iðnaðardeild	664
Samgönguráðherra	29, 430, 1532
Samvinnubanki Íslands hf.	954, 958, 962, 969, 979, 1224, 1373
Samvinnubanki Íslands á Selfossi	1373
Samvinnuferðir-Landsýn hf.	1
Samvinnutryggingar gt. 90, 567, 840, 954, 958, 962, 969, 979, 1222, 1224, 1226	
Sanitas hf	954, 958, 962, 969, 978
Seglagerðin Ægir hf	1177
Sérsmíði hf	1372
Sigmar Stefán Pétursson	1177
Sigríður Jóna Árnadóttir	1581
Sigríður Jóhannesdóttir	565, 566
Sigrún S. Danielsdóttir	202
Sigurbjörn Eiríksson	613, 1422
Sigurður Einarsson	753
Sigurður Guðmundsson	324
Sigurður H. Guðmundsson	1169
Sigurður I. Halldórsson hdl	1226
Sigurður Hallgrímsson	1

	Bls.
Sigurður Andrés Kristinsson	1157
Sigurður Kristjánsson	1224
Sigurður Ármann Sigurjónsson	1532
Sigurjón Viðar Alfreðsson	5
Sigurjón Sigurðsson	1668
Sigurmar Albertsson hrl	1226
Sjónvarpsmiðstöðin hf	1475
Sjóváttryggingafélag Íslands hf.	409, 754
Sjúkrastöðin Von hf.	565, 1229
Skafti Jónsson	683
Skattstjórinn í Reykjanesumdæmi	512
Skemmtigarðurinn hf	1088
Skipafélagið Víkur hf.	1696
Skiptaráðandi í Hafnarfirði	1099
Skiptaráðandi í Reykjavík	590, 1039, 1443
Sláturfélag Suðurlands	954, 962, 969, 978
Slippstöðin hf.	1
Sommer-Savex A/S	57
Sparisjóður Reykjavíkur og nágrennis	1226, 1319
Sparisjóður Vélstjóra	954, 958, 962, 969, 978
Sparisjóður Vestmannaeyja	958
Stef	1177
Stefán Árnason	302
Stefán G. Stefánsson	1515
Stefán Tyrfingsson	1224
Steinar Guðjónsson	1005
Steingrímur Steingrímsson	1319
Steypustöðin hf	1224
Stjórn Verkamannabústaða í Kópavogi	413
Stofnlánadeild landbúnaðarins	1152
Straumnes hf., Patreksfirði	1341
Straumnes hf., Reykjavík	1341
Svava Þórðardóttir	742
Svanur Jóhannsson	75
Sveinbjörg Aðalsteinsdóttir	753
Sveinn Björnsson	982
Sveinn Gunnar Óskarsson	1374
Sverrir Kristinsson	1453
Sverrir Kristjánsson	386, 619, 625
Sverrir Sigurðsson	683
Sverrir Stefánsson	386
Syðri Hóll	1504
Sýslumaðurinn í Húnavatnssýslu	616
Sýslusjóður Mýrarsýslu	449
Tak sf	1018
Teitur Jónasson	1252

	Bls.
Tollstjórinn í Reykjavík	1177, 1224
Tómas Karlsson	1207
Tómas Sveinbjörnsson	256
Tónlistarskóli Vesturbæjar	812
Trausti Haraldsson	1032
Trésmiðja Þorvaldar Ólafssonar hf.	57, 66, 70
Trésmiðjan Jaðar hf.	631
Tryggingamiðstöðin hf	1696
Tryggingastofnun ríkisins	5, 91
Tryggvi Georgsson	157
Tækja-Tækni hf	1624
Tæknifræðingafélag Íslands	820
Umsjónarnefnd eftirlauna	1540
Umsjónarnefnd leigubifreiða	1532
Una Hannesdóttir	1096
Una Sveinsdóttir	578
Unnsteinn Beck	1453
Uppboðshaldarinn á Akranesi	1015
Úlfar Nathanaelsson	954, 958, 962, 969
Útgáfufélag Þjóðviljans	387
Útgerðarfélag Akureyrar hf	753
Útvarpsauglýsingar hf.	162
Útvegsbanki Íslands hf	954, 958, 962 969, 978, 1229
Valgarð Briem hrl.	1222
Veðdeild Landsbanka Íslands	958
Vegagerð ríkisins	29
Verkalýðsfélagið Jökull	1326
Verkfræðistofa Sigurðar Thoroddsen hf	1109
Verkfræðistofa Suðurlands hf.	324
Verksmiðjan Vífilfell hf.	734, 954, 958, 962, 969
Verzlunarbanks Íslands hf.	5, 1226
Vestmannaeyjakaupstaður	954, 963, 969 976, 979
Vélgraf hf.	340
Vélsmiðjan Faxi hf	1088
Viðar Guðjohnsen	1224
Vilborg Sigurðardóttir	683
Vilhelm Ingólfsson	578
Vinnustofan Klöpp	1226
Víðir Finnbogason hf., Teppaland	386
Völundur hf	1224
X	372
X-Design Studio A/S	954, 958, 962, 969, 979
Y	372
Yfirborgarfégetinn í Reykjavík	800, 802, 1043
Þ. Stefánsson & Co	1515
Þinglýsingardómari	381

	Bls.
Þorbjörn Tómasson	1023
Þorsteinn Bjarnason	340
Þorsteinn Hreggviðsson	1453
Þorsteinn Stefánsson	1432
Þorsteinn Steingrímsson	1319
Þorvaldur Ari Arason	1012
Þorvaldur Þorsteinsson	631
Þórður H. Ólafsson	386
Þórður Þórðarson	1015
Þóroddur Stefánsson	1515
Þórólfur Kristjánsson	814
Þórunn Guðbjörnsdóttir	575
Þórunn Guðmundsdóttir	1179
Protabú Akurs hf.	1580
Protabú Árna Björgvinssonar	590
Protabú Bláskóga h.f.	507
Protabú Byggingafélagsins Reynis hf	112
Protabú Hafskips h.f.	358, 518, 734 954, 958, 962, 969, 979 1624, 1646, 1653, 1661
Protabú Heimis. hf	848
Protabú Nesco Manufacturing h.f.	28
Protabú Pólarhúss hf	1319
Protabú Reykhólaskips hf	1696
Protabú Stálfélagsins h.f.	43
Protabú Trésmiðju Þórðar hf	958
Protabú Töggs hf.	1374
Protabú Veitingamannsins h.f.	386
Protabú Vörðufells h.f.	79, 340
Þróunarsamvinnustofnun Íslands	1211
Örn Bragason	518
Örn Halldórsson	1034
Össur Skarphéðinsson	387

B. Opinber mál.

A	542
Agnar Viðir Bragason	11
Agnes Eyþórsdóttir	1217
Andrés Bjarni Sigurvinsson	1567
Anthony Lee Bellere	14, 436
Arnór Valgeirsson	862
Atli Björnsson	1558
Axel Þórarinn Þorsteinsson	207
Árni Ingi Sigurðsson	346
Árni Óli Friðriksson	222
Ásbjörn Andrasen	651
Baldvin Björnsson	729

	Bls.
Bára Helga Bjarnadóttir	547
Bergsveinn Þórarinnsson	938
Bjarni Leifur Pétursson	1092, 1105
Bjarni Sigurðsson	1187
Björn Guðmundsson	1737
Bragi Ólafsson	16
Bæjarfógetinn á Akureyri	1046
Davíð Þór Sigurbjartsson	1127
Donnie Stewart	769
Einar Sverrir Einarsson	586
Einar Sigurjónsson	1583
Erlendur Einarsson	862
Friðþjófur Bragason	1241
Garðar Garðarsson	1094
Gísli Theodórsson	862
Grétar Pétur Sigurðsson	571
Guðmundur Þór Guðmundsson	779
Gunnar Jóhannes Magnússon	126
Gunnar Ólafsson	286
Gunnlaugur Gunnlaugsson	949
Guttormur Pétur Einarsson	104
Gústav Reinholt Gústavsson	1269
Gylfi Árnason	1202
Halldór Hreinsson	126
Hallgrímur Pétur Gústavsson	1271
Hannes Þór Traustason	857
Haraldur Sverrisson	1523
Haukur Gíslason	41
Helgi Heiðar Georgsson	422
Hjalti Pálsson	862
Hjörtur Ingþórsson	1562
Hreinn Hauksson	126
Jens Karl Magnús Jóhannesson	40
Jóhann Sæmundsson	491
Jóhannes Hólm Reynisson	1049
Jón Árnason	1396
Jón Skaptason	502
Jón Svavarsson	1527
Kevin Fisher	18
Kolbrún Hafsteinsdóttir	200
Kristinn Ingibergsson	166
Kristinn Snæfeld Haukdal Styrmisson	1495
Kristján Björgvinsson	1231
Kristján Ingi Daðason	51
Kristján Örn Elíasson	547
Kristján Örn Kristjánsson	1713

	Bls.
Lúðvík Eiríksson	1500
Magnús Einarsson	1241
Magnús Jónsson	1217
Óli Guðmundur Jóhannsson	990
Óli Pálmi Halldór Þorbergsson	1673
Ómar Örn Sæmundsson	720
Páll Konráð Konráðsson Þormar	586
Ragnar Örn Eiríksson	1379
Róbert Emanuel Glad	437
Sigdór Ólafur Sigmarsson	1564
Sigrún Elísabet Gunnarsdóttir	729
Sigurður Árni Sigurðsson	862
Sigurður Hólm Sigurðsson	1090
Sigurður Þorkelsson	286
Sigurlín Lára Þorsteinsdóttir	1107
Sigbór Heiðar Hrafnsson	1485
Skúli Helgi Skúlason	1125
Skúli Úraniússon	1189
Snæbjörn Halldórsson	126
Sólrún Elidóttir	1442
Stefán Þorkell Karlsson	1027, 1167
Steindór Ingimar Steindórsson	1485
Steingrímur Njálsson	241
Steinn Ármann Stefánsson	1473
Steinunn Ásmundsdóttir	611
Svanur Elí Eliasson	5, 1604
Sverrir Róbert Guðmundsson	805
Sæmundur Auðunsson	1713
Sæmundur Sæmundson	1020
Sæmundur Þór Sæmundsson	797
Tryggvi Eyvindsson	126
Valdimar Oddgeir Hermannsson	794
Valgarður Óli Jónasson	1046
Valgeir Vésteinn Jósafatsson	1293
Valtýr Ómar Guðjónsson	1281
Valur Benjamín Bragason	1181
Víðir Kristjánsson	1671
Warren Wayne Wilson	769
Y	372
X	372, 666, 1411, 1440
Þorvaldur Guðmundsson	496

III. SKRÁ

um lög og reglugerðir, samþykktir o.fl. sem vitnað er til
í LIX bindi hæstaréttardóma

- 1683, 15. apríl. Dönsku lög Kristjáns 5.
— 1136
- 1687, 15. apríl. Norsku lög Kristjáns 5.
— 1136
- 1786, 17. nóvember. Tilskipun um friðheit kaupstaðanna á Íslandi.
5. gr. — 398
- 1849, 30. júní. Veðitilskipun.
3. gr. — 394
- 1866, 26. janúar. Opið bréf.
— 398
- 1874, 5. janúar. Stjórnarskrá um hin sérstaklegu málefni Íslands.
55. gr. — 1534
- 1878, nr. 3, 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl.
8. kap. — 44, 540, 855
4. gr. — 1263
8. gr. — 1263
35. gr. — 323
75. gr. — 1263
82. gr. — 508, 1644, 1652, 1660, 1667
83. gr. — 508
84. gr. — 44, 521
85. gr. — 369, 1652, 1660, 1667
86. gr. — 360, 527, 856, 1644
87. gr. — 855
90. gr. — 319
96. gr. — 518
- 1885, nr. 29, 16. desember. Lög um lögtak og fjárnám án undanfarins
dóms eða sáttar.
1. gr. — 1328
7. gr. — 508, 1331
15. gr. — 10
- 1887, nr. 18, 4. nóvember. Lög um veð.
— 622, 628, 1173
7. gr. — 624, 630
- 1887, nr. 19, 4. nóvember. Lög um aðför.
33. gr. — 1275, 1278
41. gr. — 10, 1179
45. gr. — 1200
47. gr. — 508

50. gr. — 507, 1201
 51. gr. — 1200
 52. gr. — 1201
 53. gr. — 1417
- 1901, nr. 23, 13. september. Lög um forgangsrétt veðhafa að vöxtum.
 — 855
- 1903, nr. 42, 13. nóvember. Lög um verðlanaskrár, firmu og prókúru-
 umboð.
 6. gr. — 1348
 8. gr. — 1352
 10. gr. — 1342, 1347, 1350
- 1905, nr. 13, 20. október. Lög um rithöfundarétt og prentrétt.
 27. gr. — 551
- 1905, nr. 14, 20. október. Lög um fyrningu skulda og annarra kröfurétt-
 inda.
 — 103
 3. gr. — 314, 678, 1557
- 1905, nr. 46, 10. nóvember. Lög um hefð.
 — 395
- 1905, nr. 59, 10. nóvember. Lög um varnarþing í skuldamálum.
 — 1250
 1. gr. — 1579
- 1913, nr. 31, 20. október. Lög um bæjanöfn.
 6. gr. — 1345
- 1913, nr. 49, 10. nóvember. Lög um eignarnámsheimild fyrir bæjarstjórn
 Ísafjarðar á lóð og mannvirkjum undir hafnarbryggju.
 1. gr. — 394
- 1914, nr. 39, 2. nóvember. Lög um beitutekju.
 2. gr. — 394
- 1917, nr. 44, 26. október. Lög um breyting á lögum nr. 49/1913 um eignar-
 námsheimild fyrir bæjarstjórn Ísafjarðar á lóð og mannvirkjum
 undir hafnarbryggju.
 — 395
- 1917, nr. 61, 14. nóvember. Lög um framkvæmd eignarnáms.
 — 470
- 1919, nr. 41, 28. nóvember. Lög um landamerki o.fl.
 8. gr. — 1158
- 1921, nr. 55, 27. júní. Lög um skipulag kauptúna og sjávarþorpa.
 24. gr. — 391
- 1922, nr. 39, 19. júní. Lög um lausafjárkaup.
 — 64, 69, 73, 153, 1173
 2. gr. — 1213
 4. gr. — 356
 5. gr. — 1214
 14. gr. — 356
 17. gr. — 355

- 28. gr. — 1214
- 42. gr. — 355, 714, 1337, 1458, 1482, 1571
- 43. gr. — 350
- 44. gr. — 350
- 47. gr. — 408
- 52. gr. — 356
- 54. gr. — 336
- 58. gr. — 350
- 1923, nr. 15, 20. júní. *Vatnalög.*
 - 4. gr. — 394
- 1923, nr. 20, 20. júní. *Lög um réttindi og skyldur hjóna.*
 - VII. kafli — 323, 1436
 - 17. gr. — 609
 - 18. gr. — 1432
 - 19. gr. — 1436
 - 25. gr. — 609, 1268
 - 48. gr. — 1436
 - 49. gr. — 1436
 - 52. gr. — 1436
- 1924, nr. 19, 4. júní. *Lög um nauðasamninga.*
 - II. kafli — 1
- 1929, nr. 25, 14. júní. *Lög um gjaldþrotaskipti.*
 - 44
- 1930, nr. 2, 7. janúar. *Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.*
 - 552, 780
 - 46. gr. — 761, 1528
- 1930, nr. 28, 19. maí. *Lög um greiðslu verkkaups.*
 - 1. gr. — 532
- 1930, nr. 41, 19. maí. *Sjómannalög.*
 - 40. gr. — 947
- 1933, nr. 93, 19. júní. *Víxillög.*
 - 665
 - 1. gr. — 88
 - 2. gr. — 88
 - 26. gr. — 153
 - 34. gr. — 156
- 1933, nr. 94, 19. júní. *Lög um tékka.*
 - 73. gr. — 552
- 1936, nr. 7, 1. febrúar. *Lög um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.*
 - 153, 1173, 1213
 - I. kafli — 1216
 - III. kafli — 155
 - 25. gr. — 1258
 - 30. gr. — 714, 1427, 1640
 - 31. gr. — 1429
 - 32. gr. — 1424
 - 33. gr. — 714, 1010, 1430

34. gr. — 1430

36. gr. — 490, 1268, 1429, 1640

1936, nr. 85, 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði.
— 1322

XVII. kafli — 846

29. gr. — 1527

36. gr. — 242, 515, 730, 1041, 1474

37. A gr. — 305, 1158, 1429

40. gr. — 371

45. gr. — 87, 1314, 1389

46. gr. — 22, 1098, 1142

47. gr. — 264, 272

49. gr. — 123, 1098, 1333, 1365

52. gr. — 88, 1255

66. gr. — 22

67. gr. — 115, 517, 1023, 1097

68. gr. — 577, 1098

69. gr. — 268, 1143

70. gr. — 1333

71. gr. — 735

73. gr. — 614, 1251, 1579

77. gr. — 1365

81. gr. — 85, 343

82. gr. — 1250, 1578

83. gr. — 272

84. gr. — 272

88. gr. — 22, 94, 431, 1098, 1143, 1208, 1354, 1670

95. gr. — 255, 1463

105. gr. — 432, 609, 1143, 1208, 1669

106. gr. — 109, 1036

108. gr. — 1429

109. gr. — 1037

110. gr. — 1421

111. gr. — 1037

113. gr. — 1419, 1650, 1658, 1665

114. gr. — 432, 1143, 1179

116. gr. — 435

117. gr. — 594, 1430

118. gr. — 199, 301, 749, 1017, 1037, 1173, 1210, 1421

119. gr. — 202

120. gr. — 349, 1110, 1375

139. gr. — 407, 1019

140. gr. — 407, 1019

143. gr. — 1019

144. gr. — 1018

175. gr. — 1340

- 177. gr. — 85, 156, 343, 377, 1325, 1332
- 178. gr. — 149, 508, 842
- 180. gr. — 202
- 184. gr. — 343
- 188. gr. — 1347
- 190. gr. — 957, 961, 978, 981, 1088
- 192. gr. — 1430
- 193. gr. — 371, 1343, 1345
- 195. gr. — 451, 1200, 1429
- 196. gr. — 1200, 1429
- 207. gr. — 1044
- 208. gr. — 147, 847
- 209. gr. — 147, 848, 1044
- 223. gr. — 10, 1200
- 1937, nr. 24, 13. júní. Lög um rétt manna til að kalla sig verkfræðinga, húsameistara eða iðnfræðinga.*
- 828
- 1937, nr. 46, 13. júní. Lög um samvinnufélög.*
- 865
- 1937, nr. 51, 5. júlí. Lög um bæjanöfn o.fl.*
- 5. gr. — 1345
- 1938, nr. 47, 11. júní. Lög um fasteignasölu.*
- 4. gr. — 1459
- 1938, nr. 80, 11. júní. Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.*
- 1538
- 44. gr. — 577
- 47. gr. — 577
- 1940, nr. 19, 12. febrúar. Almenn hegningarlög.*
- XXII. kafli — 771, 1125
- XXIII. kafli — 17, 1125
- XXVI. kafli — 19, 1602
- 2. gr. — 491, 498, 548, 721, 794, 938, 950, 1030, 1190, 1232, 1487, 1499, 1566, 1731
- 12. gr. — 423
- 17. gr. — 1605
- 20. gr. — 223, 661, 1585, 1671
- 22. gr. — 127, 133, 874, 1246
- 25. gr. — 1486
- 42. gr. — 1400, 1499, 1566, 1622
- 49. gr. — 127, 1247, 1716
- 50. gr. — 1247, 1733
- 53. gr. — 379
- 54. gr. — 1677
- 57. gr. — 127, 210, 423, 874, 942, 1084, 1185, 1198, 1203, 1248, 1412, 1500, 1677, 1688

57. gr. a — 130
60. gr. — 208, 240, 1087, 1566, 1623
65. gr. — 243
66. gr. — 543
69. gr. — 552
70. gr. — 1246, 1396, 1567, 1732
71. gr. — 43, 348, 663, 784, 1031, 1203, 1273, 1284, 1441, 1566, 1585
72. gr. — 244, 663, 1247, 1284, 1396
74. gr. — 105
75. gr. — 105
76. gr. — 127, 222, 244, 663, 1247, 1603, 1623, 1716
77. gr. — 127, 167, 209, 240, 244, 563, 663, 721, 794, 799, 811, 950, 1004, 1031, 1056, 1198, 1207, 1247, 1306, 1487, 1526, 1561, 1566, 1585, 1623, 1716
78. gr. — 219, 243, 663, 799, 861, 938, 1056, 1247, 1284, 1487, 1526, 1585, 1716
81. gr. — 667, 779, 933, 1054, 1500
82. gr. — 667, 779, 1054, 1500
106. gr. — 211, 546
108. gr. — 729
134. gr. — 1670
135. gr. — 1670
138. gr. — 992, 1050, 1670
139. gr. — 1670
146. gr. — 1050
155. gr. — 495, 588, 881, 1049, 1091, 1092, 1095, 1106, 1219, 1488, 1495, 1587
157. gr. — 1487
158. gr. — 127, 862
164. gr. — 746
167. gr. — 746
173. gr. a — 1713
190. gr. — 669
194. gr. — 40, 223, 252, 372, 1020, 1295, 1737
200. gr. — 167, 252, 668
202. gr. — 167, 252, 668
203. gr. — 252, 669
209. gr. — 243
211. gr. — 223, 1584, 1604, 1671
215. gr. — 938, 1190, 1232
217. gr. — 167, 372, 422
218. gr. — 211, 223, 1411, 1442, 1473, 1673
218. gr. a — 423, 1412
220. gr. — 223
233. gr. — 546, 1092

- 234. gr. — 372
- 235. gr. — 372
- 236. gr. — 372
- 238. gr. — 378
- 241. gr. — 1347
- 242. gr. — 372
- 244. gr. — 13, 15, 211, 572, 588, 653, 798, 806, 1028, 1091, 1092, 1095, 1106, 1182, 1189, 1204, 1241, 1283, 1380, 1487, 1495, 1585
- 245. gr. — 1396
- 247. gr. — 52, 288, 654, 992, 1050
- 248. gr. — 52, 806, 873, 1050, 1091, 1109, 1168, 1281, 1495, 1500
- 249. gr. — 1047, 1220
- 252. gr. — 858, 1189, 1270, 1272, 1396
- 254. gr. — 653, 810, 1181
- 255. gr. — 571, 1027, 1203, 1273, 1284, 1396, 1585
- 256. gr. — 209
- 257. gr. — 1486, 1670
- 259. gr. — 15, 1440, 1488
- 261. gr. — 52
- 262. gr. — 126
- 264. gr. — 243, 372, 1670.
- 1941, nr. 46, 27. júní. *Landskiptalög.*
 - 2. gr. — 684
 - 3. gr. — 690
 - 6. gr. — 684
 - 16. gr. — 690
- 1941, nr. 146, 20. ágúst. *Lögreglusamþykkt fyrir Kjósarsýslu.*
 - 25. gr. — 1136
- 1942, nr. 61, 4. júlí. *Lög um málflytjendur.*
 - 2. gr. — 1329
 - 13. gr. — 1606
- 1944, nr. 33, 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*
 - 13. gr. — 826
 - 14. gr. — 826
 - 60. gr. — 23, 435, 826
 - 65. gr. — 41, 506, 771
 - 67. gr. — 383, 414, 453, 1138, 1547
 - 69. gr. — 1534
 - 73. gr. — 1534
 - 77. gr. — 1547
- 1947, nr. 74, 5. júní. *Lög um inngöngu Íslands í Bernarsambandið.*
 - 551
- 1947, nr. 95, 5. júní. *Lög um lögræði.*
 - 31. gr. — 790
 - 39. gr. — 1173

- 1947, nr. 110. *Auglýsing um inngöngu Íslands í Bernarsambandið.*
— 551
- 1948, nr. 40, 5. apríl. *Lög um kauprétt á jörðum.*
2. gr. — 383
4. gr. — 382
- 1949, nr. 18, 22. mars. *Lög um kyrrsetningu og lögbann.*
10. gr. — 1043
12. gr. — 1043
15. gr. — 1043
20. gr. — 1043
- 1949, nr. 57, 25. maí. *Lög um nauðungaruppboð.*
4. gr. — 91, 507, 609, 955, 960, 963, 970, 976, 980, 1015
6. gr. — 3, 94, 966, 972,
8. gr. — 3, 1521
13. gr. — 609
22. gr. — 966, 973,
34. gr. — 609, 1153
- 1951, nr. 49, 16. mars. *Lög um sölu lögveðs án undangengins dóms eða sáttar.*
— 91
- 1953, nr. 23, 16. febrúar. *Lög um leigubifreiðar í kaupstöðum.*
1. gr. — 1535
- 1953, nr. 35, 18. febrúar. *Lög um bæjarnöfn o.fl.*
6. gr. — 1345
- 1954, nr. 20, 8. mars. *Lög um váttryggingarsamninga.*
— 121
2. gr. — 366
11. gr. — 1407
12. gr. — 1407
13. gr. — 1407
14. gr. — 1407
15. gr. — 1407
16. gr. — 1407
17. gr. — 1407
18. gr. — 411
20. gr. — 412
22. gr. — 123
24. gr. — 123
25. gr. — 1698
34. gr. — 122
39. gr. — 121
54. gr. — 364
91. gr. — 122
92. gr. — 122
93. gr. — 122
94. gr. — 122
95. gr. — 122

96. gr. — 122
- 1954, nr. 38, 14. apríl. Lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.
29. gr. — 1358
32. gr. — 1694
- 1954, nr. 101, 16. júlí. Fjallskilareglugerð fyrir Kjósarsýslu.
3. gr. — 1136
12. gr. — 1136
- 1955, nr. 22, 3. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19, 12. febrúar 1940.
4. gr. — 127, 130, 210, 423, 874, 1185, 1198, 1203, 1248, 1412, 1500, 1677, 1688
7. gr. — 208, 240, 1566
- 1955, nr. 25, 7. maí. Lög um breyting á lögum nr. 23/1953 um leigubifreiðir í kaupstöðum.
1. gr. — 1535
2. gr. — 1535
- 1956, nr. 13, 9. febrúar. Reglugerð um takmörkun leigubifreiða í Reykjavík.
4. gr. — 1538
- 1956, nr. 29, 7. apríl. Lög um atvinnuleysistryggingar.
4. gr. — 1543
- 1956, nr. 82. Auglýsing um aðild Íslands að alþjóðasamningi um höfundarétt.
- 551
- 1957, nr. 24, 23. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 25/1955 um breyting á lögum nr. 23/1953 um leigubifreiðar í kaupstöðum.
- 1535
- 1957, nr. 40, 29. maí. Lög um leigubifreiðar í kaupstöðum og kaupúnum.
- 1535
- 1957, nr. 53, 5. júní. Lög um lax- og silungsveiði.
35. gr. — 452, 455
107. gr. — 453
- 1958, nr. 29, 14. maí. Lög um breyting á lögum nr. 40/1957 um leigubifreiðar í kaupstöðum og kaupúnum.
- 1535
- 1960, nr. 10, 22. mars. Lög um söluskatt.
21. gr. — 128
25. gr. — 126
- 1960, nr. 57, 5. júlí. Bráðabirgðalög um bann gegn vinnustöðvun íslenzkra atvinnuflugmanna.
5. gr. — 594
- 1960, nr. 58, 28. júní. Lög um bann við okri, dráttarvexti o.fl.
3. gr. — 1677, 1680
5. gr. — 85, 343
6. gr. — 1675, 1680
7. gr. — 1427
- 1961, nr. 10, 23. mars. Lög um Seðlabanka Íslands.

13. gr. — 85, 343, 1214
1961, nr. 31, 24. mars. Lög um breyting á lögum nr. 19/1940, almennum hegningarlögum.
5. gr. — 243
1961, nr. 58, 29. mars. Sveitarstjórnarlög.
49. gr. — 1085
1961, nr. 102, 28. desember. Lög um heimild fyrir ríkisstjórnina til að staðfesta fyrir Íslands hönd Parísarsamþykktina um vernd eignarréttinda á sviði iðnaðar.
— 1347
1963, nr. 44, 3. apríl. Lög um rétt manna til að kalla sig verkfræðinga, húsameistara eða tæknifræðinga.
5. gr. — 828
6. gr. — 828
1963, nr. 66, 31. desember. Siglingalög.
39. gr. 1291, 1711
41. gr. — 1711
52. gr. — 1708
99. gr. — 1699
216. gr. — 1701
1963, nr. 67, 31. desember. Sjómannalög.
11. gr. — 815
13. gr. — 519
18. gr. — 76, 521
40. gr. — 947
1964, nr. 19, 21. maí. Skipulagslög.
1. gr. — 1098
2. gr. — 1098
6. gr. — 1098
1965, nr. 10, 25. mars. Girðingarlög.
1. gr. — 1134
1965, nr. 45, 12. maí. Lög um eftirlit með útlendingum.
15. gr. — 19
1965, nr. 52, 18. maí. Lög um breyting á lögum nr. 40/1957 um leigubifreiðar í kaupstöðum og kaptúnum.
— 1535
1966, nr. 1, 31. janúar. Lög um leigubifreiðar.
— 1535
1966, nr. 53, 13. maí. Lög um vernd barna og ungmenna.
45. gr. — 245, 669
47. gr. — 669
1967, nr. 22, 22. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 1/1966 um leigubifreiðar.
— 1535
1967, 1. janúar. Reglugerð fyrir Eftirlaunasjóð Akureyrarbæjar.
13. gr. — 1448
14. gr. — 1451

1968, nr. 40, 23. apríl. *Umferðarlög.*

- 25. gr. — 42, 289, 346, 491, 498, 612, 794, 949, 1029, 1241, 1490, 1497
- 27. gr. — 612, 794, 1241, 1490, 1497, 1524, 1566, 1568
- 37. gr. — 939, 1190, 1232, 1495, 1497
- 45. gr. — 568, 762
- 46. gr. — 568, 762, 842, 949, 1190
- 47. gr. — 567, 756
- 49. gr. — 552, 761, 842, 1131, 1190, 1232
- 50. gr. — 552, 720, 761, 780, 939, 1528
- 52. gr. — 756
- 64. gr. — 1135
- 67. gr. — 1139
- 68. gr. — 756
- 80. gr. — 289, 346, 491, 498, 552, 612, 722, 780, 795, 939, 949, 1029, 1190, 1233, 1490, 1497, 1524, 1528, 1565, 1568
- 81. gr. — 42, 347, 493, 499, 549, 612, 722, 785, 795, 939, 953, 1027, 1190, 1233, 1490, 1497, 1531

1968, nr. 47, 2. maí. *Lög um vörumerki.*

- 1. gr. — 1352
- 3. gr. — 1350, 1353
- 14. gr. — 1350, 1353

1968, nr. 51, 2. maí. *Lög um bókhald.*

- 4. gr. — 132
- 5. gr. — 132
- 18. gr. — 98, 1033
- 25. gr. — 132

1968, nr. 73, 9. október. *Lög um rétt manna til að kalla sig verkfræðinga, húsameistara, tæknifræðinga eða byggingafræðinga.*

- 5. gr. — 823
- 6. gr. — 822
- 9. gr. — 826

1969, nr. 42, 12. maí. *Lög um afréttarmálefni, fjallskil o.fl.*

- 34. gr. — 1135

1969, nr. 59, 28. maí. *Lög um tollheimtu og tolleftirlit.*

- 60. gr. — 1559
- 61. gr. — 1559
- 71. gr. — 1559
- 72. gr. — 1560

1969, nr. 63, 28. maí. *Lög um verslun ríkisins með áfengi, tóbak og lyf.*

- 1. gr. — 1559
- 8. gr. — 1560
- 15. gr. — 1559

1969, nr. 80, 23. júní. *Læknalög.*

- 1358

1969, nr. 82, 2. júlí. *Áfengislög.*

IV. kafli — 107

1. gr. — 111

3. gr. — 1559

7. gr. — 104, 106

8. gr. — 105, 107

18. gr. — 104, 107

33. gr. — 109, 1559

34. gr. — 1560

1970, nr. 18, 3. apríl Lög um eftirlaun til aldraðra félaga í stéttarfélögum.
— 1543

1970, nr. 30, 12. maí. Lög um Húsnæðismálastofnun ríkisins.

IV. kafli — 413

25. gr. — 417

26. gr. — 417

1970, nr. 36, 9. maí. Lög um leigubifreiðar.

8. gr. — 1536

10. gr. — 1537

1970, nr. 38, 11. maí. Lög um breyting á lögum nr. 53/1957 um lax- og silungsveiði.

15. gr. — 453

64. gr. — 453

1970, nr. 52, 12. maí Lög um eftirlit með skipum.

40. gr. — 1711

1970, nr. 76, 25. júní. Lög um lax- og silungsveiði.

35. gr. — 453

94. gr. — 457

95. gr. — 451

1970, nr. 101, 28. desember Lög um lífeyrissjóð bænda.
— 1544

1971, nr. 38, 2. mars Reglugerð um eftirlit og mat á söltuðum grásleppu-
hrognum til útflutnings.

3. gr. — 351

1971, nr. 45, 16. apríl. Lög um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnám,
ræktun og byggingar í sveitum.

7. gr. — 1153

1971, nr. 63, 16. apríl. Lög um eftirlaun til aldraðra félaga í stéttarfélögum.
— 1543

12. gr. — 1544

1971, nr. 67, 20. apríl. Lög um almannatryggingar.

16. gr. — 581

75. gr. — 1545

1971, nr. 84, 17. desember. Lög um breyting á áfengislögum nr. 82/1969.

2. gr. — 109

1972, nr. 56, 29. maí. Lög um lögreglumenn.

— 1127

5. gr. — 220, 259, 268, 269

1972, nr. 60, 9. maí. *Lög um stofnun og slit hjúskapar.*

27. gr. — 1435

48. gr. — 23

54. gr. — 474, 1268

57. gr. — 481, 1433

1972, nr. 73, 29. maí. *Höfundalög.*

3. gr. — 551

8. gr. — 551

28. gr. — 555

54. gr. — 551

55. gr. — 552

59. gr. — 555

64. gr. — 555

1972, nr. 74, 27. apríl. *Lög um skipan dómsvalds í héraði, lögreglustjórn, tollstjórn o.fl.*

— 1127

1972, nr. 44, 17. mars. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 38/1971 um eftirlit og mat á grásleppuhrognum til útflutnings.*

— 354

1973, nr. 31, 24. apríl. *Búfjárræktarlög.*

13. gr. — 1136

33. gr. — 1136

1973, nr. 59, 30. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 30/1970 um Húsnæðismálastofnun ríkisins.*

— 419

1973, nr. 75, 21. júní. *Lög um Hæstarétt Íslands.*

16. gr. — 1447

20. gr. — 256, 267, 340, 350, 358, 388, 441, 451, 474, 507, 772, 954, 958, 962, 969, 976, 978, 1130, 1144, 1157, 1179, 1211, 1417, 1447

21. gr. — 9, 19, 112, 199, 298, 316, 358, 430, 512, 518, 573, 575, 608, 616, 618, 801, 803, 812, 845, 1015, 1018, 1023, 1043, 1096, 1099, 1103, 1109, 1140, 1249, 1260, 1354, 1668

22. gr. — 1023, 1096, 1100

23. gr. — 19

27. gr. — 432, 845, 1443

34. gr. — 1034

36. gr. — 664, 840, 1130, 1477

40. gr. — 385

41. gr. — 1228, 1582

44. gr. — 118, 1275, 1278, 1308

45. gr. — 99, 454, 666, 832, 1170, 1368, 1417, 1691

48. gr. — 255, 1207

58. gr. — 202, 349, 451, 842

1974, nr. 5, 28. febrúar. *Lög um álagningu sérstaks gjalds til að draga úr áhrifum olíuverðhækkana.*

- 1051
- 1974, nr. 9, 14. mars. Lög um starfskjör launþega o.fl.
- 1465
- 1974, nr. 32, 10. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 3/1878, um skipti á dánarbúum og félagsbúum o.fl.
- 44
2. gr. — 1645, 1652, 1660, 1667
3. gr. — 508
- 1974, nr. 47, 14. maí. Lög um ráðstafanir til að draga úr áhrifum olíuverðhækkana á hitunarkostnað íbúða.
- 1051
- 1974, nr. 49, 16. maí. Lög um lífeyrissjóð sjómanna.
10. gr. — 91
- 1974, nr. 63, 21. maí Lög um grunnskóla.
- IV. kafli — 1389
- XIV. kafli — 1389
1. gr. — 1393
17. gr. — 1389
18. gr. — 1389
19. gr. — 1389
20. gr. — 1389
30. gr. — 1392
31. gr. — 1393
32. gr. — 1393
34. gr. — 1383
76. gr. — 1392
82. gr. — 1393
83. gr. — 1393
- 1974, nr. 64, 21. maí. Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940.
- 1719
- 1974, nr. 65, 21. maí. Lög um ávana- og fíknefni.
- 440, 505, 1713
2. gr. — 1241, 1718
5. gr. — 1241, 1718
6. gr. — 1241, 1718
- 1974, nr. 74, 21. ágúst. Lög um meðferð opinberra mála.
- XVIII. kafli — 787
2. gr. — 787, 1098, 1689
5. gr. — 1050
15. gr. — 1474
16. gr. — 241, 439
22. gr. — 242
23. gr. — 1487
32. gr. — 1048, 1217
36. gr. — 1127

- 40. gr. — 1716
- 48. gr. — 440
- 61. gr. — 207, 241
- 67. gr. — 545
 - 1. tl. — 16, 19, 41, 201, 506, 769, 1090, 1093, 1095, 1106, 1107, 1126, 1169, 1188, 1271, 1738
- 3. tl. — 11, 14, 19, 1108
- 4. tl. — 16, 771, 1020, 1273, 1442, 1673
- 5. tl. — 11, 14, 437, 543, 1090, 1105
- 6. tl. — 543
- 69. gr. — 543
- 75. gr. — 1048, 1218, 1674
- 77. gr. — 42, 348, 1441, 1716
- 78. gr. — 8, 438, 587
- 86. gr. — 8
- 87. gr. — 587
- 89. gr. — 676
- 102. gr. — 587
- 108. gr. — 170, 877, 1081, 1602, 1730
- 110. gr. — 1527
- 112. gr. — 41, 346, 1440
- 115. gr. — 586, 1047, 1221, 1678
- 118. gr. — 53, 561, 724, 806, 932, 1027, 1058, 1283, 1486, 1585, 1677, 1680
- 121. gr. — 587, 1047
- 124. gr. — 1218
- 125. gr. — 587
- 140. gr. — 564, 936, 1049, 1221
- 141. gr. — 57, 221, 253, 492, 564, 573, 785, 811, 861, 1031, 1198, 1400, 1499, 1564, 1567, 1623, 1680
- 142. gr. — 936, 1284
- 143. gr. — 1586
- 145. gr. — 287, 797
- 146. gr. — 1081
- 147. gr. — 1487
- 151. gr. — 787
- 154. gr. — 787
- 170. gr. — 6, 438
- 171. gr. — 729, 1046, 1217, 1473
- 172. gr. — 6, 11, 14, 16, 18, 40, 200, 436, 437, 502, 542, 769, 1020, 1090, 1092, 1094, 1105, 1107, 1125, 1167, 1187, 1269, 1271, 1379, 1442, 1671, 1689, 1737
- 174. gr. — 439, 729, 1473, 1671, 1691, 1737
- 175. gr. — 222, 1583, 1604
- 178. gr. — 564

- 1974, nr. 174, 30. maí. *Reglugerð um úthlutun olíustyrks.*
— 1051
- 1974, nr. 390, 19. desember. *Reglugerð um sölu og meðferð ávana- og fikniefna.*
2. gr. — 1243, 1719
10 gr. — 1243, 1719
- 1975, nr. 6, 28. febrúar. *Lög um ráðstafanir til að draga úr áhrifum olíuverðhækkana á hitunarkostnað íbúða.*
— 1051
- 1975, nr. 9, 13. mars. *Lög um lántökuheimild fyrir ríkissjóð.*
— 1049
- 1975, nr. 22, 23. maí. *Lög um fjárhagslegan stuðning við tónlistarskóla.*
2. gr. — 813
- 1976, nr. 28, 19. maí. *Lög um Búnaðarbanka Íslands.*
4. gr. — 85
- 1976, nr. 35, 26. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 46/1973 um kjara- samninga opinberra starfsmanna.*
— 1543
- 1976, nr. 43, 25. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 42/1969 um afréttar- málefni, fjallskil o.fl.*
— 1135
- 1976, nr. 54, 25. maí. *Lög um breyting á umferðarlögum nr. 40 frá 23. apríl 1968.*
— 289, 491, 498, 552, 612, 722, 780, 795, 939, 950, 1029, 1191,
1233, 1490, 1497, 1524, 1528, 1566, 1568
- 1976, nr. 59, 31. maí. *Lög um fjölbýlishús.*
3. gr. — 1335
4. gr. — 1335
10. gr. — 1145
12. gr. — 742
15. gr. — 1145
- 1976, nr. 65, 31. maí. *Jarðalög.*
6. gr. — 383
9. gr. — 384
26. gr. — 383
30. gr. — 383
33. gr. — 384
34. gr. — 384
35. gr. — 383
- 1976, nr. 71, 31. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 59/1969 um tollheimtu og tolleftirlit.*
2. gr. — 1559
- 1976, nr. 101, 28. desember. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum.*
4. gr. — 1247, 1732
7. gr. — 379
9. gr. — 130

- 1976, nr. 107, 28. desember. Lög um breyting á lögum um meðferð opinberra mála nr. 74/1974.
5. gr. — 1048, 1217
13. gr. — 1048, 1218
19. gr. — 1047, 1221
23. gr. — 1047
- 1976, nr. 185. Erindisbréf fyrir skólanefndir grunnskóla.
24. gr. — 1384
- 1976, nr. 197. Erindisbréf fyrir skólastjóra og grunnskóla.
10. gr. — 1384
- 1976, nr. 198. Erindisbréf fyrir kennara í grunnskóla.
3. gr. — 1384
- 1976, nr. 280, 25. júní. Reglugerð um samþykktir fyrir húsfélög.
— 1145
1. gr. — 1151
7. gr. — 1151
- 1977, nr. 13, 26. apríl. Lög um ráðstafanir til að draga úr áhrifum olíuverðhækkana á hitunarkostnað íbúða o.fl.
— 1052
2. gr. — 1085
- 1977, nr. 16, 5. maí. Lög um breyting á umferðarlögum nr. 40, 23. apríl 1968.
— 552, 727, 784, 939, 1528
1. gr. — 720
- 1977, nr. 25, 10. maí. Lög um breyting á lögum nr. 66/1963, siglingalögum.
— 1286
- 1977, nr. 35, 12. maí. Lög um viðauka við lög nr. 94 19. júní 1933, um tékka.
— 552
- 1977, nr. 46, 13. maí. Lög um skotvopn, sprengiefni og skotelda.
6. kafli. 1669
31. gr. — 1670
32. gr. — 1670
33. gr. — 1670
- 1977, nr. 67, 29. desember. Lög um breyting á lögum nr. 63/1971 um eftirlaun til aldraðra félaga í stéttarfélögum.
2. gr. — 1543
- 1977, nr. 219, 27. maí. Reglugerð um úthlutun olíustyrks.
— 1052
- 1977, nr. 318, 25. ágúst. Samþykkt um breytingu á lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík nr. 2/1930.
— 552, 780, 1528
- 1978, nr. 6, 5. maí. Gjaldþrotalög.
— 93
16. kafli — 113
1. gr. — 44
7. gr. — 81
10. gr. — 801, 803, 1040, 1088

- 11. gr. — 854, 1040
- 19. gr. — 95, 362, 522, 735
- 22. gr. — 837
- 24. gr. — 94, 511
- 30. gr. — 49
- 31. gr. — 365
- 32. gr. — 112, 533, 1645, 1652, 1660, 1667
- 36. gr. — 854
- 37. gr. — 854
- 38. gr. — 854
- 39. gr. — 854
- 43. gr. — 837
- 45. gr. — 837
- 48. gr. — 839
- 51. gr. — 736
- 54. gr. — 81, 341, 594
- 55. gr. — 85
- 57. gr. — 85
- 58. gr. — 508
- 60. gr. — 508
- 61. gr. — 85, 343, 594
- 62. gr. — 89, 345, 594
- 63. gr. — 594
- 68. gr. — 591
- 69. gr. — 359, 1644
- 72. gr. — 1640
- 73. gr. — 96
- 78. gr. — 44, 855
- 91. gr. — 85, 343
- 93. gr. — 370
- 97. gr. — 343
- 108. gr. — 363, 735
- 110. gr. — 363, 527, 736
- 111. gr. — 94
- 112. gr. — 85, 343
- 114. gr. — 1319
- 122. gr. — 370
- 126. gr. — 114
- 135. gr. — 735, 1375

1978, nr. 9, 5. maí. Lög um geymslufé.
— 1010

1978, nr. 32, 12. maí. Lög um hlutafélög.
V. kafli — 1624, 1646, 1654, 1661
7. gr. — 1639, 1650, 1657, 1665
14. gr. — 533
27. gr. — 1639, 1650, 1657, 1665

- 30. gr. — 1625, 1646, 1654, 1662
- 31. gr. — 1639, 1650, 1657, 1665
- 32. gr. — 1642
- 33. gr. — 1639, 1650, 1657, 1665
- 34. gr. — 1625, 1646, 1654, 1662
- 52. gr. — 286, 1647, 1662
- 148. gr. — 1342, 1345, 1626, 1648, 1655, 1663
- 149. gr. — 1626, 1648, 1655, 1663
- 1978, nr. 39, 10. maí. Þinglýsingarlög.
 - 3. gr. — 203, 381, 1012, 1475
 - 7. gr. — 206, 1476
 - 9. gr. — 1476
 - 12. gr. — 1153
 - 15. gr. — 1154, 1476
 - 24. gr. — 205, 1476
 - 25. gr. — 1476
 - 27. gr. — 206
 - 29. gr. — 206
 - 43. gr. — 620, 626
 - 48. gr. — 620, 626
- 1978, nr. 52, 11. maí. Lög um breyting á áfengislögum nr. 82/1969.
 - 5. gr. — 111, 1559
- 1978, nr. 54, 18. maí. Byggingarlög.
 - 335
 - 23. gr. — 338
 - 31. gr. — 1098
- 1978, nr. 56, 16. maí. Lög um verðlag, samkeppnishömlur og óréttmæta viðskiptahætti.
 - 26. gr. — 1350
 - 27. gr. — 1458
 - 30. gr. — 1342, 1347, 1350
- 1978, nr. 97, 14. júlí. Lög um ákorunarmál.
 - 1. gr. — 615
 - 2. gr. — 615, 665
 - 12. gr. — 665
- 1978, nr. 293, 1. ágúst. Auglýsing um takmarkanir á ávísun lækna á amfetamín og nokkur fleiri lyf.
 - 1243
- 1979, nr. 19, 1. maí. Lög um rétt verkafólks til uppsagnarfrests frá störfum og til launa vegna sjúkdóms og slysaforfalla.
 - 519, 581
 - 1. gr. — 157, 528, 1363
 - 5. gr. — 77, 159
 - 6. gr. — 77
 - 10. gr. — 159, 1363

1979, nr. 23, 21. maí. Lög um breyting á lögum nr. 3/1878 um skipti á dánarbúm og félagsbúum o.fl.

— 44, 521

1979, nr. 44, 1. júní. Lög um húsaleigusamninga.

— 1310

2. gr. — 1317

13. gr. — 834

14. gr. — 833

15. gr. — 833

16. gr. — 833, 837

17. gr. — 838

28. gr. — 1313

30. gr. — 1317

35. gr. — 1314

56. gr. — 837

57. gr. — 837

1979, nr. 53, 30. maí. Lög um breyting á lögum nr. 74/1974 um meðferð opinberra mála.

1. gr. — 207, 241

1979, nr. 56, 30. maí. Lög um dómvexti, viðauka við lög nr. 85, 23. júní 1936 um meðferð einkamála í héraði.

— 143, 210, 257, 351, 410, 415, 446, 680, 814, 1213, 1325, 1335

1. gr. — 1479

1979, nr. 63, 31. maí. Lög um skipan gjaldeyris- og viðskiptamála.

17. gr. — 874

1979, nr. 97, 24. desember. Lög um eftirlaun til aldraðra.

6. gr. — 1546

17. gr. — 1544

19. gr. — 1545

24. gr. — 1540

25. gr. — 1540

1979, nr. 292, 16. maí. Byggingarreglugerð.

2.5. gr. — 326

3.3.1. gr. — 1149

3.4.5. gr. — 1149

4.1. gr. — 327

4.4. gr. — 326

4.4.1. gr. — 327

4.4.2. gr. — 326

5.1.4. gr. — 1149

7.1.3. gr. — 326, 328

1979, nr. 519, 14. desember. Reglugerð um skipan gjaldeyris- og viðskiptamála.

39. gr. — 874

1980, nr. 49, 30. maí. Lög um breyting á sjómannalögum nr. 67, 31. desember 1963, sbr. lög nr. 53, 20. maí 1969.

- 519
- 1. gr. — 76
- 1980, nr. 51, 9. júní. *Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.*
- 66. gr. — 413
- 1980, nr. 55, 9. júní. *Lög um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda.*
- 1545
- 1. gr. — 159, 576, 1363, 1471
- 6. gr. — 1464
- 1980, nr. 60, 3. júní. *Lög um breyting á lögum nr. 65/1974 um ávana- og fíkniefni.*
- 1241, 1718
- 1980, nr. 86, 23. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 97/1979 um eftirlaun til aldraðra.*
- 1545
- 1980, nr. 97, 29. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 67/1971 um almannatryggingar.*
- 1. gr. — 582
- 1980, nr. 207, 26. mars. *Reglugerð um framlög til eftirlauna aldraðra.*
- 5. gr. — 1546
- 7. gr. — 1546
- 8. gr. — 1546
- 1981, nr. 9, 15. apríl. *Barnalög.*
- 38. gr. — 22
- 39. gr. — 22
- 1981, nr. 20, 18. maí. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940, sbr. lög nr. nr. 22/1955.*
- 1500
- 5. gr. — 667, 779
- 6. gr. — 667, 779
- 10. gr. — 167, 422
- 11. gr. — 211, 223, 1411, 1473
- 12. gr. — 423, 1412
- 1981, nr. 28, 26. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði.*
- 25, 199, 264
- 22. gr. — 431
- 32. gr. — 1037
- 34. gr. — 1037
- 40. gr. — 957, 961, 978, 981
- 41. gr. — 1345
- 1981, nr. 43, 26. maí. *Lög um Þróunarsamvinnustofnun Íslands.*
- 1. gr. — 1215
- 8. gr. — 1215
- 1981, nr. 48, 29. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 49/1974 um Lífeyrissjóð sjómanna.*

3. gr. — 91

1981, nr. 52, 29. maí. Lög um breyting á lögum nr. 97/1979 um eftirlaun til aldraðra.

II. kafli — 1545

3. gr. — 1545

1981, nr. 75, 14. desember. Lög um tekjuskatt og eignaskatt.

7. gr. — 532

15. gr. — 513

89. gr. — 516

95. gr. — 513

99. gr. — 514

100. gr. — 516

103. gr. — 515

113. gr. — 286

1982, nr. 33, 4. maí. Lög um breyting á lögum nr. 10/1960 um söluskatt.

4. gr. — 126

1982, nr. 75, 13. maí. Lög um breyting á lögum nr. 19/1940, almennum hegningarlögum, og um breyting á sektarmörkum nokkurra laga.

9. gr. — 1241, 1718

1982, nr. 92, 31. desember. Lög um breyting á lögum nr. 97/1979 um eftirlaun til aldraðra.

4. gr. — 1542

1983, nr. 41, 23. mars. Lög um málefni fatlaðra.

1. gr. — 1141

3. gr. — 1141

4. gr. — 1141

7. gr. — 1141

26. gr. — 1142

28. gr. — 1140

1983, nr. 47, 2. febrúar. Reglugerð um framlög til aldraðra.

7. gr. — 1548

8. gr. — 1549

1983, nr. 50, 20. apríl. Bráðabirgðalög um breyting á lögum nr. 51/1980 um Húsnæðisstofnun ríkisins.

3. gr. — 413

1983, nr. 59, 1. júní. Lög um heilbrigðisþjónustu.

1. gr. — 543

1983, nr. 320, 17. maí. Reglugerð um takmörkun leigubífreidda í Reykjavík og ráðstöfun atvinnuleyfa.

— 1533

8. gr. — 1537

1983, nr. 329, 25. maí. Reglugerð um verndaða vinnustaði.

— 1141

1983, nr. 335, 18. maí. Reglugerð um sölu og veitingar áfengis.

— 107

- 1984, nr. 46, 30 maí. Lög um breyting á lögum nr. 59 28. maí um tollheimtu og tolleftirlit, með síðari breytingum.
9. gr. — 1559
- 1984, nr. 60, 1. júní. Lög um Húsnæðisstofnun ríkisins.
— 418
63. gr. — 418
- 1984, nr. 68, 30 maí. Lögræðislög.
— 787
- 1984, nr. 78, 30. maí. Lög um breyting á höfundalögum nr. 73/1972.
— 551
8. gr. — 555
- 1984, nr. 83, 25. maí. Lög um erfðafjárskatt.
4. gr. — 1102
13. gr. — 1099
20. gr. — 1102
22. gr. — 1102
- 1984, nr. 90, 30. maí. Lög um breyting á jarðalögum nr. 65/1976
— 383
- 1984, nr. 117, 31. desember. Lög um breyting á lögum nr. 97/1979 um eftirlaun til aldraðra, sbr. lög nr. 52/1981 og lög nr. 92/1982.
9. gr. — 1542
- 1984, nr. 425, 24. október. Reglugerð
— 813
- 1984, 20. janúar. Auglýsing Seðlabanka Íslands.
4. liður II. kafli — 1680
- 1984, 9. maí. Auglýsing Seðlabanka Íslands.
4. liður II. kafli — 1680
- 1984, 2. ágúst. Auglýsing Seðlabanka Íslands.
IV. 2. c. — 61
- 1984, 20. desember. Auglýsing Seðlabanka Íslands.
— 62, 473
- 1985, 18. janúar. Auglýsing Seðlabanka Íslands.
— 473
- 1985, nr. 2, 14. febrúar. Lög um eftirlaun til aldraðra.
19. gr. — 1545
25. gr. — 1542
- 1985, nr. 13, 21. maí. Lög um breyting á lögum um ávana- og fíkniefni nr. 65/1974, sbr. lög nr. 60/1980 og lög nr. 75/1982.
— 1241, 1718
- 1985, 3. maí. Auglýsing Seðlabanka Íslands.
— 62
- 1985, nr. 42, 10. júní. Lög um breyting á almennum hegningarlögum, nr. 19/1940, með áorðnum breytingum.
7. gr. — 1247
- 1985, nr. 34, 19. júní. Siglingalög.
13. kafli — 1103

97. gr. — 94, 814
198. gr. — 94
199. gr. — 94
202. gr. — 96
- 1985, nr. 35, 19. júní. *Sjómannalög.*
6. gr. — 815
9. gr. — 519, 816, 946
22. gr. — 944
25. gr. — 530, 816
27. gr. — 519, 818
36. gr. — 520
43. gr. — 948
44. gr. — 944
45. gr. — 946
46. gr. — 948
- 1985, nr. 42, 10. júní. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum nr. 19/1940 með áorðnum breytingum.*
7. gr. — 1733
- 1985, nr. 98, 20. desember. *Lög um breyting á gjaldþrotalögum nr. 6/1978.*
1. gr. — 362, 522, 735
- 1985, nr. 293, 2. júlí. *Reglugerð um takmörkun leigubifreiða í Reykjavík.*
8. gr. — 1537
- 1985, nr. 312, 6. ágúst. *Reglugerð um breytingu á reglugerð nr. 355/1983 um sölu og veitingar áfengis.*
2. gr. — 107
- 1986, nr. 11, 30. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggæringa.*
3. gr. — 1010, 1424
4. gr. — 1430
6. gr. — 490, 1041
- 1986, nr. 12, 29. apríl. *Lög um ríkisendurskoðun.*
7. gr. — 1689
- 1986, nr. 13, 30. apríl. *Lög um breyting á 90. gr. skiptalaga nr. 3/1878.*
— 319
- 1986, nr. 16, 7. janúar. *Reglugerð um sölu og meðferð ávana- og fíkniefna.*
— 440, 505
2. gr. — 1241, 1718
10. gr. — 1241, 1718
- 1986, 27. febrúar. *Auglýsing Seðlabanka Íslands.*
— 62
- 1986, nr. 84, 7. febrúar. *Auglýsing um takmörkun á ávísun lækna á amfetamín og nokkur fleiri lyf.*
— 1243
- 1986, nr. 177, 26. mars. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 16/1986 um ávana- og fíkniefni.*
— 1243, 1718

1987, nr. 25, 14. apríl. Vaxtalög.

— 269, 409, 444, 695, 742, 814, 1005, 1464,
1585, 1677, 1688

III. kafli — 80, 450, 631, 944, 1252, 1335, 1448, 1454, 1480

9. gr. — 299, 843

10. gr. — 25, 30, 143, 162, 257, 569, 576, 677, 772, 843, 1005,
1170, 1211, 1296, 1307, 1327, 1383, 1402, 1478, 1570,
1629, 1669

12. gr. — 1307, 1383, 1478, 1571

14. gr. — 25, 143, 162, 843, 850, 1327, 1629

15. gr. — 143, 221, 257, 677, 758

21. gr. — 221

1987, nr. 50, 30. mars. Umferðarlög.

4. gr. — 938, 1190, 1232, 1440

17. gr. — 950, 1190

36. gr. — 548, 1190, 1232

37. gr. — 548, 720, 938, 1530

45. gr. — 491, 498, 794, 949, 1027, 1487, 1496

48. gr. — 794, 1027, 1487, 1495, 1496, 1524, 1563, 1565, 1568

55. gr. — 1440

100. gr. — 491, 498, 794, 938, 949, 1190, 1233, 1440, 1496, 1524,
1530, 1563, 1565, 1568

101. gr. — 549, 721, 794, 938, 949, 1027, 1190, 1233, 1487, 1496,
1531

102. gr. — 491, 498, 1027, 1487

103. gr. — 1531

1987, nr. 55, 30. mars. Tollalög.

123. gr. — 1561

124. gr. — 1561

135. gr. — 1561

136. gr. — 1561

1988, nr. 31, 18. maí. Lög um breyting á lögum nr. 74/1974 um meðferð opinberra mála.

1. gr. — 1022

1988, nr. 35, 18. maí. Lög um breyting á lögum nr. 12/1986 um Ríkisendurskoðun.

— 1689

1988, nr. 53, 19. maí. Læknalög.

15. gr. — 1693

16. gr. — 1693

1988, nr. 54, 19. maí. Lög um breyting á lögum nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði.

10. gr. — 1670

12. gr. — 1669

21. gr. — 1335, 1464

1988, nr. 83, 28. september. Bráðabirgðalög um efnahagsaðgerðir.

III. kafli — 1572

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS

Aðfarargerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetningargerðir, lögbann, lögtak, útburðarmál.

Aðför
Aðild 19, 70, 613, 1140, 1540

Afréttir
Afsláttur 1570

Afturvirkni laga
Arfur. Sjá kvaðaarfur.

Arkitektar
Atvinnuleyfi 1532

Atvinnuréttindi . 346, 491, 496, 547, 720, 794, 938, 949, 1027, 1127,
1189, 1231, 1485, 1495

Ábúð
Ábyrgð á dýrum 1130

Ábyrgð á mannvirkjagerð 324

Ábyrgð stjórnarmanna í hlutafélagi 286, 1646, 1653, 1661

Ábyrgð húseiganda 742

Ábyrgðaryfirlýsing 1477

Áfengislög 104, 1558

Áfrýjun
1. Áfrýjunarleyfi:
a. Áfrýjunarfrestur liðinn 24, 28, 75, 91, 157, 256, 302, 34, 350,
358, 388, 441, 449, 474, 507, 518, 619, 625, 631, 677, 1416

b. Áfrýjunarupphæð
2. Máli gagnáfrýjað 28, 256, 302, 324, 386, 449, 507, 693, 754, 1207,
1326, 1334, 1349, 1422, 1570

3. Ýmis atriði 449, 1157, 1416

Áfrýjunarstefna 1034

Áhættutaka
Ákæra 104, 611, 805, 949, 1027, 1046, 1485 1495, 1673, 1678

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.
Áskorunarmál 613, 664, 1249

Ávana- og fíkniefni 1241, 1713

Barnalög. Sjá börn.
Barnaverndarmál. Sjá börn.

Barnsfaðernismál
Bein fógétagerð
Bifhjól 677, 720, 1495

Bifreiðar:
A. Einkamál 409, 567, 677, 754, 840, 1130

B. Opinber mál 346, 491, 496, 547, 611, 794, 938, 949, 1027, 1189, 1231, 1485, 1523, 1527, 1562, 1564, 1567	
Birting dóms	
Birting stjórnvaldserinda	
Björgunarlaun	
Blóðrannsókn. Blóðflokkar. Sjá mat og skoðun.	
Bókhald	
Bráðabirgðaökuleyfisvipting	1127
Brenna	
Brot gegn valdstjórninni. Sjá valdstjórnin.	
Brot í opinberu starfi	990, 1049
Búskipti	474, 1260, 1432
Byggingarfulltrúar	324
Byggingasamvinnufélög	413
Bætur	449
Börn	
Dagsektir	1341, 1344
Dánarbú. Sjá skipti.	
Dómarar. Sjá og dómstólar, réttarfar, réttarfarsvitur.	
1. Dómarar í Hæstarétti:	
Sjö dómarar dæma mál	1532
Varadómari dæmir mál í Hæstarétti 1, 29, 57, 66, 70, 104, 162, 166, 202, 256, 267, 349, 518, 619, 625, 666, 693, 734, 742, 786, 814, 820, 938, 982, 990, 1152, 1189, 1319,	1532
2. Samdómendur í héraði 24, 126, 324, 350, 372, 388, 400, 693, 820, 862, 1049, 1096, 1109, 1157, 1285, 1307, 1319, 1422, 1453, 1477, 1624, 1646, 1653, 1661,	1696
3. Dómstólar:	
Fógetaréttur 615, 617, 778, 812, 831, 835, 1011, 1043, 1180, 1201, 1276, 1279, 1421	
Skiptaréttur 45, 113, 318, 359, 522, 734, 848, 1100, 1261, 1375, 1433, 1628, 1648, 1656, 1663	
Uppboðsréttur	4, 93, 510, 609, 620, 626, 1154
Siglingadómur	
Félagsdómur	
Sakadómur í ávana- og fíkniefnum	440, 502, 1242, 1718
4. Setudómari dæmir mál í héraði	449
5. Dómara ekki getið í héraðsdómi 40, 98, 157, 254, 409, 567, 608, 616, 631, 677, 840, 1018, 1049,	1504
6. Sératkvæði:	
Í Hæstarétti 29, 81, 106, 117, 130, 168, 256, 267, 327, 372, 439, 445, 521, 666, 667, 815, 821, 842, 876, 1252, 1285, 1326, 1504, 1532, 1604, 1624,	1696
Í héraði	1049
7. Vanhæfi dómara	729, 1473
8. Fébótaábyrgð dómara	

Dómaraverk, fébótaábyrgð	
Dómkröfur	98, 831, 307, 1334, 1367, 1416
Dómkvaðning	
Dómsrannsókn	
Dómsátt	41, 346
Dómstólar	
Dómsvald skiptaréttar	
Eignardómsmál	
Eignarnámsbætur	
Eignarréttarfyrrvari	
Eignarréttur	388
Eignaspjöll, 257. gr. almennra hegningarlaga	
Eignaupptaka	104, 547, 1241, 1558, 1713
Einkarefsimál	372
Endurgreiðsla	142, 162, 603
Endurkrafa	207
Endurupptaka	198
Erfðafesta	
Erfðaskrá	
Erlend lög	
Fangelsi. Sjá refsingar.	
Farbann	
Farmbréf	
Farmflutningar	
Farmgjald	734
Farmsamningur	1696
Fasteignakaup	603, 693, 982, 1169, 1334, 1453
Fasteignasala	1367, 1453
Fasteignaskattar. Sjá skattar.	
Félagsdómur	
Félög	
Févíti	
Firma	1341, 1344, 1349
Fiskveiðibrot	
Fjarskiptalög	
Fjárdráttur	51, 286, 651, 990, 1049
Fjármál hjóna	
Fjárnám	613, 772, 1169, 1179, 1199, 1273, 1277, 1360
Fjárskipti. Sjá óvígð sambúð.	316
Fjársvik	51, 862
Fjölbýlishús	742, 1144
Flutningasamningar	
Foreldraráð	
Forgangsröð kröfu	
Forkaupsréttur	
Forsendulaus úrskurður	198

Fógetagerð

Framleiguréttur

Framsál kröfu

Frávísun:

A. Einkamál:

1. Frá héraðsdómi 98, 254, 613, 664, 786, 1018, 1157, 1207, 1319

2. Frá Hæstarétti 616, 618, 812, 1222, 1224, 1226, 1228, 1229,
1416, 1443, 1515, 1581

3. Frávísunardómur felldur úr gildi

4. Frávísunarkröfu hafnað 862, 1049, 1367

B. Opinber mál:

1. Frá héraðsdómi 286

2. Frá Hæstarétti 5

Frestdagur 43

Frestur 1222, 1224, 1226, 1228, 1229, 1580, 1581

Friðhelgi einkalífs

Fundið fé. Sjá ólögmæt meðferð fundins fjár.

Fyrirvari

Fyrning

Fyrning sakar 779

Gagnaöflun. Sjá úrskurðir 349

Gagnsakir. Sjá áfrýjun

Galli 350, 400, 693, 982, 1416, 1477, 1570

Gatnagerðargjald

Geðrannsókn. Sjá Læknar

Gengismunur

Gerðardómar 449, 1354

Geymslugreiðsla 1005

Girðingar

Gjafsókn. Gjafvörn 302, 441, 677, 1504

Gjaldfelling skuldabréfs 1169

Gjaldþrotalög 43, 79, 340, 358, 507, 590, 734, 848, 1374, 1624, 1646,
1653, 1661

Gjaldþrotaskipti

Greiðsla 57, 66

Greiðsludráttur

Greiðslustöðvun

Grunnskólalög 1381

Gæsluvarðhald. Sjá kærumál.

Hafnargjöld

Hafning máls 28, 202, 386

Hald á munum

Handtaka

Hefð

Hegningarauki 241, 938, 1049, 1241, 1523

Heimvísun. Sjá ómerking 24, 586, 1034, 1374, 1673

Hjón	474, 1260, 1432
Hjónaskilnaður	
Hlunnindi	
Hlutfjárakning	1624, 1646, 1653, 1661
Hlutdeild	
Húftrygging. Sjá váttrygging.	
Húsaleiga	831, 1307
Húsleit. Sjá kærúmál	437
Hylming	805, 1181
Hæstaréttarlög 45. gr.	98, 831, 1367, 1416
Höfundaréttur	547
Hælisvist	241
Iðnaðarlög	
Innheimtulaun	57, 66, 1326
Innsetning	
Ítrekun	491, 496, 794, 949, 1027, 1485, 1495, 1564
Íþróttafélög	441
Jarðalög. Sjá forkaupsréttur	
Jarðhiti	
Jarðamöt	683
Kaupgjaldsmál. Sjá sjómannalög, vinnusamningar.	
Kaupmáli	
Kjarasamningur	1447, 1464
Kosningaréttur	
Kröfugerð. Sjá dómkröfur, frávisun.	
Kröfúlysing	
Kvaðaarfur	
Kvittun	677
Kærufrestir. Sjá kærúmál	
Kæruheimild	5, 198, 316, 437, 616, 618, 812, 1102
Kærúmál:	
A. Einkamál:	
1. Búskipti	1260
2. Endurupptaka einkamáls	198
3. Frávisun frá héraðsdómi	1018, 1096, 1249
4. Frávisun frá Hæstarétti	616, 618, 812, 1099, 1102
5. Frávisunardómur felldur úr gildi ...	575, 1023, 1032, 1109, 1354
6. Frávisunardómur staðfestur	19, 298, 430, 512, 1140, 1668
7. Frestur	573, 1099
8. Gerðardómur	1354
9. Greiðslustöðvun	800, 802
10. Greiðslustöðvun felld úr gildi	1039, 1088
11. Hafning máls felld úr gildi	112
12. Heimvísun	608, 1109
13. Hjón	1260
14. Löghaldsgerð felld úr gildi	1043

	Bls.
15. Lögsaga	1354
16. Matsgerð	1018
17. Ómerking	608, 1109
18. Óvígð sambúð	316
19. Réttarfar	1354
20. Réttarfarsvitur	800, 802
21. Réttarneitun	1443
22. Samaðild	19
23. Skiptamál	316, 1443
24. Skuldamál	845
25. Synjun þinglýsingar staðfest	381
26. Uppboð	1015
27. Valdmörk fógetadóms	9
28. Varnarþing	1578
29. Vitni	845
30. Þinglýsing	203, 1012, 1475
B. Opinber mál:	
1. Aðgangur að sjúkraskýrslum	1689
2. Dómsátt felld úr gildi	41
3. Dómsátt staðfest	346
4. Frávísunardómur úr gildi felldur	1046, 1217
5. Frávísun frá héraðsdómi	542
6. Frávísun frá Hæstarétti	5
7. Geðrannsókn	542
8. Gæsluvarðhald:	
a) 1. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974 16, 18, 40, 200, 502, 769, 1090, 1092, 1094, 1107, 1125, 1167, 1187, 1269, 1379, 1737	
b) 2. tl. 67. gr.	
c) 3. tl. 67. gr.	11, 14, 18, 1107
d) 4. tl. 67. gr.	769, 1020, 1271, 1442, 1671
e) 5. tl. 67. gr.	11, 14, 436, 1090, 1105
Úrskurður úr gildi felldur	542, 1020, 1107
9. Hafnað kröfu um ógildingu áminningar	1440
10. Húsleit	437
11. Kæruheimild	5
12. Opinbert réttarfar	5, 1217, 1689
13. Rannsóknargögn	437
14. Úrskurður héraðsdómara um að víkja úr sæti felldur úr gildi	1473
15. Valdframsal	1127
16. Vanhæfi dómara	729
Kærumálaskostnaður	
Landamerksamál	1157, 1504
Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðibrot	
Landskipti	683
Laun í veikindaforföllum	75
Launakröfur	91

Lausafjárkaup.....	350, 400, 1211, 1252, 1416, 1477, 1570
Lax- og silungsveiði	449
Leiga	
Leiðbeiningarskylda	430, 1034
Leigubifreiðar	1532
Lífeyrisréttindi	1447
Lífeyrissjóðir	91, 1540
Líkamsárás leiðir til dauða.....	222
Líkamsmeiðingar	166, 207, 422, 1411
Líkamstjón	302, 677, 754
Lóðarleiga Læknar:	
1. Blóðrannsókn	41, 346, 491, 949, 1485, 1495, 1583, 1604
2. Geðheilbrigði og sakhæfi	222, 241, 542, 666, 786, 1293, 1583, 1604
3. Líkamsáverkar	166, 207, 222, 241, 256, 267, 302, 372, 422, 441, 666, 677, 754, 1231, 1411
4. Líkskoðun	222, 938, 1189, 1583, 1604
5. Sálfræðirannsókn	241, 666, 1604
6. Þvagrannsókn	1604
7. Örorka	207, 256, 267, 302, 441, 677, 754, 1285
Læknaráð	166, 1293
Lögbann	
Löghald	742, 1005
Lögheimili	
Lögjöfnun	
Lögmannsþóknun	
Lögmenn	
Lögreglumenn	256, 267
Lögræði	
Lögsaga	
Lögskráning	
Lögskýring	742
Lögtak	507, 1326
Lögveð	91
Makaskipti	693
Manndráp	222, 1583, 1604
Manndráp af gáleysi	938, 1189, 1231
Mat og skoðun. Sjá læknar:	
1. Blóðrannsókn o.fl.	
Vínandamagn í blóði	346, 491, 949, 1485, 1495, 1583, 1604
Vínandamagn í þvagi	1604
2. Bílaverkfræðingur metur hraða bifreiðar	938
Matsgerð	24, 116, 324, 400, 449, 693, 1307, 1334, 1416, 1570
Málamyndagerningur	1422
Málsástæður. Sjá og áfrýjun	
Málshöfðunarfrestur	590
Málskostnaður	1696

Málsvarnarlaun	1604
Meðdómendur. Sjá dómara.	
Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.	
Miskabætur. Sjá skaðabætur.	
Misneyting	
Nauðgun	222, 372, 1293
Nauðungaruppboð	954, 958, 962, 970, 976, 979, 1015
Neyðarvörn	
Niðurfelling máls í Hæstarétti	
Nytjastuldur	1485
Okur	1678
Opinber gjöld	286
Opinberir starfsmenn	990, 1049
Orlofssjóðsgjald	1464
Orsakatengsl	
Ólögmæt meðferð fundins fjár	
Ómaksbætur	386, 387, 752
Ómerking:	
A. Einkamál 24, 98, 254, 613, 664, 786, 954, 958 976, 978, 1034,	
1157, 1207, 1319, 1374	
B. Opinber mál	241, 286, 586, 1673
Ómerking ummæla. Sjá ærumeiðingar	
Óréttmætir verslunarhættir	
Óskipt bú	
Óvígð sambúð	316
Rangar sakargiftir	
Rangur framburður	
Ráðningarsamningur	1381
Rán	857, 1396
Refsingar og önnur viðurlög:	
a. Ákvörðun refsingar frestað með skilyrði	422, 1411
b. Fangelsisrefsing 51, 166, 207, 222, 241, 571, 651, 666, 797, 805,	
857, 990, 1027, 1049, 1241, 1281, 1293, 1396, 1485, 1495, 1558,	
1583, 1604, 1713	
c. Varðhaldsrefsing	491, 496, 794, 949, 1562, 1567
d. Fangelsisrefsing og sekt	126
e. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing 104, 547, 720, 938, 1231,	
1523, 1527, 1558	
f. Sekt dæmd og fangelsi sem vararefsing	1241, 1713
g. Skilorðsbundnir dómar 126, 286, 862, 1181, 1189, 1202, 1500, 1678	
h. Svipting ökuleyfis 346, 491, 496, 720, 938, 949, 1189, 1485, 1495, 1527	
i. Eignaupptaka	104, 1241, 1558, 1713
j. Hælisvist	241
k. Ómerking ummæla	
l. Refsing ekki dæmd	
m. Refsing felld niður	

Réttarfar	256, 586, 954, 958, 976, 978, 1157, 1199, 1217, 1354, 1374, 1540
Réttarfarsannmarkar, réttarfarsvítur, aðfinnslur	1, 166, 207, 422, 491, 496, 720, 800, 802, 862, 1049, 1181, 1202, 1273, 1277, 1334, 1422
Réttargæslumaður	5
Réttarneitun	1443
Réttarsáttir	
Réttarverkun dóms. Res judicata	
Reynslulausn	
Riftun	79, 340, 603, 693
Ríkisstarfsmenn	
Sakarskipting	441, 567, 754
Sakarkostnaður	
Saksóknarlaun	
Samaðild. Sjá aðild	
Sambúð. Sjá óvígð sambúð	
Sameign	1144
Sameining mála	1049, 1485
Samningar	116, 400, 982, 1211, 1422
Sáttir	
Setudómari í héraði. Sjá dómara	
Sératkvæði. Sjá dómara	
Sértökuréttur	358
Siglingalög	1285
Sjálfræði	
Sjálfskuldarábyrgð	
Sjómannalög	75, 518, 814, 943
Sjóveðréttur	1696
Sjúkrasjóðsgjald	1464
Skaðabætur:	
A. Innan samninga:	324, 603, 982, 1252, 1307, 1334, 1453, 1696
B. Utan samninga:	
1. Bifreiðar	567, 677, 754, 840, 1130
2. Ýmis tilvik	256, 267, 302, 441, 786, 1381
3. Opinber mál	207, 241, 422, 651, 797, 1293, 1396, 1485, 1500, 1583
4. Vinnuslys	1285
Skattar	
Skattsvik	126
Skilasvik	
Skilnaðarsamningur	474, 1260
Skilorð	126, 207, 286, 1202, 1411, 1500
Skilorðsrof	222, 797, 805
Skiptamál	1260
Skirlífisbrot	166, 241, 666
Skjalafals	126, 1583
Skuldajöfnuður	
Skuldamál	57, 66, 70, 162

	Bls.
Skuldaröð	43, 848
Skuldskeyting	
Starfsheiti	820
Starfsmissir	
Stefnubirting	254, 613
Stjórnarskrá, stjórnskipun	449, 1532, 1540
Stjórnsýsla	820, 1532
Söluskattur	126
Sönnun	166, 241, 302, 372, 666, 734, 814, 862, 1211, 1293, 1360
Tekjuskattur. Sjá skattar	
Tékkar:	
A. Einkamál	
B. Opinber mál	805, 1500
Tilboð	
Tilraun	222
Tolllagabrot	1558
Tómlæti	820, 1624, 1646, 1653, 1661
Traustnám	
Trygging	
Tryggingabréf	
Túlkun	116
Umboð	1653
Umboðssvik	
Umferðarlög. Sjá bifeiðar	
Umsýsla	862
Uppboð	1, 1515
Uppboðsheimild	91
Uppgjör	413
Uppsögn	578, 943, 1374, 1381
Uppsagnarfrestur	157, 518
Uptaka eigna. Sjá eignauptaka	
Úrskurðir í Hæstarétti	349, 385
Útboðsgögn	29
Útburðargerðir	831, 835
Úthlutun uppboðsandvirðis	619, 625, 1152
Útivist aðila:	
1. Í Hæstarétti 5, 90, 386, 387, 565, 566, 752, 753, 1175, 1176,	
1177, 1178, 1372, 1373, 1474	
2. Í héraði	198, 664, 1169, 1416
Útlagning	
Útsvör. Sjá skattar	
Vanaafbrotamaður	241, 651, 1241, 1281, 1396
Vanheimild	1334
Vanhæfi rikissaksóknara	241
Vanhæfi meðdómanda	24
Varðhald. Sjá refsingar	

Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku	
Varnarþing	613, 1249
Vátrygging	358, 409, 1401
Vátryggingarskilmálar	1401
Veðleyfi	1152
Veðréttindi	848
Veðskuldabréf	
Veiðiréttur	
Veikindadagar	157
Venja	
Verðbreytingarfærsla	
Verðtrygging	
Verjandaþóknun	
Verkfall	619, 625
Verkkaup. Sjá Vinnusamningar	
Verksamningar	29, 631, 1005
Verktrygging	116
Verslunartíska	
Vextir	57, 66, 143, 677, 982, 1169, 1307, 1334, 1477, 1570
Viðurkenningardómur	
Vinnulaun	157
Vinnusamningar	75, 518, 578, 772, 814, 943, 1360
Vinnuslys. Sjá skaðabætur	
Vitnaskylda	
Vitni	
Vítur. Sjá réttarfarsvítur	
Víxlar. Víxilmál	142
Vörslusvipting	507
Vörumerki	1349
Þingbækur	
Þinghöld	
Þinglýsing	203, 381, 619, 625, 1152
Þingsókn í Hæstarétti	385
Þjófnaður	207, 571, 651, 797, 1027, 1202, 1281, 1485, 1583
Þrotabú. Sjá skiptamál og gjaldþrotalög.	
Ærumeiðingar	372
Ökuhraði	
Ökuleyfisvipting 41, 346, 491, 496, 547, 720, 779, 794, 938, 949, 1027, 1127, 1189, 1231, 1485, 1495, 1527	
Ölvun. Sjá áfengislög, umferðarlög	
Örorka	302, 754
Örorkubætur. Sjá skaðabætur	
Öryggisgæsla	

V. EFNISSKRÁ

Aðfarargerðir. Sjá aðför, fjárnám, innsetningargerðir, kyrrsetningargerðir, lögbann, lögtak, útburðarmál.

Aðför

Aðild

G höfðaði mál gegn dómsmálaráðherra og krafðist forræðis yfir skilgetnum syni sínum, auk miskabóta. Samkvæmt leyfisbréfi til skilnaðar að borði og sæng hafði fyrrverandi eiginkona G fengið forræði drengsins samkvæmt ákvörðun dóms- og kirkjumálaráðuneytis. Í þessum kröfum fólst, að felldur yrði úr gildi ráðuneytisúrskurður um forræði barns G og fyrrverandi konu hans, en konunni var ekki stefnt. Talið var, að G hefði eins og á stóð verið heimilt að stefna dómsmálaráðherra út af þessu málsefni, en dómur gæti ekki um það gengið, nema fyrrverandi eiginkona G, sem nú hafði forræði barnsins, ætti þess kost að taka til varna. Var málinu því vísað frá bæjarþingi Reykjavíkur.

19

T keypti vörur af dönsku fyrirtæki, D, sumarið 1984. D lýsti því yfir með áletrun á vöruheildningana, að kröfur samkvæmt þeim væru framseldar bankanum A og væri hann einn réttur viðtakandi greiðslna. Skyldi greiðsla fara fram í gegnum Landsbanka Íslands. Lögmaður D sendi T innheimtubréf 28. janúar 1986, og hinn 20. febrúar s.á. greiddi T skuldina til A. D höfðaði síðan mál gegn T til heimtu skuldarinnar. Ekki kom fram í skjölum málsins, að D hefði fengið kröfuna á hendur T framselda frá A. Þegar T greiddi Landsbanka Íslands hinn 20. febrúar 1986 var A tilgreindur kröfuhafi, og var ekki fram komið, að D hefði eignast hugsanlegar eftirstöðvar hennar eða aðra kröfu vegna þessara viðskipta. Sýkna.

70

Aðild áfrýjanda að máli, eins og það lá fyrir héraðsdómara, ekki talin nægilega sönnuð til að reka mætti málið sem áskorunarmál. Sjá stefnubirting.

613

B höfðaði mál gegn J f.h. stjórnar Verndaðs vinnustaðar Vestmannaeyjum, Heimaeyjar kertaverksmiðju. Héraðsdómari vísaði málinu frá vegna vanreifunar. Samkvæmt 4. mgr. 28. gr. laga nr. 41/1983 um málefni fatlaðra greiðir ríkissjóður rekstrarkostnað verndaðra vinnustaða. Eins og kröfum B var háttað, þótti ekki hjá því komist að stefna fjármálaráðherra til fyrirsvars fyrir ríkissjóð og félagsmálaráðherra f.h. félagsmálaráðuneytis, en það ráðuneyti fer með málefni verndaðra vinnustaða. Hinn kærði frávisunardómur var því staðfestur að niðurstöðu til.

1140

Í máli Lífeyrissjóðs Tæknifræðingafélags Íslands, L, gegn Umsjónar-
nefnd eftirlauna, U, hélt L því fram, að U skorti aðildarhæfi, þar
sem heilbrigðis- og tryggingarmálaráðherra og fjármálaráðherra
f.h. ríkissjóðs hefðu ekki staðið að málssókninni með U. Talið var
að U væri stjórnvald með sérstakan lögfestan fjárhag og bær að
vera í fyrirsvari í dómsmáli sem þessu. 1540

Afréttir

Afsláttur

Í apríl 1985 keypti G.Ú. traktorsgröfu af G.B. fyrir 400.000,00 krónur.
Var grafan 11 ára gömul og slitin, en kaupverð nýrrar vélar af
samsvarandi gerð var um 4 milljónir króna. Við fyrsta verk, sem
G.Ú vann með gröfunni, bilaði girkassinn, og fljótlega eftir það
kom fram, að hann var ónýtur. G.Ú. lét gera við vélina fyrir
164.399,00 krónur. Þar af voru vinnulaun 46.904,00 krónur og
varahlutakostnaður 117.495,00 krónur, en nýir varahlutir voru
settir í girkassann. G.Ú. höfðaði mál gegn G.B. til heimtu bóta
og/eða afsláttar af kaupverði. Talið var ósannað, að G.B. hefði
tekið ábyrgð á tjóni, sem af biluninni kynni að leiða. Þótt G.Ú
hefði mátt búast við ýmsum bilunum í gröfunni, þótti verða að líta
til þess, hve fljótt eftir afhendingu girkassinn eyðilagðist. Var því
talið, að grafan hefði verið gölluð í merkingu 42. gr. 1. mgr. laga
nr. 39/1922, þegar afhending fór fram. Átti G.Ú. því rétt á
afslætti af kaupverðinu úr hendi G.B. Var afslátturinn ákveðinn
eftir álitum 75.000,00 krónur 570

Afturvirkni laga

Arfur. Sjá kvaðaarfur.

Atvinnuleyfi

S sótti um atvinnuleyfi til að aka leigubifreið til mannflutninga frá
bifreiðastöð í Reykjavík. Þá var í gildi reglugerð nr. 320/1983 um
takmörkun leigubifreiða í Reykjavík og ráðstöfun atvinnuleyfa.
Í 8. gr. 1. mgr. reglugerðarinnar sagði: „Óheimilt er að veita bif-
reiðarstjóra atvinnuleyfi, nema hann skuldbindi sig til að stunda
akstur eigin leigubifreiðar sem fullt starf og sækir um upptöku í
Bifreiðastjórastjórnunarmönnum atvinnuleyfa. Sama
dag undirritaði S yfirlýsingu, þar sem segir m.a.: „Jafnframt
skuldbind ég mig til að fara í öllu samkvæmt ákvæðum til-
greindrar reglugerðar, eins og hún er á hverjum tíma, og er mér
ljóst, að brot á reglugerðinni af minni hálfu getur varðað svipt-
ingu atvinnuleyfisins um stundarsakir eða fyrir fullt og allt. Jafn-
framt geri ég mér ljóst, að við inngöngu í Bifreiðastjórnunarmönnum

Frama ber mér að greiða til félagsins greiðslur samkvæmt lögum þess og samþykktum“. Fyrst í stað greiddi S félagsgjöld í Framu, en hætti því í júlímánuði 1985 þar sem hann vildi ekki vera í félaginu og taldi sér það óskýlt. Hinn 5. febrúar 1986 tilkynnti stjórn félagsins S um afgreiðslubann, sem tæki gildi 10 dögum síðar, ef hann gerði ekki skil á félagsgjöldum. S ritaði félaginu bréf 14. s.m. þar sem hann ítrekaði vilja sinn til að vera ekki í félaginu og neitaði að greiða félagsgjöld með vísan í ákvæði stjórnarskrár um félagafrælsi. Þann 26. maí 1986 óskaði stjórn Framu eftir því við umsjónarnefnd leigubifreiða, U, að atvinnuleyfi S yrði innkallað. Var það gert hinn 30. júní s.á. og tók innköllunin gildi frá og með 1. júlí. S kærði ákvörðun nefndarinnar til samgönguráðuneytisins, sem staðfesti ákvörðun nefndarinnar þann 17. júlí 1986. Höfðaði S síðan mál gegn U og samgönguráðherra og krafðist þess, að ákvörðun U og staðfesting ráðuneytisins yrði felld úr gildi. — Samkvæmt 69. gr. stjórnarskrárinnar þarf lagaboð til að leggja bönd á atvinnufrelsi manna. Í 8. gr. laga nr. 36/1970 um leigubifreiðar er ekki mælt fyrir um skyldu atvinnuleyfishafa til að vera í stéttarfélagi né að einungis megi veita meðlimum stéttarfélags bifreiðarstjóra atvinnuleyfi. Slíkt ákvæði er ekki að finna annars staðar í lögnum. Samkvæmt þessu var talið, að lagaheimild væri ekki fyrir hendi til að ákveða með reglugerð, að þátttaka í stéttarfélagi skyldi vera skilyrði atvinnuleyfis. Var því ekki talið heimilt að skylda S gegn vilja sínum til að vera félagi í Bifreiðastjórafélaginu Framu og óheimilt að svipta hann atvinnuleyfi til leigubifreiðaaðsturs, er hann hætti að greiða félagsgjöld og sagði sig úr félaginu. Ákvörðun U, sem staðfest var af samgönguráðherra, var því dæmd ógild. Þrír hæstaréttardómarar skiluðu séráliti. Sjá stjórnarskrá.....

1532

Atvinnuréttindi. Sjá og refsingar.

Bifreiðarstjóri sviptur ökuréttindum í 6 mánuði vegna ölvunar við akstur.....	346
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi í 2 ár og 6 mánuði vegna ölvunar við akstur.....	491
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi í 2 ár vegna ölvunar við akstur, en um ítrekun var að ræða.....	496
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi í 6 mánuði vegna of hraðs aksturs (130 km hraði).....	547
Ökumaður bifhjóls sviptur ökuréttindum í 7 mánuði vegna of hraðs aksturs (144 km hraði).....	720
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi ævilangt vegna ölvunar við akstur, en um ítrekað brot var að ræða.....	794
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi í 12 mánuði vegna ógætilegs aksturs, sem hafði dauða vegfaranda í för með sér.....	938

Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi ævilangt vegna ölvunar við akstur. Ítrekun.....	949
Bifreiðarstjóri sviptur, ökuleyfi í 15 mánuði vegna ógætilegs aksturs, sem hafði dauða vegfaranda í för með sér.....	1189
Bifreiðarstjóri sviptur ökuleyfi í 6 mánuði vegna ógætilegs aksturs, sem hafði dauða vegfaranda í för með sér.....	1231
Tveir bifreiðarstjórar sviptir ökuleyfi ævilangt vegna ölvunar við akstur. Ítrekun.....	1485
Ökumaður bifhjóls sviptur ökuleyfi ævilangt vegna ölvunar við akstur og fyrir að hafa ekið sviptur ökuréttindum. Ítrekun.	1495

Ábúð

Ábyrgð á dýrum

- E kom akandi niður Mosfellsdalinn á ellefta tímanum að kvöldi hins 22. ágúst 1984. Birtu var tekið að bregða en bjart var yfir og notaði E lægri ökuljósin. E var að eigin sögn og systur sinnar, sem var farþegi í bílnum, á um 70 km hraða fyrir ofan Tjaldanes, þegar bifreiðin lenti á hryssu, sem stóð þar á veginum. Bifreiðin skemmdist nokkuð, en hryssan varð aðeins fyrir smávægilegu hnjaski. E höfðaði mál gegn G, eiganda hryssunnar, til greiðslu bóta vegna skemmda á bifreiðinni. Hæstiréttur taldi E ekki hafa gætt þeirrar varúðar við aksturinn, sem boðin er í 49. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Hann hefði ekið með lágum ökuljósum seint í ljósaskiptum í slæmu skyggni á hæsta lögleyfðum ökuhraða og ekki getað stöðvað bifreiðina í tæka tíð til að komast hjá árekstri við hrossið. Ekki varð heldur séð af lagareglum eða öðrum opinberum fyrirmælum, að hross og annar fænaður ætti ekki frjálsa för um þjóðveginn þar sem atvikið gerðist. Var G því sýknaður..... 1130

Ábyrgð húseiganda

- S átti íbúð á 2. hæð fjölbýlishúss við Hverfisgötu í Reykjavík, sem hún leigði R. Í byrjun apríl 1984 varð eldur laus í íbúðinni og urðu miklar skemmdir á nærliggjandi íbúðum og innanstokksmunum í þeim af völdum vatns, sóts og reyks. R, leigutaki íbúðarinnar, var fundinn sekur með dómi sakadóms Reykjavíkur 20. desember 1985 um að hafa valdið brúnanum af gáleysi með því að fleygja vindlingi í sorppoka í íbúðinni. K var eigandi íbúðar á 3. hæð hússins. Íbúð hans skemmdist töluvert, en það tjón fékk K bætt hjá Húsatryggingum Reykjavíkur. Miklar skemmdir urðu á innbúi K og fatnaði, en það tjón fékk hann ekki bætt, enda óvátryggt. K höfðaði mál gegn R og S til greiðslu bóta vegna skemmdanna. Héraðsdómur dæmdi R og S in solidum til greiðslu bóta, og áfrýjaði S dóminum til Hæstaréttar. K byggði kröfu sína á hendur S á því,

að bruninn hafi orðið vegna óhapps í skilningi 2. mgr. 12. gr. laga um fjölbýlishús nr. 59/1976, en samkvæmt þeirri grein er íbúðareigandi í fjölbýlishúsi gerður ábyrgur gagnvart eigendum annarra íbúða fyrir tjóni, sem verður vegna óhapps í íbúð hans. Taldi K, að S, sem eigandi íbúðarinnar þar sem eldurinn kom upp, bæri hlutlæga fébótaábyrgð á tjóni því, sem hann varð fyrir. Þegar litið var til eldsupptakanna taldi Hæstiréttur ekki unnt að skýra 2. mgr. 12. gr. laga nr. 59/1976 svo rúmri lögskýringu, að þetta tilvik yrði talið óhapp í skilningi ákvæðisins. Var S því sýknuð af kröfum K.....

742

Ábyrgð á mannvirkjagerð

Með verksamningi 29. mars 1980 keypti H einingahús úr timbri af SG. Samkvæmt verksamningnum skyldi verkkaupi kosta grunn undir húsið en verksali afhenda húsið uppsett 30. maí 1980. Með í kaupunum fylgdu óstaðfærðar teikningar gerðar á vegum seljanda, þar á meðal teikning af grunni einingahúss, sem Verkfræðistofa S hafði gert. H og menn á hans vegum sáu um gerð grunnsins, og var húsinu komið fyrir á lóð H í Mosfellshreppi og var það fokhelt 30. maí 1980. Byggingarfulltrúi Mosfellshrepps samþykkti útfærslu undirstöðunnar, leiðbeindi við framkvæmdina og val fyllingarefnis og tók grunninn út undir reisningu sökkla. Fljótlega eftir að H fékk húsið afhent fóru að koma fram ýmsar missmíðar á því. Menn frá Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins skoðuðu húsið í maí 1981, og í febrúar 1982 fór H fram á dómkvaðningu matsmanna til að meta galla á húseigninni. Matsgerðin, sem dagsett er í nóvember 1982, staðfesti að verulegir gallar væru á húseigninni. Yfirmat fór fram, og er sú matsgerð dagsett í desember 1985. Yfirmatsmenn töldu frumorsök gallanna liggja í gerð undirstöðu (tíltölulega djúpir og mjóir fylltir skurðir) og vali fyllingarefnis. H höfðaði mál gegn S múrarameistara hússins, SG, Verkfræðistofu S og sveitarstjóra Mosfellshrepps f.h. hreppsins og krafðist þess, að þeir yrðu dæmdir til að greiða sér in solidum 1.070.000,00 krónur, en það var sú fjárhæð, sem yfirmatsmenn töldu að kosta myndi að gera við gallana ásamt verðyrnun eignarinnar. Héraðsdómur sýknaði S múrarameistara, þar sem upplýst var, að hann hafði ekkert komið nálægt grunninum fyrr en við úttekt hans undir sökkla, en dæmdi SG og Verkfræðistofu S til að bera sameiginlega þriðja hluta tjónsins og sveitar sjóð Mosfellshrepps til að bera þriðja hluta tjónsins. H var látinn bera sjálfur þriðja hluta tjónsins, en hann hafði lýst því, að smiðir þeir, sem hann réði til að slá upp fyrir sökklum hefðu átt þátt í því hver lausn var valin í grunngrefti og fyllingu. Þessum smiðum hafði hann ekki stefnt og var þáttur þeirra óupplýstur. — Verkfræðistofa S, SG og bæjarsjóður Mosfells-

bæjar áfrýjuðu málinu til Hæstaréttar og H gagnáfrýjaði. Mál-
inu var ekki áfrýjað gagnvart S múrarameistara. Hæstiréttur
sýknaði SG á þeim forsendum, að H og menn á hans vegum
hefðu séð um gerð grunnsins og yrði SG ekki gerður ábyrgur
fyrir þeim mistökum, sem urðu við þá framkvæmd. Verkfræði-
stofa S var einnig sýknuð. H hafði hvorki óskað eftir verkfræði-
legri ráðgjöf né eftirliti verkfræðistofunnar varðandi gerð á
grunni undir húsið. Þótt H hafi falið verkfræðistofunni að
teikna burðarbita til viðbótar við „týputeikninguna“, þá hafði
það verið eftir að uppgröftur, jarðvegsskipti og þjöppun hafði
farið fram í grunninum. Þá var Mosfellsbær einnig sýknaður.
Samkvæmt byggingarreglugerð bera iðnmeistarar ábyrgð á
grunngræftri mannvirkja, fyllingu í grunn og þjöppun hennar,
og ekki var talið, að byggingarfulltrúa hefði verið skylt, að við-
lagðri fébótaábyrgð bæjarsjóðs, að krefjast sérstakrar prófunar
á fyllingunni, og var ekki leitt í ljós, að byggingarfulltrúinn
hefði í starfi sínu bakað Mosfellsbæ skaðabótaskyldu með
athöfunum sínum eða athafnaleysi. Málskostnaður var látinn
falla niður bæði í héraði og fyrir Hæstarétti. Sératkvæði. Sjá
byggingarfulltrúi 324

Ábyrgð stjórnarmanna í hlutafélagi

G, framkvæmdastjóri P hf., og S, stjórnarformaður P hf., voru
ákærðir fyrir fjárdrátt með því að hafa á árunum 1983 og 1984
haldið eftir af launum starfsmanna félagsins upp í opinber gjöld
til Gjaldheimtunnar í Reykjavík, en ekki staðið skil á fénu til
Gjaldheimtunnar heldur dregið fyrirtækinu þetta fé. Ákærði G
hætti störfum fyrir P hf. 14. ágúst 1984. Eftir þann tíma var
ákærði S helsti forsvarsmaður félagsins, allt þar til það var lýst
gjaldþrota 1. mars 1985. Í ársreikningum 1983 lá fyrir að
ógreidd voru opinber gjöld. Talið var, að S hefði verið rétt sem
stjórnarformanni að ganga úr skugga um hvaða gjöld þetta
voru, sbr. 3. mgr. 52. gr. laga nr. 32/1978. Eftir 14. ágúst 1984
bar félagsstjórnin ein ábyrgð á daglegri stjórn félagsins. S átti
því að hafa eftirlit með innheimtu og skilum opinberra gjalda
starfsmanna félagsins. Þar sem S vanrækti þetta þótti hann
sannur að sök samkvæmt ákæru..... 286

F var um árabil hluthafi í H hf. Á hluthafafundi í félaginu 9. febrúar
1985 var samþykkt að auka hlutafé félagsins um 80 milljónir
króna. F ákvað að taka þátt í hlutafjárukningunni. Til greiðslu
hlutafjárloforðs síns afhenti hann félaginu verðtryggt skulda-
bréf að fjárhæð 460.000,00 krónur, sem útgefið var af honum
21. febrúar 1985. Á aðalfundi H hf. 7. júní 1985 var F kosinn
í stjórn félagsins. H hf. fékk greiðslustöðvun 18. nóvember 1985
og var lýst gjaldþrota 6. desember s.á. Með kröfulýsingu 23.
apríl 1986 lýsti F kröfu í þrotabú H hf. og krafðist þess að fá

- skuldabréfið afhent, en til vara greiðslu andvirðis þess af eign-
um búins. Bústjórar þrotabúsins höfnuðu kröfu F og var
ákveðið að reka sérstakt skiptaréttarmál um ágreininginn. F
byggði upphaflega kröfu sína á því, að hann hefði verið vís-
vitandi blekkur til þátttöku í hlutafjárukningunni af forsvars-
mönnum hlutafélagsins, en í framburði fyrir skiptarétti 2. maí
1986 dró F það til baka, að hann hefði verið blekkur vísvitandi.
Við endurflutning málsins fyrir skiptarétti 11. maí 1988 bar F
fyrir sig, að of lítið hlutafé hefði safnast. Skiptaréttur komst
að þeirri niðurstöðu, að loforð það, sem F gaf um áskrift fyrir
hlutafé í H hf. væri óskuldbindandi fyrir hann samkvæmt 34.
gr. hlutafélagalaga nr. 32/1978. Hæstiréttur féllst á þá úrlausn
skiptaréttar, að áskrift nýrra hluta hefði ekki farið fram að öllu
leyti samkvæmt ákvæðum V. kafla hlutafélagalaga, en F gæti
ekki nú borið fyrir sig, að áskriftin væri óskuldbindandi af þeim
ástæðum. F var kosinn í stjórn félagsins á aðalfundinum 7. júní
1985. Eftir þann tíma fór hann ásamt öðrum stjórnarmönnum
með málefni félagsins, og hvíldi m.a. á honum að tilkynna hið
aukna hlutafé til hlutafélagaskrár. F gerði fyrst kröfu um riftun
fyrir dómi 23. apríl 1986. Talið var, að F hefði vegna stjórnar-
þátttöku sinnar þá fyrir löngu mátt gera sér grein fyrir því
hvernig komið var hag félagsins. Var þrotabú H hf. sýknað af
öllum kröfum F. Sjá hlutafjárukning, tómlæti. 1646
- F var umboðsmaður M við framangreinda hlutafjárukningu í H hf.
og skráði hann fyrir nýjum hlut, og var gengið frá greiðslu hans
með afhendingu verðtryggðs skuldabréfs að fjárhæð 1.000.
000,00 krónur. F var kosinn í stjórn félagsins á aðalfundi þess
7. júní 1985. Talið var, að vegna stjórnarþátttöku umboðsmanns
sins hafi M haft öll tæk á að fá upplýsingar um hag félagsins
og hafi þannig mátt vita, hvernig komið var. Þrotabú H hf.
var sýknað af öllum kröfum M. Sjá hlutafjárukning, tómlæti 1653
- Framkvæmdastjóri S hf. skráði það fyrir nýjum hlut við hlutafjár-
aukningu í H hf. og var gengið frá greiðslu hans með afhend-
ingu tveggja verðtryggðra skuldabréfa samtals að fjárhæð
5.000.000,00 króna. Framkvæmdastjóri S hf. sótti aðalfund
félagsins 7. júní 1985 fyrir S hf. sem fullgildan hluthafa og var
kosinn í stjórn félagsins á fundinum. Eftir þann tíma fór fram-
kvæmdastjórinn ásamt öðrum stjórnarmönnum H hf. með
málefni félagsins. Talið var, að framkvæmdastjórinn hafi vegna
stjórnarþátttöku sinnar mátt gera sér grein fyrir því hvernig
komið var hag félagsins löngu áður en S hf. gerði fyrst kröfu
um riftun 23. apríl 1986. Var þrotabú H hf. sýknað af öllum
kröfum S hf. Sjá hlutafjárukning, tómlæti. 1661

Ábyrgðaryfirlýsing

Í desember 1984 keypti B bifreið, árgerð 1977, af A fyrir 245.000,00

krónur. Á afsali var tekið fram, að A ábyrgðist að bifreiðin væri veðlaus og að „vél og kassi sé í lagi“. Í byrjun janúar 1985 bílaði girinn. Kostnaður við flutning bifreiðarinnar á verkstæði og viðgerðarkostnaður var 32.112,00 krónur. Höfðaði B mál gegn A til greiðslu kostnaðarins. Málsástæður B voru þær, að yfirlýsing A á afsalinu hefði verið ábyrgðaryfirlýsing, og hefði A tekið ábyrgð á girkassanum og vélinni. A studdi kröfur sínar þeim rökum, að ástæður bilunarinnar hefðu verið slæmt aksturslag B, en enginn galli hefði verið á sjálfskiptingunni eða óeðlilegt slit. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóm og taldi, að A hefði ekki leitt í ljós neitt það, sem leysti hann undan ábyrgð eftir yfirlýsingunni sem hann gaf í afsalinu. 1477

Áfengislög

- Hinn 22. janúar 1985 stofnaði G fyrirtækið Bjórsamlag Ámunnar í þeim tilgangi „að veita þjónustu til samlagsmanna við blöndun á áfengum drykkjarföngum sem gerð eru áfeng með löglega fengnu áfengi úr Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins“. Hóf G starfrækslu fyrirtækisins 7. febrúar 1985 og hélt henni fram til 15. s.m., er lögreglan lagði hald á áfengisbirgðir og vinnslutæki fyrirtækisins. Á þeim tíma hafði G afhent 13 mönnum gegn gjaldi áfengan drykk, sem innihélt hreinan vínanda á bilinu 4,97-5,2% af rúmtaki. Ríkissaksóknari höfðaði mál gegn G og krafðist þess, að hann yrði dæmdur til refsingar samkvæmt 1. mgr. 7. gr. og 18. gr., sbr. 33. gr. áfengislaga nr. 82/1969 og til að sæta upptöku á áfengi og ílátum. Samkvæmt 1. mgr. 7. gr. áfengislaga er bannað að brugga á Íslandi eða búa til áfenga drykki eða áfengisvökva og gera drykkhæft það áfengi, sem er eða gert hefur verið óhæft til drykkjar. G tók við áfengisflöskum, sem menn höfðu keypt í Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins, og notaði áfengið til að blanda því saman við önnur efni, þar á meðal bjór, sem ekki náði styrkleikanum 2,25% af vínanda og var því ekki áfengi eftir lögum nr. 82/1969. Þeir, sem komu með áfengið, greiddu fyrir þennan bjór og önnur efni svo og fyrir þá þjónustu, sem þeim var veitt. Hér var í raun um nýjan drykk að ræða. Var G sakfelldur samkvæmt ákæru og dæmdur til að greiða 50.000,00 króna sekt til ríkissjóðs, en vararefsing 25 daga varðhald. Þá var gert upptækt áfengi og ílát, sem hald hafði verið lagt á. Sératkvæði. 104
- A gerðist sekur um að hafa á árinu 1986 tvívegis smyglað til landsins miklu magni af áfengi og öli. Hann var dæmdur fyrir brot gegn lögum um tollheimtu og tolleftrilít, áfengislögum og lögum um verslun ríkisins með áfengi, tóbak og lyf. Var hann dæmdur í 4 mánaða fangelsi og til að greiða 800.000,00 króna sekt til ríkissjóðs og áfengið var gert upptækt. 1558

Áfrýjun

1. Áfrýjunarleyfi 24, 28, 75, 91, 157, 256, 302, 340, 350, 358, 388, 441, 449, 474, 507, 518, 619, 625, 631, 677, 772, 848, 954, 958, 962, 969, 976, 978, 1130, 1144, 1179, 1199, 1211, 1252, 1285, 1349, 1360, 1447, 1464, 1477, 1570,
2. Máli gagnáfrýjað 28, 256, 302, 324, 386, 449, 507, 693, 754, 1207, 1326, 1334, 1349, 1381, 1422, 1570
3. Máli áfrýjað með heimild í 36. gr. laga nr. 75/1973 664, 840
4. Ýmis atriði:

Við flutning máls fyrir Hæstarétti benti lögmaður gagnáfrýjanda á nokkur atriði, sem hann taldi galla á áfrýjun af hálfu aðaláfrýjanda, en gerði þó ekki kröfu um frávisun aðalsakarinnar. Þau atriði voru bersýnilega skekkjur, sem ekki leiddu til ónýtingar aðalsakar, sbr. meginregluna í 195. gr. 2. mgr. laga nr. 85/1936, sbr. 58. gr. laga nr. 75/1973..... 449

S áfrýjaði máli til Hæstaréttar. Stefndu kröfðust frávisunar málsins frá Hæstarétti, þar sem áfrýjunarfrestur væri liðinn. Héraðsdómur var uppkveðinn 27. febrúar 1987 og áfrýjunarstefna var tekin út 27. maí 1987. Var málinu því áfrýjað innan þess frests, sem settur er í 20. gr. laga nr. 75/1973, og varð því ekki vísað frá Hæstarétti vegna þess að því hefði verið áfrýjað of seint 1157

Áfrýjunarfrestur var liðinn, er áfrýjandi fékk útgefna stefnu til áfrýjunar fjárnámsgerðar, sem fram fór 22. maí 1987, og var ekki aflað áfrýjunarleyfis. Kröfu um, að fjárnámsgerð yrði felld úr gildi var vísað frá Hæstarétti..... 1416

Áfrýjunarstefna

Stefndi í Hæstarétti krafðist frávisunar málsins, þar sem áfrýjunarstefnan fullnægði ekki fyrirmælum 3. tl. 2. mgr. 34. gr. laga nr. 75/1973, þar sem hún greindi eigi nægjanlega í hvaða skyni áfrýjað væri og hverjar væru dómkröfur áfrýjanda. Málið var dómtekið í héraði, án þess að fram væri komin greinargerð frá áfrýjanda eða bókaðar dómkröfur af hans hálfu. Lögmaður áfrýjanda kvað áfrýjunarstefnu hafa verið tekna út áður en dómsgerðir voru komnar honum í hendur og hefði áfrýjandi tjáð sér, að mótmæli frá honum við kröfum stefnda hefðu komið fram fyrir héraðsdómi. Ljóst virtist, að áfrýjandi hafði haft uppi mótbárur við stefnukröfum þegar hann sótti þing. Talið var, að stefndi hafi mátt vita, þegar málið var dómtekið í héraði, að áfrýjandi ætlaðist til þess, að framkomnar yfirlýsingar hans yrðu metnar sem kröfur um sýknu. Áfrýjandi var ólöglaerður og virðist ekki hafa notið skýrra leiðbeininga um nauðsyn tímanlegrar framlagningar á formlegri kröfugerð. Þótti hann ekki þurfa að gjalda þess, að lögmanni hans láðist að bæta úr vöntuninni á greinargerð í héraði með annarri orðan áfrýj-

unarstefnu. Þóttu því ekki næg efni til að vísa málinu frá Hæstarétti.....	1034
--	------

*Ahættutaka**Ákæra*

Í ákæru var krafist upptöku á 125 l áfengis ásamt ílátum. Af máls- gögnum varð ráðið, að hald hafði verið lagt á 175 lítra og ílát, en dómur gat aðeins gengið um það magn og þau ílát, sem í ákæru greindi.....	104
Í ákæruskjali var S gefið að sök, auk þess að hafa ekið bifreið undir áhrifum áfengis, að hafa ekið svipt ökuréttindum. Ákæruskjalið bar að skilja svo, að ákært væri vegna aksturs uns lögreglan stöðvaði S á Kirkjubraut á Akranesi. Héraðsdómari dæmdi einungis um fyrra ákæruatriðið en vék ekki að hinu síðara. Vegna þessa galla á málsmeðferðinni var hinn áfrýjaði dómur ómerktur og málinu vísað heim til löglegrar meðferðar og dóms- álagningar að nýju.....	611
Ónákvæmni var í ákæruskjali. Þrátt fyrir það var unnt að leggja dóm á málið með hliðsjón af ákvæðum 3. mgr. 118. gr. laga nr. 74/1974.....	805
G var ákærður fyrir brot gegn 2. mgr., sbr. 3. mgr., 25. gr. um- ferðarlaga nr. 40/1968, sem svarar nú til 1. mgr., sbr. 2. mgr., 45. gr. laga nr. 50/1987. Miðað við áfengismagn í blóði G, sem mældist 2,29‰, braut hann gegn 2. mgr., sbr. 4. m gr. 25. gr. laga nr. 40/1968, sem svarar til 1. mgr., sbr. 3. mgr., 45. gr. laga nr. 50/1987. Eins og ákæru var háttað var einungis hægt að refsa G samkvæmt 1. mgr., sbr. 2. mgr., 45. gr. laga nr. 50/1987.....	949
Í ákæruskjali var gerð krafa á hendur ákærða um sviptingu öku- leyfis. Við munnlegan flutning málsins fyrir Hæstarétti var upplýst, að ákærði hefði ekki tekið ökuþróf og hefði því aldrei haft rétt til að stjórna bifreið. Þrátt fyrir orðalag ákæruskjals var fjallað um þessa kröfu ákæruvaldsins með vísan til 3. mgr. 118. gr. laga nr. 74/1974.....	1027
Tveir menn voru ákærðir m.a. fyrir brot gegn 1. mgr. 257. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Mál út af brotum gegn 1. mgr. 257. gr. alm. hgl. skal því aðeins höfða, að sá krefjist þess, sem misgert er við. Enginn tjónþola gerði refsikröfu í málinu. Sjóvátryggingafélag Íslands hf., váttryggjandi bifreiðanna, sem ákærðu höfðu skemmt, gerði hins vegar refsikröfu í málinu. Ekki var talið unnt að líta á tryggingafélagið sem þann aðila, sem misgert er við í merkingu 4. mgr. 257. gr. alm. hgl. Í mál- flutningi fyrir Hæstarétti taldi ríkissaksóknari, að réttilega hefði átt að ákæra fyrir brot gegn 2. mgr. 257. gr. alm. hgl. og að unnt væri að beita þeirri grein í stað 1. mgr. 257. gr. með stöð	

i 118. gr. laga nr. 74/1974. Ekki var talið, eins og ákæru var háttað, að grundvelli málsins yrði nú breytt á þann veg. Var þessum hluta ákærunnar því vísað frá héraðsdómi.....	1485
Í ákæruskjali var ákærði m.a. ákærður fyrir brot gegn 1. mgr. 37. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Ekki varð séð, að ákæra geymdi verknaðarlýsingu, sem svaraði til þess ákvæðis.....	1495
Í ákæru var ákærða gefið að sök okur. Voru brot hans talin varða við 2. mgr. 6. gr. laga nr. 58/1960, „sbr. auglýsingar frá Seðlabanka Íslands um vexti við innlánsstofnanir, dags. 16. desember 1983 og 20. janúar 1984, sbr. ennfremur bréf Seðlabanka Íslands, dagsett 7. janúar 1986...“ Ekki þóttu þeir annmarkar vera á ákæru að vísa bæri henni frá sakadómi, sbr. dóma Hæstaréttar í málunum nr. 38/1987 og 39/1987, sem upp voru kveðnir 3. júní 1987.....	1673
Sama sakarefni.....	1678

Álitsgerðir. Sjá mat og skoðun.

Áskorunarmál

Sjá stefnubirting.....	613
Sjá frávisun frá héraðsdómi.....	664

Ávana- og fíkniefni

M og F stóðu saman að innflutningi á 505,3 g af amfetamíni frá Amsterdam í ágóðaskyni. Voru þeir taldir hafa unnið til refsingar samkvæmt 2. gr., sbr. 5. gr. laga um ávana- og fíkniefni nr. 65/1974, sbr. lög nr. 60/1980, sbr. 9. gr. laga nr. 75/1982, sbr. lög nr. 13/1985 og 2. gr., sbr. 10. gr. reglugerðar nr. 16/1986, sbr. reglugerð nr. 177/1986, sbr. auglýsingu nr. 84/1986. Samkvæmt sakavottorðum ákærðu hafði M 24 sinnum hlotið refsisdóma og í fjölmörg skipti sáttir, og F hafði hlotið 5 refsisdóma og gengist við 6 dómssáttum. Var refsing ákærðu ákvörðuð með hliðsjón af 77. gr. alm. hgl., og að því er M varðaði einnig höfð hliðsjón af 78. gr. og 72. gr. alm. hgl. M var dæmdur í fangelsi í 2 ár og 4 mánuði og 65.000,00 króna sekt, en vararefsing fésektar var ákveðin 25 daga fangelsi. F var dæmdur í fangelsi í 2 ár og 65.000,00 króna sekt, en vararefsing fésektar var ákveðin 25 daga fangelsi. Gæsluvarðhaldsvist ákærðu kom til frádráttar fangelsisrefsingu. Amfetamínið var gert upptækt til ríkissjóðs.....	1241
K var talinn sannur að því að hafa á árinu 1986 staðið að smygli á 777 g af hassi og á árinu 1985 sex sinnum haft í fórum sínum og staðið að sölu á hassi, kókaíni, blöndu af amfetamíni og kókaíni og kannabisefni. Þá var einnig talið sannað, þrátt fyrir eindregna neitun K, að hann hefði ásamt S staðið að innflutningi á um 2,3 kg af hassi í september 1983 og 11,3 kg af hassi	

í október 1983 í ágóðaskyni. K var dæmdur í fangelsi í 2 ár og 6 mánuði og 120.000,00 króna sekt (vararefsing 50 daga fangelsi). S var dæmdur í 18 mánaða fangelsi og 50.000,00 króna sekt (vararefsing 20 daga fangelsi). Gæsluvarðhaldsvist ákærðu kom til frádráttar refsivistinni. Þá voru fíkniefnin gerð upptæk svo og munir þeir, sem ákærðu notuðu við meðferð þeirra. Sératkvæði. 1713

Barnalög. Sjá börn.

Barnaverndarmál. Sjá börn

Barnsfaðernismál

Bein fógetagerð

Bifhjól

- Sjá bifreiðar. 677
- Ó var talinn sannur að því að hafa ekið bifhjóli á 114 km hraða miðað við klukkustund norður Þrengslaveg aðfaranótt 7. júní 1984. Þá var hámarkshraði á þeim vegi 70 km á klukkustund. Varhugavert þótti að telja sannað, að Ó hefði hinn 14. júlí 1984 ekið á 144 km hraða miðað við klukkustund suður Óseyrarbraut í Þorlákshöfn, þar sem hámarkshraði var 50 km á klukkustund. Hins vegar þótti sannað, að Ó hefði ekið mun hraðar en lög leyfðu. Var Ó dæmdur í 15.000,00 króna sekt (vararefsing 10 daga varðhald) og sviptur ökuleyfi í 7 mánuði. 720
- K var sannur að því að hafa ekið bifhjóli undir áhrifum áfengis og sviptur ökuréttindum ævilangt. Var magnalkóhólsíblóði K 1,39‰. Samkvæmt sakavottorði K hafði hann 12 sinnum gengist undir sátt eða hlotið dóm fyrir brot gegn 27. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 og hafði 8 sinnum brotið gegn ákvæðum 25. gr. sömu laga. K hafði 27 sinnum gengist undir sáttir eða hlotið dóm fyrir refsiverð brot, og eftir að hinn áfrýjaði dómur gekk hafði hann verið dæmdur fimm sinnum fyrir brot gegn umferðarlögum og almennum hegningarlögum. K var dæmdur í 10 mánaða fangelsi og ævilöng ökuleyfissvipting hans var lätin haldast. 1495

Bifreiðar

A. Einkamál

Hinn 22. ágúst 1986 ók V bifreið bróður síns, B, út af Ólafsfjarðarvegi og velti henni. Bifreiðin stöðvaðist 10 metrum vestan vegarins, en 35 metrum norðan grindahliðs, sem þar var á veginum. Vegurinn þarna var malarvegur en um 75 metrum sunnan við grindahliðið tók við bundið slitlag. Þegar lögreglan kom á staðinn, lá kýr um 15 metra fyrir norðan girðinguna, og hafði hún orðið fyrir girð-

ingunni og bifreiðinni, er hún rann í gegnum hliðið. Kýrin var hryggbrotin og var henni slátrað. Miklar skemmdir urðu á bifreiðinni. B krafði tryggingarfélagið S bóta á grundvelli húftryggingar bifreiðarinnar. S neitaði að greiða bætur og taldi ökumann bifreiðarinnar hafa valdið slysinu með vítaverðum akstri. V bar, að hann hefði ekið á um 80 km hraða á klukkustund rétt áður en hann ók út af hinu bundna slitlagi, en leyfilegur hámarkshraði á þessum stað var 70 km á klukkustund. Er komið var á staðinn, reyndist hægra framhjól bifreiðarinnar vera vindlaust, en ekki var ljóst hvort það gerðist áður en bifreiðinni var ekið út af eða hvort það var afleiðing af útafakstrinum. Var ekki útilokað, að hjólbarðinn hefði sprungið við akstur á veginum. Það þótti því ekki nægilega sannað, að V hefði sýnt af sér slíkt gáleysi við aksturinn að fella bæri niður eða lækka bætur til B þess vegna. Krafa B var tekin til greina að fullu.....

409

Skömmu eftir miðnætti 6. október 1985 varð árekstur með tveimur bifreiðum á Þingvallastræti á Akureyri. Bifreið Ó var ekið til austurs og ætlaði ökumaður hennar að beygja af götunni til hægri inn á bifreiðastæði við Iðnskólann og kvaðst hafa gefið stefnuljós í þá átt. Bifreið A var ekið á eftir bifreið Ó og hugðist ökumaðurinn aka fram með bifreið Ó hægra megin og kvaðst ekki hafa tekið eftir stefnuljósum. Bifreið A var alveg við hægri brún götunnar og rákust saman hægra framhorn bifreiðar Ó og vinstra framhorn bifreiðar A. Þarna eru hvorki gatnamót né akreinar, en rétt austar taka við akreinar og gatnamót. Samkvæmt 4. mgr. 47. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 mátti A ekki aka hægra megin fram úr, og var talið að hann bæri höfuðsök á árekstrinum. Ökumaður bifreiðar Ó braut gegn 1. mgr. 45. gr. umferðarlaga þar sem hann hélt bifreiðinni svo innarlega á götunni, að rúm var til að aka fram úr hægra megin og villti þannig um fyrir ökumanni bifreiðarinnar, sem á eftir kom. Með aksturslagi sínu braut hann gegn 1. mgr. 46. gr. umferðarlaga og var látinn bera 1/3 hluta tjóns A.....

567

Hinn 19. september 1976 ók A bifhjóli sínu niður Kaupvangsstræti á Akureyri og í sama mund var bifreið ekið suður Hafnarstræti. Árekstur varð á mótum þessara gatna á hægri helmingi Kaupvangsstrætis, en umferð um Hafnarstræti til suðurs hafði biðskyldu gagnvart Kaupvangsstræti. Við áreksturinn slasaðist A mikið, og var varanleg örorka hans metin 20%. Vátryggingarfélag bifreiðarinnar viðurkenndi fébótaábyrgð eiganda, ökumanns og félagsins á slysinu og greiddi A hámarksfjárhæð ábyrgðartryggingarinnar, sem þá var 120.000,00 krónur. Eigandi og ökumaður bifreiðarinnar töldu, að lögmaður A hefði gefið tryggingarfélaginu fullnaðarkvittun við móttöku greiðslunnar. Á það var ekki fallist, enda varðaði kvittun þessi greiðslu

bóta vegna ábyrgðartryggingar og varð ekki skýrð á þann veg, að með henni hefði A afsalað sér frekari bótarétti gagnvart eiganda og ökumanni bifreiðarinnar. Voru þeir dæmdir til að greiða A samtals vegna fjártjóns og miska 150.000,00 krónur, auk vaxta. Sjá skaðabótamál og fyrning vaxta.....

677

Hinn 4. júní 1983 varð árekstur milli bifreiðar H og fólksflutningsbifreiðar K fyrir framan heimili H við Laugarásveg í Reykjavík. H ók norður Laugarásveg og beygði til vinstri af hægri vegarhelmingi að innkeyrslu við bilskúr sinn. Í sama mund ætlaði K að aka fram úr bifreið H vinstra megin, en rakst þá á vinstri hlið hennar rétt fyrir aftan miðju. Á uppdrætti lögreglu var bifreið H sýnd með framhluta uppi á gangstétt, nokkurn veginn þvert fyrir á veginum, en bifreið K með vinstra framhorn við gangstéttarbrún. Af uppdrættinum mátti sjá, að bifreið H hafði kastast að minnsta kosti 4 metra til hliðar við áreksturinn. Af því þótti mega ráða, að K hafi ekið of hratt miðað við aðstæður og óvarlega. Þá gaf K ekki hljóðmerki, áður en hann hugðist aka fram úr bifreið H og braut þar með gegn 4. mgr. 47. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Taldist K því hafa átt sök á árekstrinum. Það var aftur á móti ósannað, að H hefði gefið stefnumerki um það, að hann hygðist beygja til vinstri inn á bílastæði sitt, sbr. 2. mgr. 52. gr. umferðarlaga, og þótt svo hefði verið leysti það hann ekki undan varúðarskyldu, sbr. niðurlagsákvæði 4. mgr. 52. gr. umferðarlaga. Var því talið, að H hefði ekki sýnt nægilega aðgát gagnvart umferð er kom á eftir, áður en hann beygði til vinstri, og var hann því einnig talinn hafa átt sök á árekstrinum. Sök var skipt til helminga. Sjá skaðabótamál, örorkumat.....

754

Hinn 11 nóvember 1986 um kl. 17:40 varð árekstur á mótum Hörgárbrautar og Hlíðarbrautar á Akureyri. Áreksturinn varð með þeim hætti, að bifreið J var ekið norður Hörgárbraut en bifreið G var ekið suður sömu götu. Er bifreið G kom að gatnamótum Hlíðarbrautar sveigði ökumaður til vinstri í veg fyrir bifreið J og hugðist aka austur Hlíðarbraut. Bifreið J skall þá á hægri hlið bifreiðar G, og urðu miklar skemmdir á bifreið G. G taldi, að J ætti sök á árekstrinum með því að aka bifreið sinni of hratt miðað við aðstæður, ljóslausri og vanbúinni, en J mótmaelti því sem röngu og ósönnuðu, að hann hefði ekið án öku ljósa eða með þeim hætti að öðru leyti, að hann ætti sök á árekstrinum. Héraðsdómari taldi engan vafa leika á um sök G og ekkert fram komið um það, að bifreið J hefði verið vanbúin eða henni ekið óvarlega. Hann taldi aftur á móti, að bifreið J hefði einungis verið ekið með stöðuljósum í umrætt sinn og skipti sök þannig, að J var látinn bera 1/3 hluta sakar en G 2/3 hluta. Meiri hluti Hæstaréttar taldi ósannað, gegn andmælum J, að hann hefði ekið ljóslaus, er áreksturinn varð, og

taldi G hafa átt alla sök á árekstrinum með því að beygja til vinstri í veg fyrir bifreið J andstætt niðurlagsákvæði 3. mgr. 46. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Tveir hæstaréttardómarar skiluðu séráliti og vildu staðfesta héraðsdóminn.....	840
Sjá ábyrgð á dýrum.....	1130

B. Opinber mál

Á ók bifreið undir áhrifum áfengis um götur á Akranesi. Áfengismagn í blóði hans mældist 1,32‰. Með dómssátt samþykkti Á að greiða 10.000,00 króna sekt fyrir brot á 2. mgr., sbr. 3. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga nr. 40/1968 og sæta því jafnframt að vera sviptur ökuréttindum í 6 mánuði. Sjá dómssátt	346
J ók bifreið undir áhrifum áfengis stuttan spöl frá félagsheimilinu Lýshóli í Staðarsveit á Snæfellsnesi. Mældist áfengismagn í blóði hans 1,21‰. Þegar tekið var tillit til skekkjumarka við mælingu, taldist brot J varða við 3. mgr. 25. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, en nú við 1. mgr., sbr. 2. mgr. 45. gr. umferðarlaga nr. 50/1987. Var refsing J ákveðin 20 daga varðhald. Þar sem um ítrekað brot var að ræða, bar samkvæmt 3. mgr. 102. gr. laga nr. 50/1987 að svipta J ökuleyfi í 2 ár og 6 mánuði.....	491
Þ var ákærður fyrir að hafa ekið bifreið föður síns um nótt undir áhrifum áfengis frá Túngötu 21 í Grindavík að heimili sínu á Sjónarhóli þar í bæ. Við yfirheyrslu hjá lögreglu daginn eftir viðurkenndi Þ að hafa ekið bifreiðinni og taldi hugsanlegt, að hann hefði fundið til áfengisáhrifa við aksturinn. Fyrir dómi féll hann frá þessum framburði sínum og hélt síðan fast við það, að hann hefði ekki ekið bifreiðinni um nóttina. Talið var nægilega sannað, að upphafleg frásögn Þ væri rétt og að hann hefði ekið bifreiðinni umrædda nótt. Þ hafði verið handtekinn vegna ölvunar 50 mínútur eftir miðnætti þessa umræddu nótt og færður í fangageymslu en síðan fluttur heim til sín kl. 04:20. Var því talið sannað, að Þ hefði verið undir áhrifum áfengis, er hann ók bifreiðinni heim skömmu síðar. Brot Þ var ítrekað og var hann dæmdur í 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í tvö ár.....	496
K var ákærður fyrir að hafa ekið bifreið með yfir 130 km hraða miðað við klukkustund eftir vegarkafli frá Nesti við Ártúnsbrekku að Skeiðarvogi. K hélt því fram, að hann hefði ekið bifreiðinni með 50 km hraða miðað við klukkustund, en þrír lögreglumenn, sem veittu K eftirför í lögreglubifreið, báru, að bifreið K hefði verið ekið með 130 km hraða og hefði dregið í sundur með bifreiðunum. Framburður lögreglumannanna var lagður til grundvallar og talið sannað, að Þ hefði ekið með allt að 130 km hraða umrædda vegalengd. K, sem einnig var dæmdur fyrir önnur brot, var dæmdur í 50.000,00 króna sekt til	

- rikissjóðs (vararefsing 25 daga varðhald) og sviptur ökuleyfi í 6 mánuði. 547
- S var ákærð fyrir að hafa ekið bifreið undir áhrifum áfengis og svipt ökuréttindum frá sumarbústað í Borgarhreppi í Mýrasýslu til Borgarness og þaðan til Akraness, þar sem lögreglan stöðvaði akstur hennar. Héraðsdómari taldi ekki unnt vegna neitunar S og framburðar vitna að telja það sannað, að S hefði fundið til áfengisáhrifa við aksturinn, og sýknaði S. Hæstiréttur ómerktti héraðsdóm og vísaði málinu heim í hérað að nýju, þar sem héraðsdómari hafði einungis dæmt um fyrra ákæruatriðið en ekki hið síðara. Sjá ákæra. 611
- V ók bifreið undir áhrifum áfengis og sviptur ökuréttindum ævilangt frá Skíðaskálanum í Hveradóllum til Hveragerðis, þar sem lögreglan stöðvaði hann. Áfengismagn í blóði V mældist 1,65‰. Brot V var ítrekað, og var hann dæmdur í 45 daga varðhald og áréttuð var ævilöng ökuleyfissvipting hans. 794
- B ók bifreið sinni um Álfhólsveg í Kópavegi að kvöldi 25. mars 1986. Akstursskilyrði voru góð og umferð mjög lítil. A, sem gekk eða hljóp norður Álfhólsveg varð fyrir bifreiðinni og hlaut mikla áverka, sem leiddu hana samstundis til dauða. Hemlaför bifreiðarinnar mældust 24 m, og sannað þótti, að B hefði ekið bifreiðinni með allt að 70 km hraða á klukkustund, er hann ók um Álfhólsveg skömmu fyrir slysið. Talið var, að of mikill hraði og aðgæsluleysi B hefði átt sinn þátt í að honum gafst ekki ráðrúm til að bregðast við för A yfir götuna með viðeigandi hætti, en tekið var tillit til þess, að stúlkan virtist ekki hafa sýnt næga aðgæslu, er hún fór yfir götuna. Brot B varðaði við 1. mgr. 4. gr., 1. mgr. og 2. mgr., staflíð e, 36. gr. og 1. mgr. 37. gr. umferðarlaga nr. 50/1987, sem dæmt var eftir, sbr. 2. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1949, svo og við 215. gr. alm. hgl. Refsing B var ákveðin sem hegningarauki 60.000,00 króna sekt (vararefsing 25 daga varðhald) og svipting ökuleyfis í 12 mánuði. 938
- G ók bifreið undir áhrifum áfengis frá Akureyrarflugvelli að bensín-afgreiðslu Oliufélagsins hf. við Veganesti á Akureyri. Hann ók bifreiðinni aftur á bak frá bensíndælunni og á bifreið, sem þar var kyrrstað. Áfengismagn í blóði G mældist 2,29‰. Hann var ákærður fyrir brot gegn 2. mgr., sbr. 3. mgr., 25. gr. og 4. mgr. 46. gr., sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Miðað við alkóhólmagn í blóði G braut hann gegn 2. mgr., sbr. 4. mgr. 25. gr. umferðarlaga, en þar sem brotið var í ákæru fært undir 2. mgr., sbr. 3. mgr., 25. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sbr. nú 1. mgr., sbr. 2. mgr., 45. gr. laga nr. 50/1987, varð honum einungist refsað samkvæmt því ákvæði. Brot G var ítrekað og var hann dæmdur í 30 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt. 949

- S ók bifreið undir áhrifum áfengis frá miðborg Reykjavíkur að Skeifunni 8 og þaðan að versluninni Blómavali við Sigtún, þar sem lögreglan stöðvaði akstur hans. Áfengismagn í blóði hans mældist 1,04‰. Var S ákærður fyrir brot gegn 1. mgr., sbr. 2. mgr., 45. gr. sbr. 100. gr. umferðarlaga nr. 50/1987 og þess krafist, að hann yrði dæmdur til refsingar og ökuleyfis sviptingar sbr. 102. gr. umferðarlaga. Við munnlegan flutning málsins fyrir Hæstarétti var upplýst, að S hefði ekki tekið ökuþróf og hefði því aldrei haft rétt til að stjórna bifreið. Fyrsti málsl. 1. mgr. 102. gr. umferðarlaga segir aðeins að svipta skuli þann „ökuréttindum“, sem brotið hafi gegn 1. mgr. 45. gr. laganna um ölvunarakstur. Ákvæði þessarar greinar eru sérreglur um ölvunartilvik gagnvart 1. mgr. 101. gr. umferðarlaga, sem hefur að geyma almenna reglu um skilyrði fyrir því að svipta mann rétti til að stjórna vélknúnu ökutæki, þegar þörf er ökuskráteinis. Viðurlög við brotum á umferðarlögum voru tæmandi talin í þeim, og var S ekki sviptur ökuleyfi og ekki taldist vera fyrir hendi fullnægjandi heimild til að svipta hann rétti til að fá það. S, sem einnig var ákærður fyrir þjófnað, var dæmdur í 4 mánaða fangelsi með hliðsjón af 71. gr. og 77. gr. alm. hgl. 1027
- Í janúar 1984 ók S hópbifreið aftur á bak norður Bárugötu í Vestmannaeyjum. K, sem gekk í sömu átt, varð fyrir bifreiðinni og beið bana. Snjócoma var og skafrenningur og skyggni mjög lélegt. Skömmu áður hafði S hleypt farþegum út úr bifreiðinni, þar á meðal K, og vissi hann hvert ferð hennar var heitið og hlaut að vera ljóst, að erfitt gæti verið að ganga annars staðar en á akbrautinni vegna snjóruðnings beggja vegna hennar. S var talinn hafa sýnt mikla óvarkárni með þessum akstri sínum og hafa brotið gegn 1. mgr. 17. gr., 1. mgr. og staflið b 2. mgr. 36. gr. umferðarlaga nr. 50/1987, sem dæmt var eftir samkvæmt 2. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Ofangreind ákvæði tæmdu sök, þannig að ekki varð jafnframt beitt 1. mgr. 4. gr. umferðarlaga. Þá var S einnig refsað fyrir brot gegn 215. gr. alm. hgl. S var dæmdur í 30 daga skilorðsbundið varðhald og sviptur ökuréttindum í 15 mánuði 1189
- Hinn 10. október 1986, kl. 09:15 ók K bifreið sinni norður Heiðarveg á Reyðarfirði við dagheimilið, er 7 ára drengur, sem hljóp vestur yfir götuna, varð fyrir bifreiðinni með þeim afleiðingum, að hann lést 15 dögum síðar. K kvaðst hafa ekið á 30 km hraða og varlega. Hann kvaðst aðeins hafa litið til vinstri, er hann renndi fram hjá dagheimilinu og verið að fylgjast með börnunum, en það hafi aðeins verið augnablik, sem hann leit af veginum, og er hann sneri höfðinu fram aftur hafi hann séð barn hverfa inn undir bifreiðina frá hægri framan við framhjólíð. K vann m.a. við að flytja skólabörn frá Hólum til Reyðarfjarðar og var því kunnugur staðhættum. Mátti hann því gera

ráð fyrir börnum báðum megin vegarins, þar sem grunnskóli og íþróttahús voru á aðra hönd en dagheimili á hina. Hann þótti því ekki hafa fylgst nægilega með veginum fram undan og umferð frá hægri og þannig ekki sýnt þá varkárni, sem krafist var samkvæmt upphafsákvæði 2. mgr. 37. gr. umferðarlaga nr. 40/1968, sem þá giltu. Þá þótti hann einnig hafa brotið gegn 1-lið 3. mgr. 49. gr. sömu umferðarlaga, svo og gegn 1. mgr. 49. gr. laganna. Samkvæmt 2. gr. alm. hgl. nr. 19/1940 bar að dæma brot K eftir umferðarlögum nr. 50/1987. Af ákæruvaldsins hálfu var talið, að 2. mgr. 4. gr. nýrri laganna svaraði til 2. mgr. 37. gr. eldri laganna. Talið var, að í 1. mgr. 36. gr. nýrri laganna fælust þau ákvæði 1. mgr. 49. gr. eldri laganna, sem hér skiptu máli. Heimilt þótti að færa brot K til þessara ákvæða umferðarlaga nr. 50/1987, enda var hvorki af greinargerð með frumvarpi til hinna nýju umferðarlaga né af umræðum á Alþingi ráðið, að ætlunin hafi verið að slaka á varúðarkröfum að þessu leyti við setningu hinna nýju laga, þó að orðalag væri nú annað en áður. Þá var K einnig talinn hafa brotið gegn 215. gr. alm. hgl. K var dæmdur í 40.000,00 króna sekt (vararefsing 15 daga varðhald) og sviptur rétti til að stjórna vélknúnu ökutæki í 6 mánuði 1231

S og I fóru inn á baklód Ármúla 3, en þar voru geymdar nýinnfluttar bifreiðar. Þeir brutu rúður í mörgum bifreiðum og reyndu að gangsetja þær og tókst að lokum að gangsetja eina bifreið. Óku þeir síðan báðir bifreiðinni um götur Reykjavíkur og til Hafnarfjarðar, og voru þeir báðir undir áhrifum áfengis og án ökuréttinda. Áfengismagn í blóði S mældist 1,33‰ en í I 1,51‰. Um ítrekað brot var að ræða hjá báðum. S og I voru sviptir ökuréttindum ævilangt. S var dæmdur í 6 mánaða fangelsi en I í 75 daga fangelsi, en þeir voru báðir ákærðir fyrir önnur brot einnig 1485

Með dómssátt 25. nóvember 1987 var H sviptur ökuleyfi í 12 mánuði frá 16. október s.á. Hinn 8. nóvember 1987 ók H bifreið sinni um götur Mosfellsbæjar og þrisvar á árinu 1988 var hann tekinn við akstur. Með hliðsjón af 78. gr. og 77. gr. alm. hgl. nr. 19/1940 var H dæmdur í 40.000,00 króna sekt (vararefsing 20 daga varðhald) 1523

J var ákærður fyrir að hafa ekið bifreið sinni á allt að 108 km hraða miðað við klukkustund á Kringlumýrarbraut, er hann ók í norður á vegarkafanum frá Nesti í Fossvogi að Fossvogsvegi, þar sem lögreglan mældi hraða hans með ratsjá, en þar er leyfilegur hámarkshraði 60 km. Lögreglumennirnir, sem mældu hraðann, töldu að bifreið J hefði mest náð 108 km hraða, en þeim tókst ekki að stöðva radartækið í þeirri stöðu. Þótti varhugavert að telja sannað, að J hefði ekið svo hratt, en nægilega þótti fram komið, að J hefði ekið yfir lögleyfðum hraða,

- og ekkert hafði komið fram í málinu, sem veikti skýrslur lög-
reglumannanna í verulegum atriðum. J var dæmdur í 10.000,00
króna sekt (vararefsing 5 daga varðhald) og var sviptur ökurétt-
indum í einn mánuð 1527
- Hinn 8. apríl 1988 ók H bifreið sinni um götur Reykjavíkur, þar
til lögreglan stöðvaði akstur hans. H hafði verið sviptur rétti
til að öðlast ökuleyfi ævilangt frá 1. mars 1985. Refsing H var
ákveðin 30 daga varðhald 1562
- S, sem var sviptur ökuréttindum ævilangt, ók bifreið frá Lauga-
brekku, Hellnum, Snæfellsnesi, að flugafgreiðslunni á Rífi. S
hafði sex sinnum sætt refsíðómum, þar af fimm sinnum m.a.
fyrir ölvunarakstur, og var í fjórum þeirra kveðið á um svipt-
ingu ökuleyfis, síðast í dómi 17. maí 1983. Sá dómur, svo og
dómur frá 22. janúar 1985 og dómssátt frá 2. apríl 1987 höfðu
ekki ítrekunaráhrif varðandi refsingu hans, þar sem ekki er
heimiluð aukin hegning við ítrekun brots í 100. gr. umferðarlaga
nr. 50/1987, sbr. 80. gr. eldri umferðarlaga nr. 40/1968. Með
hliðsjón af sakaferli S var hann dæmdur í 3 mánaða fangelsi 1564
- A, sem var sviptur ökuréttindum ævilangt, ók bifreið um götur
Reykjavíkur, þar til lögreglan stöðvaði hann. Á árunum 1979
til 1987 var A sviptur ökuleyfi ævilangt með dómi fimm sinnum.
A var dæmdur í 30 daga varðhald 1567

Birting dóms

Birting laga og stjórnvaldserinda

Björgun

Blóðrannsókn. Blóðflokkar. Sjá mat og skoðun.

Bókhald

Bráðabirgðaökuleyfissvipting

- D var sviptur ökuleyfi sínu til bráðabirgða hinn 17. maí 1988. Með
úrskurði sakadóms Kópavogs 31. s.m. var sviptingin felld úr
gildi. Ríkissaksóknari gaf út ákæru í málinu 6. júlí 1988, þar
sem þess var m.a. krafist, að D yrði sviptur rétti til að aka vél-
knúnu ökutæki. Að svo komnu þótti ekki efni til að fella úr-
skurðinn úr gildi. Sjá valdframsal 1127

Brenna

Brot gegn valdstjórninni. Sjá valdstjórnin.

Brot í opinberu starfi

Ó var ráðinn til starfa hjá Pósti og síma á Akureyri 1. september 1969 og skipaður fulltrúi í umdæminu frá 1. janúar 1981. Hann annaðist verkstjórn á bréfaþóststofu ásamt almennri afgreiðslu, sá um uppgjör gjaldkera póststofunnar og lagði peninga póststofunnar á reikning í banka. Hann gegndi þannig í reynd hlutverki aðalgjaldkera á póststofunni. Við sjóðstalningu 11. júní 1986 kom fram verulegur halli á sjóði Ó hjá stofnuninni, og reyndist hallinn vera rúmar 7 milljónir króna. Hafði Ó dregið sér féð með beinum fjártökum úr sjóðum, sem voru í vörslum hans. Ó var þegar í stað veitt lausn frá störfum um stundarsakir, og veitti hann rannsóknarmönnum greiða aðstoð við athugun málsins og stóð Póst- og símamálastofnun skil á fénu að mestu eða öllu leyti. Brot Ó varðaði við 1. mgr., sbr. 2. mgr., 247. gr., sbr. 138. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, en hann var opinber starfsmaður, er hann framdi brot sitt. Var Ó dæmdur í 12 mánaða fangelsi 990

J var sveitarstjóri Stokkseyrarhrepps á tímabilinu 1. júlí 1975 til 1. júní 1978. Hann var ákærður fyrir að hafa á þessu tímabili svikið út úr ríkissjóði 2.689.100,00 gamlar krónur í formi olíustyrks til hreppsþúa, með því að gefa upp ársfjórðungslega til viðskiptaráðuneytisins meiri fjölda íbúa hreppsins, sem rétt áttu á olíustyrk úr ríkissjóði, en réttmætt var, og þannig náð meira fé út úr ríkissjóði en hann þurfti í raun til að greiða hreppsþúum í olíustyrki á hverju styrktímabili og síðan hagnýtt sér mismuninn í eigin þarfir. Það var talið nægilega sannað, að J hefði dregið sér það fé, sem ákæran fjallaði um, þrátt fyrir neitun hans um hagnýtingu fjáris í eigin þarfir. Var J sakfelldur fyrir brot á 247. gr., sbr. 138. gr., almennra hegningarlaga nr. 19/1940. J var ákærður fyrir fleiri brot, og var refsing hans ákveðin, með vísan til 77. gr. og 78. gr. alm. hgl., 6 mánaða fangelsi 1049

Búskipti. Sjá skiptamál.

R og J hófu sambúð haustið 1977 og gengu í hjúskap 1978. Haustið 1982 slitu þau samvistum og var lögskilnaðarleyfi gefið út 6. apríl 1983. Hinn 8. febrúar 1983 undirrituðu þau samning um skilnaðarkjör, þar sem m.a. var kveðið á um fjárskipti þeirra. Samkvæmt samningnum fékk J mun meira í sinn hlut af eignum búsis en R. Litið var svo á, að samningurinn um fjárskiptin hefði verið bersýnilega ósanngjarn, þegar til hans var stofnað og var hann lýstur óskuldbindandi. Sjá skilnaðarsamningur 474

Talið var, að skiptum milli hjóna væri í raun lokið og þau yrðu ekki tekin upp að nýju fyrir skiptarétti. Sjá hjón 1260

G réðst sem ráðskona til Þ eftir auglýsingu hans í apríl 1985. Þau gengu í hjúskap í ágúst sama ár. Þ var ekill og átti 6 uppkomin

börn og G átti 6 börn. Fyrir Hæstarétti var upplýst, að G hefði gíft sex sinnum. Þegar til hjúskaparins var stofnað átti Þ umtalsverðar skuldlausar eignir, m.a. íbúðarhús í byggingu á Akranesi, íbúðarhús í Skilmannahreppi, 2 bifreiðar, innistæður á bankabókum o.fl. G átti fjögurra herbergja íbúð í Reykjavík með áhvilandi skuldum, innanstokksmuni o.fl. Fyrir hjúskap gerðu þau með sér kaupmála, þar sem allar eignir G voru gerðar að hennar séreign og íbúðarhús, sem Þ átti í byggingu á Akranesi var gert að séreign hans. Meðan á hjúskapnum stóð seldi Þ íbúðarhús það, sem hann átti í byggingu. Hann greiddi fyrir allt, sem til reksturs heimilisins þurfti af eignum búins og innti einnig af hendi greiðslu af skuldum G vegna séreignar hennar. Tekjur búins voru afar litlar og var að mestu gengið á banka-innistæðu Þ vegna umræddra útgjalda. Í byrjun árs 1987 fóru hjónin að tala um skilnað, og flutti Þ út úr húsinu í júlí það ár og sótti um skilnað að borði og sæng. Þ krafðist þess, að búinu yrði skipt á grundvelli 57. gr. sbr. 27. gr. laga nr. 60/1972. G krafðist helmingaskipta á grundvelli 2. mgr. 18. gr. laga nr. 20/1923. Talið var, að helmingaskipti á búi aðila væru bersýnilega ósanngjörn og að öllum skilyrðum 57. gr. laga nr. 60/1972 hefði verið fullnægt, þannig að Þ fékk eignir búins í sinn hlut

1432

Byggingarfulltrúar

H keypti einingahús úr timbri og var því komið fyrir á lóð hans í Mosfellsbæ. Byggingarfulltrúi Mosfellsbæjar samþykkti útfærslu undirstöðunnar, leiðbeindi við framkvæmdina og valfyllingarefnis og tók grunninn út undir reisningu sökkla. Verulegir gallar komu fram á húsinu, og töldu yfirmatsmenn frumorsök gallanna liggja í gerð undirstöðu og vali fyllingarefnis. Ekki var talið, að byggingarfulltrúa hafi verið skylt samkvæmt grein 7.1.3. í byggingarreglugerð nr. 292/1979, að viðlagðri fébótaábyrgð bæjarsjóðs, að krefjast sérstakrar prófunar á fyllingunni. Þá var talið ósannað, að byggingarnefnd hafi ákveðið byggingarfulltrúanum viðtækara verksvið en sagt er fyrir um í byggingarreglugerðinni grein 2.5., og ekki var talið leitt í ljós, að hann hafi í því starfi sínu bakað Mosfellsbæ skaðabótaskyldu með athöfnum sínum eða athafnaleysi. Sératkvæði. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð

324

Byggingasamvinnufélög

Árið 1975 keypti G íbúð í Kópavogi, sem byggð hafði verið af stjórn verkamannabústaða f.h. Kópavogskaupstaðar. Afsal var gefið út 1976 og kom þar fram, að kaupverð íbúðarinnar, 41.375,00 krónur, væri að fullu greitt. G tilkynnti bæjarráði Kópavogs 25. september 1983, að hann hygðist selja íbúðina, og með bréfi 24. október s.á. var honum tilkynnt, að bæjarráð hygðist neyta

forkaupsréttar síns. Á íbúð G hafði hvílt lán úr Byggingarsjóði verkamanna, sem lent hafði í vanskilum og allt fallið í gjald-daga. Greiddi G lánið upp 10. nóvember 1982. Ennfremur hafði verið áhvilandi á íbúðinni lán úr Byggingarsjóði ríkisins, sem að hluta til var verðtryggt. Á árinu 1983 voru þessi lánakjör mjög óhagstæð vegna verðbólguþróunar, og greiddi G lánið upp hinn 28. september 1983. Við sölu íbúðarinnar fór fram mat á endursöluverði hennar, og var hún metin á 1.038.801,00 krónu. Við matið var beitt lögum nr. 51/1980 um Húsnæðis-stofnun ríkisins, sbr. 3. gr. bráðabirgðalaga nr. 50/1983 um breyting á þeim lögum, en þau lög voru í gildi, þegar G bað um sölu á íbúðinni. Samkvæmt matinu var heildargreiðsla til G 519.125,00 krónur, og var þá miðað við eðlileg skil lána úr Byggingarsjóði verkamanna og Byggingarsjóði ríkisins. Voru G samkvæmt matsgerðinni endurgreiddar þær fjárhæðir með verðbótum samkvæmt byggingarvísitölu, sem hann notaði til þess að greiða upp lánin, frá þeim tíma sem greiðslur áttu sér stað. Þá var bætt við heildargreiðslu til G aukaverðbótum vegna eignarhalds í 9 ár. G sætti sig ekki við framreiknaðan útreikning á eftirstöðvum lána, sem engar voru, til frádráttar kostnaðar-verði, og höfðaði mál til heimtu mismunarins. Talið var, að hinar sérsöku útreikningsreglur á eftirstöðvum lána, sem við sölu hvíla á félagslegum íbúðum, helgist af því, að þeir, sem þannig byggja, hafi notið allt annarra og betri lánskjara úr sam-eiginlegum byggingarsjóðum landsmanna en aðrir. Af orðalagi 2. mgr. 3. gr. bráðabirgðalaga nr. 50/1983 og tilgangi sé ljóst, að reikningsreglan sé miðuð við venjuleg skil lánanna. Ekki var talið, að sá lánþegi, sem lendir í vanskilum, geti öðlast betri rétt en sá, sem stendur í skilum. Var stjórn verkamannabústaða í Kópavogi því sýknuð af öllum kröfum G

413

Börn

Dagsektir

- S hf., Reykjavík höfðaði mál gegn S hf., Patreksfirði, og krafðist þess, að hinu stefnda félagi yrði dæmt óheimilt að nota nafnið „Straumnes hf.“ sem firmaheiti fyrir félagið og að því yrði gert skylt að láta afmá nafnið úr hlutafélagaskrá að viðlögðum dag-sektum, 1.000,00 krónum. Voru kröfur S hf., Reykjavík, teknar til greina og dagsektirnar látnar renna til þess. Sjá firma .. 1341
- H hf., Reykjavík, höfðaði mál gegn H hf., Eyrarbakka, og krafðist þess að hinu stefnda félagi yrði dæmt óheimilt að nota firma-nafnið Hvoll og að því yrði gert skylt að láta afmá nafnið úr hlutafélagaskrá að viðlögðum dagsektum, 1.000,00 krónum, sem rynnu til H hf., Reykjavík. Var það tekið til greina. Sjá firma 1344

Dánarbú. Sjá skipti.

Dómarar. Sjá og dómstólar, réttarfar og réttarfarsvitur.

1. Dómarar í Hæstarétti:
 - Sjö dómarar dæma mál 1532
 - Varadómari dæmir mál í Hæstarétti: 1, 29, 57, 66, 70, 104, 162, 166, 202, 256, 267, 349, 518, 619, 625, 666, 693, 734, 742, 786, 814, 820, 938, 982, 990, 1152, 1189, 1319, 1532
2. Samdómendur í héraði: 24, 126, 324, 350, 372, 388, 400, 693, 830, 862, 1049, 1096, 1109, 1157, 1285, 1307, 1319, 1422, 1453, 1477, 1624, 1646, 653, 1661, 1696
3. Dómstólar:
 - Fógetaréttur: 615, 617, 778, 812, 831, 835, 1011, 1043, 1180, 1201, 1276, 1279, 1421
 - Skiptaréttur: 45, 113, 318, 359, 522, 734, 848, 1100, 1261, 1375, 1433, 1628, 1648, 656, 1663
 - Uppboðsréttur: 4, 93, 510, 609, 620, 626, 1154
 - Landamerkjadómur
 - Merkjadómur
 - Siglingadómur
 - Félagsdómur
 - Sakadómur í ávana-og fikniefnum: 440, 502, 1242, 1718
 - Verðlagsdómur
4. Setudómari dæmir mál í héraði 449
5. Dómara ekki getið í héraðsdómi 40, 98, 157, 254, 409, 567, 608, 631, 677, 840, 1018, 1049
6. Sératkvæði:
 - Í Hæstarétti 29, 81, 106, 117, 130, 168, 256, 267, 327, 372, 439, 445, 521, 666, 667, 815, 821, 876, 1252, 1285, 1326, 1504, 1532, 1604, 1624, 1696
 - Í héraði 1049
7. Hæfi dómara :

Ákærði B krafðist þess, að héraðsdómari viki sæti, þar sem hann hefði í sjónvarpsviðtali rætt um suma þætti máls með þeim hætti, að ekki verði talið, að hann gæti litið óhlutlægt á þátt ákærða B í málinu. Héraðsdómariinn taldi, að ummæli hans í sjónvarpinu væru ekki til þess fallin að valda vanhæfi hans. Aftur á móti hefði móðir eins þeirra barna, sem komu við sögu í málinu, viðhaft ærumeiðandi og móðgandi ummæli um sig, sem gætu bakað henni refsingu og bakað henni bótaskyldu, og taldi því ekki samrýmanlegt 7. tl. 36. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. tl. 15. gr. laga nr. 74/1974 að hann dæmdi í málinu. Hæstiréttur taldi, að þótt héraðsdómari kynni að eiga skaðabótakröfu á hendur framangreindri konu, gerði það hann ekki vanhæfan til að fara með og dæma mál, er varðaði barn hennar, og að skammaryrði um dómara gerðu hann almennt ekki vanhæfan til að fara með mál. Var úrskurðinum því hnekkt 729

Sakadómari úrskurðaði að hann viki sæti í máli ákærðs. Móðir

ákærðs hafði unnið með dómaranum í sakadómi sl. 10 ár, og taldi dómarinn hættu á, að hann fengi ekki litið óhlutdrægt á málavexti. Hæstiréttur felldi úrskurðinn úr gildi og taldi ástæður þær, sem héraðsdómarinn greindi í úrskurði sínum, ekki valda því að hann fengi ekki litið óhlutdrægt á málavexti í máli ákærða 1473

Dómkröfur

Áfrýjandi lagði fyrir Hæstarétt ársreikning fyrirtækis. Stefndi mótmælti því, að tekið væri tillit til ársreikningsins, þar sem hann hefði ekki legið fyrir héraðsdómi og áfrýjandi hefði ekki haft uppi áskilnað í áfrýjunarstefnu um framlagningu hans fyrir Hæstarétt, eins og boðið sé í 45. gr. laga nr. 75/1973. Kom skjal þetta því ekki til álita fyrir Hæstarétti 98

Í útburðarmáli hafði áfrýjandi uppi nýja málsástæðu fyrir Hæstarétti og vildi nú einnig byggja kröfur sínar á þeirri staðreynd, að stefnda hafði enga húsaleigu greitt frá 1. júní 1987 og heldur ekki hitakostnað frá sama tíma. Hann tók jafnframt fram, að vanskil hefðu ekki verið orðin slík, er málið var tekið til úrskurðar í héraði, að ástæða hefði verið til að hafa þessa málsástæðu þá uppi. Stefndi mótmælti því, að þessi málsástæða kæmist að og taldi hana of seint fram komna. Fallist var á það með áfrýjanda, að afsakanlegt væri að hann hafði þessa málsástæðu ekki uppi við flutning málsins í héraði, og fullnægt væri öðrum skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973, svo að taka mætti þetta atriði til úrlausnar fyrir Hæstarétti 831

Stefndi í Hæstarétti krafðist staðfestingar hins áfrýjaða dóms með þeirri breytingu, að dráttarvextir yrðu frá 14. apríl 1987 ákveðnir samkvæmt 10. og 12. gr. vaxtalaga nr. 25/1987. Þar sem hann hafði ekki getið um þessa breytingu í greinargerð, dagsettri 11. apríl 1988, og áfrýjandi mótmælti hækkun kröfunnar, var hún ekki tekin til greina. Sjá vextir 1334

Áfrýjandi máls krafðist frávísunar þess frá héraðsdómi. Studdi hún kröfu sína um frávísun þeim rökum, að hún hefði legið fyrir héraðsdómi, en um hana hefði láðst að dæma. Lögmaður áfrýjanda kvaðst hafa krafist frávísunar í greinargerð sinni til héraðsdóms, sem lögð var fram 30. september 1986, þar sem stefnukrafan hafi verið svo vanreifuð, að ómögulegt hefði verið að taka til varna um efni hennar. Við munnlegan flutning málsins hafi verið bókað, að hann „gerði sömu kröfur og í greinargerð“. Í þinghaldi 20. mars. 1987 var bókað: „Lögmaður stefnda féll frá kröfu um frávísun málsins“. Er málið var flutt munnlega hið fyrra sinn, 6. maí 1987, krafðist hann, samkvæmt bókun í þingbók, sýknu, en kröfu um frávísun var ekki getið. Lögmönnum aðila kom ekki saman um, hvort eða hvernig frávísunarkrafan var reifuð við aðalflutning málsins. Ekki þótti

sannað, að frávísunarkrafan hefði á síðari stigum málsins legið svo skýrt fyrir, að héraðsdómara bæri að leysa úr henni. Var kröfunni því hafnað með vísan til 45. gr. laga nr. 75/1973	1367
Þingsókn féll niður í héraði af hálfu áfrýjanda, er fram átti að fara munnlegur málflutningur um kröfu hennar. Stefnda mótmælti því, að nýjar kröfur og málsástæður áfrýjanda kæmust að fyrir Hæstarétti. Áfrýjandi hafði ekki fullnægt skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973, og var dómur lagður á málið eins og það lá fyrir héraðsdómara	1416

Dómkvaðning

Dómsrannsókn

Dómsátt

H var handtekinn vegna gruns um ölvunarakstur. Reyndist vínandamagn í blóði hans 1,53‰. H samþykkti að greiða 18.000,00 króna sekt til ríkissjóðs og sæta ökuleyfisviptingu í 6 mánuði. Var brot hans heimfært í dómssáttinni undir 2. sbr. 3. mgr. 25. gr., sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Ef vínandamagn í blóði ökumanns nemur 1,20‰ eða meira ber að heimfæra brot undir 2. sbr. 4. mgr. 25. gr. umferðarlaga. Hæstiréttur felldi dómssáttina úr gildi samkvæmt 6. mgr. 112. gr. laga nr. 74/1974	41
Með dómssátt samþykkti Á að greiða 10.000,00 krónur í sekt fyrir brot á 2. mgr., sbr. 3. mgr., 25. gr., sbr. 80. gr., umferðarlaga nr. 40/1968 og sæta því jafnframt að verða sviptur ökuréttindum í 6 mánuði. Áfengismagn í blóði Á hafði mælst 1,32‰. Ríkissaksóknari kærði dómssáttina til Hæstaréttar og taldi að færa hefði átt brot Á undir 2. mgr. sbr. 4. mgr. 25. gr. umferðarlaga, sem samkvæmt 81. gr. þeirra laga leiði til lengri sviptingartíma og hærri sektar. Hæstiréttur taldi ekki komna fram lögfulla sönnun þess, að alkóhól í blóði Á hafi mælst 1,20‰, og var hin kærða dómssátt látin standa	346

Dómstólar

Dómsvald skiptaréttar

Eignardómsmál

Eignarnámsbætur

Eignarréttarfyrrvari

Eignarréttur

Á, J og V voru eigendur að lóðinni nr. 11 við Hafnarstræti á Ísafirði. Ísafjardarkaupstaður hafði úthlutað lóðinni til fyrri eigenda um síðustu aldamót úr upphaflegu eignarlandi kaupstaðarins. Árið 1982 var samþykkt nýtt aðalskipulag fyrir Ísafjardarkaupstað. Samkvæmt því var gert ráð fyrir uppfyllingu til vesturs fram undan Hafnarstræti og var gert ráð fyrir breytingum, þar sem	
---	--

húsin við Hafnarstræti 11 standa. Sama dag og aðalskipulagið var samþykkt í bæjarstjórn Ísafjarðar var gerður samningur milli bæjarstjórnar og Kaupfélags Ísafjarðar, þar sem Kaupfélaginu var úthlutað lóð á uppfyllingu sjávarmegin við lóðirnar Hafnarstræti 9-11. Á, J og V höfðuðu mál gegn Ísafjarðar-kaupstað og Kaupfélagi Ísafjarðar og kröfðust þess, að viðurkenndur yrði eignarréttur þeirra að landauka, sem myndast hefði eða myndast kynni við það, að fyllt er upp í fjöruna og út í sjó fram undan eignarlóð þeirra. Byggðu þau dómkröfur sínar á því, að frá fornu fari hafi gilt sú regla, að eigendur landareignar, sem liggi að sjó, eigi eignarrétt yfir fjörunni fram af henni, svo og eignarrétt yfir svonefndum netlögnum. Í héraðsdómi, sem skipaður var þremur dómurum, var tekið fram, að þegar lóðin nr. 11 við Hafnarstræti var mæld og afhent til húsbyggingar í upphafi, var í gildi opið bréf frá 26. janúar 1866 um að stofna byggingarnefnd á kaupstaðnum Ísafirði, og var þar sagt í 3. gr., að byggingarnefnd skuli samkvæmt 5. gr. tilskipunar frá 17. nóvember 1786 taka til „húsa-stæði“ til allra nýrra húsa, er byggja skuli. Orðalag þessara ákvæða bentu til þess, að höfð sé í huga afhending lóða til sérstakra nota eingöngu, þ.e. húsbygginga. Varð ekki séð, að síðari löggjöf um lóðamál á Ísafirði hafi gert neina skýra breytingu á að þessu leyti. Við úthlutun þeirra lóðarspildna, sem um var að ræða, var stærð þeirra jafnan tiltekin og lega gefin til kynna. Engin ákvæði voru um, að fylgja ætti réttindi til fjöru eða netlaga. Ennfremur var þess að gæta, að um var að ræða úthlutun lóðar og lóðarspildna á hafnarsvæði, þar sem gera mátti ráð fyrir uppfyllingu og öðrum mannvirkjum í fjöru og í sjó fram. Því var ekki fallist á það, að þeir aðilar, sem Á, J og V leiddu rétt sinn frá, hafi mátt gera ráð fyrir því, að í lóðarúthlutun þeim til handa hafi fylgt þau réttindi, sem um var deilt í málinu. Ekki höfðu stefnendur heldur sýnt fram á nein þau not, sem til hefðar gætu leitt. Voru því Ísafjarðar-kaupstaður og Kaupfélag Ísafjarðar sýknuð. Dánarbúi Á áfrýjaði dóminum til Hæstaréttar, sem staðfesti héraðsdóm með vísan til forsendna hans

388

Eignaupptaka

G tók við áfengisflöskum, sem menn höfðu keypt í Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins og notaði áfengið til að blanda því saman við önnur efni, þar á meðal bjór, sem ekki náði styrkleikanum 2,25%. Þeir, sem komu með áfengið, greiddu fyrir þennan bjór og önnur efni svo og fyrir þá þjónustu, sem þeim var veitt. G var talinn hafa brotið gegn 1. mgr. 7. gr. og 18. gr. áfengislaga nr. 82/1968. 125 l áfengis ásamt ílátum var gert upptækt samkvæmt 8. gr. áfengislaga

104

K og B voru dæmd til að sæta ónýtingu 51 myndbands og mynda- bandahylkja samkvæmt 2. mgr. 55. gr. höfundarlaga nr. 73/1972. Sjá höfundarétt	547
Þrír menn stóðu saman að innflutningi á 505,3 g af amfetamíni í ágóðaskyni. Það var gert upptækt til ríkissjóðs samkvæmt 5. mgr. 5. gr. laga nr. 65/1974	1241
A smyglaði til landsins 240 l af vodka, 18 3/4 l flöskum af rauðvíni, 360 dósum af bjór og 337 1/2 lítra brúsum af spíritus. Það var gert upptækt til ríkissjóðs samkvæmt 1. mgr. 136. gr. laga nr. 55/1987, sbr. áður 1. mgr. 72. gr. áfengislaga nr. 82/1969	1558
K og S stóðu að innflutningi fikniefna. Þeir voru dæmdir til að sæta upptöku á 777 grömmum af hassi, 11.321,9 grömmum af hassi, 37,9 grömmum af hassi, 1,5 grömmum af kókaíni, 5,2 grömm- um af blöndu af amfetamíni og kókaíni, 129,3 grömmum af hassi, 298,1 grammi af kannabisefnum, 20 grömmum af hassi, 1 grammi af amfetamíni og 84 grömmum af marihuana, ásamt ýmsum munum tengdum fikniefnunum	1713

Einkarefsimál

X kærði Y fyrir nauðgun. Embætti ríkissaksóknara tilkynnti X hinn 22. apríl 1986, að af þess hálfu væri ekki krafist frekari aðgerða. X höfðaði mál fyrir bæjarþingi Reykjavíkur gegn Y með vísan til 234. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, svo sem heimilt er samkvæmt 3. tl. 242. gr. laganna. Í stefnu voru tilgreindar sem málsástæður, að Y hafi móðgað X með broti á 194. gr. almennra hegningarlaga, svo og 217. gr. sömu laga, og viðhaft opinberlega aðdróttanir og móðganir. Var á því byggt í stefnu, að Y hafi með þessu brotið gegn 234. gr. al- mennra hegningarlaga, svo og 235. gr. og 1. mgr. 236. gr. lag- anna, en krafa X um miskabætur væri byggð á 1. mgr. 264. gr. laganna. Fyrir Hæstarétti hélt X fast við það, að atferli Y félli undir verknaðarlýsingu 194. gr. almennra hegningarlaga. Samkvæmt vottorði læknis, sem skoðaði X samdægurs, voru engin sýnileg ytri meiðsl á X. Talið var ósannað, að atferli Y hafi verið með þeim hætti, að það félli undir verknaðarlýsingu 194. gr. almennra hegningarlaga. Þá var einnig talið ósannað, að athafnir Y að öðru leyti, á meðan aðilar dvöldust ein í íbúð X, varðaði við önnur þau ákvæði almennra hegningarlaga, sem á var byggt. Var Y sýknaður af kröfum X, en málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti var felldur niður. Sératkvæði ..	372
--	-----

Endurgreiðsla

M hf. keypti 5 Burroughs vélar af T hf. með samningi í mars 1978. Vélarnar voru afhentar í desember 1978, og taldi M hf. vélarnar vera gallaðar og kvartaði þegar í stað við T hf. A hf. tók að sér umboð fyrir Burroughs Corporation á Íslandi í mars 1979, og var honum falið að bjóða M hf. \$ 1.000,00 í afslátt á verði	
--	--

vélanna. Samkomulag varð milli A hf. og M hf. um að A hf. tæki vélarnar til sín og reyndi að selja þær, og samþykkti A hf., að beiðni M hf., tryggingarvíg til fyrir söluverðinu með gjalddaga við sýningu á árinu 1980. Vélarnar seldust ekki og M hf. krafði A hf. um greiðslu andvirðis tryggingarvígilsins. Með dómi bæjarþings Reykjavíkur 23. október 1981 var A hf. dæmdur í víxilmáli til þess að greiða M hf. fjárhæð tryggingarvígilsins, auk dráttarvaxta og kostnaðar, samtals 166.541,02 krónur. Greiddi A hf. þessa fjárhæð 4. desember 1981 með fyrirvara um endurheimtu fjárins í sérstöku dómsmáli, sbr. 2. mgr. 209. gr. laga nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði. A hf. höfðaði síðan skaðabótamál á hendur M hf. á grundvelli 209. gr. 2. mgr. eml. Hæstiréttur taldi ekkert vera í gögnum málsins, sem sýndi, að A hf. hefði gefið beint loforð um að greiða M hf. þá fjárhæð, sem A hf. var dæmdur til að greiða með bæjarþingsdómnum 23. október 1981. Þegar það var virt, að M hf. átti ekki kröfu til þess að lögum, að A hf. skuldbindi sig til greiðslu í maí 1979 og að í samþykki tryggingarvígils felst ekki ótvírætt greiðsluloforð, var ekki talið nægilega fram komið, að A hf. hefði orðið skuldbundinn til hinnar umdeildu greiðslu með gerðum, sem lagðar verði að jöfnu við orðað loforð. Var M hf. því dæmdur til að greiða A hf. það tjón, sem hann varð fyrir, er hann greiddi dómskulдина eftir dómi bæjarþings Reykjavíkur frá 23. október 1981

142

Ú sf. höfðaði mál gegn R hf. til greiðslu skuldar samkvæmt 5 reikningum, samtals að fjárhæð 643.020,00 krónur, vegna auglýsinga, sem Ú sf. gerði fyrir R hf. í desember 1985 og auglýstar voru á Rás 2 í sama mánuði. R hf. greiddi beint til Ríkisútvarpsins 578.718,00 krónur og var nú stefnt til að greiða eftirstöðvar skuldarinnar, 64.302,00 krónur. Reikningar þeir, sem um var að ræða, voru stílaðir á Ú sf., en hann var í reikningsviðskiptum við auglýsingadeild ríkisútvarpsins og fékk 10% þjónustulaun frá Ríkisútvarpinu. Talið var, að R hf., sem fól Ú sf. að annast gerð auglýsinga, hafi a.m.k. samþykkt í verki, að Ú sf. hefði milligöngu um að koma auglýsingum á framfæri við auglýsingastofu Ríkisútvarpsins. R hf. hafði einungis greitt 90% af fjárhæð reikninga stílaðra á nafn Ú sf. vegna auglýsinga í Ríkisútvarpinu í desember 1985 fyrir R hf., mismuninn hafði Ú sf. greitt, og var krafa hans tekin til greina

162

Sjá fasteignakaup

603

Endurkrafa

A var ákærður fyrir að hafa 10. apríl 1985 ráðist á lögreglumann, sem hlaut áverka af og varð óvinnufær í nokkrar vikur. Með samkomulagi 22. desember 1986 greiddi ríkislögmaður f.h. fjármálaráðherra lögreglumanninum í bætur og innheimtulaun

samtals 959.715,00 krónur og leysti þannig til sín bótakröfuna. Ríkislögmaður lagði fram skaðabótakröfu á hendur A fyrir hönd fjármálaráðherra vegna ríkissjóðs. Í héraði var A dæmdur til að greiða ofangreinda fjárhæð ásamt vöxtum. Hæstiréttur staðfesti hinn áfrýjaða dóm að því er varðaði skaðabótaskyldu A, en kvað A ekki bundinn af því samkomulagi, sem ríkislögmaður gerði við lögreglumanninn. Tekið var tillit til þess, að um var að ræða lögreglumann í föstu starfi hjá ríkinu, og var A dæmdur til að greiða fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs 500.000,00 krónur vegna greiðslna hans til lögreglumannsins með vöxtum frá útgáfudegi ákæru

207

Endurupptaka

Í desember 1987 höfðaði B hf. mál gegn O hf., og var það þingfest á reglulegu bæjarþingi 7. janúar 1988. Lögmaður O hf., sem hafði tekið að sér vörn í bæjarþingsmálinu, fól tilteknum héraðsdómslögmanni að sækja dómþing við þingfestingu málsins og fá tveggja vikna frest til ritunar greinargerðar. Héraðsdómslögmaðurinn, sem hafði tekið að sér að mæta í mörgum málum fyrir ýmsa lögmenn, var staddur á dómþinginu meðan það stóð yfir. Hann þurfti þó oftast en einu sinni að svara í síma, sem er fyrir utan bæjarþingsstofuna, og fór svo, að málið var þingfest án þess að hann veitti því athygli. Var þá bókað, að um útvíst væri að ræða og var málið dómtekið. Þegar lögmaður O hf. frétti þetta, hafði hann strax samband við lögmann B hf., sem neitaði um endurupptöku málsins. Með bréfi 12. janúar 1988 fór lögmaður O hf. þess á leit við héraðsdómara, að málið yrði endurupptekið. Héraðsdómari hafnaði þeirri kröfu með úrskurði 25. janúar, sem O hf. kærði til Hæstaréttar. Hæstiréttur taldi rétt að endurupptaka málið samkvæmt 3. og 4. mgr. 118. gr. laga nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði .

198

Erfðafesta

Erfðaskrá

Erlend lög

Fangelsi. Sjá refsingar.

Farbann

Farmbréf

Farmflutningar

Farmgjald

H hf. var tekið til gjaldþrotaskipta og lauk kröfulýsingarfresti þann 15. maí 1986. Þann dag barst krafa í þrotabúið frá Verksmiðjunni V hf. vegna vangreidds afsláttar af farmgjöldum á árinu 1985. Var sú grein gerð fyrir kröfunni, að hún hafi byggst á

samningi Verksmiðjunnar V hf. við H hf. um, að V hf. fengi afslátt í árslok 1985, er næmi 10% farmgjaldi vegna flutninga hans á árinu. Bústjórar þrotabús H hf. höfnuðu kröfunni, þar sem bækur þrotabúsins báru ekki með sér, að samningur hafi komist á um umkrafinn afslátt. Var ákveðið að reka sérstakt mál um ágreininginn. Ekki lágu fyrir skjalfest gögn um það hvort og þá hvenær samningar kunni að hafa tekist milli H hf. og V hf. um að V hf. bæri 10% eftirágreiddur afsláttur af heildarviðskiptum hans við hið gjaldþrota félag á árinu 1985. Fram kom, að upplýsingar um sérstaka eftirágreidda afslætti áttu að vera skráðar á þar til gerð eyðublöð af starfsmönnum markaðsdeildar félagsins og kynntar sérstaklega á fundum. Gegn eindregnum mótmælum þrotabús H hf. þótti varhugavert að telja V hf. hafa fært nægar sönnur fyrir því, að samningur hafi komist á milli aðila um að V hf. bæri sérstakur 10% afsláttur af heildarviðskiptum við H hf. á árinu 1985 og var viðurkenningu á kröfu V hf. hafnað

734

Farmssamningur

Skipafélagið V hf. tók að sér að flytja fyrir Sölusamband íslenskra fiskframleiðenda (SÍF) saltfiskfarm frá Íslandi til Spánar í febrúar 1985. Til þeirra flutninga notaði V hf. skipið m/s Helgey, sem það hafði til ráðstöfunar samkvæmt tímabundnum farmsamningi („Time-Charter Baltime 1939“) við R-skip hf, dags. 5. febrúar 1985. SÍF váttrygðði vörusendingarnar vegna kaupenda hjá Tryggingamiðstöðinni hf. Skemmdir urðu á farminum og greiddi Tryggingamiðstöðin hf. bætur og taldi sig hafa eignast rétt kaupenda á hendur þrotabúi R-skipa hf. og Skipafélaginu V hf., sbr. 25. gr. laga nr. 20/1954 um váttryggingarsamninga. Byggði hann rétt sinn á farmskírteinunum. Ábyrgð Skipafélagsins V hf. kvað hann byggjast á munnlegum farmsamningi, sem gilt hafi milli skipafélagsins og SÍF. Taldi hann tilvísun farmskírteina til „the Charter Party“ vísa til þessa munnlega farmsamnings. Þrotabú R-skips hf. og Skipafélagið V hf. héldu því hins vegar fram, að framangreind tilvísun til „the Charter Party“ ætti við hinn tímabundna farmsamning, sem gildi milli þeirra og gerður var 5 febrúar 1985. Hæstiréttur taldi, að ákvæði farmskírteinis fæli í sér, að um ábyrgð farmflytjanda skyldi fara samkvæmt Haag-reglunum frá 1924 og 99. gr. siglingalaga nr. 66/1963. Samkvæmt því sé farmflytjanda óheimilt að bera fyrir sig þau ákvæði um takmörkun ábyrgðar, er felast í hinum tímabundna farmsamningi R-skips hf. og Skipafélagsins V hf. og sé því þrotabú R-skips hf. bótaskylt vegna tjónsins. Talið var, að í gildi hafi verið ferðbundinn farmsamningur milli Skipafélagsins V hf. og SÍF. Samningurinn var ekki skriflegur og voru aðilar ósammála um efni hans. Skipa-

félagið hafði ekki sýnt fram á, að það hafi samkvæmt samningnum átt að vera undanþegið venjulegri flutningsábyrgð. Var litið svo á að skipafélagið V hf. hafi tekið á sig skyldur farmflytjanda gagnvart farmsendanda og síðari farmskírteinishöfum. Fallist var á, að Tryggingamiðstöðin hf. hafi með greiðslu váttryggingarbóta eignast rétt viðtakenda farms á hendur þrotabúi R-skips hf. og Skipafélaginu V hf., sbr. 1. mgr. 25. gr. laga nr. 20/1954, og voru þau dæmd in solidum til að greiða Tryggingamiðstöðinni það

1696

Fasteignakaup

Í september 1984 keypti A og bróðir hennar fasteign af G. Fljótlega kom í ljós, að A gat ekki staðið við sinn hluta samningsins og hinn 9. nóvember óskuðu kaupendur eftir því, að kaupin gengju til baka, og samþykkti G það. Kaupendur rýmdu þann hluta hússins, sem þau höfðu fengið til afnota, og G afhenti þeim víxla, sem voru hluti kaupverðsins. A krafðist þess, að G endurgreiddi 375.000,00 krónur, sem greiddar höfðu verið í peningum, að frádreginni hæfilegri fjárhæð til G fyrir þau óþægindi, sem hann kunni að hafa haft af því að kaupin gengu til baka. G þótti eiga rétt á leigu fyrir afnot A af húsnæðinu, 70.000,00 krónur, auk þess var A dæmd til að greiða G 150.000,00 krónur, sem G varð að greiða í sólulaun, er hann seldi fasteignina vorið 1985. G var því dæmdur til að endurgreiða A 155.000,00 krónur ($375.000,00 \div 220.000,00$)

603

Sjá galli

693

A keypti íbúð af S, B og M með kaupsamningi 23. janúar 1984. Á varð í verulegum vanskilum með greiðslur útborgunar til seljenda. Sumarið 1985 skuldaði Á enn 52.000,00 krónur af útborgunargreiðslum auk dráttarvaxta af vangreiddum greiðslum. Hinn 1. júní 1985 átti Á að greiða fyrstu afborgun af skuldabréfi, sem hún átti að gefa út vegna kaupanna. Afborgunin var ásamt vöxtum 373.333,00 krónur. Hinn 23. ágúst 1985 greiddi Á eftirstöðvar útborgunar og vanskilavexti og 50.233,37 krónur upp í greiðslu skuldabréfsins. Seljendur eindöguðu þá alla skuldina samkvæmt hinu óútgefna skuldabréfi, og var það dæmt réttmætt. Sjá vextir

982

H keypti hús af S með kaupsamningi 6. febrúar 1985. H kom ekki til að ganga frá útgáfu skuldabréfs og lokauppgjöri og um leið veita viðtöku afsali á afsalsdegi 25. janúar 1986. H greiddi ekki afborganir eða vexti á fyrsta gjalddaga skuldabréfsins samkvæmt kaupsamningi 10. mars 1986, þrátt fyrir greiðsluáskoranir. Með greiðsluáskoran/gjaldfellingu, sem var birt fyrir H af stefnuvottum 17. maí 1986, var henni tilkynnt, að eftirstöðvar kaupverðsins hefðu í heild verið gjaldfelldar vegna vanskila hennar og greiðsludráttar. Var H dæmd til að greiða S eftirstöðvarnar ásamt vöxtum

1169

- Með afsali 13. apríl 1982 keypti A íbúð af I að Laufásvegi 10, 1. hæð til hægri, Reykjavík. Íbúðinni skyldi fylgja sérgeymsla í kjallara, 1. til vinstri. Í ljós kom, að I hafði með afsali 12. maí 1980 selt breska sendiráðinu þessa geymslu, og varð A að afhenda geymsluna. Dómkvaddir matsmenn mátu verðýrningun íbúðarinnar af þessum sökum 175.000,00 krónur, og höfðaði A mál gegn I til heimtu bóta. Var I dæmd til að greiða A framangreinda fjárhæð 1334
- Samkvæmt kaupsamningi 10. mars 1983 keypti B risíbúð af Þ. Kaupin áttu sér stað fyrir milligöngu fasteignasölnunnar E. Afsal var gefið út til B 10. apríl 1984. Í kaupsamningnum var ekkert getið um flatarmál íbúðarinnar, en samkvæmt tilvísun þeirri, er B fékk á fasteignasölnunni, er hann skoðaði íbúðina fyrir kaupin, var stærð hennar skráð vera 117 fm. Í ljós kom, að íbúðin var 86,2 fm og studdist B við flatarmálsútreikning samkvæmt skráningu Fasteignamats ríkisins. B höfðaði mál gegn seljanda og fasteignasölnunni til greiðslu óskiptra skaðabóta. Á þeim tíma, er kaup risíbúðarinnar gerðust, voru útreikningsreglur um stærð slíkra eigna í fermetrum nokkuð á reiki. Talið var, að tilgreind flatarmálsstærð íbúðarinnar, 117 fm, væri ekki fjarri lagi reikningslega miðað við framlögð reikningsgögn og venjur í fasteignaviðskiptum. Þótt fermetrastærð íbúðarhúsnæðis hafi mikil áhrif á verðlagningu þess, var talið að önnur atriði hefðu einnig verulega þýðingu í því efni, svo sem fyrirkomulag og staðsetning. Mátti B, sem sjálfur hafði fengist við fasteignasölu, vera þetta ljóst. Voru stefndu því sýknaðir af kröfum B 1453

Fasteignasala

Í desember 1984 fól I Fasteignaþjónustunni að meta til verðs fasteign sína í Reykjavík. I óskaði eftir skriflegu verðmati, þar sem verð fasteignarinnar yrði metið samkvæmt hefðbundnum greiðslukjörum í fasteignaviðskiptum og að jafnframt yrði reiknað út staðgreiðsluverðmæti fasteignarinnar. Fasteignaðjónustan framkvæmdi umbeðið verðmat, og var það dagsett 7. desember 1984. Í byrjun árs 1985 fékk I Fasteignaðjónustunni húseignina til sölumæðferðar ásamt annarri fasteignasölu, og var eignin seld fyrir milligöngu þeirrar síðarnefndu. Fasteignaðjónustan sendi í janúar 1985 I reikning fyrir vinnu sína, að fjárhæð 20.000,00 krónur, og kvað það vera í samræmi við venjur, sem skapast hefðu í fasteignaviðskiptum. Af gögnum málsins var ekki talið ljóst hvaða venja ríkti á fasteignamarkaðinum um töku greiðslu fyrir verðmat fasteigna á þessum tíma. Viðurkennt var af hálfu fyrirsvarsmanna Fasteignaðjónustunnar, að fyrirtækið hafi verið brautryðjandi í því „að bjóða viðskiptavinum mat á eignum án skuldbindingar og eigendunum að kostnaðarlausu“. Við þessar aðstæður var talið nauðsynlegt, að fyrirsvarsmáður Fast-

eignaþjónustunnar gerði I grein fyrir því, þegar hann tók að sér verðmatið, að hann hygðist taka greiðslu fyrir það. Var I því sýknuð af kröfum Fasteignaþjónustunnar	1367
Sjá fasteignakaup	1453

Fasteignaskattar. Sjá skattar.

Félagsdómur

Félög. Sjá heiti félags.

Firma

Árið 1976 tilkynnti Straumnes hf., Reykjavík, firmanafn sitt til hlutafélagaskrár og notaði það um verslunarrekstur sinn. Árið 1986 var tilkynnt til hlutafélagaskrár Straumnes hf., Patreksfirði, en tilgangur þess félags var alhliða fiskvinnsla og útgerð. Straumnes hf., Reykjavík, höfðaði mál gegn Straumnesi hf., Patreksfirði, og krafðist þess, að því yrði dæmt óheimilt að nota nafnið Straumnes hf., sem firmaheiti og gert skylt að láta afmá nafnið úr hlutafélagaskrá. Talið var, að Straumnes hf., Reykjavík, hefði öðlast einkarétt til notkunar nafnsins í atvinnurekstri sínum samkvæmt 10. gr. laga nr. 42/1903. Sjá dagsektir	1341
Þann 5. október 1984 var Hvoll hf., Reykjavík, skráð í hlutafélagaskrá. Var tilgangur félagsins alhliða byggingastarfsemi, sala fasteigna og lánastarfsemi. Þann 3. janúar 1985 var stofnað á Eyrarbakka hlutafélag undir nafninu Hvoll hf., og var stofnunin tilkynnt til hlutafélagaskrár. Tilgangur þess félags var útgerð fiskiskipa og annar skyldur atvinnurekstur, svo og rekstur fasteigna og lánastarfsemi. Var Hvoli hf., Eyrarbakka, dæmt skylt að láta afmá nafnið Hvoll úr hlutafélagaskrá. Sjá dagsektir	1344
Árið 1978 var Bjallan hf. skráð í hlutafélagaskrá. Tilgangur félagsins var bókaútgáfa, og tók hlutafélagið yfir starfsemi Bjöllumnar sf., sem starfrækt hafði verið árum saman. Hekla hf. lét skrá vörumerkið Bílasalan Bjallan í vörumerkjaskrá í maí 1985. Talið var, að Bjallan hf. hefði með skráningu heitisins í firmaskrá öðlast lögverndaðan rétt, og þótti skráning á vörumerkinu „Bílasalan Bjallan“ brjóta í bága við þann rétt	1349

Fiskveiðibrot

Fíkniefni. Sjá ávana-og fíkniefni

Fjárdráttur

K var ákærður fyrir að hafa dregið sér andvirði málningarsprautukönnu, sem hann hafði tekið á leigu en ekki skilað. Ekki var í ljós leitt, hvað varð um könnuna, og þótti ekki sannað, að K hefði selt hana eða fénytt sér hana. Sýkna	51
--	----

Stjórnarformaður og framkvæmdastjóri hlutafélags voru sakfelldir fyrir að hafa á árunum 1983 og 1984 haldið eftir af launum starfsmanna félagsins upp í opinber gjöld til Gjaldheimtunnar í Reykjavík, en ekki staðið skil á fínu til Gjaldheimtunnar heldur dregið fyrirtækinu þetta fé	286
Á var sakfelldur fyrir að slá eign sinni á myndbandstæki, sem hann tók á leigu hjá myndbandaleigu	651
Sjá brot í opinberu starfi	990
Sjá brot í opinberu starfi	1049

Fjármál hjóna. Sjá hjón

Fjárnám

Fjárnám var gert samkvæmt áskorunarstefnu áritaðri um aðfararhæfi. Áritunin var ómerkt í Hæstarétti og hin áfrýjaða fjárnámsgerð felld úr gild. Sjá ómerking	613
Fjárnámsgerð staðfest. Sjá vinnusamningar	772
Breytingar urðu á vöxtum eftir fjárnámsgerð. Stefnda var rétt að breyta vaxtakröfum sínum fyrir Hæstarétti, enda þótt fjárnámið væri ekki staðfest fyrir hækkunum, sem í því kynnu að felast	1169
Fjárnám var gert í pylsvagni Þ. Fór gerðin fram að Grundartanga 25, Mosfellshreppi, hinn 10. október 1985. Samkvæmt vottorði Hagstofu Íslands var lögheimili Þ frá 1. maí 1985 að Brekkutanga 17, Mosfellshreppi. Þ var sjálf viðstödd fjárnámsgerðina, og varð við það að miða, að eftir að fógeti hafði gætt leiðbeiningarskyldu, hafi hún undirritað fógetabókina og því ekki mótmælt, að fjárnámið færi fram að Grundartanga 25. Ósannað var, að fjárnámsgerðin væri haldin nokkrum þeim annmörkum, er valda ætti ógildi hennar	1179
Fjárnám var gert í eignarhluta M í fasteigninni nr. 17 við Laufásveg, Reykjavík, hinn 21. janúar 1986. Hinn 8. október 1986 var málið aftur tekið fyrir í fógetarétti Reykjavíkur, og á ný gert fjárnám fyrir sömu kröfu og í sömu eign M. Ekki var talið sýnt fram á, að lagagrundvöllur, sbr. 50. - 52. gr. aðfararlaga nr. 19/1887, hafi verið fyrir því að gera fjárnám að nýju, og var lítið svo á, að síðari gerðin hefði ekki gildi að lögum. Var fjárnámsgerðin úr gildi felld	1199
Hinn 6. febrúar 1987 var fógetaréttur Garðakaupstaðar settur að heimili B, Espilundi 10, og lýst yfir fjárnámi í bifreið hans. B var ekki heima og enginn á heimili hans, og fór gerðin fram fyrir utan húsið. Var það talið heimilt, sbr. síðari hluta 2. mgr. 33. gr. laga nr. 19/1887. Fyrir Hæstarétt lagði B fram endurrit fjárnámsgerðarinnar, sem var í ýmsum atriðum öðruvísi en það endurrit, sem fylgdi dómsgerðum. Fara bar eftir bókun fógetaréttarins við úrlausn málsins, enda ekki um það deilt, að svo fór gerðin fram. Var hin áfrýjaða fjárnámsgerð staðfest ...	1273

Sama sakarefni	1277
J var í héraði dæmdur til að greiða K bætur vegna ólögmætra ráðn- ingarslita, og lét K gera fjárnám í fasteign J. Í Hæstarétti var J sýknaður af kröfum K og fjárnámið úr gildi fellt. Sjá sönnun	1360

Fjárskipti. Sjá óvígð sambúð.

Á og G voru í óvígðri sambúð frá 1979 til 1984. Með úrskurði skipta- réttar Reykjavíkur 12. mars 1986 var því hafnað að bú þeirra yrði tekið til opinberra skipta. Með lögum nr. 13/1986, sem tóku gildi 1. janúar 1987, var sú breyting gerð á skiptalögum, að eftirleiðis beri skiptarétti að taka til opinberra skipta eignir sambýlisfólks við slit óvígðrar sambúðar, sé þess krafist. Kröfur Á fyrir skiptarétti voru um fégreiðslur. Fyrir lá, að við skipta- meðferðina hafði fram til þessa ekkert fémætt komið fram, sem notað yrði til að greiða kröfurnar, ef þær yrðu taldar réttmætar. Var kröfum hennar því hafnað, en ekki var í dóminum tekin afstaða til þess, hvaða eignir skyldi draga undir skiptin, eða afstaða til krafna, sem fram kynnu að koma, ef fémæti kæmi síðar til skipta. Sjá óvígð sambúð	316
---	-----

Fjársvik

K var sakfellur fyrir að hafa tekið bifreið á leigu í þrjá daga sem hann skilaði ekki aftur, og fannst hún í Reykjavík 35 dögum síðar. K greiddi ekki leigugjaldið og var dæmdur í þriggja mánaða fangelsi	51
Mál var höfðað á hendur E og H, starfsmönnum Sambands íslenskra samvinnufélaga (SÍS), fyrir fjársvik vegna stjórnar þeirra og framkvæmda á umboðsstörfum SÍS fyrir Kaffibrennslu Akur- eyrar hf. vegna innflutnings á kaffibaunum frá Brasilíu með milligöngu Norræna samvinnusambandsins á tímabilinu frá nóvember 1979 fram til ársloka 1981. Þá var einnig höfðað mál gegn þremur öðrum starfsmönnum SÍS vegna hlutdeildar í því broti. Kaffibrennsla Akureyrar hf. hafði um árabíl keypt hrá- kaffi með milligöngu SÍS samkvæmt munnlegum samningi gegn umboðslaunum. Árið 1979 og framan af 1980 lét SÍS hækka vörureikninga erlendis um svokölluð umboðslaun, er virðast hafa numið 6 - 10% af innkaupsverði kaffis. Á reikningum til kaffibrennslunnar var þessi verðhækkun ekki sérgreind. Seint á árinu 1979 tók SÍS að sér að fjármagna hrákaffikaupin. Út- flytjendur sendu skrifstofu SÍS í Lundúnum tvo reikninga fyrir hverja sendingu. Skrifstofan framvísaði einungis hærri reikn- ingnum til kaffibrennslunnar og krafðist greiðslu samkvæmt honum. Auk þess krafðist hún vaxta af allri reikningsfjárhæð- inni og þóknunar fyrir fyrirgreiðslu sína. Snemma árs 1980 var hætt að hækka innkaupsreikninga um svonefnd umboðslaun erlendis en kaffibrennslan greiddi fóðurvörudeildinni áfram	

umboðslaun samkvæmt sérstökum reikningi. Í byrjun árs 1981 ákvað SÍS sérstakar endurgreiðslur til kaffibrennslunnar. Ágreiningur varð um málið, og hélt SÍS endurgreiðslum fyrir árin 1979 og 1980 og ákvað einhliða, að kaffibrennslan skyldi njóta þeirra að hluta fyrir árið 1981 og síðar. Rannsókn hófst á skattskilum SÍS í febrúar 1982. Afskipti skattrannsóknarstjóra leiddu til þess, að stjórn SÍS tók ákvörðun um frekari endurgreiðslur til kaffibrennslunnar, en skattrannsóknarstjóri taldi tekjur þessar tilheyra kaffibrennslunni og eiga að koma til skattskila hjá henni. Á stjórnarfundi SÍS í maí 1984 var ákveðið að endurgreiða kaffibrennslunni oftekin umboðslaun fyrir kaffiútvegum árin 1979, 1980 og 1981. Stjórn kaffibrennslunnar féllst á þetta og fór fram uppgjör milli þeirra. Skattrannsóknarstjóri kærði mál þetta til ríkissaksóknara í febrúar 1985. SÍS og Kaffibrennsla Akureyrar hf. voru tvö félög með sjálfstæðan fjárhag og tvær persónur að lögum. Talið var, að á SÍS hvíldu trúnaðarskyldur gagnvart kaffibrennslunni og því hafi SÍS borið jafnharðan að gera henni grein fyrir þeim endurgreiðslum, er til féllu vegna kaupa á hrákaffi. Í stað þess var kaffibrennslan leynd endurgreiðslunum og krafín greiðslu samkvæmt þeirri útgáfu vörureknings, þar sem þær komu ekki fram. Ekki var talið sannað, að þetta tvöfalda reikningskerfi hefði verið tekið upp að frumkvæði neins hinna ákærðu, en það var notað til að leyna kaffibrennsluna endanlegu verði hrákaffis til kaupanda. Ekki lá fyrir, að ákærði E hefði haft vitneskju um þetta fyrr en í maí 1981, en þá var talið að allri launung hafi verið aflétt og kaffibrennslan hafi vitað eða mátt vita það sem máli skipti í þessum viðskiptum jafnsnemma og ákærði E. E varð því ekki sakfelldur fyrir það, sem gerðist frá 1979 fram til maí 1981, og var hann sýknaður. Hinir ákærðu voru dæmdir í skil-orðsbundið fangelsi. Sératkvæði

862

Fjölbylishús

Sjá ábyrgð húseiganda
 Á árunum 1979 og 1980 voru steyptar gólfplötur undir átján bíla-geymslur á sameiginlegri lóð húsfélaganna Álftamýri 32, 34 og 36 í Reykjavík, gangstéttir steyptar, bílastæði malbikuð og lóðin lagfærð. Kostnaði af þessum framkvæmdum var jafnað á íbúðareigendur, og greiddu þeir allir sinn hluta nema Ó, sem var andvígur framkvæmdum þessum frá upphafi og neitaði greiðslu. Ó var boðaður á fund, sem haldinn var í maí 1979 um byggingu bílskúra, og héldu húsfélögin því fram, að á þeim fundi hafi einnig verið rætt um framkvæmdir á lóðinni almennt. Ósannað var talið, að svo hefði verið. Hér var um sameiginlegar framkvæmdir að ræða, og bar húsfélögunum því að fara eftir ákvæðum 10. gr. laga nr. 59/1976 um fjölbylishús og boða

742

til fundar, þar sem öllum eigendum væri gefinn kostur á að taka þátt í ákvörðunum. Ósannað var, að Ó hafi verið boðaður á fund þar sem ákvörðun var tekin um framangreindar framkvæmdir, og var hann því sýknaður 1144

Flutningasamningar

Foreldraráð

Forgangsröð kröfu

Forkaupsréttur

Framleiguréttur

Frávisun

A. Einkamál

1. Frá héraðsdómi

- I og H ráku saman byggingarfélag á Akureyri. Á árinu 1980 slitnaði upp úr samstarfi þeirra og gekk H úr félaginu en I yfirtók eignir og skuldir félagsins og hélt rekstrinum áfram. Ágreiningur reis milli þeirra um ábyrgð H á rekstri félagsins. Með dómi Hæstaréttar 6. desember 1984 var kveðið á um það, að H væri með-ábyrgur ásamt I fyrir rekstri félagsins. Höfðaði I mál til heimtu hlutdeildar H í taprekstri félagsins á þeim tíma er H var með-eigandi og eitt ár til viðbótar, þ.e. árið 1981. I byggði kröfur sínar á ársreikningi félagsins fyrir árið 1981, en hann var hvorki staðfestur af I né undirritaður eins og fyrir er mælt í 2. mgr. 18. gr. laga um bókhald nr. 51/1968. Reikningsskil lágu ekki fyrir á þeim tíma, sem aðilar slitu samvinnu sinni, en um þau tímamörk voru þeir ekki sammála. Hinn áfrýjaði dómur var ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 98
- Héraðsdómur var ómerktur og máli vísað frá héraðsdómi, þar sem stefna var ekki löglega birt. Sjá stefnubirting 254
- Áritun á áskorunarstefnu var felld úr gildi og máli vísað frá héraðsdómi, þar sem stefna var ekki löglega birt og lýsing máisatvika ófullkomin og í ósamræmi við skjöl málsins. Sjá stefnubirting 613
- Í áskorunarstefnu sagði ranglega, að víxill væri útgefinn af stefnanda. Þar sem ekki var sótt þing í héraði af hálfu áfrýjanda, bar héraðsdómara, vegna ranglýsingar þessarar, að vísa málinu frá dómi ex officio með hliðsjón af því, að hér var um áskorunarmál að ræða. Var málið því ómerkt og vísað frá héraðsdómi 664
- G höfðaði mál gegn dómsmálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs vegna vistunar sinnar á sjúkrahúsi á árinu 1980 og

aðgerða, sem henni voru tengdar. Krafðist hann skaðabóta, að fjárhæð 500.000,00 krónur, með vísan til XVIII. kafla laga nr. 74/1974, einkum 151. gr. Þegar umrædd atvik gerðust voru mál til sviptingar lögræðis látin sæta rannsókn og meðferð eftir þeim lögum. G valdi þá málssóknarleið, sem mælt er í 3. tl. 154. gr. laganna, en þar er kveðið svo á um, að ríkissaksóknara sé stefnt fyrir hönd ríkisvaldsins til að gæta réttar þess. Þar sem G stefndi ekki ríkissaksóknara, varð ekki hjá því komist að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og málsmeðferð í héraði og vísa málinu frá héraðsdómi	786
Sjá kærúmál A,3	1018
Í landamerkmálum létu aðilar undir höfuð leggjast að láta kunnáttumann gera uppdrátt af þrætulandinu og merkja inn á kennileiti og kröfulínur. Þetta, ásamt öðrum annmörkum á meðferð málsins í héraði, varð þess valdandi, að dómurinn var ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi. Sjá landamerkmál	1157
A og T, sem ekki sóttu þing í héraði, voru dæmd til að greiða fjárhæð stefnukröfunnar, sem G taldi tilorðna vegna leyndra galla á íbúð þeirri, sem hann keypti af þeim. Í héraðsdómsstefnu var framkvæmdum svo lýst, að „nauðsynlegt yrði að endurnýja þak hússins vegna leka“. Ekki var í sóknarskjöllum að finna frekari lýsingu á framkvæmdunum, og ekki lágu fyrir reikningar yfir kostnaðinn við þakið. Málið var talið svo vanreifað, eins og það lá fyrir héraðsdómara, og sönnunargögnum svo áfátt, að eigi var unnt að leggja dóm á sakarefnið. Málinu var vísað frá héraðsdómi ex officio	1207
Málatilbúnaði áfrýjenda var mjög ábótavant í héraði, dómkröfur þeirra tóku miklum breytingum, uppbygging þeirra var ruglingskennd og málsástæður ekki hnitmiðaðar. Var þessi málatilbúnaður brýnt brot á grundvallarreglum laga nr. 85/1936 um meðferð einkamála í héraði. Framsetning dómkrafna og málflutningur áfrýjenda fyrir Hæstarétti leiddi ekki til þess, að unnt væri að leggja efnisdóm á málið. Hinn áfrýjaði dómur var ómerktur ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi	1319
2. Frá Hæstarétti	
Sjá kæruehimild	616, 618 812
Sjá frestur	1222
Áfrýjunarfrestur var liðinn, er áfrýjandi fékk útgefna stefnu til áfrýjunar fjárnámsgerðar, sem fram fór 22. maí 1987, og var ekki aflað áfrýjunarleyfis. Kröfu um, að fjárnámsgerð yrði felld úr gildi var vísað frá Hæstarétti	1416
Á kærði til Hæstaréttar ákvörðun skiptaréttar Reykjavíkur um að synja kröfu hans um skipti eða endurupptöku skiptameðferðar á dánarbúi föður hans. Á krafðist ekki formlegs úrskurðar um kröfur sínar. Öðrum, sem hugsanlega áttu hagsmuna að gæta	

um endurupptöku á skiptum búsins, var ekki veittur kostur á að koma að sjónarmiðum sínum. Ekki lá fyrir, að skiptaráðandi myndi synja kröfu um úrskurð. Málinu var vísað frá Hæstarétti. Sjá réttarneitun	1443
Tveimur aðilum uppboðs í héraði var ekki stefnt fyrir Hæstarétti, þar sem uppboðspólar kröfðust ómerkingar á uppboðsgerðinni. Ekki varð séð af gögnum málsins, að þeir hefðu afturkallað beiðnir sínar. Efnisdómur um uppboðið myndi einnig binda þá. Var málinu því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti. Sjá uppboð	1515
Sjá frestur	1581

B. Opinber mál

1. Frá héraðsdómi

Með dómi sakadóms Kópavogs var G dæmdur til að greiða Gjaldheimtunni í Reykjavík skaðabætur. Gjaldheimtunni í Reykjavík hafði ekki verið gefinn kostur á að koma að formlegri, skýrri og rökstuddri skaðabótakröfu í héraði, sbr. 145. gr. laga nr. 74/1974. Engin slík krafa var gerð og var því héraðsdómur og málsmeðferð að því er varðaði umfjöllun um skaðabæturnar ómerkt	286
--	-----

2. Frá Hæstarétti

Sjá kæruehimild	5
-----------------------	---

3. Frávísunarkröfu hafnað

Einn ákærðu krafðist frávísunar þar sem ákæru væri í verulegum atriðum áfátt, m.a. hafi reikningar verið gefnir út af nýju með áletrun í sterlingspundum og villur í ákæru hefðu leitt til þess, að ekki hefði verið unnt að koma réttum vörnum að. Ekki var talið, að umreikningur í sterlingspund fæli í sér nýja útgáfu reiknings eða að ónákvæmni hefði hamlað því að réttri vörn yrðu við komið og var frávísunarkröfunni hafnað	862
J var ákærður fyrir fjársvik í opinberu starfi en til vara fyrir ranga skýrslugjöf til opinbers stjórnvalds og fjárdrátt í opinberu starfi. Við flutning málsins í héraði var fallið frá sakargift fyrir fjársvik og við munnlegan flutning fyrir Hæstarétti var einnig fallið frá sakargift fyrir ranga skýrslugjöf. J krafðist frávísunar frá héraðsdómi m.a. vegna ónákvæmni í verknáðarlýsingu ákæru. Ekki þóttu nægar ástæður til frávísunar	1049
Sjá dómkröfur	1367

Frestdagur

Deilt var um það, hvort frestir samkvæmt 1. og 6. tl. 84. gr. skiptalaga nr. 3/1878 skyldu reiknast frá úrskurðardegi um töku bús til gjaldþrotaskipta, sem hér var 23. maí 1986, eða svokölluðum frestdegi, sem aðilar voru sammála um að hafi verið 14. janúar	
--	--

1986. Í gildistíð laga nr. 25/1929 voru frestir miðaðir við upphaf gjaldþrotaskipta. Með gjaldþrotalögum nr. 6/1978 var manni, sem átti í verulegum fjárhagsörðugleikum, heimilað nýtt réttarfarsúrræði, greiðslustöðvun, sem hefur, þegar gjaldþrotaskipti fylgja í kjölfarið, að miklu leyti sömu réttaráhrif og gjaldþrotaskipti. Lögleitt var nýtt hugtak, frestdagur, sem merkir daginn, þegar skiptaráðandi fær ósk eða kröfu um greiðslustöðvun, nauðasamninga eða gjaldþrotaskipti. Ef fleiri dagar en einn geta verið frestdagar skal hinn fyrsti þeirra vera það. Frestdagur við gjaldþrotaskipti þau, sem um var að ræða í þessu máli, var við upphaf greiðslustöðvunar. Talið var, að með nýju gjaldþrotalögunum hafi hugtakið upphaf skipta verið brotið upp og nýjar viðmiðanir að hluta til verið lögleiddar. Rétt þótti að skýra ákvæði 84. gr. laga nr. 3/1878 með tilliti til þessa og miða fresti 1. tl. og 6. tl. greinarinnar við frestdag 14. janúar 1986 ...

43

Frestur

- Áfrýjandi hafði margsinnis fengið fresti, sem hefðu átt að nægja honum til að búa mál sitt til flutnings í Hæstarétti. Þótti ekki efni til, gegn andmælum stefnda, að veita frekari frest í málinu, og var málinu vísað frá Hæstarétti 1222
- Sama sakarefni 1224, 1226, 1228, 1229
- Stefndu í Hæstarétti kröfðust þess, að synjað yrði um kröfu áfrýjanda um frestun málsins og að málinu yrði vísað frá Hæstarétti. Í greinargerð stefndu var því haldið fram, að málið hefði verið dregið af áfrýjanda langt fram yfir það, sem nauðsynlegt hafi verið. Upplýst var í málinu, að áfrýjandi hafði ekki, þrátt fyrir ítrekaðar óskir, fengið afhentar dómsgerðir málsins frá undirrétti. Hélt áfrýjandi því fram, að setudómari í málinu hefði sent dómsmálaráðuneytinu dómsgerðirnar, en þar hefðu þær mislagst og fundust ekki. Lagt var fram bréf frá dóms- og kirkjumálaráðuneytinu þar sem ekki var dregið í efa, að dómsgerðir hefðu borist ráðuneytinu, en sagt að þær hefðu ekki komið fram þar þrátt fyrir ítrekaða leit. Var áfrýjanda veittur frestur 1580
- Áfrýjandi hafði haft um 14 mánuði til að láta útbúa ágrip dómsgerða. Hann hafði ekki komið fram með rök, sem réttlættu frekari frestun málsins. Var því frestbeiðni hans synjað og málinu vísað frá Hæstarétti 1581

Friðhelgi einkalífs

Fundið fé. Sjá ólögmæt meðferð fundins fjár.

Fyrirvari

Fyrning

Fyrning sakar

G var ákærður fyrir of hraðan akstur. Eiginleg rannsókn málsins lá niðri í 2 ár og 10 mánuði, og komu ekki fram gögn, sem réttlættu það hlé. Var sök G talin fyrnd samkvæmt 1. tl. 81. gr. og 5. mgr. 82. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Var G sýknaður af refsikröfu og hafnað kröfu ákærvalds um sviptingu ökuréttinda 779

Fyrning vaxta

A varð fyrir bifreið 19. september 1976 og slasaðist mikið. Hann krafðist bóta af eiganda og ökumanni bifreiðarinnar. Héraðsdómsstefna var birt 16. nóvember 1985, og mótmæltu stefndu því, að vextir yrðu dæmdir nema frá 16. nóvember 1981 og vísuðu til 2. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 um fyrningu skulda og annarra kröfuréttinda. Var fallist á það 677

Gagnaöflun. Sjá úrskurðir.

*Gagnsakir**Galli*

Fiskiðjan A hf. keypti söltuð grásleppuhrogn af A. Hluti þeirra reyndist skemmdur, og vildi Fiskiðjan rifta kaupunum að þeim hluta. Héraðsdómur, sem skipaður var sérfróðum meðdómendum, komst að þeirri niðurstöðu, að hrognin hefðu ekki skemmst svo sem raun varð á, ef annars vegar gæði þeirra hefðu verið fullnægjandi, þegar þau fóru frá A, og hinsvegar Fiskiðjan hefði geymt þau í kæli uns frekari vinnsla þeirra hófst. Voru báðir aðilar látnir bera tjón það, sem hlaust af skemmdunum á hrognunum. Hæstiréttur taldi að Fiskiðjan hefði ekki hnekk þessari niðurstöðu og brysti sönnun um, að hrognin hefðu verið gölluð í þeim mæli, að riftun væri heimil. Krafa um afslátt var ekki höfð uppi. Sjá lausafjárkaup 350

G keypti gamlan bát af F með afsali 11. maí 1984. G skoðaði ekki bátinn, áður en hann festi kaup á honum. G taldi bátinn vera gallaðan og krafði F um bæt看 vegna þeirra galla og tjóns, sem hann hefði orðið fyrir vegna þessa. Talið var, að galla þá, sem báturinn var haldinn, hefði G mátt sjá við skoðun, sem hann ekki framkvæmdi, þrátt fyrir tilmæli F. G hlutaðist ekki til um skoðun og mat dómkvaddra matsmanna á meintum göllum á bátnum fyrr en í aprilmánuði 1985, en þá hafði báturinn ekki verið í notkun frá því í ágúst 1984 og staðið uppi yfir veturinn. Var F sýknaður af kröfum G 400

Aðilar höfðu makaskipti á fasteignum. Á annarri fasteigninni hafði farið fram viðgerð og endurmálun að utanverðu tæpu ári áður en kaup gerðust milli aðila, og var henni lýst fyrir kaupendum.

Að álitu dómkvaddra matsmanna var húsið haldið alkali-skemmdum á svo háu stigi, að ekki yrði komist fyrir þær með fullnægjandi hætti nema með því að klæða húsið utan. Talið var, að kaupendur hafi mátt ætla, að við fyrrnefnda viðgerð hafi verið tekið eðlilegt mið af ástandi hússins, þannig að það lægi ekki undir meiriháttar skemmdum að svo stöddu og ekki orðið annars vör við eigin skoðun. Var riftun heimiluð. Sjá riftun	693
Á keypti íbúð af S, B og M. Á varð í verulegum vanskilum með greiðslu kaupverðsins og eindöguðu seljendur alla skuldina. Á hélt því fram, að ýmsir gallar hefðu komið í ljós, þegar hún tók við íbúðinni, og taldi hún sig eiga kröfur á móti til skuldajafnaðar við seljendur. Ekki var talið, að Á hefði haft neinar þær gagnkröfur, sem réttlættu það, að hún dró greiðslur til seljenda og var hún dæmd til greiðslu kaupverðsins	982
E keypti bifreið af H samkvæmt afsali 7. mars 1986. Eftir kaupin kom í ljós, að bifreiðin var haldin galla. Samkvæmt matsgerð dómkvaddra matsmanna taldist sannað, að bifreiðin hefði verið haldin leyndum galla, er kaupin gerðust. Var H dæmd til að greiða kostnað við viðgerð á vél bifreiðarinnar og bætur vegna afnotamissis	1416
Sjá ábyrgðaryfirlýsing	1477
Sjá afsláttur	1570

Gatnagerðargjald

Gæðheilbrigðisrannsókn. Sjá lækna.

Gengi

Gerðardómar

Samkvæmt ákvæðum 35. gr. laga nr. 53/1957 um lax- og silungsveiði skertust veiðiréttindi jarðarinnar Einarsness í Hvítá. Samkomulag varð með eiganda jarðarinnar og sýslusjóði Mýrasýslu og ríkissjóði um, að yfirmatsmenn samkvæmt XVI. kafla laga nr. 53/1957 skipuðu gerðardóm. Fleiri jarðeigendur við Hvítá en eigandi Einarsness voru aðilar að gerðardómssamningnum og gerðardómsmálinu. Niðurstaða gerðardómsins, sem kveðinn var upp 29. september 1959, varð m.a. sú, að ákvæði 35. gr. laga nr. 53/1957 um greiðslu bóta fyrir veiðiskerðingu á 25 árum leiddu til mjög ósamngjarnrar niðurstöðu, þar sem gera mætti ráð fyrir að verðgildi peninga breyttist í framtíðinni, og enn fremur að ákvörðun skaðabóta í eitt skipti fyrir öll samkvæmt 35. gr. og greiðsla þeirra á 25 árum leiddu til ótækrar niðurstöðu, er yrði í algeru ósamræmi við meginreglur laga. Taldi gerðardómurinn að ákveða ætti árlegt gjald, sem greiða skyldi

að loknum veiðitíma hvers árs. Voru eiganda Einarsness ákvarðaðar bætur á grundvelli gerðardómsins allt til ársins 1969. Ný lög, sem sett voru um lax- og silungsveiði nr. 76/1970, breyttu bótaákvæðum laganna. Voru gerðardómsmennirnir skipaðir yfirmatsmenn samkvæmt 3. tl. 94. gr. laga nr. 76/1970. Þeir úrskurðuðu eiganda Einarsness bætur fyrir árin 1970 til 1981, sem greiddust að hálfu úr ríkissjóði og að hálfu úr sýslusjóði Mýrasýslu. Eigandi Einarsness höfðaði mál á hendur sýslusjóði Mýrasýslu til greiðslu bóta vegna áranna 1982 til 1985. — Skerðing sú, sem varð á veiðiheimildum eiganda Einarsness, var vegna laga nr. 53/1957 og kom til framkvæmda við gildistöku þeirra. Gerðardómur gekk um bótaskyldu og bætur 1959. Í honum var ekki ljóslega sagt, hvort bætur skyldi greiða í 25 ár eða lengur, og skáru skýringargögn ekki heldur úr. Úrslitum réð, að í 35. gr. laga nr. 53/1957 segir, að greiðsla bótanna skiptist á 25 ár. Um þau atriði, sem gerðardómurinn var ekki afdráttarlaus, varð að fara eftir lögnum. Sýslusjóði Mýrasýslu var því ekki skylt að greiða bætur fyrir árin 1984 og 1985, enda var ekkert í lögum nr. 76/1970, sem leiddi til annarrar niðurstöðu, og yfirmatsgerð, sem fram fór 1986, eða fyrri yfirmatsgerðir, gátu ekki breytt því réttarsambandi, sem kveðið var á um árið 1959. Samkvæmt gerðardóminum skyldi sýslusjóður Mýrasýslu greiða fjórðung bótanna, sbr. 35. gr. 3. mgr. laga nr. 53/1957. Í lögum nr. 76/1970 var ekki sagt, að 95. gr. þeirra leiddi til breytinga á réttarsambandi, sem stofnaðist í gildistið laga nr. 53/1957, þannig að skyldur sýslusjóðsins aukist að því er hlutdeild í bótum varðar. Var því dæmt, að hlutur sýslusjóðsins skyldi vera óbreyttur, eða fjórðungur af tjóninu. Sjá Lax- og silungsveiði, matsgerð, stjórnarskrá

449

Héraðsdómari vísaði frá dómi kröfu sóknaraðila með þeirri röksemd, að krafan varðaði niðurstöðu í máli, sem gerðardómur Læknafélags Íslands hefði þegar úrskurðað um og ætti réttilega undir þann dóm samkvæmt Codex Ethicus læknafélagsins, en þar sé tekið fram, að úrskurðum gerðardóms verði ekki áfrýjað. Sóknaraðili hélt því fram, að með því að veita þær upplýsingar, sem hér um ræðir, hafi hann verið að gegna embættisskyldu við yfirboðara og hærra setta embættismenn í samræmi við lög og embættiseið sinn. Hann taldi, að hvorki lögsaga siðanefndar né gerðardóms Læknafélags Íslands næðu til þessa atriðis, heldur ætti hann rétt á því, að almennir dómstólar legðu dóm á þetta atriði. Dæmt var, að það væri grundvallarsjónarmið um skýringu á gerðardómssamningum, að þá beri að skýra þröngt. Kröfugerð sóknaraðila varð að skilja svo, að hann vildi fá viðurkennt með dómi, hvort honum hafi að lögum verið rétt og skylt að láta yfirmönnum sínum og hærra settum embættismönnum í té umbeðnar upplýsingar. Gerðardómurinn skar ekki

úr um það efni. Talið var, að sóknaraðili ætti lögvarða hagsmuni af því að fá úr því leyst af dómstólum, enda var talið, að krafan væri nægjanlega skýr til að unnt væri að leggja dóm á hana. Var málinu vísað heim í hérað til efnismeðferðar . 1354

Geymslugreiðsla

H tók að sér að lagfæra þak á húsi og bílskúr S, og var það gert í júlí 1985. Krafðist H greiðslu á 37.320,00 krónum og byggði á vinnunótum sjálfs sín og starfsmanna sinna. S hélt því fram, að samkomulag hefði orðið með þeim um, að hann greiddi H sem fullnaðargreiðslu 15.000,00 krónur, og það hafi hann gert með því að afhenda H víxil þann 15. ágúst 1985. H tók við víxlinum óúttegnum og samþykktum af S með gjalddaga 15. október 1985, en snerist hugur og reif hann. Lá rifrildið frammi í málinu og hafði nafn útteganda ekki verið ritað á það. Á gjalddaga víxilsins geymslugreiddi S fjárhæðina í Landsbanka Íslands. Ekki var talið sannað, að H hafi gefið S eftir þann hluta kröfu sinnar, sem umfram var 15.000,00 krónur. S tilkynnti H ekki um geymslugreiðsluna, en tilkynning um hana var hins vegar í bréfi lögmanns S til lögmanns H 25. nóvember 1985. Eftir það gat H sýnt víxilrifrildið í bankanum, gefið víxlinn út og fengið hann greiddan. Stóð honum sú leið enn opin. Var því fjárhæð víxilsins dregin frá kröfu H 1005

Gjafsókn. Gjafvörn.

Konu, sem krafðist skaðabóta vegna slyss, er hún varð fyrir, þegar hún var á tíunda ári, veitt gjafsókn í héraði og gjafvörn í aðalsök og gjafsókn í gagnsök fyrir Hæstarétti 302

Íþróttamaður, sem sótti borgarsjóð til skaðabóta vegna slyss, sem hann varð fyrir á æfingu í íþróttahúsi Reykjavíkurborgar, veitt gjafsókn í héraði 441

Karli, sem krafðist skaðabóta vegna bifreiðaslyss, veitt gjafvörn fyrir Hæstarétti 677

Bóna veitt gjafsókn í héraði í landamerkjamáli 1504

Gjaldfelling skuldabréfs

Vegna greiðsludráttar og vanskila kaupanda fasteignar var seljanda hennar heimilt að gjaldfella allar eftirstöðvar kaupverðs. Sjá fasteignakaup 1169

Gjaldþrotalög

Sjá frestdagur 43

Fyrirtækið V hf. hafði í mörg ár verið í viðskiptum við útibú B-banka í Hveragerði. Snemma árs 1983 var V hf. komið í umtalsverð greiðsluvandræði, og var hlaupareikningi fyrirtækisins hjá B-banka lokað í október 1983. V hf. var í miklum vanskilum

- við bankann og var stofnaður veðréttur í bifreið V hf. með tryggingarbréfi útgefnu 12. nóvember 1983, að fjárhæð 2.000.000,00 króna, og átti þessi veðréttur, sem var fyrsti veðréttur, að tryggja eldri skuldir. Bifreiðin var seld og fékk bankinn greiddar skuldir að fjárhæð 1.641.560,81 krónur hinn 21. febrúar 1984. V hf. fékk greiðslustöðvun 13. apríl 1984 (frestdagur var 6. apríl 1984) og var tekið til gjaldþrotaskipta 13. september 1984. Þrotabú V hf. krafðist riftunar veðréttarins og greiðslna á skuldum við bankann og endurgjalds á greiddum fjárhæðum. Samkvæmt 1. mgr. 57. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 má krefjast riftunar á veðrétti, sem kröfuhafi fékk á síðustu 6 mánuðum fyrir frestdag en ekki um leið og til skuldarinnar var stofnað. Veðið var sett innan ofangreinds frests, og var krafa þrotabúsins um riftun veðsins tekin til greina. Þá var einnig talið, að með framangreindum greiðslumáta hafi bankinn fengið greiðslu á skuldum V hf. með óvenjulegum greiðslueyri, enda þótt bankinn hafi ekki haft beina milligöngu um sölu bifreiðarinnar eða fengið hana sjálfa sem greiðslu. Var því fallist á allar kröfur þrotabúsins. Sératkvæði 79
- V hf. greiddi skuld við Vélgröfuna sf. hinn 18. nóvember 1983 með því að afhenda bifreið í eigu V hf. V hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 13. september 1984, en frestdagur í skilninga gjaldþrotalaga var 6. apríl 1984. Þrotabú V hf. krafðist riftunar þessarar greiðslu. Talið var, að hér væri um óvenjulegan greiðslueyri að ræða og var heimiluð riftun samkvæmt 1. tl. 54. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978. Var haft í huga, að ekki var fram komið, að samið hefði verið á þennan veg um greiðsluna, er til skuldarinnar var stofnað, og ekki var leitt í ljós, að slíkar greiðslur hefðu áður átt sér stað í viðskiptum aðila 340
- Skipafélagið H hf. tók á leigu frystigám frá L. Gámurinn eyðilagðist hinn 20. mars 1985. H hf. var lýst gjaldþrota 6. desember 1985. Þrotabú H hf. krafðist bóta fyrir gáminn frá R-tryggingu hf., sem H hf. hafði keypt tryggingu hjá, og var fjárhæðin greidd H hf., þótt L gerði einnig kröfu til hennar. L krafðist þess að fá greiðsluna utan skuldaraðar. Talið var að féð væri eign L í skilningi 69. gr. gjaldþrotalaga og var krafan tekin til greina 358
- Sjá lögtak 507
- J krafðist frávísunar frá héraðsdómi vegna þess að málshöfðunarfrestur eftir 68. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 hafi verið liðinn, þegar málið var höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnubirtingu 5. september 1985. Úrskurður um, að bú Á skyldi tekið til gjaldþrotaskipta, var kveðinn upp 11. desember 1984. Kröfulýsingarfresti lauk 10. mars 1985, og eru upphaf þess frests, sem um ræðir í 68. gr. gjaldþrotalaga ekki talin vera fyrir en þann dag. Í 68. gr. segir, að dómsmál til að koma fram riftun eftir gjaldþrotalögum skuli höfðað innan 6 mánaða „frá því að

sá, sem með skipti fer, átti þess kost að gera riftunarkröfuna“.	
Málið var höfðað 5. september 1985, 5 dögum áður en misseri	
var frá lokum kröfúlýsingarfrestsins, og var málinu því ekki	
visað frá héraðsdómi	590
Sjá farmgjald	734
Í byrjun árs 1983 var hluta viðskiptaskulda útgerðarfyrirtækisins H	
hf. í Keflavík við O hf. breytt í veðtryggt lán. Stjórn H hf.	
undirritaði veðskuldabréf, þar sem viðurkennd var skuld félags-	
ins við Landsbanka Íslands. Til tryggingar greiðslu var Lands-	
banka Íslands veðsettur m/b H. O hf. tókst á hendur sjálf-	
skuldarábyrgð á skuld H hf. samkvæmt veðskuldabréfinu.	
Skuldin var ekki greidd á gjalddögum og Landsbankinn nýtti	
sér ábyrgð O hf., og hafði skuldfært viðskiptareikning O hf.	
fyrir fyrstu 8 afborgunum bréfsins hinn 20. maí 1985, þegar H	
hf. var úrskurðað gjaldþrota. O hf. gerði þá kröfu í þrotabú	
H hf., að viðurkenndur yrði veðréttur O hf. við úthlutun á sölu-	
andvirði m/b H. O hf. sýndi fram á, að það hafði leyst til sín	
allar afborganir af veðskuldabréfinu, sem það gerði kröfu til.	
Talið var, að með því að leysa til sín kröfuna hafi O hf. öðlast	
allan þann rétt gagnvart þrotabúinu, sem Landsbanki Íslands	
hafði, þar með talin samningsbundin veðréttindi. Samkvæmt	
þessu var viðurkenndur réttur O hf. sem veðhafa til úthlutunar	
af söluandvirði m/b H, en kröfu hans um viðurkenningu á veð-	
rétti fyrir vöxtum eftir upphafsdag skipta var hafnað	848
Sjá uppsögn	1374
Sjá hlutafjár aukning	1624, 1646, 1653, 1661

Greiðsla

Trésmiðjan Þ hf. greiddi ekki skuld sína við danskt fyrirtæki á rétt-	
um tíma. Vegna þessara vanskila mátti hið danska fyrirtæki	
krefja trésmiðjuna um vexti auk höfuðstóls og innheimtu-	
kostnað. Sjá vextir og innheimtulaun	57
Sama sakarefni	66

Greiðslustöðvun

Sjá	800, 802, 1039, 1088
-----------	----------------------

Grennd

Gæsluvarðhald. Sjá kærumál.

1. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974	16, 18, 40, 200, 502, 769, 1090, 1092
	1094, 1107, 1125, 1167, 1187, 1269, 1379, 1737
3. tl. 67. gr.	11, 14, 18, 1107
4. tl. 67. gr.	769, 1020, 1271, 1442, 1671
5. tl. 67. gr.	11, 14, 436, 1090, 1105

*Hafnargjöld**Hafning máls*

- Við munnlegan málflutning fyrir Hæstarétti óskaði aðaláfrýjandi þess, að málið yrði fellt niður. Gagnáfrýjandi samþykkti það og lýsti því jafnframt yfir, að hann felldi niður gagnsökina, en krafðist málskostnaðar fyrir Hæstarétti. Málið var fellt niður og aðaláfrýjandi dæmdur til að greiða málskostnað 28
- Sama sakarefni 202, 386

*Hald á munum**Handtaka**Hefð**Hegningarauki*

- Sjá 241, 938, 1049, 1241, 1523

*Heimvísun. Sjá ómerking.**Hjón*

- R og J hófu sambúð haustið 1977 og gengu í hjúskap 16. júní 1978. Þau slitu samvistum haustið 1982, og var lögskilnaðarleyfi gefið út 6. apríl 1983. Hinn 8. febrúar 1983 undirrituðu þau samning um skilnaðarkjör, og kom upp deila milli þeirra um þann samning. Var litið svo á, að samningurinn um fjárskiptin hefði verið bersýnilega ósanngjarn, þegar til hans var stofnað, og var hann lýstur óskuldbindandi. Sjá skilnaðarsamningur 474
- Við meðferð hjónaskilnaðarmáls E og A var verulegur ágreiningur þeirra í milli, m.a. um fjárskipti. Var ákveðið að vísa búskiptum til skiptaréttar en málið að öðru leyti sent dómismálaráðuneytinu til afgreiðslu. Af hálfu konunnar var þess óskað, að við skiptin yrði lögð til grundvallar samþykkt, sem aðilar höfðu undirritað 25. júlí 1986. Hinn 26. nóvember 1986 varð samkomulag með lögmönnum aðila að „hefja málið“ í skiptarétti. Í apríl 1987 fór konan þess á leit, að málið yrði tekið fyrir að nýju í skiptarétti, þar sem ekkert samkomulag hefði náðst um skiptin. Samkomulag það um eignaskipti, sem aðilar höfðu gert 25. júlí 1986 var ófullkominn að mörgu leyti, t.d. var ekkert getið um það, hvernig fara ætti um skuldir við skilnaðinn. Því var talið rétt að vísa deilum aðila til skiptaréttarins til framkvæmda á samkomulagi þeirra. Þar sem gögn málsins báru það hins vegar með sér, að þau hafi í raun framkvæmt samkomulagið með ákveðnum hætti, var talið að skiptum á milli þeirra væri lokið, og að þau yrðu ekki að nýju tekin upp fyrir skiptaréttinum. Ekki var til úrlausnar hvort fá mætti samkomulagi aðila hrundið í almennu einkamáli. 1260
- G og Þ gengu í hjúskap í ágúst 1985. Í byrjun árs 1987 fóru hjónin

að tala um skilnað, og flutti Þ út úr húsinu í júlí það ár og sótti um skilnað að borði og sæng. Hann krafðist skipta á grundvelli 57. gr. sbr. 27. gr. laga nr. 60/1972. Það var talið, að helmingaskipti á búi aðila væru bersýnilega ósanngjörn og að öllum skilyrðum 57. gr. væri fullnægt. Sjá búskipti 1432

Hlunnindi

Hlutfjáráukning

Stjórnarfundur H hf. samþykkti að leggja fyrir hluthafafund í félaginu tillögu um nýtt hlutfjárútboð, að upphæð 80 milljónir króna. Á hluthafafundinum, sem haldinn var 9. febrúar 1985, var þetta samþykkt. Hluthafar áttu forkaupsrétt að hlutabréfum í samræmi við hlutfjáreign til 9. apríl 1985. Forsvarsmenn T hf. sóttu hluthafafundinn 9. febrúar fyrir hönd B hf., sem þá átti hlut í H hf. Þeir skrifuðu T hf. fyrir nýjum hlut eftir fundinn og gengu frá greiðslu hans. H hf. fékk greiðslustöðvun 18. nóvember 1985 og var lýst gjaldþrota 6. desember s.á. Hinn 4. desember 1985 rifti framkvæmdastjóri T hf. hlutfjárloforði sínu vegna brostinna forsendna fyrir hlutfjáráukningunni, og óskaði eftir að fá afhent aftur skuldabréf og gámagrindur, sem voru greiðsla hans fyrir aukið hlutafé. Hinn 12. desember skrifaði hann skiptaráðendum bréf og ítrekaði kröfu sína um riftun og taldi að hluthafar félagsins hefðu verið blekkir varðandi fjárhag og framtíðarhorfur félagsins. Þá taldi hann, að stjórn H hf. hefði ekki staðið að hlutfjárútboðinu 9. febrúar 1985 með þeim hætti, sem V. kafli laga nr. 32/1978 um hlutafélög geri ráð fyrir. Við munnlegan flutning málsins fyrri hluta árs 1988 bar T hf. það einnig fyrir sig, að of litið hlutafé hefði safnast. Fallist var á það, að áskrift nýrra hluta hefði ekki farið fram að öllu leyti samkvæmt ákvæðum V. kafla laga nr. 32/1978. Hins vegar lá fyrir, að T hf. mótmælti ekki við ráðherra þeim annmörkum, sem þar voru á, svo sem tilskilið er í 33. gr. sbr. 7. gr. laganna. Gat hann því ekki borið fyrir sig nú, að áskriftin væri óskuldbindandi af þessum ástæðum. Talið var, að forsvarsmönnum T hf. hefði ekki getað dulist, hvernig staðið var að söfnun hlutfjárloforða. Í ársskýrslu til aðalfundar, sem haldinn var 7. júní 1985, var hlutfjáráukningunni talið náð, og samkvæmt fundargerð var reiknað með nýja hlutafénu og mætt fyrir nýju hlutina á fundinum, enda þótt hlutfjáráukningin væri ekki tilkynnt til hlutafélagaskrár, sbr. 2. mgr. 34. gr. laga nr. 32/1978, fyrr en 20. júní s.á. Samkvæmt 3. mgr. 30. gr. laga nr. 32/1978 hefði hlutfjáráukningin ekki átt að ganga í gildi fyrr en við skráningu. Miða varð við það, að stjórn H hf. hefði samþykkt hlutfjáráukninguna fyrir aðalfundinn. Framkvæmdastjóri T hf. sótti aðalfundinn sem fullgildur hlut-

hafi. Hann mátti þá gera sér grein fyrir því, að stjórn H hf. reiknaði í verki með því, að hlutafjárukningunni væri náð og hagaði málum sínum gagnvart hluthöfum og lánardrottnum í samræmi við það. Þegar virtir voru hagsmunir lánardrottna H hf., sem hlutu að treysta á þessa miklu hlutafjárukningu, var talið að T hf. hefði orðið að koma fram með riftunarkröfu sína án ástæðulauss dráttar. Með hliðsjón af 6. mgr. 148. gr. laga nr. 32/1978, sbr. 3. mgr. 149. gr. sömu laga, gat hann ekki meira en sex mánuðum eftir aðalfund 7. júní 1985, og eftir að félagið hafði gengið í gegnum greiðslustöðvun og verið gefið upp til gjaldþrots, gert þá kröfu í protabúið, að hlutafjárloforði hans yrði rift. Protabúið var því sýknað af kröfum T hf. Sér- atkvæði 1624	1624
Sama sakarefni að öðru leyti en því, að F, sem skráði sig fyrir nýjum hlut í H hf. var kosinn í stjórn H hf. á aðalfundi félagsins 7. júní 1985. Miðað var við, að F hefði fyrst gert kröfu um riftun fyrir dómi í bréfi til skiptaréttar 23. apríl 1986. Talið var, að F hefði vegna stjórnarþátttöku sinnar þá fyrir löngu mátt gera sér grein fyrir því hvernig komið var hag félagsins 1646	1646
Sama sakarefni. F var umboðsmaður M varðandi hlutafjárukninguna og skráði hann fyrir nýjum hlut og gekk frá greiðslu hans. Umboðsmanninum gat ekki dulist, hvernig staðið var að söfnun hlutafjárloforða. Vegna stjórnarþátttöku umboðsmanns síns eftir 7. júní 1985 hafði M öll tök á að fá upplýsingar um hag félagsins og mátti þannig vita hvernig komið var 1653	1653
Sama sakarefni 1661	1661

Hlutdeild

Húftrygging. Sjá vátrygging.

Húsaleiga

F hafði haft atvinnuhúsnæði á leigu hjá H frá því í maí 1982. H krafðist útburðar á F í september 1986 og var synjað um útburð með úrskurði fógeta 18. nóvember s.á. H krafðist að nýju útburðar á F í júní 1987 og var á ný synjað um útburð með úrskurði fógeta 17. ágúst 1987. Fyrir Hæstarétti byggði H kröfur sínar á því m.a., að F hefði enga húsaleigu greitt frá 1. júní 1987 og ekki hitakostnað. Talið var, að eftir að kröfu um útburð hafði verið synjað, hefði F borið að greiða húsaleigu og hitakostnað meðan hún hagnýtti sér húsnæðið. Tveir greiðslustaðir voru tilgreindir í síðasta leigusamningi og var F ljóst, hvert greiða skyldi. Ekki var sannað, að hún hefði nokkru sinni boðið fram leigu eftir að úrskurður gekk í héraði, og því var ekki haldið fram, að hún hefði lagt leiguna á greiðslugeymslu. Var F talin hafa vanrækt leigjandaskyldur sínar í þeim mæli að skilvrði útburðar væru nú fyrir hendi

Með kaupsamningi 28. febrúar 1983 keypti G fyrirtæki af H. Með í kaupunum á fyrirtækinu fylgdi leigusamningur H við B. G og B gerðu viðbótarleigusamning 21. júní 1985, þar sem því var lýst yfir, að með honum væru leystar allar deilur, sem upp hefðu komið milli aðila um framkvæmd leigusamningsins. G greiddi ekki húsaleigu fyrir ágústmánuð 1985 og varð það tilefni þess, að B rifti leigumálanum. G rýmdi húsnæðið í september 1985. B höfðaði mál gegn G til greiðslu leigu fyrir ágúst og september 1985 og til greiðslu bóta vegna þess, að G hefði ekki skilað húsnæðinu í því ástandi, sem um var samið. Hafði G tekið burtu innréttingar, sem voru naglfastar og áttu að vera eign B samkvæmt leigusamningnum, auk þess sem skemmdir höfðu verið unnar á húsnæðinu. Voru kröfur B teknar til greina 1307

Hútleit

Sjá kærumál 437

Hylming

S var m.a. ákærður fyrir hylmingu 805

V var ákærður fyrir að hafa keypt tvö myndbandstæki af með-ákærða, þrátt fyrir vitneskju um, að meðákærði hefði stolið tækjunum. Ekki var sannað í málinu, að V hefði verið ljóst eða hlotið að vera ljóst, að tækið væri þjófstolið, er hann keypti það. Síðar vaknaði grunur hjá V um, að tækið kynni að vera þjófstolið. Engu að síður keypti hann eftir það annað tæki af mági sínum, sem hann vissi þó, að sá hafði keypt af meðákærða á sama tíma og hann. Það þótti nægilega sannað, að V hafi ætlað í ávinningsskyni að halda tækinu 1181

Hælisvist

Ákærði var vanaafbrotamaður og hafði hlotið 23 refsíðoma fyrir ýmisleg afbrot frá árinu 1963. Samanlögð refsivist hans samkvæmt þeim dómum var 9 ár og 3 1/2 mánuður. Ákærði hafði gengist undir fleiri en eina gedrannsókn, og var hann talinn haldinn alvarlegum persónuleikatrufnunum, sem komu fram í hömluleysi og lélegri hvatastjórn, þannig að undir áhrifum áfengis virtist hann eiga erfitt með sjálfstjórn. Það var ljóst, að innilokun í fangelsi ein sér hafði ekki haft þau áhrif á ákærða sem skyldi, og var talið mikilvægt, að hann nyti nauðsynlegrar lækni meðferðar til þess að reyna að vinna bug á áfengissýki sinni og þeim kynferðislega misþroska, sem hann var haldinn. Var ákærði dæmdur samkvæmt heimild í 65. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 5. gr. laga nr. 31/1961, til 15 mánaða vistar á víðeigandi hæli til lækningar, að aflokinni refsivist, sem dæmd var 9 mánuðir 241

Höfundaréttur

Háskólabíó og Laugarásbíó höfðu einkarétt til framleiðslu og dreifingar á öllu myndefni frá CIC-Video, samkvæmt samningi frá 1981, sem framlengdur hafði verið árlega. K og B voru ákærð fyrir að hafa haft til útleigu og leigt út úr myndbandaleigu sinni í heimildarleysi rétthafa og CIC-VIDEO 48 kvikmyndir á 51 myndbandi. Þóttu þau hafa brotið gegn 3. gr., sbr. 1. mgr. 8. gr. höfundalaga nr. 73/1972, sbr. 1. og 2. tl. 4. gr. fylgiskjals nr. I með auglýsingu nr. 110/1947 um inngöngu Íslands í Bernarsambandið, sbr. lög nr. 74/1947 um sama efni og auglýsingu nr. 82/1956 um aðild Íslands að alþjóðasamningi um höfundarétt. Sjá eignaupptaka

547

*Iðnaðarlög**Innheimtulaun*

Stefndi greiddi ekki skuld sína við áfrýjanda haustið 1984 eins og um var samið. Vegna þessara vanskila mátti áfrýjandi krefja hann um innheimtukostnað, ef hann þyrfti að fela lögmanni innheimtuna. Var stefndi dæmdur til að greiða áfrýjanda 14.000,00 krónur vegna innheimtutilraunar, sem gerð var í janúar 1986

57

Sama sakarefni

66

Deilt var um það, hvort skuldari ætti að greiða innheimtulaun af lögtakskræfri kröfu, samkvæmt 11. tl. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 29/1885. Ekki var talið, að laga- eða eðlisrök ættu að leiða til þess að gera mun á slíkri kröfu og öðrum kröfum. Talið var að skilja bæri 2. mgr. 2. gr. laga nr. 61/1942 um málflytjendur svo, að endurgjald eigi að vera hæfilegt endurgjald fyrir starfið. Geti því til þess komið að meta verði hvort innheimtutaxti lögmannna sé hæfilegur miðað við það starf, sem innt er af hendi í hvert sinn. Í þessu máli reyndi ekki á slíkt, þar sem enginn ágreiningur var með aðilum um, að fjárhæð innheimtulauna væri réttilega ákvörðuð. Sjá lögtaksmál

1326

Innsetning

A krafðist innsetningar hjá borgaryfirvöldum Reykjavíkur á skólafundarmanni í Tónlistarskóla Vesturbæjar. Fógetaréttur Reykjavíkur taldi lagaskilyrði skorta fyrir kröfunni og varð ekki við beiðni um innsetningu. A kærði úrskurðinn til Hæstaréttar, sem vísaði málinu sjálfkrafa frá Hæstarétti, þar sem úrskurðurinn varð ekki borinn undir Hæstarétt með kæru, sbr. a-lið 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973

812

Íkveikja. Sjá brenna.

Ítrekun

I var dæmdur í 20 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í 2 ár og 6 mánuði vegna ölvunaraksturs, en brot hans var ítrekað	491
Þ var dæmdur í 15 daga varðhald og sviptur ökuleyfi í 2 ár vegna ölvunaraksturs, en brot hans var ítrekað	496
V var dæmdur í 45 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt vegna ítrekaðs ölvunaraksturs	794
G var dæmdur í 30 daga varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt vegna ítrekaðs ölvunaraksturs	949
S var dæmdur í 4 mánaða fangelsi fyrir þjófnað 29. maí 1987. Hafði sá dómur ítrekunaráhrif á þjófnaðarbrot, sem hann var sakfelldur fyrir í sakadómi Reykjavíkur 22. apríl 1988 og dæmdur í 3 mánaða fangelsi. Í Hæstarétti var refsing hækkuð í 4 mánaða fangelsi	1027
S var ákærður fyrir að hafa ekið bifreið 31. ágúst 1987 sviptur ökuréttindum ævilangt. Dómar, sem S hafði hlotið frá 17. maí 1983 og 22. janúar 1985 svo og dómsátt frá 2. apríl 1987 höfðu ekki ítrekunaráhrif varðandi refsingu hans, þar sem ekki er sérstaklega heimiluð aukin hegning við ítrekun brots í 100. gr. núgildandi umferðarlaga nr. 50/1987, sbr. 80. gr. eldri umferðarlaga nr. 40/1968. Hins vegar var höfð hliðsjón af sakaferli S við ákvörðun refsingar hans, og var hann dæmdur í 3 mánaða fangelsi	1564

Íþróttafélög

Reykjavíkurborg lét útbúa húsnæði til æfinga frjálsra íþróttar og leigði það íþróttafélögum til afnota fyrir félagsmenn þeirra. Leki var úr lofti salarins svo að bleyta var á hlaupabraut. E hrasaði í bleytunni og slasaðist á fæti. Var Reykjavíkurborg dæmd til að greiða E helming tjóns hans. Sjá skaðabætur .	441
--	-----

*Jarðalög. Sjá forkaupsréttur.**Jarðamöt*

Deilt var um það við hvaða jarðamat ætti að styðjast við skiptingu jarðanna Ásmundarstaða I og II annars vegar og Höskuldarness hins vegnar. Eigendur Ásmundarstaða töldu, með vísan til 2. gr. laga nr. 46/1941, að styðjast ætti við jarðamat Johnsens frá árinu 1847, því að þar væri að finna elsta aðgreinda mat jarðanna og samkvæmt því væri Höskuldarness 3/18 hlutar en Ásmundarstaðir 15/18 hlutar úr óskiptu landi jarðanna. Þessu mótmælti eigandi Höskuldarness og benti á, að aðgreint mat jarðanna væri ekki að finna fyrr en með fasteignamati frá árinu 1922, en samkvæmt því væri Höskuldarness 1/3 á móti Ásmundarstöðum I og II. Undirlandskiptanefnd framkvæmdi landskipti 4. nóvember 1983 og lagði til grundvallar, að Höskuldarness

ætti þriðjung sameiginlegs lands jarðanna. Eigendur Ásmundarstaða óskuðu eftir yfirlandskiptum. Niðurstaða yfirlandskiptanefndar var sú að fara skyldi eftir því sem sagði í fasteignamati frá árinu 1922, en samkvæmt því átti Höskuldarnes 32,34% í sameiginlegu landi og landsnytjum jarðanna. Héraðsdómur komst að sömu niðurstöðu og var það staðfest í Hæstarétti

683

Kaupgjald. Sjá vinnusamningar.

Kaupmáli

Kjarasamningur

Á var stöðvarstjóri hjá Laxárvirkjun frá 1. mars 1939 til 1. júní 1959 og greiddi iðgjöld í Eftirlaunasjóð Akureyrarbæjar. Hinn 1. ágúst 1980 fór Á að fá eftirlaunagreiðslur úr sjóðnum. Ekki var ágreiningur um það, að Á bæri 40,5% af þeim launum, sem stöðvarstjóri Laxárvirkjunar hefur, en aðila greindi á um það hver viðmiðunarlaunin skyldu vera. Í málinu var einungis gerð krafa vegna einnar mánaðargreiðslu, þ.e. desember 1984, til þess að fá skorið úr ágreiningnum. Í reglugerð þeirri fyrir Eftirlaunasjóð Akureyrarbæjar, sem í gildi var, er Á hóf töku ellilífeyris, sagði: „Upphæð eftirlauna er hundraðshluti af launum þeim, er á hverjum tíma fylgja starfi því, sem sjóðfélaginn gegndi síðast“. Eftirlaun þau, sem Á hafði fengið greidd, voru miðuð við mánaðarkaup (dagvinnutaxta) eftir 10 ára starf auk 25% álags. Upplýst var, að frá og með 1. janúar 1968 voru laun stöðvarstjóra við Laxárvirkjun „25% hærri en laun venjulegra vaktmanna virkjunarinnar“. Var sú skipan óbreytt í desember 1984. Bar því að miða greiðslu eftirlauna Á fyrir desember 1984 við þau laun, er stöðvarstjórinn hafði þann mánuð

1447

L var atvinnurekandi, sem hafði í sinni þjónustu rafiðnaðarmenn og nema í rafiðnaði. Hann átti aðild að kjarasamningum vinnuveitenda við Rafiðnaðarsamband Íslands (R). Í kjarasamningunum voru ákvæði þess efnis, að vinnuveitendur greiddu 1% af útborguðu kaupi í styrktarsjóð R og 0,25% af útborguðu kaupi í orlofssjóð. Talið var, að L væri skyldur til greiðslu í ofangreinda sjóði vegna þeirra starfsmanna sinna, sem störfuðu á sviði R. Samkvæmt orðalagi og tilgangi 6. gr. laga nr. 55/1980 um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda skipti ekki máli, hvort starfsmenn L voru félagsbundnir eða ekki

1464

Kosningaréttur

Kröfugerð. Sjá dómkröfur, frávísun.

*Kröfúlýsing**Kröfúlýsingarfrestur**Kvaðaaarfur**Kvittun*

Hinn 19. nóvember 1976 varð árekstur milli bifhjóls og bifreiðar á Akureyri. A, sem var á bifhjólinu, slasaðist mikið. Vátryggingarfélag bifreiðarinnar viðurkenndi fébótaábyrgð eiganda, ökumanns og félagsins á slysinu og greiddi A hámarksfjárhæð ábyrgðartryggingarinnar, sem þá var 120.000,00 krónur. A taldi fjártjón sitt vegna slyssins, reiknað til slysdags, vera 253.982,00 krónur, sem frá ætti að draga þær bætur, sem hann hefði þegar fengið. Eigandi og ökumaður bifreiðarinnar héldu því fram, að lögmaður A hefði gefið tryggingarfélaginu fullnaðarkvittun í nóvember 1985. Ekki var fallist á það, enda varðaði kvittunin greiðslu bóta vegna ábyrgðartryggingar, og greiddi vátryggingarfélagið hámarksfjárhæð þeirrar tryggingar. Ekki var talið unnt að skýra kvittunina á þann veg, að með henni hefði A afsalað sér frekari bótarétti gagnvart eiganda og ökumanni

677

*Kýrrsetning**Kærufrestir. Sjá kærumál**Kæruheimild*

Lögmaður S kærði til Hæstaréttar úrskurð sakadóms Reykjavíkur, þar sem hafnað var kröfu lögmansins um að hann mætti kynna skjólstæðingi sínum S tiltekin gögn um rannsókn vegna gruns um brot S, sem tengt var andláti manns í Reykjavík 7. nóvember 1987. Lögmaðurinn taldi kæruheimild vera 10. tl. 172. gr. laga nr. 74/1974. Hann taldi ekki, að 4. tl. 170. gr. laganna ætti við enda væri ekki um að ræða skoðun skjala eða kynningu gagna, heldur það hvort lögmaður mætti ræða við skjólstæðing sinn um efni gagna, sem sakadómur afhenti lögmanninum. Talið var, að lögmaðurinn hefði fengið frá sakadómi öll gögn, sem lágu fyrir hinn 9. nóvember 1987 um rannsókn vegna mannsláts þess, sem um var að ræða. Málið fjallaði um það, hvort lögmanninum væri heimilt að ræða efni gagnanna við skjólstæðing sinn. Þetta var, eins og á stóð, kynning sakargagna, en sakadómsúrskurður um það efni varð ekki kærður til Hæstaréttar, sbr. 4. tl. 170. gr. laga nr. 74/1974. Breytti 10. tl. 172. gr. laganna ekki þeirri niðurstöðu, enda er það ákvæði almennara að efni til en 4. tl. 170. gr. Var málinu því vísað frá Hæstarétti

5

- O hf. kærði til Hæstaréttar úrskurð bæjarþings Reykjavíkur, þar sem því var hafnað að endurupptaka bæjarþingsmálið B hf. gegn O hf., en útivist hafði orðið af hálfu O hf. í því máli. O hf. hélt því fram, að heimild hans til að kæra mál þetta til Hæstaréttar væri lögjöfnun frá b-lið 1. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973, svo og fordæmi í dómum Hæstaréttar. Kæran var talin heimil eftir 2. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973 198
- Á kærði til Hæstaréttar úrskurð skiptaréttar Reykjavíkur, sem hafnaði kröfum hennar í skiptamáli við slit óvígðrar sambúðar. Gerði hún þær kröfur, að úrskurðurinn yrði felldur úr gildi og lagt fyrir skiptarétt að taka málið til efnislegrar meðferðar. Vísaði Á um kæruheimild til 2. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973. G krafðist þess aðallega, að málinu yrði vísað frá Hæstarétti og rökstuddi þá kröfu með því, að 2. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973 ætti ekki við. Fallist var á þau rök, sem af hálfu Á komu fram um kæruheimild að því er varðaði frávisun aðalkröfu Á fyrir skiptarétti. Í úrskurðinum var varakröfu Á einnig hafnað. Hún var í fyrsta lagi um það, hvort tilteknar eignir skyldi draga undir skiptin. Úrskurður um það sætir ekki kæru, sbr. 2. tl. c 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973. Þess var þó að gæta, að í sömu varakröfu var þess einnig krafist, að í hlut Á kæmi helmingur af verðmæti eignanna. Í skiptaréttarúrskurðinum var fjallað bæði um aðalkröfu og varakröfu Á sem fjárkröfur og afstaða tekin til þeirra í einu lagi og án þess að sérstaklega væri skorið úr því, hvort eignir þær, sem um var að ræða, skyldi draga undir skiptin. Kröfugerð Á fyrir skiptarétti var þannig, að skiptaráðanda var rétt að líta svo á, að varakrafan væri um fégreiðslu. Var kæran því einnig heimil að því er varakröfuna varðaði 316
- R kærði til Hæstaréttar húsleitarúrskurð sakadóms í ávana- og fíkniefnamálum. R kvartaði ennfremur yfir því að hafa ekki fengið öll málsskjöl í hendur í endurriti dómsgerða og kvaðst hafa óskað eftir skjölum þessum við héraðsdómarann. Krafa þessi var tekin fyrir og kveðinn upp úrskurður, þar sem hafnað var kröfu R um að fá afhent endurrit bókunar um þann hluta lokaðs þinghalds, sem fram fór fyrir luktum dyrum. Í framhaldsgreinargerð fyrir Hæstarétti mótmælti R þessum úrskurði og óskaði enn eftir endurriti bókunar um hið lokaða þinghald. Vænti hann þess, að Hæstiréttur hlutaðist til um, að héraðsdómari yrði við þeim tilmælum. Í dómi Hæstaréttar var sagt, að úrskurður sakadóms í ávana- og fíkniefnamálum varðaði kynningu sakargagna og yrði ekki kærður til Hæstaréttar, sbr. 4. tl. 170. gr. laga nr. 74/1974. Sératkvæði 437
- M kærði úrskurð fógetaréttar Húnavatnssýslu, þar sem synjað var kröfu hans um lögþann, án þess að honum væri gefinn kostur á að koma að frekari gögnum og greinargerð, sem hann hafði

óskað eftir. M skýrði ekki hvaða gögn þetta væru eða hvers vegna þau fylgdu ekki lögannsbeiðni hans. Ekki var talið, að fógæti hafi með þessari meðferð málsins gert á hlut M í dómara- starfi þannig að lokamálsgrein 21. gr. laga nr. 75/1973 tæki til þess. Að öðru leyti sýndist kröfugerð M miða að því að fá lög- bannskröfunni framgengt, en úrlausn þess mál sætir ekki kæru til Hæstaréttar, sbr. a-lið 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973. Það brast því heimild til kærunnar og var málinu vísað frá Hæstarétti 616	616
A kærði til Hæstaréttar úrskurð yfirborgarfógeta í Reykjavík, þar sem krafa A um að fjárnám yrði gert í húseign í Reykjavík var ekki tekin til greina. Úrskurður þessi varð ekki borinn undir Hæstarétt með kæru, sbr. a-lið 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973, og var málinu því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti . 618	618
A krafðist innsetningar hjá borgaryfirvöldum Reykjavíkur á skóla- nefndarmanni í Tónlistarskóla Vesturbæjar. Fógetaréttur Reykjavíkur taldi lagaskilyrði skorta fyrir kröfunni og varð ekki við beiðni um innsetningu. A kærði úrskurðinn til Hæstaréttar, sem vísaði málinu sjálfkrafa frá Hæstarétti, þar sem úrskurður- inn varð ekki borinn undir Hæstarétt með kæru, sbr. a-lið 3. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973 812	812
Eigandi og útgerðarmaður m/s K kærði skýrslugjafir sex vitna fyrir bæjarþingi Siglufjarðar og krafðist þess, „að dómsathöfn þessi verði ómerkt“. Kærana byggði hann á c-lið 1. tl. 1. mgr. 21. gr. laga nr. 75/1973. Kæran var ekki talin heimil og var málinu vísað frá Hæstarétti 1102	1102

Kærumál

A. Einkamál

1. Búskipti

Sjá hjón 1260	1260
---------------------	------

2. Endurupptaka einkamáls

Sjá það atriðisorð 198	198
------------------------------	-----

3. Frávísun frá héraðsdómi

K kærði úrskurð aukadómþings Dalasýslu, þar sem hafnað var kröfu um ógildingu mats, sem T sf. hafði látið framkvæma. Gögn málsins báru með sér, að T sf. hafði höfðað mál gegn K fyrir aukadómþingi Skagafjarðarsýslu, og var kröfugerð þess máls byggð á mati því, sem um var deilt í þessu máli. Samkvæmt 144. gr. laga nr. 85/1936 heyrði það undir dómara aðalmálsins að meta öll atriði, er varða sönnunargildi matsgerðar. Var málinu því vísað ex officio frá aukadómþingi Dalasýslu ... 1018	1018
E og G höfðuðu mál gegn G-kaupstað og kröfðust þess, að staðfest	

yrði að húsið nr. 6 við Þ-nes, eign U og GI bryti gegn skipulags- skilmálum, sem um húsið giltu og að byggingarleyfi hússins yrði fellt úr gildi og húsinu breytt á þann veg, að það samrýmdist skipulagsskilmálum. U og GI var stefnt til réttargæslu. Talið var, að ekki yrði dæmt um kröfurnar, án beinnar aðildar réttar- gæslustefndu U og GI, og var frávísunardómur héraðsdóms staðfestur í Hæstarétti 1096	1096
O hf. höfðaði áskorunarmál fyrir bæjarþingi Reykjavíkur gegn M, sem heimili átti í Hveragerði. Var málið höfðað til greiðslu vöruúttektar M hjá vörumarkaði O í Hveragerði. O hf. taldi, að öllum rekstri þessa vörumarkaðar væri stjórnað frá höfuð- stöðvum O hf. í Reykjavík og kvað áratugalanga dómvenju fyrir því, að kröfum af þessu tagi væri stefnt á starfstofuvarnar- þingi höfuðstöðva félagsins. Málinu var vísað frá héraðsdómi ex officio með áritun á stefnu. Það var staðfest í Hæstarétti. Var ekkert talið fram komið í málinu um að M væri skylt að svara til saka utan varnarþings síns samkvæmt 73. gr. laga nr. 85/1936. Varnarþingsregla 1. mgr. 82. gr. sömu laga er undan- tekningarregla, sem í þessu tilviki taldist ekki heimilt að skýra rýmra en orð hennar segja til um 1249	1249

4. Frávísun frá Hæstarétti

Sjá kæruehimild 616	616
Sjá kæruehimild 618	618
Sjá kæruehimild 812	812
Máli vísað frá Hæstarétti sökum þess að kærufrestur var liðinn. Sjá frestur 1099	1099
Sjá kæruehimild 1102	1102

5. Frávísunardómur felldur úr gildi

Ágreiningur aðila var um túlkun á kjarasamningi starfsfólks á sjúkrahúsum og dvalarheimilum milli Alþýðusambands Suður- lands og atvinnurekenda. Héraðsdómur taldi það verkefni Félagsdóms að dæma í málum, er rísa úr af ágreiningi um skiln- ing á vinnusamningi eða gildi hans og vísaði málinu frá héraðs- dómi. Hæstiréttur taldi almennum dómstólum rétt að meta öll atriði, er varðaði kaupkröfu áfrýjanda og skýra ákvæði samn- ingsins og felldi frávísunardóminn úr gildi 575	575
Þ höfðaði mál gegn K-kaupstað og krafðist viðurkenningar á því, að uppsögn K-kaupstaðar á þágildandi munnlegum samningi aðila um sorphreinsun í K-kaupstað yrði dæmd ólögmat. Hér- aðsdómur vísaði málinu frá dómi ex officio með vísan til 67. gr. laga nr. 85/1936, og taldi að um þetta atriði ætti að fjalla í væntanlegu skaðabótamáli, sem Þ hafði áskilið sér að höfða. Hæstiréttur taldi, að Þ ætti lögvarinna hagsmuna að gæta varð- andi þessa kröfu sína, og taldi að krafan gæti staðið óháð því,	

hvort Þ kynni síðar á grundvelli dóms í þessu máli að höfða mál til greiðslu skaðabóta vegna ólögmætrar uppsagnar. Krafan var skýr og afmörkuð og krafðist ekki lögfræðilegs álits umfram það, sem nauðsynlegt er til úrlausnar á sakarefninu. Var kröfugerðin ekki talin brjóta í bága við 67. gr. laga nr. 85/1936, og var frávisunardómurinn felldur úr gildi	1023
Aðilar deildu um það, hvort þeir hefðu haft með sér óformlegt félag um útgáfu upplýsingarits á Akureyri og hvort samningur hefði verið í gildi milli þeirra um skiptingu tekna vegna þessarar útgáfu árin 1985 og 1986. Héraðsdómari vísaði málinu frá ex officio, þar sem ekki lágu fyrir lögmælt reikningsskil fyrir þann tíma, sem aðilar störfuðu saman. Í héraði var lagt fram bráðabirgðauppgjör vegna ársins 1985 og upplýst var, að lögmaður varnaraðila lagði uppgjör vegna ársins 1986 fyrir dómara að afloknum málflutningi í héraði. Voru þessi gögn lögð fyrir Hæstarétt undirrituð af sóknaraðilum með fyrirvara vegna ráðstöfunar á tekjum. Talið var, að héraðsdómara væri rétt að leggja efnisdóm á málið, og var hinn kærði frávisunardómur felldur úr gildi	1032
Ágreiningur reis vegna hönnunar og smíði nýbyggingar við frystihús á Ísafirði. Héraðsdómur taldi rekstur málsins brjóta svo mjög í bága við ákvæði laga nr. 85/1936 um skýran málatilbúnað og fullnægjandi reifun máls, að hann vísaði málinu frá dómi ex officio. Grundvöllur málsins var lagður með ítarlegri matsgerð. Matsmenn og fyrirvarsmenn aðila höfðu komið fyrir dóm. Þótt yfirlýsingar og gögn varðandi ábyrgð á verkinu og skil milli verkþátta hvers verktaka mættu vera skýrari, þótti málið þó ekki svo vanræfað, að ekki yrði úr bætt samkvæmt 120. gr. laga nr. 85/1936. Var frávisunardómurinn því felldur úr gildi og málinu vísað heim í hérað að nýju	1109
Sjá gerðardómar	1354

6. Frávisunardómur staðfestur

G höfðaði mál gegn dómismálaráðherra og krafðist þess, að honum yrði dæmt forræði yfir skilgetnum syni sínum, auk miskabóta. Héraðsdómur vísaði málinu frá dómi og taldi, samkvæmt 48. gr. laga nr. 60/1972 svo og 2. mgr. 39. gr. laga nr. 9/1981, að dómismálaráðuneytið eitt gæti breytt ákvörðun sinni um forsjá barns og að það væri ekki á valdi dómstóla að breyta ákvörðun dómismálaráðuneytis um slíkt ágreiningsefni. Hæstiréttur taldi, að G hafi eins og á stóð verið heimilt að stefna dómismálaráðherra fyrir bæjarþing út af þessu málsefni, en dómur gæti ekki um það gengið, nema fyrrverandi eiginkona hans, sem nú hafði forræði barnsins, ætti þess kost að taka til varna. Bar því að vísa málinu frá bæjarþingi Reykjavíkur eftir 46. gr. laga nr. 85/1936, hvað sem leið heimild dómstóla til að

fjalla um gildi hins umdeilda ráðuneytisúrskurðar eða endurmeta niðurstöðu hans	19
H höfðaði mál gegn R og krafðist riftunar kaupsamnings. Bæjarþingsmálið var þingfest 15. október 1987 og lagði umboðsmaður H þá fram stefnu, greinargerð og 6 skjöl. Hann fékk síðan frest til frekari málatilbúnaðar til 29. s.m., er málið var dómtekið að kröfu hans, án þess að frekari gögn væru lögð fram. Af hálfu R var í hvorugt skiptið sótt þing. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi og taldi málatilbúnað H ófullkominn. Hæstiréttur staðfesti frávisunardóminn	298
G höfðaði mál gegn samgönguráðherra, fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs og Flugleiðum hf. til greiðslu skaðabóta, að fjárhæð 788 milljónir króna. Héraðsdómari vísaði málinu frá vegna vanreifunar. Þetta var staðfest í Hæstarétti og var talið, að málaltilbúnaður G væri ekki í samræmi við 88. gr. laga nr. 85/1936	430
L höfðaði mál gegn skattstjóranum í Reykjanesumdæmi og krafðist þess, að hann viki sæti við umfjöllum um tiltekið skattamál L. Þegar málið kom til dóms í héraði, hafði skattstjórinn ekki lengur skattamál L til meðferðar. Þótti öll lagaskilyrði skorta til að fjalla efnislega um kröfu L, þar sem slík niðurstaða fæli í sér álit um lögfræðileg efni, sem væri í andstöðu við 67. gr. laga nr. 85/1936. Lögvarðir hagsmunir L á því að fá dóm um kröfu sína voru ekki lengur til staðar, og var málinu vísað frá dómi. Þetta var staðfest í Hæstarétti	512
B höfðaði mál gegn J f.h. stjórnar Verndaðs vinnustaðar Vestmannaeyjum, Heimaeyjar kertaverksmiðju. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi vegna vanreifunar. Samkvæmt 4. mgr. 28. gr. laga nr. 41/1983 um málefni fatlaðra greiðir ríkissjóður rekstrar-kostnað verndaðra vinnustaða. Eins og kröfum B var háttað, þótti ekki hjá því komist að stefna fjármálaráðherra til fyrrsvars fyrir ríkissjóð og félagsmálaráðherra f.h. félagsmálaráðuneytis, en það ráðuneyti fer með málefni verndaðra vinnustaða. Hinn kærði frávisunardómur var því staðfestur að niðurstöðu til	1140
H höfðaði mál gegn S, B og Bj. til greiðslu skaðabóta. H gerði hvorki tilraun til að sýna fram á með hvaða hætti hann hafi orðið fyrir fjártjóni né heldur hvernig fjárhæð bótakröfunnar var fundin. Málinu var vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar og óskýrs málaltilbúnaðar. Staðfest í Hæstarétti	1668

7. Frestur

Vitnamál var þingfest á bæjarþingi Reykjavíkur 25. mars 1988 og yfirheryrð þrjú vitni að frumkvæði I, sem óskaði eftir fresti til 22. apríl til að leiða tvö vitni til viðbótar. Staðfest var, að annað þeirra var þá á sjúkrahúsi. Vitnamál þetta var ætlað til öflunar gagna í þágu hæstaréttarmálsins I gegn Ö og gagnsók. Borgar-

dómari úrskurðaði um umbeðinn frest og veitti hann. A kærði frestveitinguna til Hæstaréttar. Hæstiréttur féllst á það með A, að vitnamálið væri óþarflega seint höfðað, en ekki þótti það horfa A til réttarspjalla, þótt hinn umbeðni frestur væri veittur, eins og hér stóð á, og var hinn kærði úrskurður því staðfestur	573
Úrskurður var kveðinn upp í skiptarétti Hafnarfjarðar 2. maí 1988. Hann var birtur lögmanni sóknaraðila í þinghaldi í sama rétti 20. júní s. á., sem kærði hann til Hæstaréttar. Kæran var dagsett 8. júlí 1988 og móttækin af skiptaráðanda 12. s.m. Þá var liðinn kærufrestur sá, sem tiltekinn er í 22. gr. laga nr. 75/1973. Var málinu því vísað frá Hæstarétti	1099

8. Gerðardómur

Sjá það attriðisorð	1354
---------------------	------

9. Greiðslustöðvun

H kærði til Hæstaréttar úrskurð skiptaréttar Reykjavíkur 13. maí 1988, þar sem M var veitt heimild til greiðslustöðvunar í 3 mánuði. Krafðist H þess m.a. að borgarfégetaembættinu yrði gert skylt að framkvæma uppboð á íbúðarhúsi M. Fyrir lá, að selja átti íbúðarhús M og eiginmanns hennar á nauðungaruppboði 13. maí. H taldi úrskurðinn um greiðslustöðvunina vera allt of síðgerðan til að koma í veg fyrir nauðungarsölu á íbúðarhúsinu, auk þess hefðu nægar eignir verið í búi M þannig að greiðslustöðvun væri ekki réttmæt. Á þetta var ekki fallist og var hinn kærði úrskurður látinn vera óraskaður	800
Sama sakarefni	802

10. Greiðslustöðvun felld úr gildi

Með úrskurði skiptaréttar Reykjavíkur 10. júní 1988 var P hf. veitt heimild til greiðslustöðvunar í 3 mánuði. B hf. kærði úrskurðinn til Hæstaréttar og taldi P hf. ekki uppfylla skilyrði til að fá leyfi til greiðslustöðvunar og hefðu ófullkomin og villandi gögn verið lögð fyrir skiptaráðanda. Taldi B hf. m.a. skuldir vera vanreiknaðar og eignir ofreiknaðar. Ekki var talið, að P hf. hefði leitt að því nægar líkur, að það gæti komið nýrri skipan á fjármál sín, þótt því yrði veitt þriggja mánaða greiðslustöðvun. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi	1039
S hf. var veitt heimild til greiðslustöðvunar í 3 mánuði. V og L kærðu úrskurðinn til Hæstaréttar og töldu S hf. ekki uppfylla skilyrði til að fá greiðslustöðvun og var fallist á það	1088

11. Hafning máls felld úr gildi

Menntamálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. rikissjóðs (R) lýstu á sínum tíma kröfum í þrotabú Byggingafélagsins R hf. Þá var til meðferðar á bæjarþingi mál, sem byggingafélagið hafði	
---	--

höfðað gegn R. Það ágreiningsmál var flutt í skiptarétt, en vísað tvívegis frá dómi þar og þá enn höfðað bæjarþingsmál, nú í nafni þrotabúsins. Ekki var fram komið, að því bæjarþingsmáli væri lokið. Skiptaréttur taldi, að úrlausn um kröfur R gætu ekki þjónað öðrum tilgangi en þeim að verða álitsgerð um lögfræðileg efni, sem jafnframt yrði þá bindandi dómsúrlausn um gagnkröfur í máli, sem rekið væri fyrir öðrum dómstóli, og taldi slíka málsmedferð andstæða meginreglum réttarfars, sbr. 67. gr. laga nr. 85/1936 og hóf málið ex officio. Eftir 32. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 máttu R draga frá skuld eftir hugsanlegum bæjarþingsdómi það, sem þeir áttu hjá þrotabúinu. Taldi Hæstiréttur, að þeim væri að lögum ekki skylt að leggja það í úrlausn bæjarþingsins, hve mikið það væri, en þeir áttu hins vegar rétt á að skiptaréttur tæki um það ákvörðun eftir 16. kafla laga nr. 6/1978. Samkvæmt þessu felldi Hæstiréttur úr gildi hinn kærða úrskurð

112

12. Heimvísun

L var slegin fasteign á Blönduósi á nauðungaruppbóði 21. desember 1987. L taldi sér ekki skylt að greiða veðskuld frammar í veðröðinni, fjárnámskröfu, og mótmælti með bréfi 7. mars 1988. Uppboðsréttur Húnavatnssýslu úrskurðaði 10. mars, að L bæri að greiða fjárnámskröfuna. L kærði úrskurðinn til Hæstaréttar. L hafði ekki verið gefinn kostur á að leggja fram greinargerð og tala máli sínu. Hæstiréttur taldi, að uppboðshaldara hefði borið, að framkomnu bréfi L, sbr. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949 og 105. og 106. gr. laga nr. 85/1936, að taka kröfur L fyrir í uppboðsrétti, og ef sátt yrði ekki að reka málið eftir ákvæðum IX. kafla laga nr. 85/1936. Réttarfarsafbrigði þessi voru það veruleg, að eigi varð hjá því komist að fella hinn kærða úrskurð úr gildi og vísa málinu til uppboðsréttarins til löglegrar meðferðar

608

Sjá nr. 5 hér að framan 1109

13. Hjón

Sjá það atriðisorð 1260

14. Löghaldsgerð felld úr gildi

Í fógetarétti Reykjavíkur ver gert löghald í fjárkröfu Ö á hendur G samkvæmt hæstaréttardómi. Gerðin fór fram að Skógarhlið 6, Reykjavík. A, gerðarþoli, var ekki viðstödd, en bókað var, að hún ætti lögheimili í Garðabæ en hefði aðsetur í Garði. A kærði löghald þetta til Hæstaréttar. Ekki var sýnt fram á, að nauðsyn hafi borið til að víkja frá því ákvæði 2. mgr. 10. gr. laga nr. 18/1949 að hefja gerðina á heimili eða dvalarstað gerðarþola. Gerðarþoli var ekki viðstödd og enginn skipaður til að gæta

hagsmuna hennar. Dómara var ekki rétt að láta gerðarbeiðanda ekki leggja fram tryggingu, sbr. 12. gr. laga nr. 18/1949, þar sem A hafði ekki tækifæri til að koma að neinum þeim vörnum, sem hugsanlega kæmust að. Bar honum að gæta þessara atriða ex officio. Var hin kærða lögaldsgerð felld úr gildi 1043

15. Lögsaga

Héraðsdómari vísaði frá dómi kröfu, þar sem sú krafa varðaði niðurstöðu á málsefni, sem gerðardómur læknafélagsins hafði þegar úrskurðað um og átti réttilega undir þann dóm. Hæstiréttur féllst á það, að sóknaraðili ætti lögvarða hagsmuni af því að fá úr því leyst af dómstólum, og var krafan talin nægilega skýr til að unnt væri að leggja dóm á hana 1354

16. Matsgerð

K krafðist þess, að matsgerð, sem T hf. hafði beðið um, yrði dæmd ógild, þar sem honum hefði ekki verið gert viðvart, áður en dómkvaðning fór fram og ekki verið boðaður með nægilegum fyrirvara til að vera viðstaddur skoðunargerðir. Aukadómþing Dalasýslu hafnaði kröfu um ógildingu matsins, og kærði K úrskurðinn til Hæstaréttar. Gögn málsins báru með sér, að T hf. hafði höfðað mál gegn K fyrir aukadómþingi Skagafjarðarsýslu, og var kröfugerð þess máls byggð á mati því, sem um var deilt í þessu máli. Samkvæmt 144. gr. laga nr. 85/1936 heyrði það undir dómara aðalmálsins að meta öll atriði, er varða sönnunargildi matsgerðar. Var málinu því vísað frá aukadómþingi Dalasýslu ex officio 1018

17. Ómerking

Sjá nr. 12 hér að framan 608, 1109

18. Óvígð sambúð

Sjá kæruheimild 316

19. Réttarfar

Sjá gerðardómur 1354

20. Réttarfarsvítur

Lögmaður sóknaraðila viðhafði í sóknarskjölum ósæmileg ummæli um yfirborgarfégeta og lögmann varnaraðila og var hann víttur harðlega fyrir í Hæstarétti 800
Sama sakarefni 802

21. Réttarneitun

Á skaut til Hæstaréttar ákvörðun skiptaréttar Reykjavíkur um að synja kröfu hans um skipti eða endurupptöku skiptameðferðar

á dánarbúi föður hans, og byggði kærana á því, að ákvörðunin væri réttarneitun. Á krafðist ekki formlegs úrskurðar um kröfur sínar. Öðrum, sem hugsanlega áttu hagsmuna að gæta um endurupptöku á skiptum á búi föður Á, var ekki veittur kostur á að koma að sjónarmiðum sínum, og ekki lá fyrir, að skiptaráðandi myndi synja kröfu um úrskurð. Meðan ekki var synjað um slíkan úrskurð eða hann lá ekki fyrir, bar að vísa málinu frá Hæstarétti

1443

22. Samaðild

Sjá aðild

19

23. Skiptamál

Á og G bjuggu saman í óvígðri sambúð frá árinu 1979 þar til í október 1984. Ágreiningur reis milli aðila um fjárhagslegt uppgjör vegna sambúðarinnar. Á fór þess á leit við skiptaráðandann í Reykjavík 11. nóvember 1985, að „bú“ aðila yrði tekið til opinberra skipta. Þeirri beiðni var hafnað með úrskurði réttarins 12. mars 1986. Með bréfi til skiptaréttar Reykjavíkur 27. janúar 1987 fór Á þess á leit að nýju, að bú aðila yrði tekið til opinberra skipta og vísaði í því sambandi til laga nr. 13/1986 um breytingu á 90. gr. skiptalaga nr. 3/1878. Ekki voru í búinu neinir fjármunir til að greiða neinn hluta þeirrar fjárkröfu, sem Á gerði í aðalkröfu sinni. Skiptaréttur hafnaði kröfum Á. Hæstiréttur féllst á það með skiptarétti að hafna bæri kröfum Á, en í dóminum var ekki tekin afstaða til þess, hvaða eignir skyldi draga undir skiptin, eða afstaða til krafna, sem fram kynnu að koma, ef fémæti kæmi síðar til skipta

316

Sjá nr. 21 hér að framan

1443

24. Skuldamál

J kærði til Hæstaréttar úrskurð borgarfégeta í Reykjavík, þar sem hafnað var kröfu J um að leiða vitni í uppboðsmáli I gegn J. I hafði krafist uppboðs á eign J á grundvelli veðskuldabréfs. Samkvæmt framlögðum skjölum var veðskuldabréf þetta í vanskilum. Varnir þess efnis, að skuldin væri ekki í vanskilum fengju ekki að komast að, ef málið væri rekið fyrir almennum héraðsdómstól, samkvæmt XVII. kafla laga nr. 85/1936. J hafði ekki viðtækari rétt í þeim efnum fyrir uppboðsrétti. Þá bar að líta til þess, að hraða bæri málsmeðferð fyrir uppboðsrétti. Héraðsdómari taldi því, að gegn andmælum I hafi borið að synja um umbeðna vitnaleiðslu. Hæstiréttur taldi ekki koma til álita að greiða úr því á þessu stigi uppboðsmálsins, hvaða vaxtafót skyldi nota við útreikning vaxta af skuldinni. Það biði úthlutunar uppboðsandvirðis, ef af uppboði yrði. Með vísan til

3. mgr. 208. gr. og 1. mgr. 209. gr. laga nr. 85/1936 var hinn
kærði úrskurður staðfestur 845

25. Synjun þinglýsingar staðfest

H, J og R kærðu til Hæstaréttar synjun þinglýsingardómarans í Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu á þinglýsingu á afsali, sem H gaf út til J og R. H, sem sat í óskiptu búi eftir eiginmann sinn, seldi og afsalaði systkinum eiginmanns síns jarðeignum dánar- og félagsbúsins í Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu. Keyptu kaupendurnir eignirnar á grundvelli forkaupsréttar, sem stofnaður var þeim til handa af föður þeirra 1953 og 1955, en á þeim tíma höfðu ekki tekið gildi lagaákvæði um forkaupsrétt sveitarstjórna við sölu jarða milli systkina, sbr. lög nr. 40/1948. Þinglýsingardómarinn neitaði að þinglýsa skjalinu nema fyrir lægi höfnun forkaupsréttar og samþykki jarðanefndar og sveitarstjórnar á sölunni, sbr. 30. og 35. gr., sbr. og 6. gr. laga nr. 65/1976, sbr. lög nr. 90/1984. Hæstiréttur taldi, að afsal það, sem um var að ræða, væri um fasteignir, sem jarðalög nr. 65/1976 tækju til. Eins og málið lá fyrir þinglýsingardómaranum, var honum ekki heimilt að þinglýsa afsalinu vegna ákvæðis 9. gr. laganna. Í þinglýsingarmáli yrði ekki skorið úr um ágreining um gildi ákvæðisins. Var synjun þinglýsingardómarans staðfest 381

26. Uppboð

G kærði þá ákvörðun uppboðshaldara á Akranesi í uppboðsrétti 22. apríl 1988 að fella niður nauðungaruppboð á fasteign Þ. Þriðja og síðasta uppboð á eigninni var ákveðið 22. apríl. Umboðsmaður Þ mótmælti framgangi uppboðsins, þar sem það væri haldið þeim formgalla, að þriðja og síðasta uppboð hefði ekki verið ákveðið innan fjögurra vikna og krafðist þess, að uppboðið yrði fellt niður, og gerði uppboðshaldari það. G mætti ekki við uppboðið og taldi sér hafa orðið ljóst daginn áður en uppboðið átti að fara fram, að uppboðið yrði ekki löglega auglýst. Ósannað var talið, að G hefði tilkynnt uppboðshaldara eða fulltrúa hans, að hann myndi eigi koma til uppboðsþings 22. apríl. Á uppboðsþinginu var aðeins mætt af hálfu eins uppboðsbeiðanda og ekki hreyft andmælum við kröfu uppboðspóla (Þ). Við þessar aðstæður var uppboðshaldara rétt að fella uppboðið niður, sbr. 4. gr. laga nr. 57/1949 og 118. gr. laga nr. 85/1936. Var hin kærða ákvörðun því staðfest 1015

27. Valdmörk fógetadóms

A gerði lóðarleigusamning við L árið 1953, og skyldi ársleiga af lóðinni vera 3.302,50 krónur. L vildu um árabíl fá hækkun á leigunni. Í desember 1985 fengu L dómkvadda matsmenn til að meta hæfilega leigu fyrir ýmsar lóðir, m.a. lóð A. Var niður-

staða matsmanna sú, að hæfilegt leigugjald fyrir lóðina væri 60.460,00 krónur. A neitaði að greiða þessa fjárhæð. L báðu um fjárnám og byggðu á 15. gr. lögtakslaga nr. 29/1885. Í fógetarétti var síðan rekið sérstakt mál um það, hvort matsmönnum skyldi heimilt að koma fyrir dóminn og staðfesta mat sitt. Fógeti kvað upp úrskurð þess efnis, að matsmenn fengju ekki að koma fyrir rétt. L kærðu þennan úrskurð til Hæstaréttar. Í dómi Hæstaréttar sagði, að sú meginregla, sem fram kæmi í 2. mgr. 41. gr. aðfararlaga nr. 19/1887 sýndi, að fógeta-dómi sé að jafnaði ekki ætlað að taka afstöðu til ágreiningsefna, sem gefa tilefni til að dómskýrslur séu teknar af matsmönnum. Efniságreiningur þessa máls var verulegur og óvíst, hve víðtæka málsmeðferð þyrfti, svo að hann yrði til lykta leiddur. Mátti fógeti því hafna beiðni L um að í fógetarétti færi fram sú skýrslutaka, sem þeir óskuðu eftir, og var hinn kærði úrskurður staðfestur

9

28. Varnarþing

Stefna á K var birt á heimili hennar í Garðabæ, en málið var þingfest og rekið á bæjarþingi Reykjavíkur. Stefnandinn, Rafmagnsveita Reykjavíkur (R), stefndi til bæjarþings Reykjavíkur á grundvelli 1. mgr. 82. gr. laga nr. 85/1936. Héraðsdómari taldi, að það væri undantekningarregla, sem skýra yrði þröngt, og vísaði málinu frá dómi með áritun á áskorunarstefnu. Hæstiréttur taldi, að sölustarfsemi R félli undir ákvæði 1. mgr. 82. gr. laga nr. 85/1936 og felldi hina áfrýjuðu dómsathöfn úr gildi og lagði fyrir héraðsdómara að taka málið til áritunar að nýju 1578

29. Vitni

Sjá nr. 24 hér að framan 845

30. Þinglýsing

N-kaupstaður kærði til Hæstaréttar synjun lögreglustjórans á Keflavíkurflugvelli á þinglýsingu leigusamnings, sem kaupstaðurinn gerði í júlí 1987 við varnarmálaskrifstofu utanríkisráðuneytisins um land í Ytri-Njarðvík. Með samningi í janúar 1956 keypti varnarmáladeildin vegna ríkissjóðs land úr svæði, sem heyrði til jarða í Ytri-Njarðvíkurhverfi (L). Í samningnum sagði m.a., að ef kaupandi vildi selja eða afhenda eitthvað af landinu, þá ættu eigendur þeirra jarða, er landið var selt frá, sameiginlega forkaupsrétt að því landi. Í júlí 1987 var undirritaður leigusamningur milli varnarmálaskrifstofu og N-kaupstaðar, þar sem framangreint land var leigt kaupstaðnum til 75 ára. Áður hafði L verið boðið að kaupa landið á 655.000,00 krónur hvern hektara, en hafði hafnað því. Óskað var þinglýsingar leigusamningsins, en L mótmæltu því. Þinglýsingardómari synjaði um

þinglýsingu. Í dómi Hæstaréttar sagði, að ágreiningur aðila um það, hvort forkaupsréttarákvæði í samningnum frá 1956 yrði virkt vegna leigusamningsins, sem gerður var 7. júlí 1987, sætti ekki úrlausn þinglýsingardómara. Þar sem N-kaupstaður fékk eftir leigusamningnum réttindi frá aðila, sem átti þinglýstan eignarrétt yfir leigulandinu, bar að taka til greina kröfuna um þinglýsingu leigusamningsins, enda breyttist hugsanlegur efnisréttur L ekki við þá ráðstöfun, sbr. 1. mgr. 29. gr. þinglýsingarlaga nr. 39/1978, og úrræði voru tiltæk til að koma í veg fyrir að þinglýsingarreglur leiddu til réttarskerðingar síðar, sbr. 3. mgr. 7. gr. og 2. mgr. 27. gr. laganna. Var krafa N-kaupstaðar um þinglýsingu leigusamningsins tekin til greina

203

Þ var eigandi að 2. hæð í húsinu nr. 27 við F-götu í Reykjavík og var kaupsamningi þinglýst 6. apríl 1987. Sama dag var þinglýst yfirlýsingu Þ þar sem hann áréttaði forkaupsrétt sinn að 4. hæð hússins, sem láðst hafði að geta um í kaupsamningnum. Hinn 6. maí 1987 var þinglýst afsali, þar sem Á og M seldu G 4. hæð í húsinu. Í afsalinu var ekki minnst á forkaupsrétt og yfirlýsing um höfnun hans lá ekki fyrir við þinglýsinguna. Hinn 16. september 1987 var þinglýst yfirlýsingu Þ, þar sem hann mótmælti þessari sölu á 4. hæð hússins, og 25. s.m. var þinglýst afsali til Þ um 2. hæð hússins, þar sem tekið var fram, að hæðinni væri afsalað með forkaupsrétti að m.a. 4. hæð. Hinn 16. mars 1988 var þinglýst yfirlýsingu G þar sem hún andmælti forkaupsréttarkvóðinni. Var skjali þessu þinglýst með þeirri athugasemd, að um einhliða yfirlýsingu væri að ræða. G kærði til Hæstaréttar þessa ákvörðun þinglýsingardómara og krafðist þess, að lagt yrði fyrir hann að þinglýsa yfirlýsingu hennar án athugasemda og að yfirlýsingu Þ frá 6. apríl 1987 um forkaupsrétt hans að 4. hæð hússins yrði aflýst, en dómariinn hafði hafnað því að svo stöddu. Hæstiréttur staðfesti úrlausn þinglýsingardómarans

1012

Hinn 14. október 1987 var lagt inn til þinglýsingar f.h. S hf. veðskuldabréf, útgefið af B hf. til S hf., veðsett með 2. veðrétti í R-seli 8, Reykjavík. Útgefandi bréfsins, B hf., var skráður eigandi hins veðsetta eignarhluta í fasteignabók embættisins, en hinn 10. ágúst 1987 hafði verið þinglýst kaupsamningi við K. Ekki varð séð, að K hefði samþykkt veðsetninguna og var þá þinglýsingu frestað uns úr yrði bætt. K neitaði að samþykkja veðsetninguna og krafðist þess, að veðskuldabréfinu yrði vísað frá þinglýsingu. Þinglýsingardómariinn þinglýsti veðskuldabréfinu með athugasemd. Samkvæmt áritun á kaupsamning K var hann færður í þinglýsingabók 29. september 1987 og hafði sú þinglýsing áhrif frá móttökudegi 10. ágúst s.á., samkvæmt upphafi 15. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978. Hæstiréttur taldi, að með kaupsamningnum hefði K orðið eigandi hins veðsetta

eignarhluta og hafði því þinglýsta eignarheimild að honum, þegar veðskuldabréf S hf. var mótttekið til þinglýsingar 14. október s.á. Af því leiddi, að veðskuldabréfið varð eigi fært í þinglýsingabók, sbr. 1. mgr. 24. gr. þinglýsingalaga, enda skorti S hf. skriflegt samþykki K fyrir veðsetningunni. Bar því að afmá þinglýsingu veðskuldabréfsins og visa því frá þinglýsingu

1475

B. Opinber mál

1. Aðgangur að sjúkraskýrslum

Ríkisendurskoðun (R) fór þess á leit við sakadóm Grindavíkur, að starfsmönnum stofnunarinnar og trúnaðarlækni yrði með úrskurði sakadóms Grindavíkur veitt heimild til að skoða í þágu starfa sinna nánar tilgreindar sjúkraskýrslur í Heilsugæslustöð Suðurnesja, Grindavík, með þeim hætti að trúnaðarlæknir R fengi einn aðgang að sjálfum skýrslunum og gæti með þeim hætti staðfest, að einstaka þættir gjaldskrárreikninga fyrir lækniðverk, sem annar starfsmaður stofnunarinnar læsi upp úr gjaldskrárnúmer yfir lækniðverk samkvæmt gjaldskrá heilsugæslulækna, ætti sér stoð í sjúkraskýrslunum. Héraðsdómari úrskurðaði, að K væri skyld að veita R beinan aðgang að sjúkraskýrslum þeirra sjúklinga, sem leituðu til Heilsugæslustöðvar Suðurnesja, Grindavík, mánuðina mars, apríl og maí 1988. Þar kom ekki fram, að sjúkraskýrslurnar skyldi kanna með sérstökum hætti, hvorki þeim, sem lýst er í kröfugerð R fyrir sakadómi né með öðrum hætti. Úrskurður héraðsdómara var því um viðtækari skoðunarheimild en óskað hafði verið eftir. Fyrir Hæstarétti var síðan krafist staðfestingar sakadómsúrskurðarins, en þá kröfu var ekki hægt að taka til greina, svo sem ráða má af 2. mgr. 174. gr. laga nr. 74/1974 með gagnályktun, enda er sú niðurstaða í samræmi við meginreglu 45. gr. laga nr. 75/1973. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi

1689

2. Dómsátt felld úr gildi

Hinn 13. september 1987 var H handtekinn vegna gruns um ölvunarakstur, og reyndist vínandamagn í blóði hans 1,53%. hinn 2. nóvember s.á. samþykkti H í sakadómi Garðakaupstaðar að greiða 18.000,00 króna sekt til ríkissjóðs og að sæta ökuleyfisviptingu í 6 mánuði. Var brot hans í dómssáttinni heimfært undir 2. sbr. 3. mgr. 25. gr. sbr. 81. gr. umferðarlaga nr. 40/1968. Ríkissaksóknari kærði mál þetta til Hæstaréttar, sem felldi hina kærðu dómssátt úr gildi, þar sem heimfæra bar brot H undir 2., sbr. 4. mgr. 25. gr. umferðarlaga. Samkvæmt 3. mgr. 81. gr. þeirra laga skal réttindasvipting vegna slíks brots ekki vera skemmri en 1 ár

41

3. Dómsátt staðfest

Sjá atriðisorðið dómsátt	346
--------------------------------	-----

4. Frávísunardómur úr gildi felldur

V var ákærður fyrir umboðssvik með því að misnota Visa-greiðslukort sitt. Héraðsdómari vísaði málinu ex officio frá sakadómi Akureyrar, þar sem ekki lágu fyrir í málinu útskriftarseðlar ákærða með undirskrift hans eða ljósrít þeirra, heldur aðeins reikningsyfirlit yfir viðskiptin. Í dómi Hæstaréttar var tekið fram, að V hafði ekki dregið í efa fyrir lögreglu, að talan á reikningsyfirlitinu væri rétt tala og að úttektir hans á tímabilinu hefðu verið þetta miklar. Þóttu þannig engir þeir annmarkar vera á ákæru í málinu, að dómari mætti synja að láta birta ákærana og þingfesta að því búnu málið á hendur V. Var hinn kærði frávísunardómur felldur úr gildi	1046
M var ákærður fyrir skjalfals og M og A voru ákærð fyrir umboðssvik fyrir að hafa misnotað Eurocard greiðslukort sín. Héraðsdómari taldi rannsókn málsins vera það ábótavant, að hann vísaði ákæru í málinu frá sakadómi Reykjavíkur ex officio. Hæstiréttur taldi gögn málsins og skýrslutökur í sambandi við þau nægileg til útgáfu ákæru, þótt nokkuð mætti finna að rannsókn hjá Rannsóknarlögreglu ríkisins og felldi frávísunardóminn úr gildi	1217

5. Frávísun frá héraðsdómi

Rannsóknarlögregla ríkisins krafðist þess, að A yrði vistuð á sjúkrahúsi, en til vara að henni yrði gert að sæta gæsluvarðhaldi. A mótmælti gæsluvarðhaldskröfunni en samþykkti vistun á Landspítalanum. Sakadómur Reykjavíkur synjaði kröfu RLR um vistun A á sjúkrahúsi, en úrskurðaði A til að sæta gæsluvarðhaldi í 4 vikur. Hæstiréttur taldi, að þar sem A hefði samþykkt tímabundna vistun á sjúkrahúsi, hefði ekki verið efni til að taka málið til úrskurðar, og hefði héraðsdómara verið rétt að fresta málinu og gefa RLR færi á að hlutast til um vistun A á sjúkrahúsi. Ef tilraunir í þá átt bæru ekki árangur væri efni til að halda málinu áfram og þá eftir atvikum í öðrum farvegi. Þess var að gæta, að A hafði sjálf óskað læknishjálpar og óvist hvort sakargiftir gegn henni leiddu til opinberrar málssóknar. Ekki var A þörf gæsluvarðhalds vegna rannsóknar þeirra. Hinn kærði úrskurður var felldur úr gildi og kröfu rannsóknarlögreglu ríkisins vísað frá sakadómi	542
--	-----

6. Frávísun frá Hæstarétti

Sjá kærueimild	5
----------------------	---

7. Gæsluvarðhald

a) 1. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974:

B var grunaður um að vera valdur að dauða eiginkonu sinnar. Var hann í sambandi við rannsókn máls úrskurðaður í gæsluvarðhald í 22 daga. Staðfest í Hæstarétti	16
K, breskur ríkisborgari, viðurkenndi að hafa gefið út fjölda innistæðulausra ávísana á tvo bankareikninga, sem hann hafði stofnað hér á landi. Hann var úrskurðaður í 3 vikna gæsluvarðhald vegna rannsóknar málsins	18
J, sem grunaður var um nauðgun, var úrskurðaður í 10 daga gæsluvarðhald vegna rannsóknar málsins	40
Við rannsókn á skjalafalsi fannst þýfi á heimili K. Grunur lék á, að K tengdist þessum brotum og var hún úrskurðuð til að sæta gæsluvarðhaldi í 8 daga	200
J var grunaður um fíkniefnamisferli. Var hann úrskurðaður í 20 daga gæsluvarðhald vegna rannsóknarhagsmuna	502
D og W voru grunaðir um skírlífisbrot gagnvart unglingsstúlkum. Þeir voru úrskurðaðir í viku gæsluvarðhald vegna rannsóknar málsins	769
S var grunaður um skjalafals, þjófnað og líkamsárás auk alvarlegra umferðarlagabrota. S var síbrotamaður og var úrskurðaður í 3 mánaða gæsluvarðhald vegna rannsóknar brotanna	1090
B var grunaður um brot gegn 244., 155. og 233. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hann var úrskurðaður í 6 daga gæsluvarðhald vegna rannsóknar málsins	1092
G var grunaður um innbrot og skjalafals. Hann var úrskurðaður í 11 daga gæsluvarðhald vegna rannsóknar brotanna	1094
S var grunaður um líkamsmeiðingu og nauðgun. Hann var úrskurðaður í gæsluvarðhald í 2 vikur vegna rannsóknar málsins ..	1125
S var grunaður um brot gegn 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hann var úrskurðaður í gæsluvarðhald í 13 daga, vegna rannsóknar málanna	1167
B var grunaður um brot gegn 244. og 252. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hann var úrskurðaður í 15 daga gæsluvarðhald vegna rannsóknar málsins	1187
G var grunaður um rán og úrskurðaður í 14 daga gæsluvarðhald	1269
R var grunaður um þjófnað og úrskurðaður í 7 daga gæsluvarðhald	1379
B var grunaður um nauðgun og úrskurðaður í tveggja daga gæsluvarðhald vegna rannsóknar málsins	1737

b) 2. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974

c) 3. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974:

A var grunaður um innbrot. Hann var síbrotamaður, sem einkum lagði fyrir sig að fremja þjófnaðar-, fjársvika- og skjalafalsbrot. A var í sakadómi Reykjavíkur úrskurðaður í gæsluvarðhald í tæpa þrjá mánuði með vísan til 5. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974.. A kærði úrskurðinn til Hæstaréttar. Af hálfu ákærvalds var

- krafist staðfestingar úrskurðarins með vísan til 3. og 5. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Hæstiréttur taldi gögn málsins ekki bera með sér, að ástæða væri til að A sætti gæsluvarðhaldi á grundvelli 3. tl. 67. gr., en staðfesti hinn kærða úrskurð með vísan til 5. tl. 67. gr. en stytta varðhaldstímann um einn mánuð . 11
- A var síbrotamaður og grunaður um brot gegn 244. og 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hann var úrskurðaður í tæpra þriggja mánaða fangelsi í sakadómi Reykjavíkur með vísan til 5. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. B kærði til Hæstaréttar. Af hálfu ákæruvalds var krafist staðfestingar úrskurðarins með vísan til 3. og 5. tl. 67. gr. Hæstiréttur staðfesti úrskurðinn með vísan til 5. tl. 67. gr. en stytta varðhaldstímann um einn mánuð 14
- K, breskur ríkisborgari, gaf út innistæðulausar ávísanir. K hafði ekki fastan dvalarstað hérlendis og lítið var vítað um hagi hans að öðru leyti. Hann var úrskurðaður í 3 vikna gæsluvarðhald með vísan til 1. og 3. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974 18
- S, sem var grunuð um brot gegn 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, var úrskurðuð í 19 daga gæsluvarðhald með vísan til 1. og 3. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Hún kærði úrskurðinn til Hæstaréttar. Ekki var talið, að hún gæti spillt sakargögnum eða torveldað rannsókn þeirra með öðrum hætti, sbr. 1. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974, þótt hún væri látin laus. S hafði við yfirheyrslu gert grein fyrir högum sínum og dvalarstað síðustu sex mánuði, er hún kom fyrst við sögu hjá Rannsóknarlögreglu ríkisins. Ekki þótti vera sýnt nægilega fram á, að gæslu væri þörf samkvæmt 3. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi 1107
- d) 4. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974:
- D og W, sem grunaðir voru um skírlífisbrot gagnvart unglingsstúlkum, voru úrskurðaðir í gæsluvarðhald í eina viku með vísan til 1. og 4. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Þeir kærðu úrskurðinn til Hæstaréttar, sem staðfesti hann með vísan til 1. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974 769
- S var grunaður um nauðgun. Hann var úrskurðaður í gæsluvarðhald í einn mánuð með vísan til 4. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Hæstiréttur taldi því skilyrði 4. tl. 67. gr. ekki fullnægt, að ætla mætti að brot sökunauts varðaði að minnsta kosti tveggja ára fangelsi. Var hinn kærði úrskurður því felldur sjálfkrafa úr gildi ... 1020
- H var grunaður um rán. Hann var úrskurðaður í tveggja mánaða gæsluvarðhald með vísan til 4. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Var það staðfest í Hæstarétti 1271
- S var dæmd til 3 1/2 árs fangelsisvistar fyrir brot gegn 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Ríkissaksóknari krafðist þess, með vísan til 4. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974, að S sætti áfram gæsluvarðhaldi ef málinu yrði áfrýjað. Var S gert að sæta gæsluvarðhaldi til uppsögu fullnaðardóms, þó ekki lengur en

	Bls.
fimm og hálfan mánuð. Þetta var staðfest í Hæstarétti	1442
V var grunaður um tilraun til manndráps og var gæsluvarðhald hans framlengt um tvo og hálfan mánuð með vísan til 4. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974, og var það staðfest í Hæstarétti	1671
e) 5. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974:	
Sjá undir c)	11, 14
A var síbrotamaður og voru 20 mál á hendur honum vegna innbrota, þjófnaðar o.fl. til meðferðar hjá RLR. Var hann úrskurðaður í þriggja mánaða gæsluvarðhald með vísan til 5. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974, og var það staðfest í Hæstarétti	436
Sjá undir a)	1090
B var síbrotamaður og grunaður um brot gegn 155. og 244. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hann var úrskurðaður í tveggja mánaða gæsluvarðhald á grundvelli 1. og 5. tl. 67. gr. laga nr. 74/1974. Hæstiréttur staðfesti úrskurðinn með vísan til 5. tl. 67. gr., en stytta tímann um tvær vikur	1105
Úrskurður úr gildi felldur	542, 1020, 1107

7. Hafnað kröfu um ógildingu áminningar

X fór ásamt Y í heimildarleysi inn í hús Sildarbræðslu ríkisins á Reyðarfirði í þeim tilgangi að aka léttu bifhjóli, sem þar var geymt. Voru þeir kærðir til sýslumannsins í Suður-Múlasýslu. Ríkissaksóknari samþykkti, að máli þeirra yrði lokið með dóm-sáttum, enda féllust þeir á að greiða hæfilega sekt auk sakar-kostnaðar. Brotin voru talin varða við 1. mgr. 259. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og 1. mgr. 4. gr. og 3. mgr. 55. gr. sbr. 100. gr. umferðarlaga nr. 50/1987. Í sakadómi Suður-Múlasýslu var máli X lokið með áminningu. Ríkissaksóknari kærði málið til Hæstaréttar og krafðist þess, að áminningin yrði felld úr gildi. Hæstiréttur taldi ekki efni til að ógilda áminning-una	1440
---	------

8. Húsleit

R var grunaður um fíkniefnasölu, en hann hafði margítrekað undan-farin ár orðið uppvís að fíkniefnamisferli. Sakadómur í ávana-og fíkniefnamálum kvað upp úrskurð þess efnis, að leit skyldi gera að fíkniefnum og sönnunargögnum hugsanlega tengdum þeim í vistarverum R að B-götu og L-vegi. Við húsleitina fannst hassplata og hassmoli og mortél með hassleifum. R kærði úr-skurðinn til Hæstaréttar. Hæstiréttur taldi ekkert fram komið, sem hnekkti mati héraðsdómara á þeirri stundu, er hann tók ákvörðun um húsleit. Var hinn kærði úrskurður staðfestur. Sératkvæði	437
--	-----

9. Kæruheimild

Sjá það atriðisorð	5
--------------------------	---

10. Opinbert réttarfar

- Sjá kæruheimild 5
- Héraðsdómari vísaði ákæru ex officio frá sakadómi Reykjavíkur.
Hæstiréttur felldi frávísunardóminn úr gildi. Samkvæmt 2. mgr.
124. gr. laga nr. 74/1974 skal veita ríkissaksóknara kost á að
tjá sig um mál, áður en dómari tekur ákvörðun um fram komna
frávísunarkröfu. Efnisrök standa til, að dómari gefi ríkissak-
sóknara einnig kost á að tjá sig um mál, áður en ákvörðun er
tekin um frávísun ex officio, ef hann telur málatilbúnaði svo
áfátt að frávísun komi til álita 1217
- Samkvæmt 3. mgr. 7. gr. laga nr. 12/1986 um Ríkisendurskoðun,
sbr. lög nr. 35/1988, sætir ágreiningur um skoðunarheimild
Ríkisendurskoðunar úrlausn sakadóms. Sakadómur Grinda-
víkur úrskurðaði lækni við Heilsugæslu Suðurnesja skylt að
veita Ríkisendurskoðun beinan aðgang að sjúkraskýrslum
sjúklinga. Hæstiréttur taldi, að sakadómur Grindavíkur hefði
kveðið upp úrskurð um viðtækari skoðunarheimild en óskað
hafði verið eftir. Fyrir Hæstarétti var síðan krafist staðfestingar
sakadómsúrskurðarins, en þá kröfu var ekki unnt að taka til
greina, svo sem ráða má af 2. mgr. 174. gr. laga nr. 74/1974
með gagnályktun, enda er sú niðurstaða í samræmi við 45. gr.
laga nr. 75/1973. Sjá nr. 1 hér að framan 1689

11. Rannsóknargögn

- R kærði húsleitarúrskurð sakadóms í ávana- og fíkniefnamálum til
Hæstaréttar. Í greinargerð sinni til Hæstaréttar kvartaði hann
yfir því að hafa ekki fengið öll málsskjöl í hendur í endurriti
dómsgerða. Gerði hann áskilnað um viðbótargreinargerð af
sinni hendi og kvaðst bréflega hafa óskað eftir skjölum þessum
við héraðsdómarann. Þessi krafa var tekin fyrir í sakadómi í
ávana- og fíkniefnamálum og kveðinn upp úrskurður, þar sem
hafnað var kröfu R um að fá afhent endurrit bókunar um þann
hluta lokaðs þinghalds, sem fram fór fyrir luktum dyrum.
Hæstarétti barst framhaldgreinargerð R, sem andmælti
úrskurðinum og óskaði eftir endurriti bókunar um hið lokaða
þinghald. Hæstiréttur taldi úrskurðinn varða kynningu sakar-
gagna og yrði hann ekki kærður til Hæstaréttar, sbr. 4. tl. 170.
gr. laga nr. 74/1974. Sjá kæruheimild 437

12. Úrskurður héraðsdómara um að víkja sæti felldur
úr gildi

- Dómari við sakadóm Reykjavíkur taldi hættu á því, að hann fengi
ekki litið óhlutdrægt á málavöxtu og vék sæti með vísan til 7.
tl. 36. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. mgr. 15. gr. laga nr. 74/1974.
Ríkissaksóknari kærði þann úrskurð til Hæstaréttar, sem taldi
ástæður þær, sem héraðsdómari greindi í úrskurði sínum ekki

valda því, að hann fengi ekki litið óhlutdrægt á málavexti í máli ákærða. Var hinn kærði úrskurður því felldur úr gildi 1473

13. Valdframsal

Aðalvarðstjóri við lögreglustjóraembættið í Reykjavík svipti D öku-
leyfi til bráðabirgða. D krafðist þess fyrir sakadómi Kópavogs,
að bráðabirgðasviptingin yrði felld úr gildi, þar sem aðeins
lögreglustjóri hefði heimild samkvæmt 103. gr. umferðarlaga
nr. 50/1987 til að ákveða og framkvæma slíka ökuleyfisvipt-
ingu, og gæti hann ekki framselt það vald sitt. Sakadómur
Kópavogs felldi sviptinguna úr gildi, og ríkissaksóknari kærði
þann úrskurð til Hæstaréttar. Hæstiréttur taldi vera heimila þá
ráðstöfun lögreglustjóra að fela yfirmönnum lögreglu, svo sem
aðalvarðstjórum, framkvæmd ökuleyfisviptingar til bráða-
birgða. Sjá bráðabirgðaökuleyfisvipting 1127

14. Vanhæfi dómara

Ákærði B krafðist þess, að héraðsdómarinn viki sæti, þar sem
ummæli dómarsins í sjónvarpsviðtali hefðu verið með þeim
hætti, að hann gæti ekki litið óhlutlægt á þátt B í málinu.
Héraðsdómarinn taldi ummælin ekki gera hann vanhæfan til
að dæma um málið, sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 2. mgr.
15. gr. laga nr. 74/1974. Héraðsdómarinn taldi aftur á móti,
að móðir eins þeirra barna, sem komu við sögu málsins, hefði
í sjónvarpsviðtali viðhaft ummæli um bæjarfógetann í Hafnar-
firði, sem væru bæði ærumeiðandi og móðgandi og gætu bakað
henni bótaskyldu og varðað hana refsingu, en héraðsdómarinn
var þá settur bæjarfógeti í Hafnarfirði. Taldi dómarinn það
ekki samrýmast framangreindum lagagreinum, að hann dæmdi
um hugsanlegar bótakröfur af hálfu þessarar konu, f.h. barns
hennar, og vék hann sæti í málinu. Hæstiréttur taldi það ekki
valda vanhæfi héraðsdómara til að fara með og dæma mál, sem
varðaði barn þessarar konu, þótt héraðsdómarinn kynni að eiga
skaðabótakröfu á hendur henni. Skammaryrði um dómara gera
hann almennt ekki vanhæfan til að fara með mál. Hæstiréttur
felldi því úrskurðinn úr gildi 729

Kærumálskostnaður

Landamerksamál

Aðilar deildu um landamerki milli jarðanna Kvíabekkjargar og Hringvers-
kots, Eyjafjarðarsýslu, og um gildi landamerkjálýsingar, sem séra
Skapti Jónsson gerði á jörðunum 5. júní 1886. Héraðsdómur
staðfesti, að landamerkjálýsing jarðanna væri rétt „eins og hún
kemur fram í landamerkjabók Eyjafjarðarsýslu“. Hæstiréttur

- taldi, að með þessu væri ekki skorið úr ágreiningsefni málsins. Þá hefði nauðsyn borið til að láta kunnáttumann gera uppdrátt af þrætulandinu, þar sem merkt væru inn á kennileiti og dregnar af nákvæmni kröfulinur aðila. Það hafði ekki verið gert, og hafði málið aldrei komist á dómhæfan grundvöll í héraði. Þá var einnig sá ágalli á meðferð málsins í héraði, að héraðsdómari kvaddi ekki fyrir dóm mann, sem hafði fengið afsal frá áfrýjanda fyrir hluta deilulandsins, til að láta hann lýsa kröfum, svo sem skylt er samkvæmt 8. gr. laga um landamerki nr. 41/1919. Var héraðsdómur felldur úr gildi og málinu vísað frá héraðsdómi 1157
- Deila var um landamerki jarðanna Syðrahóls og Höskuldsstaða í Húnavatnssýslu. Heimildir um landamerkin voru byggðar á sóknarlýsingu séra Eggerts Ó. Briem frá árinu 1873 1504

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðibrot.

Landskipti

- Eigendur Ásmundarstaða kröfðust ógildingar á úrskurði yfirlandskiptanefndar frá 15. maí 1985 um skiptingu á landi jarðanna Ásmundarstaða og Höskuldarness í Presthólahreppi, Norður-Þingeyjarsýslu, og að eiganda Höskuldarness yrði dæmt skylt að þola þá ógildingu. Eigendur Ásmundarstaða töldu, að í lögum nr. 46/1941 væru hrein ákvæði um það hvernig ganga bæri frá skiptum og eignahlutföllum, og hefði verið gengið framhjá þeim reglum við skipti yfirlandskiptanefndar. Samkvæmt 2. gr. laganna ætti að styðjast við jarðamat Johnsens frá árinu 1847, því að þar væri að finna elsta aðgreinda mat jarðanna, og samkvæmt því sé Höskuldarnes 3/18 hlutar en Ásmundarstaðir 15/18 hlutar úr óskiptu landi jarðanna. Eigandi Höskuldarness benti á, að aðgreint mat væri ekki að finna fyrr en með fasteignamati frá árinu 1922, en samkvæmt því sé Höskuldarnes 1/3 á móti Ásmundarstöðum I og II. Bæði undirlandskiptanefnd og yfirlandskiptanefnd töldu að fara bæri eftir fasteignamatinu frá 1922. Héraðsdómur komst að sömu niðurstöðu, sem var staðfest í Hæstarétti 683

Laun í veikindaforföllum

- S var stýrimaður á skipi í eigu Í hf. Hann veiktist 3. nóvember 1983 og var frá vinnu til 18. febrúar 1984. Hann fékk greidd laun eins og samningar gera ráð fyrir vegna veikindanna, en hann krafðist þess að fá einnig greidda 19 frídaga, sem til hefðu fallið fyrstu 2 mánuðina, sem hann var frá störfum. Byggði S kröfugerð sína á 18. gr., einkum 3. mgr., sjómannalaga nr. 67/1963, sbr. 1. gr. laga nr. 49/1980, og kjarasamningi Stýrimannafélags Íslands við atvinnurekendur. Með breytingu þeirri á 18. gr. sjómannalaga, sem gerð var með lögum nr. 49/1980, var kveðið svo á, að verði

skipverji óvinnufær vegna sjúkdóms eða meiðsla, sem hann verður fyrir meðan á ráðningartíma stendur, skuli hann eigi missa neins í af launum sínum í hverju sem þau séu greidd. Talið var, að fridagar samkvæmt 8. kafla kjarasamnings stýrimanna teljist til launa samkvæmt 3. mgr. 18. gr. sjómannalaga, og var fallist á kröfur S

75

Lausafjárkaup

Fiskiðjan A hf. keypti söltuð grásleppuhrogn af A. Hluti hrognanna reyndist skemmdur. Fiskiðjan hélt því fram, að hin umdeildu hrogn hefðu verið haldin leyndum galla og honum því verið heimilt að rifta kaupunum að þeim hluta, sbr. 1. mgr. 43. gr., 44. og 58. gr. laga nr. 39/1922. Tilkynnti Fiskiðjan umboðssölu-
manni A, að þessi hluti hrognanna yrði ekki greiddur, og var það talið jafngilda tilkynningu um riftun. Samkvæmt niður-
stöðu fiskmatsstjóra voru orsakir skemmdanna þær, að salt og rotvarnarefni voru í lægri mörkum og auk þess höfðu hrognin verið geymd í einn mánuð við óeðlilega hátt hitastig. Fiskiðjan bar sjálf ábyrgð á geymslu hrognanna, og var geymsla þeirra í andstöðu við fyrirmæli 2. mgr. 3. gr. reglugerðar nr. 38/1971 um eftirlit og mat á söltuðum grásleppuhrognum til útflutnings. Áfrýjanda brast sönnun um, að hrognin hefðu verið gölluð í þeim mæli, að riftun samkvæmt 1. mgr. 43. gr. laga nr. 39/1922 væri heimil. Sjá galli

350

G keypti gamlan bát af F með afsali 11. maí 1984. G skoðaði ekki bátinn, áður en hann festi kaup á honum. G taldi bátinn vera gallaðan og krafði F um bætur vegna þeirra galla og tjóns, sem hann hefði orðið fyrir vegna þessa. Talið var, að galla þá, sem báturinn var haldinn, hefði G mátt sjá við skoðun, sem hann ekki framkvæmdi, þrátt fyrir tilmæli F. G hlutaðist ekki til um skoðun og mat dómkvaddra matsmanna á meintum göllum á bátnum fyrr en í aprílmánuði 1985, en þá hafði báturinn ekki verið í notkun frá því í ágúst 1984 og staðið uppi yfir veturinn. Var F sýknaður að kröfum G

400

Fyrirsvarsmenn vélaverkstæðis J hf. héldu því fram að pantað hefði verið af hálfu Þróunarsamvinnustofnunar Íslands (Þ) toghlerar og flotvörpuhlerar fyrir bát, sem gera átti út til fiskveiða frá Grænhöfðaeyjum. Taldi J hf., að Þ hefði gert bindandi pöntun á hlerunum á fundi fyrirsvarsmanna Þ og framkvæmdastjóra J hf. Taldi J hf. það vera venju bæði hjá sér og öðrum þeim aðilum, sem stunda hliðstæð viðskipti, að gera pantanir munnlega og að skriflegar pantanir séu aðeins gerðar í undantekningartilvikum. Þá hefði hann og skrifað niður pöntunina á þessum fundi. Hlera þessa hafi þurft að sérsníða og styðji það einnig þá staðhæfingu, að bindandi kaup hafi komist á. Talið var óvarlegt af J hf. að láta ekki Þ staðfesta pöntunina. Talið

var ósannað, að Þ hefði gert bindandi pöntun og var Þ sýknaður af öllum kröfum J hf.	1211
Á fékk árið 1977 T til að kaupa fyrir sig notaða vörubifreið í Þýskalandi, og greiddi hann honum sérstaka þóknun fyrir aðstoðina. Bifreiðin var skráð hjá bifreiðaeftirlitinu sem Man-vörubifreið. Á seldi Þ bifreiðina í mars 1978, og ári síðar kom í ljós, að bifreiðin var ekki af tegundinni Man heldur af tegundinni Roman. Dánarbú Þ höfðaði mál gegn Á til greiðslu skaðabóta, og var Á dæmdur til að greiða skaðabætur. Á höfðaði síðan mál gegn T til greiðslu á tjóni því, sem hann hafði orðið fyrir, og lagði hann framangreindan dóm til grundvallar tjóni sínu. Á þótti ekki hafa fært fram nægar sönnur fyrir því, að T bæri fébótaábyrgð á því tjóni, sem Á taldi sig hafa orðið fyrir og var T því sýknaður. Sératkvæði	1252
E keypti bifreið af H. Með matsgerð dómkvaddra matsmanna taldist sannað, að bifreiðin hefði verið haldin leyndum göllum, er kaupin gerðust. H var dæmd til að greiða viðgerðarkostnað og bætur vegna afnotamissis	1416
Sjá ábyrgðaryfirlýsing	1477
Sjá afsláttur	1570

Lax- og silungsveiði

Ó krafði sýslusjóð Mýrasýslu um bætur fyrir veiðimissi í Hvítá fyrir jörðinni Einarsnesi í Borgarhreppi árin 1982 til 1985. Hann byggði á gerðardómi frá 1959 um það, að bótaréttur væri til staðar. Síðan byggði hann á matsgerð frá 1986 um það, að hann gæti kafið sýslusjóðinn um bætur eftir 1. og 2. mgr. 95. gr. laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði og um það, hve háar þær skyldu vera. Þær skorður, sem reistar voru í 35. gr. laga nr. 76/1970 við lax- og silungsveiði með föstum veiðivélum og takmörkuðu möguleika Ó til veiði fyrir landi sínu, voru þær sömu og lögleiddar voru með 35. gr. laga nr. 53/1957. Í lögum nr. 76/1970 var ekkert ákvæði, sem ótvírætt mælti fyrir um að þeir menn, sem fengið höfðu sér ákvarðaðar skaðabætur fyrir veiðimissi vegna ákvæða 35. gr. laga nr. 53/1957, en ekki fengið þær greiddar við gildistöku hinna nýju laga, ættu að missa tilkall sitt til þeirra bóta, en þess í stað hlíta því að ógreiddar bætur yrðu ákveðnar að nýju eftir ákvæðum 95. gr. laga nr. 76/1970. Var ekki litið svo á, að breyting sú er gerð var 1970 á lögum nr. 53/1957 stæði því í vegi ein sér, að Ó mætti krefja sýslusjóðinn um skaðabætur fyrir veiðimissi 1970 og síðar á grundvelli þess úrskurðar, sem gerðardómsmenn kváðu upp 29. september 1959. Í 35. gr. laga nr. 53/1957 sagði, að greiðsla bótanna skiptist á 25 ár. Í gerðardóminum 1959 var ekki ljóslega sagt, hvort bætur skyldi greiða í 25 ár eða lengur. Um þau atriði, sem gerðardómurinn var ekki afdráttarlaus, varð að fara

eftir lögunum. Var sýslusjóðnum því ekki skylt að greiða bætur fyrir árin 1984 og 1985. Sjá gerðardómur	449
---	-----

Leiðbeiningarskylda

G krafðist þess m.a., að héraðsdómari yrði ávittur fyrir að vanrækja leiðbeiningarskyldu sína, en G, sem var ólöglærður, flutti sjálfur mál sitt í héraði. Ekki þótti efni til að sinna þeirri kröfu Talið var, að héraðsdómara hefði borið að brýna fyrir Ö, sem var ólöglærður, þýðing þess, að formleg kröfugerð ásamt greinargerð kæmi fram af hans hálfu, áður en hafist væri handa um öflun sönnunargagna fyrir dómi. Ekki varð ráðið af bókunum um fyrri þinghöld, að leiðbeiningar dómara hefðu veitt Ö skýra leiðsögn að þessu leyti. Í stað þess var málinu frestað til yfirheyrslu aðila og vitna. Var hinn áfrýjaði dómur og málsmeðferð í héraði frá og með því réttarhaldi, er ákvörðun var tekin um frestun málsins til skýrslugjafar ómerkt og málinu vísað heim í hérað	430 1034
--	-------------

Leiga

Leigubifreiðar

Sjá atvinnuleyfi	1532
------------------------	------

Lífeyrisréttindi

Á var stöðvarstjóri hjá Laxárvirkjun frá 1. mars 1939 til 1. júní 1959 og greiddi iðgjöld í Eftirlaunasjóð Akureyrarbæjar. Hinn 1. ágúst 1980 fór Á að fá eftirlaunagreiðslur úr sjóðnum. Ekki var ágreiningur um það, að Á bæri 40,5% af þeim launum, sem stöðvarstjóri Laxárvirkjunar hafði, en aðila greindi á um það hver viðmiðunarlaunin skyldu vera. Í málinu var einungis gerð krafa vegna einnar mánaðargreiðslu, þ.e. desember 1984, til þess að fá skorið úr ágreiningnum. Í reglugerð þeirri fyrir Eftirlaunasjóð Akureyrarbæjar, sem í gildi var, er Á hóf töku ellilífeyris, sagði: “Upphæð eftirlauna er hundraðshluti af launum þeim, er á hverjum tíma fylgja starfi því, sem sjóðfélaginn gegndi síðast“. Eftirlaun þau, sem Á hafði fengið greidd, voru miðuð við mánaðarkaup (dagvinnutaxta) eftir 10 ára starf auk 25% álags. Upplýst var, að frá og með 1. janúar 1968 voru laun stöðvarstjóra við Laxárvirkjun „25% hærri en laun venjulegra vaktmanna virkjunarinnar“. Var sú skipan óbreytt í desember 1984. Bar því að miða greiðslu eftirlauna Á fyrir desember 1984 við þau laun, er stöðvarstjórinn hafði þann mánuð	1447
---	------

Lífeyrissjóðir

Sjá lögveð	91
Umsjónarnefnd eftirlauna (U) höfðaði mál gegn Lífeyrissjóði	

Tækniþræðingafélags Íslands (L) vegna ágreinings um lögmæti álagningar gjalds samkvæmt 2. tl. 1. mgr. 25. gr. laga nr. 97/1979 um eftirlaun til aldraðra, með síðari breytingum, en samkvæmt því ákvæði áttu lífeyrissjóðir að leggja fram 5% af bókfærðum iðgjaldatekjum sínum. U hafði yfirumsjón með útlutun eftirlauna og áætlaði og innheimti framlög hvers lífeyrissjóðs samkvæmt lögum og reglugerðum settum með heimild í þeim. Í málinu krafði U L um áætluð framlög vegna áráanna 1981-1985 og samkvæmt uppgjörum vegna áráanna 1980-1984. L taldi sér ekki skylt að greiða þetta framlag, þar sem hann væri lífeyrissjóður með svonefndu séreignaskipulagi, þ.e. iðgjöld, sem sjóðfélagi greiddi, urðu hans séreign, og mætti jafna inneign manna í slíkum lífeyrissjóði til innistæðu manna í bönkum og sparissjóðum. Talið var, að skattlagningin samkvæmt lögunum næði til allra starfandi lífeyrissjóða í landinu og skipti skipulag sjóðsins ekki máli í því sambandi. Var L því dæmdur til að greiða kröfuna 1540

Líkamsárás leiðir til dauða

Á var ákærður fyrir að hafa ráðist á konuna X í íbúð hennar, felld hana í gólfíð og barið höfði hennar nokkrum sinnum í gólfíð. Yfirgaf Á konuna síðan líflitla eftir að hafa veitt henni höfuðhögg, sem leiddu hana til dauða, en komið var að henni látinni um það bil 1 1/2 sólarhring síðar. Á var dæmdur í 8 ára fangelsi samkvæmt 2. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 11. gr. laga nr. 20/1981 222

Líkamsmeiðingar

- K var, auk þess að vera ákærður fyrir brot gegn 1. mgr. 200. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, ákærður fyrir að hafa ráðist á ökumann leigubifreiðar, tekið föstu taki um háls hennar með báðum höndum og haldið henni þannig um stund með þeim afleiðingum, að hún marðist framan á hálsi. Var K sakfelldur samkvæmt 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga. Sjá skírlífisbrot 166
- A var gefið að sök að hafa ráðist að lögreglumanni við skyldustörf, sparkað í hægri síðu hans og tekið hann hálstaki aftan frá og haldið honum þar til aðrir lögreglumenn komu honum til hjálpar. Lögreglumaðurinn hlaut áverka á þremur rifbeinum og var óvinnufær í nokkrar vikur. Varðaði þetta við 1. mgr. 106. gr. og 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 11. gr. laga nr. 20/1981. A var jafnframt ákærður fyrir þjófnað. Var A dæmdur í 7 mánaða fangelsi skilorðsbundið 207
- H var ákærður fyrir að hafa slegið S hnefahögg í andlitið með þeim afleiðingum, að hann skrámaðist og bólgnaði í andliti og gervitennur brotnuðu. S var mjög ölvaður og reyndi að komast inn

á heimili einstæðrar móður, sem H var gestkomandi hjá. Þessi háttsemi H varðaði við 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hins vegar var talið, að H hefði haft ástæðu til að bægja S frá heimilinu, og þótti rétt að fresta ákvörðun um refsingu	422
X, sem var 16 ára gamall, var ákærður fyrir að slá Á, sem var 44 ára, hnefahögg í andlitið með þeim afleiðingum, að Á hlaut brot á neðanaugntóttarrönd og kinnboga vinstra megin. Talið var sannað, að Á hefði átt upptökin að átökum þeim, sem urðu milli hans og ákærða. Þegar tekið var tillit til ungs aldurs ákærða og samkvæmt lokaákvæði 3. mgr. 218. gr. a almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 12. gr. laga nr. 20/1981, þótti rétt að fresta ákvörðun um refsingu ákærða	1411

Líkamstjón

I, 9 ára gömul, var að leik fyrir utan íbúðarhús S. Skammt þar frá var gamalt gróðurhús, sem var notað sem geymsla. Í suðurenda þess var þró, þar sem heitt vatn safnaðist saman. Þró þessi var byrgð að mestu en þó var gat á henni ofanverðri. I steig með vinstra fæti niður um gatið og brenndist illa á fæti. Var varanleg örorka hennar metin 35%. Sjá skaðabótamál	302
A slasaðist illa, er bifhjól, sem hann var á, lenti í árekstri við bifreið á Kaupvangsstræti á Akureyri. Varanleg örorka hans var metin 20%. Sjá skaðabótamál og bifreiðar	677
Árekstur varð milli bifreiðar H og fólksflutningsbifreiðar K. H slasaðist og var varanleg örorka hans metin 30%. Sjá skaðabótamál og bifreiðar	754

Lóðarleiga

Læknar. Sjá mat og skoðun.

1. Blóðrannsókn:	
Vínandamagn í blóði ökumanns var 1,53‰	41
Vínandamagn í blóði ökumanns var 1,32‰	346
Vínandamagn í blóði ökumanns var 1,21‰	491
Vínandamagn í blóði ökumanns var 2,29‰	949
Vínandamagn í blóði ökumanns var 1,33‰ og 1,51‰	1485
Vínandamagn í blóði ökumanns var 1,39‰	1495
Vínandamagn í blóði E, sem dæmdur var fyrir manndráp, var 3‰	1583
Vínandamagn í blóði S, sem dæmdur var fyrir manndráp, var 2,56‰	1604
2. Geðheilbrigði og sakhæfi 222, 241, 542, 666, 786, 1293, 1583, 1604	
3. Líkamsáverkar 166, 207, 222, 241, 256, 267, 302, 372, 422, 441, 666, 677, 754, 1231, 1411	
4. Líkskoðun	222, 938, 1189, 1583, 1604
5. Sálfræðirannsókn	241, 666, 1604

6. Þvagrannsókn	1604
7. Örorka	207, 256, 267, 302, 441, 677, 754, 1285

Læknaráð

Í máli vegna skírlífisbrots voru lagðar spurningar fyrir læknaráð um það, hvort fullnægjandi læknisrannsókn hefði farið fram á barninu Y, og hvert væri álit læknaráðs á niðurstöðum gedlæknis um gedheilbrigði og sakhæfi ákærða	166
Eftir uppsögu héraðsdóms í nauðgunarmáli lagði ríkissaksóknari málið fyrir læknaráð og leitaði svara við spurningum varðandi gedheilbrigði og sakhæfi ákærða og læknisrannsókn á stúlku X og Y	1293

*Lögbann**Löghald*

S var sýknuð í Hæstarétti og felldur niður löghald, sem stefndi hafði látið leggja á fasteign S	742
Löghald var gert hjá S til tryggingar skuld hans við H, að fjárhæð 37.320,00 krónur. Löghaldið var staðfest í Hæstarétti. Sjá geymslugreiðsla	1005

*Lögheimili**Lögjöfnun**Lögreglumenn*

Lögreglumaðurinn I höfðaði mál gegn T og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs til greiðslu skaðabóta vegna líkamstjóns, er hann varð fyrir af hendi T, er hann var við skyldustörf. Stefndu voru dæmdir in solidum til greiðslu bóta. Ákvæði 5. gr. laga nr. 56/1972 um lögreglumenn þótti verða að skýra þannig, að fébótaábyrgð ríkissjóðs væri til vara, ef tjónvaldur væri óþekktur eða ef ekki tækist að heimta bætur úr hendi hans. Við fjárnám, sem gert var hjá T, kom fram að hann var eignalaus. Þótti það, eins og hér stóð á, nægilegt til að greiðsluskylda ríkissjóðs yrði virk. Sératkvæði	256
Lögreglumaðurinn I höfðaði skaðabótamál gegn H og ríkissjóði vegna líkamstjóns, sem hann varð fyrir af völdum H, er hann var við skyldustörf. Ákvæði 5. gr. laga nr. 56/1972 um lögreglumenn þótti verða að skýra þannig, að fébótaábyrgð ríkissjóðs væri til vara, ef tjónvaldur væri óþekktur eða ef ekki tækist að heimta bætur úr hendi hans. Þar sem ekki hafði verið sýnt fram á, að H væri ógjaldfær, var greiðsluskylda ríkissjóðs enn ekki orðin virk, og var hann því sýknaður að svo stöddu, og H var einn dæmdur til að greiða I bætur. Sératkvæði	267

*Lögræði**Lögsaga**Lögskýring*

S átti íbúð á 2. hæð í fjölbýlishúsi, sem hún leigði R. Eldur kom upp í íbúðinni og urðu miklar skemmdir á nærliggjandi íbúðum og innanstokksmunum í þeim. R var fundinn sekur með dómi sakadóms Reykjavíkur um að hafa valdið brunanum af gáleysi með því að fleygja vindlingi í sorppoka í íbúðinni. K var eigandi íbúðar á 3. hæð hússins. Miklar skemmdir urðu á innbúi og fatnaði K, og fékk hann það tjón ekki bætt, enda óvátryggt. K höfðaði mál gegn R og S til greiðslu bóta. K byggði kröfu sína á hendur S á því, að bruninn hefði orðið vegna óhapps í skilningi 2. mgr. 12. gr. laga um fjölbýlishús nr. 59/1976, en samkvæmt þeirri grein er eigandi íbúðar í fjölbýlishúsi gerður ábyrgur gagnvart eigendum annarra íbúða fyrir tjóni, sem verður vegna óhapps í íbúð hans. Þar sé lögð hlutlæg fébóta-ábyrgð á íbúðareiganda á tjóni í öðrum íbúðum sem stafar frá óhappi í íbúð hans. Í greininni eru tekin þau dæmi, að bilun verði á tækjum eða leiðslum, sem tilheyra íbúðinni. Þegar litið var til eldsupptakanna varð ákvæðið ekki skýrt svo rúmri lögskýringu, að þetta tilvik yrði talið óhapp í skilningi ákvæðisins. Var S því sýknuð

742

Lögtak

G lét gera lögtak hjá B hf. í október 1982 til tryggingar opinberum gjöldum. Tekinn var lögtaki einn lyftari. Aftur var gert lögtak hjá B hf. í október 1984 og þá gert lögtak í nokkrum lausafármunum, m.a. einum lyftara, sem var sama tækið og tekið var lögtaki haustið 1982. Í júní 1985 var tekið fyrir í fógetarétti beiðni G um að hinn lögtekni lyftari yrði tekinn úr umráðum B hf. á grundvelli lögtaksins í október 1982. Í febrúar 1986 var lyftarinn tekinn úr umráðum B hf. og fluttur í geymslu f.h. G. Samkvæmt beiðni G var lyftarinn seldur á uppboði í júní 1986. B hf. var úrskurðað gjaldþrota í maí 1986, og krafðist bústjórnin, að uppboðsandvirði lyftarans yrði látið ganga til þrotabúsins. Uppboðsréttur taldi, að lögtak það er fram fór hjá B hf. hefði verið fullnustugerð, sem væri bindandi milli aðila þess samkvæmt 1. mgr. 50. gr. aðfararlaga nr. 19/1887, sbr. 7. gr. lögtakslaga nr. 29/1885, og úrskurðaði að uppboðsandvirðið greiddist G. Þrotabú B hf. áfrýjaði til Hæstaréttar, sem taldi að ekki mætti jafna lögtaki svo til fjárnáms, að 2. mgr. 50. gr. aðfararlaga tæki til þess, og staðfesti niðurstöðu uppboðsréttar, en málskostnaður féll niður. Sératkvæði

Deilt var um það, hvort skuldari ætti að greiða innheimtulaun af

507

lögtafskræfri kröfu, samkvæmt 11. tl. 1. mgr. 1. gr. lögtafsлага nr. 29/1885. Ekki var talið, að laga- eða eðlisrök ættu að leiða til þess að gera mun á slíkri kröfu og öðrum kröfum. Talið var að skilja bæri 2. mgr. laga nr. 61/1942 um málflytjendur svo, að endurgjald eigi að vera hæfilegt endurgjald fyrir starfið. Geti því til þess komið að meta verði hvort innheimtutaxti lög- manna sé hæfilegur miðað við það starf, sem innt er af hendi í hvert sinn 1326

Lögveð

Hinn 20. maí 1985 var H hf. í Keflavík úrskurðað gjaldþrota. Meðal eigna búsins var mb. H. Tryggingastofnun ríkisins krafðist uppboðs á mb. H til fullnustu á gjaldfallinni en ógreiddri ið- gjaldaskuld við Lífeyrissjóð sjómanna. Deilt var um það, hvort 10. gr. laga nr. 49/1974, sbr. 3. gr. laga nr. 48/1981, um Líf- eyrissjóð sjómanna veitti heimild til uppboðssölu á grundvelli laga nr. 49/1951 um sölu lögveða án undangengins lögtaks. Þau lög setja það skilyrði fyrir sölu lögveðs á nauðungaruppboði, að gjaldhæðin sé ákveðin samkvæmt lögum eða reglugerðum, staðfestum af stjórnarráðinu. Talið var, að gjaldhæð iðgjaldsins væri nægilega afmörkuð, sbr. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 49/1974. Lífeyrissjóður sjómanna birti greiðsluáskorun í Lögbirtingar- blaði og sendi H hf. ábyrgðarbréf innan þess frests, sem til- tekinn er í lögum nr. 49/1951. Krafa lífeyrissjóðsins var því talin styðjast við fullgilda uppboðsheimild. Sjá launakröfur 91

Makaskipti

Sjá galli, riftun 693

Manndráp

Sjá líkamsárás 222
E sat að drykkju með I, sem var kunningi hans, og T, vinstúlku þeirra. Þau voru við drykkju og öll mjög ölvuð. E veittist að tilefnislausu að I og stakk hann með hníf í hjartastað, svo að hann hlaut bana af. E var sakfelldur samkvæmt 211. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 og dæmdur í 14 ára fangelsi, en hann var jafnframt sakfelldur fyrir skjálafals og þjófnað 1583

Aðfaranótt 7. nóvember 1987 sátu S og J að drykkju heima hjá S. Voru þeir ölvaðir og undir áhrifum lyfja. Þeir lentu í átökum, og svipti S J lífi með því að herða svo hálsbindi hans með sér- staklega útbúinni rennilykkju, að hann kafnaði. Var S dæmdur samkvæmt 211. gr. almennra hegningarlaga í 12 ára fangelsi 1604

Manndráp af gáleysi

B var dæmdur í refsingu samkvæmt 215. gr. almennra hegningarlaga

og ákvæðum umferðarlaga fyrir að valda umferðarslysi, sem hafði í för með sér dauða konu. Sjá bifreiðar B	938
S var dæmdur í refsingu samkvæmt 215. gr. almennra hegningarlaga og ákvæðum umferðarlaga fyrir að valda umferðarslysi, sem hafði í för með sér dauða konu. Sjá bifreiðar B	1189
K var dæmdur í refsingu samkvæmt 215. gr. almennra hegningarlaga og ákvæðum umferðarlaga fyrir að valda umferðarslysi, sem hafði í för með sér dauða 8 ára gamals drengs. Sjá bifreiðar B	1231

Mat og skoðun. Sjá lækna.

1. Dómkvaddir matsmenn láta uppi álit sitt á því, hvernig klæðningu útveggja húss og pappalagningu sé háttað	24
2. Dómkvaddir matsmenn meta uppsetningu og frágang á frystikerfi frystigeymslu	116
3. Dómkvaddir matsmenn meta galla á húseign	324
4. Dómkvaddir matsmenn meta galla á bát	400
5. Matsgerð um bætur fyrir veiðimissi	499
6. Rannsóknastofnun byggingariðnaðarins gaf skýrslu um ástand húss. Í máli þessu áttu sér stað makaskipti milli aðila á íbúðum. Voru dómkvaddir matsmenn til að meta galla á báðum íbúðunum	693
7. Bílaverkfræðingur metur hraða bifreiðar	938
8. Úttektarmaður leiguhúsnæðis í Reykjavík metur skemmdir á húsnæði, sem leigutaki hafði valdið á húsnæði	1307
9. Dómkvaddir matsmenn meta til verðs verðyrnun íbúðar vegna vöntunar á sérgeymslu í kjallara, sem fylgja átti íbúðinni ..	1334
10. Dómkvaddir matsmenn meta galla á vél bifreiðar	1416
11. Dómkvaddir matsmenn meta galla í traktorsgröfu	1570

Matsgerð

Ó krafði sýslusjóð Mýrasýslu um bætur fyrir veiðimissi í Hvítá fyrir jörðinni Einarsnesi árin 1982 til 1985. Hann byggði á gerðardómi frá 1959 um það, að bótaréttur væri til staðar. Síðan byggði hann á matsgerð frá 1986 um það, að hann gæti krafðið um bætur eftir 1. og 2. mgr. 95. gr. laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði og hve háar þær skyldu vera. Með gerðardómnum frá 1959 voru bætur til Ó ákveðnar sem tiltekið árgjald, sem aðilum var þó heimilað að bera undir matsmenn samkvæmt lögum nr. 53/1957 til breytingar, ef aðstæður breyttust. Þegar lög nr. 76/1970 höfðu leyst lög nr. 53/1957 af hólmi, bar ákvörðun á árgjaldinu eftirleiðis undir matsmenn. Niðurstaða yfirmatsmanna 1986 varðandi tjón Ó var lögð til grundvallar um bótafjárhæð. Sjá gerðardómur	499
--	-----

Málamyndagerningur

Ó höfðaði mál gegn S og krafðist þess, að viðurkennt yrði að svo-

nefndur kaupsamningur um jörðina O milli Ó og S og svonefnt afsal fyrir jörðinni, hvort tveggja dagsett í ágúst 1975, væri ógilt sem eignayfirfærslugerningar. Byggði Ó á því, að gerningunum hafi í raun verið ætlað að stofna til tryggingarréttinda til handa S í jörðinni þar til uppgjöri væri lokið, en þeim hafi ekki verið ætlað að yfirfæra eignarréttinn að jörðinni, þó svo að þeir hafi verið færðir í búning eignaryfirfærslugerninga. Talið var, með vísan til 32. gr. laga nr. 7/1936, sbr. 3. gr. laga nr. 11/1986, að S gæti ekki borið fyrir sig umrædda gerninga sem eignaryfirfærslugerninga 1442

Málsástæður. Sjá og áfrýjun

Málshöfðunarfrestur

J krafðist frávísunar frá héraðsdómi vegna þess að málshöfðunarfrestur eftir 68. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 hefði verið liðinn, þegar málið var höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnubirtingu 5. september 1985. Úrskurður um, að bú Á skyldi tekið til gjaldþrotaskipta, var kveðinn upp 11. desember 1984. Kröfúlýsingarfresti lauk 10. mars 1985, og eru upphaf þess frests, sem um ræðir í 68. gr. gjaldþrotalaga ekki talin vera fyrir en þann dag. Í 68. gr. segir, að dómsmál til að koma fram riftun eftir gjaldþrotalögum skuli höfða innan 6 mánaða „frá því, að sá, sem með skipti fer, átti þess kost að gera riftunarkröfuna“. Málið var höfðað 5. september 1985, 5 dögum áður en misseri var frá lokum kröfúlýsingarfrestsins, og var málinu því ekki vísað frá héraðsdómi 590

Málkostnaður

Málatilbúnaði gagnáfrýjanda var áfátt og farmskírteini þau, sem félagið byggði rétt sinn á óskýr. Því þótti rétt að láta málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti falla niður. Sératkvæði 1696

Málsvarnarlaun

R, verjandi ákærða, lagði fyrir Hæstarétt skrár yfir tíma þann, sem hann notaði til starfa síns sem réttargæslumaður og verjandi ákærða í héraði. Samkvæmt þeim fóru 62 klukkustundir til starfa hans sem réttargæslumanns og 53 stundir til verjanda-starfars. Hæstiréttur ákvað launin 200.000,00 krónur. Sératkvæði tveggja dómara 1604

Meðdómendur. Sjá dómara.

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

*Misneyting**Nauðgun*

- Á reyndi að þvinga X til nauðgunar, þrátt fyrir mótspyrnu hennar, en hún var verulega hreyfihömluð. Á yfirgaf X eftir að hafa veitt henni höfuðhögg, sem leiddu hana til dauða. Á var sakfelldur samkvæmt 1. mgr. 194. gr., sbr. 20. gr., almennra hegningarlaga, og 2. mgr. 218. gr. sömu laga, sbr. 11. gr. laga nr. 20/1981. Var hann dæmdur í 8 ára fangelsi 222
- Sjá einkarefsimál 372
- V var sakfelldur fyrir að nauðga stúlkunni X tvívegis sömu nótt í húsi nokkru í Reykjavík, en V hafði lokkað stúlkuna þangað undir því yfirskyni að þar væri samkvæmi. Var hann dæmdur í 18 mánaða fangelsi 1293

Nauðungaruppboð

- P áfrýjaði nauðungaruppboði, sem fram hafði farið á fasteign hans og krafðist þess, að synjað yrði um framgang uppboðs og að uppboðsmálið yrði ómerkt frá þingfestingu þess. Af uppboðsbók kom fram, að um hinn áfrýjaða úrskurð var vísað til forsendulauss úrskurðar út af sams konar ágreiningi í því máli, þannig að ekki lá fyrir sérstakt skriflegt úrskurðarorð um ágreining í því máli, sem hér var um að ræða. Var krafa hans tekin til greina. Sjá ómerking 954, 958, 976, 979
- P áfrýjað uppboði, sem fram fór á fasteign hans og krafðist þess að uppboðsmálið yrði ómerkt frá þingfestingu þess. Byggði P kröfur sínar aðallega á því, að honum hafi ekki borist lögskipaðar tilkynningar eftir 3. mgr. 6. gr. og 22. gr. laga nr. 57/1949. Lögmaður sótti þing fyrir P á uppboðsþinginu, og gat af þeim sökum ekki komið til ómerkingar nú vegna skorts á tilkynningum eftir uppboðslögunum. Þá studdi P kröfur sínar þeim rökum, að uppboði hafi verið frestað utan réttar. Ekki var talið í ljós leitt, að með þessu hafi P orðið fyrir réttarspjöllum. Þá taldi P, að uppboðið hafi ekki verið auglýst á fullnægjandi hátt, en málsgögn báru með sér, að auglýsingar fullnægðu ákvæðum 22. gr. laga nr. 57/1949. Fundið var að því, að áritanir skjala voru óljósar og að ónákvæmni hafði gætt, er dómsgerðir voru útbúnar, en ekki var talið að þeir annmarkar væru á meðferð uppboðsmálsins, að valda ætti ómerkingu 962, 969
- Sjá kærumál A 26 1015

Neyðarvörn

Nytjastuldur

- SH og SI tóku bifreið í heimildarleysi og ók annar henni undir áhrifum áfengis og sviptur ökuleyfi ævilangt. Þeir reyndu einnig að taka í heimildarleysi 14 nýjar og óskráðar bifreiðar og eina dráttarvél og brutu í því skyni rúður í 13 bifreiðum. SH var einnig ákærður fyrir þjófnað. Hlaut hann 6 mánaða fangelsi en SI 75 daga fangelsi 1485

Okur

- Á var ákærður fyrir okur með því að hafa á árunum 1984 og 1985 veitt H peningalán og áskilið sér og tekið við hærri vöxtum af peningalánunum en lögleyft var á því tímabili. Endurgjald það, sem Á fékk fyrir lánveitingar til H á tímabilinu frá 2. maí 1984 til 2. september sama ár, nam 632.414,00 krónum. Honum var heimilt að taka samtals 150.780,00 krónur í hámarksvexti vegna lánanna á þessu tímabili. Hafði Á því tekið ólöglega vexti samtals að fjárhæð 481.634,00 krónur. Braut þessi vaxtataka í bága við 2. mgr. 6. gr., sbr. 3. gr. laga nr. 58/1960. Á var dæmdur til að greiða 1.900.000,00 króna sekt til ríkissjóðs, en greiðslu sektarinnar var frestað í 3 ár. Vararefsing 9 mánaða varðhald 1678

Opinber gjöld

- G, framkvæmdastjóri P hf., og S, stjórnarformaður P hf., voru ákærðir fyrir fjárdrátt með því að hafa á árunum 1983 og 1984 haldið eftir af launum starfsmanna félagsins upp í opinber gjöld til Gjaldheimtunnar í Reykjavík, en ekki staðið skil á fénu til Gjaldheimtunnar heldur dregið fyrirtækinu þetta fé. P hf. bar sem launagreiðanda að innheimta opinber gjöld af starfsmönnum sínum og standa viðkomandi innheimtustofnun skil á innheimtufé í samræmi við reglur 113. gr. laga nr. 75/1981. Af gögnum málsins mátti ráða, að krafa Gjaldheimtunnar þar um hafði legið fyrir á þeim tíma, sem hér skiptir máli, og að slík innheimta hafði átt sér stað hjá félaginu um árabíl. Bæði G og S voru sakfelldir í Hæstarétti. Var G dæmdur í 4 mánaða fangelsi skilorðsbundið en S í 45 daga fangelsi skilorðsbundið 286

Opinberir starfsmenn

- Ó, starfsmaður Pósts og síma, Akureyri, var dæmdur fyrir brot gegn 1. mgr. sbr. 2. mgr. 247. gr., sbr. 138. gr. almennra hegningarlaga. Sjá brot í opinberu starfi 990
- S, sveitarstjóri S-hrepps, var dæmdur fyrir brot gegn 247. gr., sbr. 138. gr. almennra hegningarlaga. Sjá brot í opinberu starfi 1049

Orlofssjóðsgjald

- L var rafverktaki og rak rafmagnsverkstæði á Seyðisfirði. Rafiðn-

aðarsamband Íslands höfðaði mál gegn L f.h. styrktar- og orlofsheimilassjóða sambandsins og krafðist greiðslu iðgjalda í sjóðina fyrir árin 1982 - 1984. L taldi sér ekki skylt að greiða iðgjöldin, þar sem starfsmenn hans hefðu ekki verið í neinu aðildarfélagi innan vébanda Rafiðnaðarsambandsins og ekki heldur í stéttarfélagi. Samkvæmt 6. gr. laga nr. 55/1980 um starfskjör launafólks og skyldutryggingu lífeyrisréttinda er öllum atvinnurekendum skylt að greiða í sjúkrasjóði og orlofs-sjóði viðkomandi stéttarfélags iðgjöld þau, sem aðildarsamtök vinnumarkaðarins semja um hverju sinni, og samkvæmt þeim reglum, sem kjarasamningar greina. L var félagi í Félagi raf-verktaka á Austurlandi, sem er eitt aðildarféлага Landssam-bands rafverktaka, og jafnframt var hann aðili að Vinnu-veitendasambandi Íslands. Samkvæmt því átti hann aðild að kjarasamningum vinnuveitenda við Rafiðnaðarsambandið. Á þeim tíma, sem hér var um að ræða, voru ákvæði í þessum kjarasamningum um, að vinnuveitendur greiddu 1% af út-borguðu kaupum í styrktarsjóð Rafiðnaðarsambandsins og 0,25% í orlofssjóð. Samkvæmt orðalagi og tilgangi 6. gr. laga nr. 55/1980 skipti ekki máli, hvort starfsmenn L voru félagsbundnir eða ekki, og var L dæmt skylt að greiða iðgjöldin 1464

Orsakatengsl

Ólögmat meðferð fundins fjár

Ómaksbætur

Áfrýjanda máls, sem ekki sótti þing, gert að greiða stefnda ómaks-bætur 386, 387, 752

Ómerking

A. Einkamál

H keypti hús af G. Til málaferla kom milli þeirra vegna vanefnda H og ákveðinna galla á húseigninni. H höfðaði annað mál gegn G vegna annarra galla en um var fjallað í fyrra málinu. H bar fyrir dómi, að við vettvangsgöngu í fyrra málinu hefði annar af sérfróðum meðdómendum, sem einnig var dómari í seinna málinu í héraði, bent sér á að frágangur útveggja væri ófull-nægjandi, og hefði það orðið honum tilefni til frekari könnunar og síðar málshöfðunar. Samkvæmt niðurlagi 5. tl. 37. gr. A laga nr. 85/1936, eins og henni var breytt með lögum nr. 28/1981, sbr. niðurlag 7. tl. 36. gr. sömu laga, varð ekki talið, að með-dómandinn hafi mátt taka þátt í dómstörfum þessa máls í héraði. Var málsmeðferð héraðsdóms ómerkt frá þinghaldi 3. desember 1985, en þá tóku meðdómendur sæti í réttinum, og var málinu vísað heim í hérað 24

- I og H ráku saman byggingarfélag á Akureyri. Á árinu 1980 slitnaði upp úr samstarfi þeirra og gekk H úr félaginu en I yfirtók eignir og skuldir félagsins og hélt rekstrinum áfram. Ágreiningur reis milli þeirra um ábyrgð H á rekstri félagsins. Með dómi Hæstaréttar 6. desember 1984 var kveðið á um það, að H væri með-ábyrgur ásamt I fyrir rekstri félagsins. Höfðaði I mál til heimtu hlutdeildar H í taprekstri félagsins á þeim tíma, er H var með-eigandi og eitt ár til viðbótar, þ.e. árið 1981. I byggði kröfur sínar á ársreikningi félagsins fyrir árið 1981, en hann var hvorki staðfestur af I né undirritaður eins og fyrir er mælt í 2. mgr. 18. gr. laga um bókhald nr. 51/1968. Reikningsskil lágu ekki fyrir á þeim tíma, sem aðilar slitu samvinnu sinni, en um þau tímamörk voru þeir ekki sammála. Hinn áfrýjaði dómur var ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 98
- Héraðsdómur var ómerktur og máli vísað frá héraðsdómi, þar sem stefna var ekki löglega birt. Sjá stefnubirting 254
- Áritun á áskorunarstefnu var felld úr gildi og máli vísað frá héraðsdómi, þar sem stefna var ekki löglega birt. Þá var lýsing málsatvika ófullkomin og í ósamræmi við skjöl málsins og aðild áfrýjanda að málinu, eins og það lá fyrir héraðsdómara, ekki nægilega sönnuð til að reka mætti málið sem áskorunarmál 613
- Í áskorunarstefnu sagði ranglega, að víxill væri útgefinn af stefnanda. Þar sem ekki var sótt þing í héraði af hálfu áfrýjanda, bar héraðsdómara, vegna ranglýsingar þessarar, að vísa málinu frá dómi ex officio með hliðsjón af því, að hér var um áskorunarmál að ræða. Var málið því ómerkt og vísað frá héraðsdómi 664
- G höfðaði mál gegn dómsmálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs vegna vistunar sinnar á sjúkrahúsi á árinu 1980 og aðgerða, sem henni voru tengdar. Krafðist hann skaðabóta með vísan til XVIII. kafla laga nr. 74/1974, einkum 151. gr. Þegar umrædd atvik gerðust voru mál til sviptingar lögræðis látin sæta rannsókn og meðferð eftir þeim lögum. G valdi þá málssóknarleið, sem mælt er í 3. tl. 154. gr. laganna, en þar er kveðið svo á, að ríkissaksóknara sé stefnt fyrir hönd ríkisvaldsins til að gæta réttar þess. Þar sem G stefndi ekki ríkissaksóknara, varð ekki hjá því komist að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og vísa málinu frá héraðsdómi 786
- Í uppboðsréttarmáli lá ekki fyrir sérstakt skriflegt úrskurðarorð um ágreining í uppboðsréttarmáli því, sem fyrir var, í því formi sem fyrir er mælt í 2. tl. 190. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 40. gr. laga nr. 28/1981, sbr. og 1. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949. Var meðferð málsins ómerkt frá og með ákveðnu þinghaldi 954, 958, 976, 978
- Talið var, að héraðsdómara hefði borið að brýna fyrir E, sem var ólöglerður, þýðing þess, að formleg kröfugerð ásamt greinar-

- gerð kæmi fram af hans hálfu, áður en hafist væri handa um öflun sönnunargagna fyrir dómi. Ekki varð ráðið af bókunum um fyrri þinghöld, að leiðbeiningar dómara hefðu veitt E skýra leiðsögn að þessu leyti. Í stað þess var málinu frestað til yfirheyrslu aðila og vitna. Var hinn áfrýjaði dómur og málsmeðferð í héraði frá og með því réttarhaldi, er ákvörðun var tekin um frestun málsins til skýrslugjafar ómerkt og málinu vísað heim í hérað 1034
- Í landamerkjamáli létu aðilar undir höfuð leggjast að láta kunnáttumann gera uppdrátt af þrætulandinu og merkja inn á kennileiti og kröfulínur. Þetta, ásamt öðrum annmörkum á meðferð málsins í héraði, varð þess valdandi, að dómurinn var ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 1157
- Á og T, sem ekki sóttu þing í héraði, voru dæmd til að greiða fjárhæð stefnukröfunnar, sem G taldi tilorðna vegna leyndra galla á íbúð þeirri, sem hann keypti af þeim. Í héraðsdómsstefnu var framkvæmdum svo lýst, að „nauðsynlegt yrði að endurnýja þak hússins vegna leka“. Ekki var í sóknarskjölum að finna frekari lýsingu á framkvæmdunum, og ekki lágu fyrir reikningar yfir kostnaðinn við þakið. Málið var talið svo vanreifað, eins og það lá fyrir héraðsdómara, og sönnunargögnum svo áfátt, að eigi var unnt að leggja dóm á sakarefnið. Málinu var vísað frá héraðsdómi ex officio 1207
- Málatilbúnaði áfrýjenda var mjög ábótavant í héraði. Var það brýnt brot á grundvallarreglum laga nr. 85/1936. Framsetning dómkrafna og málflutningur áfrýjenda fyrir Hæstarétti leiddi ekki til þess, að unnt væri að leggja efnisdóm á málið. Hinn áfrýjaði dómur var ómerktur ex officio og málinu vísað frá héraðsdómi 1319
- S krafðist bóta vegna launamissis í uppsagnarfresti í þrotabú T hf. S hélt því fram, að er uppsagnarfrestur hans rann út þann 1. maí 1987 hafi hann verið endurráðinn ótímabundið af þeim aðilum, sem önnuðust rekstur félagsins. Þrotabúið byggði á því, að eftir 1. maí 1987 hefði verið mikil óvissa um framhald starfsemi félagsins. Hvorki áfrýjandi, fyrirsvarsmenn félagsins né heldur nokkur annarra fyrrum starfsmanna þess komu fyrir héraðsdóm og tjáðu sig um, hver starfskjör giltu hjá félaginu eftir 1. maí 1987 eða hvað sagt var um framhald fyrirtækisins. Þar sem málið var vanreifað um þessi atriði var hinn áfrýjaði úrskurður ómerktur og vísað heim í hérað til endurupptöku 1374

B. Opinber mál

Verjandi sakbornings krafðist ómerkingar máls í fyrsta lagi vegna þess, að héraðsdómari hefði ekki takmarkað sig við ákæru heldur miðað refsíákvörðun við brot gegn öðrum ákvæðum almennra hegningarlaga en greind voru í ákæru. Í öðru lagi var ómerkingarkrafan byggð á því, að þess hefði ekki verið gætt

- við lögreglurannsókn að benda ákærða á rétt hans á skipuðum réttargæslumanni, og í þriðja lagi á því, að málið hefði í raun ekki verið dæmt að nýju eins og skylt var samkvæmt dómi Hæstaréttar árinu áður. Loks var krafist ómerkingar vegna vanhæfis ríkissaksóknara. Engar þessar ástæður voru taldar valda ómerkingu 241
- Með dómi sakadóms Kópavogs var G dæmdur til að greiða Gjaldheimtunni í Reykjavík skaðabætur. Gjaldheimtunni hafði ekki verið gefinn kostur á að koma að formlegri, skýrri og rökstuddri skaðabótakröfu í héraði, sbr. 145. gr. laga nr. 74/1974. Engin slík krafa var gerð og var því héraðsdómur og málsmeðferð að því er varðaði umfjöllun um skaðabæturnar ómerkt 286
- Ákæra á E ásamt rannsóknargögnum var lögð fram í sakadómi Reykjavíkur 30. júlí 1986, án þess að ákæra væri birt og án þess að ákærði væri viðstaddur. Dómsrannsókn hófst næsta dag, einnig án nærveru ákærða, og gáfu fjögur vitni skýrslu í því þinghaldi. Ákæran var birt ákærða 1. ágúst og óskaði hann eftir því, að sér yrði skipaður ákveðinn verjandi. Það var ekki gert fyrr en 28. ágúst. Þá hafði enn verið þingað fjórum sinnum í málinu, þar sem 9 vitni gáfu skýrslur, og ekki varð séð að ákærða hafi verið gefinn kostur á að vera viðstaddur. Eftir að munnleg vörn var flutt og málið lagt í dóm aflagði dómariinn tveggja skjala að eigin frumkvæði, án þess að verjanda eða ákærða væri gefinn kostur á að kynna sér þau gögn. Þetta og fleira þótti slíkur galli á málsmeðferð, að hinn áfrýjaði dómur og málsmeðferð í héraði var ómerkt og því vísað heim í hérað 586
- Ó var ákærður fyrir okur. Á það þótti skorta, að prófun ákærða og eins vitnis fyrir dómi hefði verið nægilega skilvirk með hliðsjón af rannsóknargögnum, sbr. 1. og 2. mgr. 75. gr. laga nr. 74/1974. Var málsmeðferð frá og með þinghaldi 13. mars 1987 ómerkt svo og hinn áfrýjaði dómur og málinu heimvísað .. 1673

Ómerking ummæla. Sjá ærumeiðingar.

Óréttmætir verslunarhættir

Óskipt bú

Óvígð sambúð

- Á og G bjuggu saman í óvígðri sambúð frá árinu 1979 þar til í október 1984. Ágreiningur reis milli þeirra um fjárhagslegt uppgjör vegna sambúðarinnar, Sjá kærumál A 23 316

Rangar sakargiftir

Rangur framburður

Ráðningarsamningur

B var stundakennari við Grunnskóla Akraness frá hausti 1975 og kenndi þar stundakennslu í átta vetur. Þegar B mætti við skóla-
setningu haustið 1983 kom í ljós, að honum var ekki ætluð nein
stundakennsla þann vetur. B sneri sér til fjármálaráðuneytisins
um bætur vegna ólögmætrar uppsagnar, en ráðuneytið neitaði
greiðsluskyldu og vísaði á bæjarsjóð Akranesskaupstaðar.
Bæjarsjóður neitaði einnig greiðsluskyldu og vísaði á mennta-
málaráðuneytið. Þá sneri B sér til menntamálaráðuneytis, en
það ráðuneyti mun ekki hafa svarað málaleitan B. Höfðaði B
síðan mál gegn fjármálaráðherra, menntamálaráðherra og
Akraneskaupstað. Héraðsdómur dæmdi Akraneskaupstað til
greiðslu bóta, en sýknaði ráðherrana. Í málinu var upplýst, að
skólastjóri Grunnskóla Akraness hafði ráðið B til stundakennslu
haustið 1975, án afskipta skólanefndar. Taldi Hæstiréttur eins
og hér stóð á, að skólastjórinn hefði ráðið B í umboði og á
ábyrgð menntamálaráðuneytisins, sem taldist því ráðningaraðili
í skilningi 6. mgr. 34. gr. grunnskólalaga nr. 63/1974, enda
berum orðum tekið fram í skýringum við frumvarp til laga um
grunnskóla, að laun stundakennara greiðist úr ríkissjóði. Skóla-
nefndinni hafði ekkert erindi borist um það, að B fengi ekki
stundakennslu skólaárið 1983/1984, og var ekkert samráð haft
við nefndina. Ósannað var talið, að B hefði borist lögmæt upp-
sögn samkvæmt 6. mgr. 34. gr. grunnskólalaga fyrir 1. júní
1983. Var fébótaábyrgð á hinni ólögmætu uppsögn lögð á
ríkissjóð, en Akraneskaupstaður var sýknaður 1381

Rán

H var sannur að því að hafa ráðist á rúmlega sjötugan, fatlaðan
mann í verslun hans í Reykjavík og tekið 75.000,00 krónur úr
buxnavasa hans. Hann var dæmdur í 12 mánaða fangelsi .. 857

J réðst ásamt öðrum manni að G á götu í Reykjavík, sparkaði í hann
og tók seðlaveski með 25.000,00 krónum úr vasa hans. J var
dæmdur í 12 mánaða fangelsi 1396

Refsingar og önnur viðurlög

- a) Ákvörðun refsingar frestað með skilyrði 422, 1411
- b) Fangelsisrefsing 51, 166, 207, 222, 241, 571, 651, 666, 797, 805,
857, 990, 1027, 1049, 1241, 1281, 1293, 1396, 1485, 1495, 1558,
..... 1583, 1604, 1713
- c) Varðhaldsrefsing 491, 496, 794, 949, 1562, 1567
- d) Fangelsisrefsing og sekt 126
- e) Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing 104, 547, 720, 938, 1231,
..... 1523, 1527, 1558
- f) Sekt dæmd og fangelsi sem vararefsing 1241, 1713
- g) Skilorðsbundnir dómar 126, 286, 862, 1181, 1189, 1202, 1500, 1678
- h) Svípting ökulæyfis 346, 491, 496, 720, 938, 949, 1189, 1485, 1495, 1527

i) Eignaupptaka	104, 1241, 1558,	1713
j) Hælisvist		241
k) Ómerking ummæla		
l) Refsing ekki dæmd		
m) Refsing felld niður		

Réttarfar

T og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs voru með héraðsdómi dæmdir til að greiða I, lögreglumanni, 512.368,00 krónur í skaðabætur.		
T og fjármálaráðherra áfrýjuðu dóminum til Hæstaréttar og I gagnáfrýjaði og krafðist þess, að aðaláfrýjendur yrðu dæmdir til að greiða honum 1.484.534,00 krónur í skaðabætur. Eftir uppkvaðningu héraðsdóms hafði I látið gera fjárnám hjá T án fyrirvara um áfrýjun og með því fyrirgerði I rétti til heimtu hærri fjárhæðar en héraðsdómari dæmdi		256
Málsmeðferð í opinberu máli var ekki í samræmi við réttarfarslög og í beinni andstöðu við 1. mgr. 121. gr. laga nr. 74/1974 um meðferð opinberra mála, svo og 78. gr., 1. mgr. 87. gr., 2. mgr. 125. gr. og 2. mgr. 102. gr. sömu laga. Sjá ómerking		586
Í uppboðsmáli lá ekki fyrir sérstakt skriflegt úrskurðarorð um ágreininginn í uppboðsréttarmálinu í því formi, sem fyrir er mælt í 2. tl. 190. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 40. gr. laga nr. 28/1981, sbr. og 1. mgr. 4. gr. laga nr. 57/1949. Sjá ómerking		954, 958, 976, 978
Ekki varð ráðið af bókunum héraðsdómara, að meðdómendur hefðu undirritað heit samkvæmt 7. tl. 37. gr. A laga nr. 85/1936		1157
Hinn 21. janúar 1986 var í fógetarétti Reykjavíkur gert fjárnám í eignarhluta M í fasteign í Reykjavík. Hinn 8. október 1986 var í fógetarétti Reykjavíkur aftur tekið fyrir sama málið og á ný gert fjárnám fyrir sömu kröfu í sömu eign M. M hélt því fram, að síðara fjárnámið væri markleysa, enda andstætt réttarfarslögum að bera málið undir fógetarétt að nýju, sbr. 195. gr. og 196. gr., sbr. 223. gr. laga um meðferð einkamála nr. 85/1936. Sama málsefni verði aðeins borið undir fógetarétt að nýju á grundvelli 51. gr. aðfararlaga nr. 19/1887. Ekki var talið sýnt fram á, að lagagrundvöllur, sbr. 50. gr. — 52. gr. aðfararlaga hefði verið fyrir því að gera fjárnám að nýju, og var litið svo á, að síðari gerðin í fógetarétti hefði ekki gildi að lögum, og var hún felld úr gildi		1199
Sakadómari taldi rannsókn máls vera svo ábótavant, að hann vísaði ákæru í málinu frá sakadómi Reykjavíkur ex officio. Hæstiréttur taldi gögn málsins og skýrslutökur í sambandi við þau nægileg til útgáfu ákæru og felldi frávísunardóminn úr gildi. Í Hæstarétti var gerð athugasemd um það, að samkvæmt 2. mgr. 124. gr. laga nr. 74/1974 ætti að veita ríkissaksóknara kost á að tjá sig um mál, áður en dómari tæki ákvörðun um fram		

- komna frávisunarkröfu. Efnisrök stæðu til, að dómari gæfi rikissaksóknara einnig kost á að tjá sig um mál, áður en ákvörðun væri tekin um frávisun ex officio, ef hann teldi mála-
tilbúnaði svo áfátt að frávisun kæmi til álita 1217
- G vildi fá úr því skorið með dómi, hvort honum hefði að lögum verið rétt og skylt að láta yfirmönnum sínum og herra settum embættismönnum í té umbeðnar upplýsingar. Taldi hann, að hvorki lögsaga siðanefndar né gerðardóms Læknafélags Íslands næði til þessa atriðis. Fallist var á, að G ætti lögvarða hagsmuni af því að fá úr því leyst af dómstólum. Sjá gerðardómur . 1354
- Í máli S gegn þrotabúi T hf. hélt S því fram, að hann hefði verið endurráðinn ótímabundið af þeim aðilum, sem önnuðust rekstur félagsins. Sama hefði gilt um fleiri starfsmenn. Starfsfólkinu hefði verið sagt, að í ráði væri að selja fyrirtækið og fólkið myndi halda störfum sínum. Hvorki S, fyrirsvarsmenn félagsins né heldur nokkur annarra fyrrum starfsmanna þess komu fyrir héraðsdóm og tjáðu sig um hver starfskjör giltu hjá félaginu eða hvað sagt var um framhald fyrirtækisins. Hinn áfrýjaði úrskurður var ómerkjur og lagt fyrir héraðsdómara að endur-
upptaka málið með tilvísun til 1. mgr. 120. gr. laga nr. 85/1936, sbr. 135. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 1374
- Kröfufjárhæð í héraðsdómsstefnu og greinargerð var ekki sundurliðuð svo sem þörf var á. Við þingfestingu málsins lagði stefnda hins vegar fram sundurliðun kröfunnar á sérstöku skjali með þeim hætti, að áfrýjandi gat gert sér grein fyrir henni, þegar hann ritaði greinargerð. Að svo vöxnu máli og þar sem áfrýjandi lýsti því yfir fyrir Hæstarétti, að ekki væri tölulegur ágrein-
ingur í málinu, þótti ekki vera efni til að ómerkja hinn áfrýjaða dóm vegna vanreifunar í héraði 1540

Réttarfarsannmarkar og vítur

- Frágangur dómssgerða í uppboðsmáli talinn ámælisverður. Þá var það einnig ámælisvert, að uppboðshaldari tilkynnti ekki áfrýjanda um allar framkomnar uppboðsbeiðnir 1
- Dráttur varð á rekstri sakamáls í héraði. Ekki varð séð, að neitt hefði verið aðhafst í málinu á tímabilinu frá 11. júní 1985 til 2. desember 1986, og var héraðsdómari átalður fyrir dráttinn 166
- Fundið að göllum við rannsókn opinbers máls. Engar skýrslur voru teknar af fólki því, sem handtekið var með ákærða, um upphaf handtökunnar og árás ákærða og ekki var aflað vættis lögreglu-
manns, sem var í aðstöðu til að fylgjast með árásinni 207
- Mál lá niðri frá 15. maí 1982 til 23. desember 1983, er ákærði var yfirheyrður í sakadómi Vestmannaeyja, og frá 9. janúar 1985 til 15. janúar 1986. Dómur var kveðinn upp 22. júlí 1986 en ekki birtur fyrr en 12. júní 1987. Þessi hlé á málsmeðferð urðu ekki að fullu skýrð með því, að miklar annir hefðu verið við

embættið, eða af búferlaflutningum ákærða og sjómannsstarfi hans, og töldust ámælisverð	422
Sakavottorð ákærða var ranglega tilgreint í héraðsdómi	491
Héraðsdómur var kveðinn upp í sakadómi Grindavíkur 25. apríl 1986 en ekki birtur fyrr en 26. febrúar 1987. Áfrýjunarstefna var gefin út 10. mars 1987 en ekki birt fyrr en 16. desember s.á. Þessi dráttur var ekki réttlættur, auk þess að málið dróst óhæfilega lengi í héraði. Var þetta á talið í Hæstarétti	496
Mikill dráttur varð á rekstri máls fyrir sakadómi Árnessýslu. Í dómi Hæstaréttar var gerð athugasemd um það, að ekki var gerð grein fyrir því í héraðsdómi, hverjar voru ástæður til þessa dráttar	720
Lögmaður sóknaraðila viðhafði í sóknarskjölum ósæmileg ummæli um yfirborgarfógeta og lögmann varnaraðila og var hann víttur harðlega fyrir í Hæstarétti	800, 802
Verjendum ákærðu var fyrst við munnlegan málflutning gert ljóst hverjar yrðu endanlegar dómkröfur ákæruvalds fyrir Hæstarétti, þ.e. að sýknuliðum héraðsdóms um skjalafals og vegna fyrningar á sök væri ekki áfrýjað. Rétt var að tilkynna verjendum þessa afstöðu ákæruvalds svo tímanlega, að þeir gætu tekið tillit til hennar við undirbúning málsvarnar	862
Mál var þingfest í sakadómi Árnessýslu og skjöl lögð fram áður en ákæra hafði verið birt. Það hafði verið gert degi síðar, en síðan hafði enn verið þingað í málinu og skjöl lögð fram áður en verjandi var skipaður 10 dögum eftir þingfestingu. Ekki voru vitni yfirheyrð fyrir dómi fyrr en eftir skipun verjanda, og var honum gefinn kostur á að vera viðstaddur þær yfirheyrslur. Með tilliti til þessa var ekki ástæða til að ómerkja héraðsdóm vegna þessarar meðferðar, en hún var talin aðfinnsluverð	1049
Talið var aðfinnsluvert, að mágur ákærða og Y komu ekki fyrir dóm eftir skipun verjanda til yfirheyrslu um þátt hans í málinu. Eigi þótti þó nauðsynlegt að ómerkja dóminn og málsmeðferð af þeim sökum, þar sem verjandi átti þess kost að fá þessa aðila yfirheyrða, ef hann taldi þörf á því	1181
Mál var tekið til dóms í sakadómi Akureyrar 26. nóvember 1987 en dómur ekki kveðinn upp fyrr en 28. janúar 1988. Var þessi dráttur ekki réttlættur	1202
Hæstiréttur átalði frágang framlagðra endurrita af bókun áfrýjaðrar fjárnámsgerðar	1273, 1277
Hæstiréttur átalði lögmann gagnáfrýjanda fyrir bersýnilega ranga kröfugerð. Sjá kröfugerð	1334
Við endurupptöku og endurflutning máls í héraði varð að ráði í samtali milli lögmanns áfrýjanda og formanns dómsins, að fulltrúi við embætti hins síðarnefnda mætti í þinghaldi ákveðinn dag af hálfu lögmannsins. Var þessi málsmeðferð átalín í Hæstarétti	1422

Réttargæslumaður

Réttargæslumaður ákærða S kærði til Hæstaréttar úrskurð sakadóms Reykjavíkur, þar sem hafnað var kröfu lögmannsins um, að hann mætti kynna S tiltekin gögn. Taldi lögmaðurinn kærueheimild vera í 10. tl. 172. gr. laga nr. 74/1974, því að hér væri ekki um að ræða skoðun skjala eða kynningu gagna heldur það, hvort lögmaður megi ræða við skjólstæðing sinn um efni gagna, sem sakadómur afhenti lögmanninum. Hæstiréttur taldi, að hér væri um kynningu sakargagna að ræða, en úrskurður um það efni verður ekki kærður til Hæstaréttar, sbr. 4. tl. 170. gr. laga nr. 74/1974 5

Réttarneitun

Sjá kærumál A 21 1443

*Réttarverkun dóms. Res judicata.**Reynslulausn**Riftun*

Fyrirtækið V hf. hafði í mörg ár verið í viðskiptum við útibú B-banka í Hveragerði. Hlaupareikningi V hf. var lokað snemma árs 1983. V hf. var í miklum vanskilum við bankann og var stofnaður veðréttur í bifreið V hf. með tryggingarbréfi útgefnu 12. nóvember 1983, og átti þessi veðréttur að tryggja eldri skuldir. Bifreiðin var seld og fékk bankinn greiddar skuldir af andvirðinu 21. febrúar 1984. V hf. fékk greiðslustöðvun 13. apríl 1984 (frestdagur var 6. apríl) og var tekið til gjaldþrotaskipta 13. september 1984. Þrotabú V hf. krafðist riftunar veðréttarins og greiðslna á skuldum við bankann og endurgjalds á greiddum fjárhæðum. Allar kröfur þrotabúsins voru teknar til greina. Sératkvæði. Sjá gjaldþrotalög 79

V hf. greiddi skuld við Vélgröfuna sf. hinn 18. nóvember 1983 með því að afhenda bifreið í eigu V hf. V hf. var tekið til gjaldþrotaskipta 13. september 1984, og var frestdagur 6. apríl s.á. Þrotabú V hf. krafðist riftunar. Talið var, að hér væri um óvenjulegan greiðslueyri að ræða og var riftun heimiluð samkvæmt 1. tl. 54. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 340

A og bróðir hennar keyptu fasteign af G í september 1984. Fljótlega kom í ljós, að kaupendur gátu ekki staðið við sinn hluta samningsins, og hinn 9. nóvember óskuðu kaupendur eftir því, að kaupin gengju til baka, og samþykkti G það. Sjá fasteignakaup 603

Aðilar höfðu makaskipti á fasteignum. Á annarri fasteigninni hafði farið fram viðgerð og endurmálun að utanverðu tæpu ári áður en kaup gerðust milli aðila, og var henni lýst fyrir kaupendum. Að mati dómkvaddra matsmanna var húsið haldið alkali-

skemmdum á svo háu stigi, að ekki yrði komist fyrir þær með fullnægjandi hætti nema með því að klæða húsið utan. Kröfðust kaupendur þeirrar fasteignar riftunar á kaupunum. Seljendur þeirrar eignar töldu ekki unnt að koma fram riftun, þar sem m.a. veðflutningar og nýjar veðsetningar höfðu átt sér stað og bifreið, sem var að hluta til milligjöf við makaskiptin, hafði verið seld. Bifreiðin var metin til ákveðinnar fjárhæðar í makaskiptasamningi, og ósannað var talið, að aðrar ástæður fælu í sér ómöguleika á því að láta greiðslurnar ganga til baka. Talið var, að kaupendur hefðu mátt ætla, að við fyrrnefnda viðgerð hefði verið tekið eðlilegt mið af ástandi hússins, þannig að það lægi ekki undir meiriháttar skemmdum að svo stöddu, og var riftun heimiluð

693

Sakarkostnaður

Sakarskipting

E slasaðist við íþróttaiðkun í húsnaði í eigu Reykjavíkurborgar og krafðist skaðabóta úr hendi borgarinnar. Reykjavíkurborg var talin bera fébótaábyrgð á tjóni E, en E þótti ekki hafa sýnt þá aðgát, sem honum bar, og var sök skipt til helminga

441

Árekstur varð milli bifreiða A og Ó. Báðar bifreiðarnar skemmdust nokkuð, og höfðaði A mál gegn Ó til greiðslu bóta. A var talinn bera höfuðsök á árekstrinum, en Ó var einnig í sök og var hann látinn bera 1/3 hluta tjóns A

567

Árekstur varð milli bifreiðar H og fólksflutningsbifreiðar K. Af uppdrætti lögreglu mátti sjá, að bifreið H, sem var 1580 kg að þyngd, hafði kastast að minnsta kosti 4 metra til hliðar við áreksturinn. Af því þótti megi ráða, að ökumaður fólksflutningsbifreiðarinnar hafi ekið of hratt miðað við aðstæður og óvarlega, þar sem hann hafði veitt því athygli, að H skimaði í kringum sig, eins og hann hygðist eitthvað annað fyrir en að halda áfram eftir götunni. K gaf heldur ekki hljóðmerki, áður en hann hugðist aka fram úr H, og var K því talinn hafa átt sök á árekstrinum. Hins vegar var ósannað, að H hafi í umrætt sinn gefið stefnummerki um það, að hann hygðist beygja til vinstri inn á bílastæði sitt. Var talið, að H hefði ekki sýnt nægilega aðgát gagnvart umferð, er kom á eftir. Taldist hann því einnig hafa átt sök á árekstrinum. Var sök skipt til helminga

754

Saksóknarlaun

Samaðild. Sjá aðild.

Sambúð. Sjá óvígð sambúð.

Sameign

Deilt var um þátttöku Ó í greiðslu kostnaðar við gerð gangstéttar og bílastæða á sameiginlegri lóð húsanna nr. 32, 34 og 36 við Álftamýri í Reykjavík. Ó var andvígur þessum framkvæmdum frá upphafi og neitaði greiðslu. Ó var boðaður á fund í maí 1979 um byggingu bílskúra, og héldu húsfélögin því fram, að á þeim fundi hafi einnig verið rætt um framkvæmdir á lóðinni almennt. Húsfélögunum bar að fara eftir ákvæðum 10. gr. laga nr. 59/1976 um fjölbýlishús, þar sem hér var um sameiginlegar framkvæmdir að ræða, og boða til fundar, þar sem öllum eigendum væri gefinn kostur á að taka þátt í ákvörðunum. Ósannað var, að Ó hafi verið boðaður á fund, þar sem ákvörðun var tekin um framangreindar framkvæmdir og var hann því sýknaður 1144

Sameining mála

Áfrýjað var tveimur héraðsdómum á hendur ákærða J. Brot það, sem ákærða var gefið að sök í síðara málinu, var framið áður en dómur gekk í héraði í hinu fyrra. Voru málin sameinuð í Hæstarétti 1049

Áfrýjað var tveimur dómum sakadóms Reykjavíkur gegn ákærða og voru málin sameinuð í Hæstarétti 1485

Samningar

E hf. gerði verksamning við danskt firma P, þar sem E hf. var verkkaupi en P verksali. Tók P að sér að einangra frystigeymslu og setja upp kælikerfi í eign E hf. E hf. krafðist þess, að verksali setti tryggingu fyrir því, að hann gæti staðið við skuldbindingar sínar samkvæmt verksamningi. H hf. gaf út verktryggingu 17. október 1984, þar sem ábyrgst var greiðsla til handa verkkaupa á allt að einni milljón króna, sem trygging fyrir því, að verksali innti af hendi skyldur sínar sem verktaki. Hinn 30. október 1984 varð alvarleg bilun í frystigeymslunni með þeim afleiðingum, að ammoníak lak inn í frystiklefann. Mat fór fram og var niðurstaðan sú, að um vanefndir væri að ræða af hálfu verktaka. Verktaki hófst strax handa um viðgerð og lauk henni í nóvember 1984. Með bréfi 27. ágúst 1985 krafði E hf. H hf. um greiðslu á einni milljón króna í samræmi við ákvæði verktryggingarinnar. Skilyrði þess, að E hf. gæti krafist greiðslu samkvæmt verktryggingunni var, að sannanlega væri galli á verkinu, sem honum væri nauðsynlegt að kosta úrbætur á. Orðalag verktryggingarinnar varð ekki skýrt á annan hátt en þann, að óbeint tjón félli utan verktryggingarinnar. Ekki var unnt að fallast á það, að greiðslur þær, er E hf. krafði H hf. um, væru til að bæta galla, sem fram hefði komið á verkinu

- sjálfu. E hf. gat því ekki reist kröfur sínar á verktryggingar-samningnum 116
- G keypti gamlan bát af F með afsali 11. maí 1984. G skoðaði bátinn ekki áður en hann festi kaup á honum. G taldi bátinn vera gallaðan og krafði F um bætur vegna þeirra galla og tjóns, sem hann hefði orðið fyrir vegna þessa. Talið var, að galla þá, sem báturinn var haldinn, hefði G mátt sjá við skoðun, sem hann ekki framkvæmdi, þrátt fyrir tilmæli F. G hlutaðist ekki til um skoðun og mat dómkvaddra matsmanna á meintum göllum á bátnum fyrr en í aprílmánuði 1985, en þá hafði báturinn ekki verið í notkun frá því í ágúst 1984 og staðið uppi yfir veturinn. G hafði því ekki haldið meintum rétti sínum nægilega til haga, og var F sýknaður af kröfum G 400
- Á keypti íbúð af S, B og M með kaupsamningi 23. janúar 1984. Á varð í verulegum vanskilum með greiðslur útborgunar til seljenda. Sumarið 1985 skuldaði Á enn hluta af útborgunar-greiðslum auk dráttarvaxta af vangreiddum greiðslum. Hinn 1. júní 1985 átti Á að greiða fyrstu afborgun af skuldabréfi, sem hún átti að gefa út vegna kaupanna. Hinn 23. ágúst 1985 greiddi Á eftirstöðvar útborgunar og vanskilavexti og hluta upp í greiðslu skuldabréfsins. Seljendur eindöguðu þá alla skuldina samkvæmt hinu óútgefna skuldabréfi, og var það dæmt rétt-mætt 982
- Fyrirsvarsmenn J hf. héldu því fram, að pantað hefði verið af hálfu Þróunarsamvinnustofnunar Íslands (Þ) toghlerar og flotvörpu- hlerar fyrir bát, sem gera átti út til fiskveiða frá Grænhöfða- eyjum. Taldi J hf., að Þ hefði gert bindandi pöntun á hlerunum á fundi fyrirsvarsmanna Þ og framkvæmdastjóra J hf. Taldi J hf. það vera venju bæði hjá sér og öðrum þeim aðilum, sem stunda hliðstæð viðskipti, að gera pantanir munnlega og að skriflegar pantanir séu aðeins gerðar í undantekningartilvikum. Þá hefði hann og skrifað niður pöntunina á þessum fundi. Hlera þessa hafi þurft að sérsníða og styðji það einnig þá staðhæf- ingu, að bindandi kaup hafi komist á. Talið var óvarlegt af J hf. að láta ekki Þ staðfesta pöntunina. Talið var ósannað, að Þ hefði gert bindandi pöntun og var Þ sýknaður af öllum kröf- um J hf. 1211
- Með kaupsamningi, dagsettum í ágúst 1975, seldi Ó jörð sína. Kaupandi var S. Þegar samningurinn var gerður var Ó skuld- ugr S um mikið fé. Var í samningnum tekið fram, að með honum hefðu aðilar gert upp viðskipti sín að fullu. Þá var og tekið fram, að Ó áskildi sér rétt til að búa á jörðinni ævilangt. Undir samninginn skrifuðu Ó og eiginkona hans nöfn sín, en S ekki. Ó og kona hans skrifuðu einnig undir afsal til S fyrir jörðinni. Tók S síðan skjölin, sem samin höfðu verið af lög- manni hans, til sín, án þess að Ó fengi af þeim eintak. Á árinu

1981 höfðaði Ó mál gegn S og krafðist ógildingar kaupsamningsins og afsalsins. Með dómi Hæstaréttar 5. febrúar 1985 var S sýknaður af kröfum Ó. Á árinu 1986 höfðaði Ó annað mál gegn S og krafðist þess, að svonefndur kaupsamningur og svonefnt afsal yrði ógilt með dómi sem eignayfirfærslugerningar og S gert skylt að aflýsa þessum gerningum. Byggði Ó á því, að gerningunum hefði í raun verið ætlað að stofna til tryggingarréttinda til handa S í jörðinni þar til uppgjöri væri lokið milli aðila. Gerningunum hefði ekki verið ætlað að yfirfæra eignarréttinn að jörðinni, þó svo að þeir hefðu verið færðir í búning eignaryfirfærslugerninga. Fallist var á rök Ó með vísan til ákvæðis 32. gr. laga nr. 7/1936, nú 33. gr. þeirra laga, sbr. 3. gr. laga nr. 11/1986

1422

Sáttir

Sératkvæði. Sjá dómara.

Sértökuréttur

L leigði H hf. frystigám, sem eyðilagðist hinn 20. mars 1985. Samkvæmt leigusamningi aðila bar leigutaka að tryggja hina leigðu gáma, og tekið var fram að greiðsla váttryggingarandvirðis skyldi renna beint til leigusala, eiganda gámanna. H hf. var lýst gjaldþrota 6. desember 1985. Þrotabú H hf. krafðist bóta fyrir gáminn hjá R-tryggingu hf., sem H hf. hafði keypt tryggingu hjá, og var váttryggingarfjárhæðin greidd þrotabúinu, þótt L gerði einnig kröfu til hennar. L krafðist þess að fá greiðsluna utan skuldaraðar. Talið var, að L hefði getað fengið frystigáminn úr vörslum þrotabúsins, ef hann hefði ekki eyðilagst, sbr. 69. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978. Ekkert var því til fyrirstöðu að halda bótunum sérgreindum frá sjóði þrotabúsins. Var féð því talið eign L í skilningi 69. gr. gjaldþrotalaga og tekin til greina krafa L um að fá það greitt utan skuldaraðar ...

358

Siglingalög

J, stýrimaður, höfðaði mál gegn E hf. til greiðslu skaðabóta vegna slyss, er hann varð fyrir um borð í skipi E hf. E hf. var sýknað af kröfum J. J hafði fengið greiddar bætur, sem honum bar samkvæmt váttryggingu, sem E hf. keypti í samræmi við bráðabirgðaákvæði við siglingalög nr. 66/1963, sbr. lög nr. 25/1977, sem í gildi voru er slysið varð. Sjá skaðabótamál

1285

Sjálfræði

Sjálfskuldarábyrgð

Sjómannalög. Sjá vinnusamningar.

- S var stýrimaður á skipi í eigu Í hf. Hann veiktist 3. nóvember 1983 og var frá vinnu til 18. febrúar 1984. Hann fékk greidd laun eins og samningar gera ráð fyrir vegna veikindanna, en hann krafðist þess að fá einnig greidda 19 frídaga, sem til hefðu fallið fyrstu 2 mánuðina, sem hann var frá störfum. Byggði S kröfu-gerð sína á 18. gr., einkum 3. mgr., sjómannalaga nr. 67/1963, sbr. 1. gr. laga nr. 49/1980, og kjarasamningi Stýrimannafélags Íslands við atvinnurekendur. Með breytingu á 18. gr. sjómannalaga, sem gerð var með lögum nr. 49/1980, var kveðið svo á, að verði skipverji óvinnufær vegna sjúkdóms eða meiðsla, sem hann verður fyrir meðan á ráðningartíma stendur, skuli hann eigi missa neins í af launum sínum í hverju sem þau séu greidd. Talið var, að frídagar samkvæmt 8. kafla kjarasamnings stýrimanna teljist til launa samkvæmt 3. mgr. 18. gr. sjómannalaga, og var fallist á kröfur S 75
- Ö var stýrimaður á skipi í eigu H hf. Honum var sagt upp störfum með ábyrgðarbréfi, dagsettu 29. nóvember 1985, og var bú H hf. tekið til gjaldþrotaskipta 6. desember s.á. Var við það miðað, að Ö hefði fengið vitneskju um uppsögnina 6. desember. Ö fékk greidd laun frá H hf. til enda desembermánaðar 1985. Ö krafðist greiðslu launa í uppsagnarfresti frá 1. janúar 1986 til 1. apríl s.á. Uppsagnarfrestur átti að fara eftir 2. mgr. 9. gr. sjómannalaga nr. 35/1985. Talið var, að uppsagnarfresti gagnvart Ö og ráðningartíma hans hefði lokið hinn 6. mars 1986, og að ráðningarsamningi Ö hefði verið löglega sagt upp af H hf. Var krafa Ö um laun frá 1. janúar til 6. mars 1986 viðurkennd sem forgangskrafa í þrotabú H hf. 518
- Þ var 1. stýrimaður á vb. H, sem var í eigu H sf., í þrjár loðnuvertíðir frá 5. nóvember 1983 til 28. febrúar 1986. Þ tók ekki kaup hjá útgerðinni milli loðnuvertíða, enda var hann þá ráðinn í aðra vinnu. Í júní 1986 var skipið gert út til annarra veiða en loðnuveiða. Nokkru áður tjáði skipstjóri Þ, að hann ætti þess ekki kost að fara með skipinu sem 1. stýrimaður, en bauð honum í þess stað stöðu 2. stýrimanns. Þ hafnaði því og krafðist bóta vegna ólögðætrar uppsagnar. Skriflegur ráðningarsamningur hafði ekki verið gerður við Þ, en hann hafði sætt sig við þá tilhögun að vera eingöngu ráðinn til loðnuvertíða. Með heimild í 2. mgr. 9. gr. sjómannalaga nr. 35/1985 og gildandi kjarasamningi var Þ þannig markaður ráðningartími til loka vertíðar. Hafði Þ staðfest þessi ráðningarkjör með nafnritun sinni í skipshafnarskrána. Var H sf. sýknað af kröfu Þ. Sér- atkvæði 814
- J var sagt upp starfi sínu sem skipstjóri á S með uppsagnarbréfi 5. janúar 1987. Í bréfinu var tekið fram, að honum væri sagt upp starfi með þriggja mánaða fyrirvara, og var ástæða uppsagnar-

innar fyrirhuguð sala skipsins. J fékk síðan greidd laun til 28. febrúar 1987, er greiðslur voru stöðvaðar. Útgerð bátsins hélt því fram að samkvæmt 3. mgr., sbr. 2. mgr. 22. gr. sjómanna-laga nr. 35/1985 ætti J aðeins að fá greidd laun í 6 vikur, þegar skip er selt öðrum innlendum útgerðarmanni. Talið var, að með uppsagnarbréfinu, sem kvað á um þriggja mánaða uppsagnar-frest, hafi útgerðin skuldbundið sig til að greiða J laun í þrjá mánuði. Ekki var talið, að útgerðarmaður gæti með stöð í 2. og 3. mgr. 22. gr. sjómannalaga vikið skipstjóra úr starfi með sex vikna uppsagnarfresti. Átti því J rétt á launum í fulla þrjá mánuði

943

Sjóveð

Dæmdur sjóveðréttur í skipi til tryggingar bótum vegna tjóns á farmi. Sjá farmsamningur

1696

Sjúkrasjóðsgjald

Sjá orlofssjóðsgjald

1464

Skaðabætur

A. Innan samninga

Með verksamningi 29. mars 1980 keypti H einingahús úr timbri af SG. Var húsið fókelt 30. maí 1980. Fljótlega eftir að H fékk húsið afhent fóru að koma fram ýmsar missmíðar á því. Menn frá Rannsóknarstofnun byggingariðnaðarins skoðuðu húsið í maí 1981, og í febrúar 1982 voru dómkvaddir matsmenn til að meta galla á húseigninni. Yfirmat fór fram, og er sú matsgerð dagsett í desember 1985. Yfirmatsmenn töldu frumorsök gallanna liggja í gerð undirstöðu og vali fyllingarefnis. H höfðaði mál gegn S múrarameistara hússins, SG, Verkfræðistofu S og sveitarstjóra Mosfellshrepps f.h. hreppsins og krafðist þess, að þeir yrðu dæmdir til að greiða sér in solidum þá fjárhæð, sem yfirmatsmenn töldu að kosta myndi að gera við gallana ásamt verðyrnun eignarinnar. Héraðsdómur sýknaði S múrarameistara en dæmdi SG og Verkfræðistofu S til að bera sameiginlega þriðja hluta tjónsins og sveitarsjóð til að bera þriðja hluta tjónsins. H var sjálfur látinn bera þriðja hluta tjónsins, en hann hafði lýst því yfir, að smiðir þeir, sem hann réði til að slá upp fyrir sökklum, hefðu átt þátt í því hver lausn var valin í grunn-grefti og fylling. Þessum smiðum hafði H ekki stefnt og var þáttur þeirra óupplýstur. Hæstiréttur sýknaði SG og Verkfræðistofu S. Þá var Mosfellsbær einnig sýknaður. Málinu var ekki áfrýjað gagnvart S múrarameistara. Sératkvæði. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð

324

Í september 1984 keypti A og bróðir hennar fasteign af G. Fljótlega kom í ljós, að A gat ekki staðið við sinn hluta samningsins og

- hinn 9. nóvember 1984 óskuðu kaupendur eftir því, að kaupun gengju til baka, og samþykkti G það. A höfðaði mál gegn G og krafðist endurgreiðslu á 375.000,00 krónum, sem greiddar höfðu verið í peningum. G þótti eiga rétt á leigu fyrir afnot A af húsnæðinu, 70.000,00 krónur, auk þess var A dæmd til að greiða G 150.000,00 krónur, sem G varð að greiða í sölulaun, er hann seldi fasteignina vorið 1985. G var því dæmdur til að endurgreiða A 155.000,00 krónur 603
- Í janúar 1984 keypti Á íbúð af S, B og M. Á lenti í verulegum van-
skilum með greiðslu kaupverðsins og eindöguðu seljendur alla
skuldina. Á hélt því fram, að þegar hún tók við íbúðinni hefðu
ýmsir gallar komið í ljós og taldi hún sig eiga kröfur á móti
til skuldajafnaðar við seljendur. Ekki var talið, að Á hefði haft
neinar þær gagnkröfur, sem réttlættu það, að hún dró greiðslur
til seljenda og var hún dæmd til greiðslu kaupverðsins 982
- Á fékk árið 1977 T til að kaupa fyrir sig notaða vörubifreið í Þýska-
landi, og greiddi hann honum sérstaka þóknun fyrir aðstoðina.
Bifreiðin var skráð hjá Bifreiðaeftirlitinu sem Man-vörubifreið.
Á seldi P bifreiðina í mars 1978, og ári síðar kom í ljós, að
bifreiðin var ekki af tegundinni Man heldur af tegundinni
Roman. Dánarbúi P höfðaði mál gegn Á til greiðslu skaðabóta,
og var Á dæmdur til að greiða skaðabætur. Á áfrýjaði ekki
þeim dómi, en höfðaði mál gegn T til greiðslu á tjóni því, sem
hann hafði orðið fyrir, og lagði hann framangreindan dóm til
grundvallar tjóni sínu. Á þótti ekki hafa fært fram nægar
sönnur fyrir því, að T bæri fébótaábyrgð á því tjóni, sem Á
taldi sig hafa orðið fyrir og var T því sýknaður. Sératkvæði 1252
- G og B gerðu leigusamning um húsnæði. G greiddi ekki húsaleigu
fyrir ágústmánuð 1985 og varð það tilefni þess, að B rifti leigu-
málanum. G rýmdi húsnæðið í september 1985. B höfðaði mál
gegn G til greiðslu leigu fyrir ágúst og september 1985 og til
greiðslu bóta vegna þess, að G hafði ekki skilað húsnæðinu í
því ástandi, sem um var samið. Hafði G tekið burtu innrétt-
ingar, sem voru naglfastar og áttu að vera eign B samkvæmt
leigusamningnum, auk þess sem skemmdir höfðu verið unnar
á húsnæðinu. Voru kröfur B teknar til greina 1307
- Með afsali 13. apríl 1982 keypti A íbúð af I að Laufásvegi 10,
Reykjavík. Íbúðinni skyldi fylgja sérgeymsla í kjallara, 1. hæð
til vinstri. Í ljós kom, að I hafði með afsali 12. maí 1980 selt
breska sendiráðinu þessa geymslu, og varð A að afhenda
geymsluna. Dómkvaddir matsmenn mátu verðyrnun íbúðar-
innar af þessum sökum 175.000,00 krónur, og höfðaði A mál
gegn I til heimtu bóta. Var I dæmd til að greiða A framan-
greinda fjárhæð 1334
- B keypti risíbúð af Þ fyrir milligöngu fasteignasölnunnar E. Í kaup-
samningnum var ekkert skráð um flatarmál íbúðarinnar, en

samkvæmt tilvísun þeirri, er B fékk á fasteignasölunni, er hann skoðaði íbúðina fyrir kaupin, var stærð hennar skráð vera 117 fm. Í ljós kom, að íbúðin var 86,2 fm samkvæmt flatarmáls-útreikningi Fasteignamatís ríkisins. B höfðaði mál gegn seljanda og fasteignasölunni til greiðslu óskiptra skaðabóta. Á þeim tíma, er kaup risíbúðarinnar gerðust (mars 1983) voru útreikningsreglur um stærð slíkra eigna í fermetrum nokkuð á reiki. Talið var, að tilgreind flatarmálsstærð íbúðarinnar, 117 fm, væri ekki fjarri lagi reikningslega miðað við framlögð reikningsgögn og venjur í fasteignaviðskiptum. Þótt fermetrastærð íbúðarhúsnæðis hefði mikil áhrif á verðlagningu þess, var talið að önnur aðtriði hefðu einnig verulega þýðingu í því efni, svo sem fyrirkomulag og staðsetning. Mátti B, sem sjálfur hafði fengist við fasteignasölu, vera þetta ljóst. Voru stefndu því sýknaðir af kröfum B

1453

Skipafélagið V hf. tók að sér að flytja fyrir Sölusamband íslenskra fiskframleiðenda (SÍF) saltfiskfarm frá Íslandi til Spánar í febrúar 1985. Til þeirra flutninga notaði V hf. skip, sem hann hafði til ráðstöfunar samkvæmt tímabundnum farmsamningi við R-skip hf. SÍF váttrygðði vörusendingarnar vegna kaupenda hjá Tryggingamiðstöðinni hf. Skemmdir urðu á farminum, og greiddi Tryggingamiðstöðin hf. bætur og taldi sig hafa eignast rétt kaupenda á hendur þrotabúi R-skipa hf. og Skipafélaginu V hf. Hæstiréttur taldi, að þrotabú R-skipa hf. og Skipafélagið V hf. væru bótaskyld vegna tjónsins. Fallist var á, að Tryggingamiðstöðin hf. hefði með greiðslu váttryggingarbóta eignast rétt viðtakenda farms á hendur þrotabúi R-skipa hf. og Skipafélaginu V hf., sbr. 1. mgr. 25. gr. laga nr. 20/1954 og voru þau dæmd in solidum til að greiða Tryggingamiðstöðinni. Sjá farmsamningur

1696

B. Utan samninga

1. Bifreiðar

Skömmu eftir miðnætti 6. október 1985 varð árekstur með tveimur bifreiðum á Þingvallastræti á Akureyri. Bifreið Ó var ekið til austurs og ætlaði ökumaður hennar að beygja af götunni til hægri inn á bifreiðastæði við Iðnskólann og kvaðst hafa gefið stefnuljós í þá átt. Bifreið A var ekið á eftir bifreið Ó og hugðist ökumaðurinn aka fram með bifreið Ó hægra megin og kvaðst ekki hafa tekið eftir stefnuljósum. Bifreið A var alveg við hægri brún götunnar og rákust saman hægra framhorn bifreiðar Ó og vinstra framhorn bifreiðar A. Þarna eru hvorki gatnamót né akreinar, en rétt austar taka við akreinar og gatnamót. A höfðaði mál gegn Ó til greiðslu bóta vegna skemmda á bifreið sinni, en báðar bifreiðarnar skemmdust nokkuð. Samkvæmt 4. mgr. 47. gr. umferðarlaga nr. 40/1968 mátti A ekki aka hægra

- meigin fram úr, og var talið, að hann bæri höfuðsök á árekstrinum. Ó braut gegn 1. mgr. 45. gr. umferðarlaga þar sem hann hélt bifreiðinni svo innarlega á götunni, að rúm var til að aka fram úr hægra megin og villti þannig um fyrir A, sem kom á eftir. Var Ó látin bera 1/3 hluta tjóns A 567
- Hinn 19. nóvember 1976 varð árekstur milli bifhjól og bifreiðar á Kaupvangsstræti á Akureyri. A, sem var á bifhjólinu, slasaðist mikið, og var varanleg örorka hans metin 20%. Vátryggingarfélag bifreiðarinnar viðurkenndi fébótaábyrgð eiganda, ökumanns og félagsins á slysinu og greiddi A hámarksfjárhæð ábyrgðartryggingarinnar, sem þá var 120.000,00 krónur. A taldi fjáртjón sitt vegna slyssins, reiknað til slysdags, vera 253.982,00 krónur, sem frá ætti að draga þær bætur, sem hann hefði þegar fengið. Eigandi og ökumaður bifreiðarinnar voru dæmdir til að greiða A 150.000,00 krónur samtals ásamt vöxtum vegna fjáртjóns og miska 677
- Hinn 4. júní 1983 varð árekstur milli bifreiðar H og fólksflutningsbifreiðar K fyrir framan heimili H við Laugarásveg í Reykjavík. Slasaðist H nokkuð og var varanleg örorka hans metin 30%. Höfðaði H mál gegn K og vátryggingarfélagi bifreiðar hans og krafðist bóta. K taldist hafa átt sök á árekstrinum, en H hafði ekki sýnt nægilega aðgát, og var hann því einnig talinn hafa átt sök á árekstrinum. Var sök skipt til helminga. Bótakröfu H vegna tímabundinnar örorku var hafnað, þar sem hann missti einskis í launatekjum sínum, þegar hann varð óvinnufær vegna slyssins. H krafðist 2.806.200,00 króna í bætur vegna varanlegrar örorku, en honum voru dæmdar 1.400.000,00 krónur, og var þá haft í huga að H gegndi áfram fyrra starfi sínu og hélt fullum launum. H voru dæmdar 200.000,00 krónur í miska-bætur 754
- Í nóvember 1986 varð árekstur á mótum Hörgárbrautar og Hlíðarbrautar á Akureyri milli bifreiða G og J. Miklar skemmdir urðu á bifreið G og höfðaði hann mál gegn J og tryggingarfélagi hans til greiðslu bóta. Héraðsdómari taldi J bera 1/3 hluta sakar en G 2/3 hluta sakar, en Hæstiréttur taldi G hafa átt alla sök á árekstrinum og sýknaði J og tryggingarfélagið. Sjá bifreiðar 840
- E kom akandi niður Mosfellsdalinn á ellefta tímanum að kvöldi 22. ágúst 1984. Lenti bifreið hans á hryssu, sem stóð á veginum, og skemmdist bifreiðin nokkuð. E höfðaði mál gegn G, eiganda hryssunnar, til greiðslu bóta vegna skemmda á bifreiðinni. Hæstiréttur taldi E ekki hafa sýnt þá varúð við aksturinn sem skyldi og sýknaði G. Sjá ábyrgð á dýrum 1130

2. Opinber mál

A var fundinn sekur um að hafa ráðist á lögreglumann að skyldustörfum. Afleiðingar árásarinnar voru þær, að lögreglumaður-

inn hlaut talsverða áverka og var óvinnufær í nokkrar vikur. Ríkislögmaður f.h. fjármálaráðherra greiddi lögreglumanninum í bætur og innheimtulaun samtals 959.715,00 krónur og leysti þannig til sín bótakröfuna. Í héraði var A dæmdur til að greiða fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs þessa fjárhæð. Hæstiréttur staðfesti skaðabótaskyldu A, en taldi hann ekki bundinn af því samkomulagi, sem ríkislögmaður gerði við lögreglumanninn. Taka bar tillit til þess, að um var að ræða lögreglumann í föstu starfi hjá ríkinu. Var A gert að greiða fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs 500.000,00 krónur með vöxtum	207
S var fundinn sekur um brót gegn 209. gr. almennra hegningarlaga. Var hann dæmdur til að greiða drengnum Z 100.000,00 krónur í miskabætur	241
H var dæmdur fyrir líkamsárás gegn S með vísan til 1. mgr. 217. gr. almennra hegningarlaga, sbr. 10. gr. laga nr. 20/1981. H var dæmdur til að greiða S 10.800,00 krónur í bætur	422
Á var sakfelldur fyrir mörg þjófnaðarbrot og dæmdur til að greiða tjónþolum skaðabætur	651
Skaðabótakröfu vegna þjófnaðar var vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar	797
V var fundinn sekur um nauðgun og dæmdur til að greiða konunni 200.000,00 krónur í bætur	1293
J var fundinn sekur um rán og dæmdur til að greiða tjónþola 43.350.00 krónur í skaðabætur	1396
S var fundinn sekur um mörg þjófnaðarbrot og dæmdur til að greiða tjónþolum skaðabætur	1485
Skaðabótakrafa vegna tékkasvika ekki tekin til greina þar eð ekki varð séð, að hún hefði verið borin undir ákærða	1500
E var fundinn sekur um þjófnaðarbrot og dæmdur til að greiða tjónþolum skaðabætur	1583

3. Vinnuslys

J, stýrimaður, varð fyrir slysi um borð í skipi E hf. í febrúar 1982. Skarst hann á fingri, er hann var að hjálpa til við að binda landganginn. Höfðaði J mál gegn E hf. til greiðslu skaðabóta, en varanleg örorka J var metin 10%. Talið var, að J hefði borið sem yfirmanni að kunna skil á réttum handtökum við að koma landganginum fyrir og gæta nauðsynlegrar varúðar. Þá var talið sannað, að J hefði verið undir áhrifum áfengis, er umræddur atburður gerðist. Var því ekki talið fram komið, að J hefði hlotið meiðslu sín með þeim hætti, að fébótaábyrgð á tjóni hans yrði lögð á E hf. og var það sýknað. Sératkvæði	1285
--	------

4. Ýmis tilvik

Löreglumaðurinn I varð fyrir líkamstjóni af völdum T, er hann var að handtaka hann. Varanleg örorka I var metin 20% og var það mat staðfest af lækna ráði. Í höfðaði mál gegn T og fjár-	
--	--

- málaráðherra f.h. ríkissjóðs til heimtu skaðabóta og voru þeir dæmdir til greiðslu bótanna in solidum. Sératkvæði. Sjá lög-reglumenn 256
- Lögreglumaðurinn I varð fyrir líkamstjóni af völdum H, er hann var við skyldustörf. Varanleg örorka I var metin 5%. Höfðaði I mál gegn H og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs til heimtu skaðabóta. Upplýst var, að I hafði ekki orðið fyrir launamissi vegna meiðslanna og hann bar það sjálfur fyrir dómi, að hann hefði engar tekjur misst vegna þessa. Litlar líkur voru á því, að afla-hæfi I hafi skerst til frambúðar vegna þessara meiðsla. Voru því ekki efni til að dæma I bætur vegna fjártjóns, en honum voru dæmdar 50.000,00 krónur í miskabætur. Þar sem ekki hafði verið sýnt fram á, að H væri ógjaldfær, var greiðsluskylda ríkissjóðs ekki enn orðin virk, og var hann því sýknaður að svo stöddu, og H var einn dæmdur til að greiða bætur. Sératkvæði. Sjá lögreglumenn 267
- I, 9 ára gömul, brenndist illa á fæti, er hún var að leik við heimili S og steig niður í þró með heitu vatni. Hlaut hún af mikil útlitslýti og óþægindi og var örorka hennar metin varanleg 35%. S var talinn bera ábyrgð á slysinu vegna vanbúnaðar á slystað. Var S dæmdur til að greiða I 900.000,00 krónur í bætur fyrir fjártjón og miska í einu lagi 302
- E stundaði frjálssar íþróttir og æfði í húsnæði, sem Reykjavíkurborg hafði látið útbúa og leigði íþróttafélögum til afnota fyrir félagsmenn þeirra. Umsjón með húsnæðinu var í höndum starfsmanna borgarinnar. Leki var úr lofti salarins svo að bleyta var á hlaupabraut. E hrasaði í bleytunni og slasaðist illa á fæti. Var örorka hans metin varanleg 35%. Krafðist E skaðabóta úr hendi Reykjavíkurborgar. Talið var ósannað, að starfsmaður borgarinnar hefði gert nægar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að slys hlytist af bleytu á gólfi salarins í umrætt sinn og talið að rekja mætti slysið til bleytunnar. Bar Reykjavíkurborg því fé-bótaábyrgð á tjóni E. Jafnframt var upplýst, að E hafði stundað æfingar í þessu húsnæði um árabil og kvað hann allan þann tíma hafa borið á leka. Var því talið, að hann hefði mátt verða var við bleytu á gólfinu og hafi honum því borið að sýna sérstaka aðgæslu við æfingar sínar. Hann þótti ekki hafa sýnt þá aðgát, sem honum bar, og var hann því látinn bera sjálfur tjón sitt af hálfu. Sératkvæði 441
- G höfðaði mál gegn dómsmálaráðherra og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs vegna vistunar sinnar á sjúkrahúsi á árinu 1980 og aðgerða, sem henni voru tengdar. Krafðist hann skaðabóta með vísan til XVIII. kafla laga nr. 74/1974, einkum 151. gr. Þar sem G stefndi ekki ríkissaksóknara var hinn áfrýjaði dómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi. Sjá ómerking .. 786
- B, stundakennari við Grunnskóla Akraness, krafðist bóta vegna

ólögmætrar uppsagnar. Fébótaábyrgð var lögð á ríkissjóð en Akraneskaupstaður var sýknaður. Sjá ráðningarsamningur .. 1381

Skattar

Skattsvik

H, sem var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri L hf., lét skýra stórlega rangt frá söluskattsskyldri veltu félagsins í því skyni að skjóta henni undan söluskatti. H og sonur hans, sem einnig var stjórnarmaður í félaginu, náðu að skjóta undan söluskattsskyldri veltu félagsins á tímabilinu 1. september 1982 til 31. mars 1984 tæpum 30 milljón krónum, og komst félagið þannig hjá að greiða rúmar 6 milljónir króna í sölugjald. H var dæmdur í 7 mánaða fangelsi og 1.100.000,00 króna sekt í ríkissjóð. Sonur hans var dæmdur í 4 mánaða skilorðsbundið fangelsi. S, sem tók þátt í því að breyta tölvuforritum bókhaldsins, var dæmdur í 2 mánaða skilorðsbundið varðhald, og G, sem útbjó söluskýrslur félagsins, var dæmdur í 2 mánaða skilorðsbundið varðhald. Þá voru H og sonur hans dæmdir til að greiða f.h. L hf. 8.300.000,00 krónur í sekt í ríkissjóð. Sératkvæði 126

Skilasvik

Skilnaðarsamningur

R og J hófu sambúð haustið 1977 og gengu í hjúskap 1978. Eignuðust þau tvær dætur. Haustið 1982 slitu þau samvistum og var lögskilnaðarleyfi gefið út 6. apríl 1983. Hinn 8. febrúar 1983 undirrituðu þau samning um skilnaðarkjör, þar sem kveðið var á um fjárskipti þeirra, svo og forsjá barnanna og umgengnisrétt við þau. Þann 7. febrúar 1984 höfðaði R mál gegn J og krafðist ógildingar skilnaðarsamningsins með vísan til 54. gr. laga nr. 60/1972. Samkvæmt samningnum fékk J mun meira í sinn hlut af eignum búsins en R. Samningurinn var saminn á vegum J með aðstoð lögfræðings hans, en ósannað var að R hefði notið aðstoðar lögfræðings við fjárskiptin, og talið var að hún hafi ekki haft samninginn undir höndum fyrr en við undirskrift hans. Þegar samningurinn var gerður var J í vel launuðu starfi, en R var við nám. Talið var, að samningurinn um fjárskiptin hafi verið bersýnilega ósanngjarn, þegar til hans var stofnað og var hann því lýstur óskuldbindandi. Að því er varðaði ákvæði samningsins um forsjá barna og umgengnisrétt, var ekki unnt að ógilda þau ákvæði með stoð í 54. gr. laga nr. 60/1972, þar sem sú grein á eingöngu við um samninga fjárhagslegs eðlis. 474

Við meðferð hjónaskilnaðarmáls E og A undirrituðu þau hinn 25. júlí 1986 „samþykkt“ um skilnaðarkjör, þ.á.m. um fjárskipti. Var samningur þessi um margt ófullkominn, t.d. var ekkert

getið um það, hvernig fara ætti um skuldir við skilnaðinn. Hinn 26. nóvember 1986 varð samkomulag með lögmönnum aðila að „hefja málið“ í skiptarétti. Í apríl 1987 fór konan þess á leit, að málið yrði tekið fyrir að nýju í skiptarétti, þar sem ekkert samkomulag hefði náðst um skiptin. Talið var rétt að vísa málinu til skiptaréttarins til framkvæmda á samkomulagi aðila. Gögn málsins báru það með sér, að aðilar höfðu framkvæmt samkomulagið með ákveðnum hætti, og var skiptum því talið lokið og þau ekki að nýju tekin upp fyrir skiptaréttinum .. 1260

Skilorð

- H var dæmdur fyrir söluskattssvik í 4 mánaða skilorðsbundið fangelsi. Hann hafði ekki brotið af sér áður, og hinn saknæmi verknaður var hafinn án vitundar hans og var stjórnað af föður hans. Í sama máli voru tveir aðrir dæmdir í 2 mánaða skilorðsbundið varðhald 126
- A var dæmdur í 7 mánaða skilorðsbundið fangelsi fyrir líkamsárás og þjófnað. Vísað var til þess, að hann hafði ekki setið í fangelsi áður og hafði leitað sér lækninga fyrir drykkjusýki 207
- G og S voru dæmdir fyrir fjárdrátt. Var G dæmdur í 4 mánaða skilorðsbundið fangelsi og S í 45 daga skilorðsbundið fangelsi 286
- G var dæmdur fyrir að hafa stolið m.a. jakka og bol af þvottasnúru og straujárn. Hann var dæmdur í 2 mánaða skilorðsbundið fangelsi. Tekið var fram, að brot hans væru smávægileg, hann hefði játað þau greiðlega, skilað því, er hann tók, án eftirgangsmuna, og ekki gerst sekur um refsiverða háttsemi síðan ... 1202
- X, sem var 16 ára gamall, var dæmdur fyrir líkamsárás. Talið var sannað, að tjónþoli, sem var 44 ára, hefði með klúryrðum og áreitni átt upptök að átökunum. Ákvörðun um refsingu X var frestað skilorðsbundið 1411
- L var dæmdur fyrir tékkasvik. Þar sem langt var síðan brot hans var framið og hann hafði ekki áður hlotið dóm, sem hafði í för með sér frelsisskerðingu, þótti mega skilorðsbinda refsinguna, sem var 2 mánaða fangelsi 1500

Skilorðsrof

- Á var dæmdur fyrir líkamsárás og tilraun til nauðgunar. Hann hafði rofið skilorð samkvæmt fyrra dómi og var nú dæmd refsing fyrir brotin í einu lagi 222
- S var dæmdur fyrir þjófnað. Hann hafði rofið skilorð samkvæmt fyrra dómi og var nú dæmt í einu lagi fyrir bæði brotin .. 797
- S var dæmdur fyrir tékkasvik. Hann hafði rofið skilorð samkvæmt fyrra dómi og var nú dæmd refsing fyrir brotin í einu lagi 805

Skriptamál

Sjá skilnaðarsamningur	1260
------------------------------	------

Skírlífisbrot

K var dæmdur fyrir brot gegn 202. gr., sbr. 200. gr. almennra hegningarlaga, með því að hafa aðfararnótt 14. júlí 1984 haft samræði við dóttur sambýliskonu sinnar, f. 1. janúar 1981. Í sama máli var K einnig dæmdur fyrir líkamsárás. K var dæmdur í fangelsi í 2 ár og 6 mánuði. Sératkvæði	166
Hinn 6. maí 1986 veittist S fáklæddur að blaðburðardrengnum Z, f. 1973, færði hann úr buxum og fór höndum um kynfæri hans. Hann var sakfelldur samkvæmt 209. gr. almennra hegningarlaga. Hann var dæmdur í 9 mánaða fangelsisvist, og að henni lokinni víðeigandi hælsvist í 15 mánuði. Sjá hælsvist	241
X var sakfelldur fyrir að hafa allt frá árinu 1971 og fram til ársins 1981 haft margsinnis kynferðismök við dóttur sína A, f. 1965. Þá var X sakfelldur fyrir að hafa í tvö skipti á árunum 1984/1985 haft kynferðismök við dóttur sína B, f. 1978. X var sýknaður fyrir að hafa haft samræði við dóttur sína B í október 1986. Þá var hann einnig sýknaður fyrir að hafa á árunum 1985 og 1986 haft kynferðismök við son sinn C, f. 1980. X var sakfelldur samkvæmt 202. gr., sbr. 1. mgr. 200. gr. almennra hegningarlaga og dæmdur í fangelsi í 2 ár og 6 mánuði. Sératkvæði	666

Skjalafals

Framkvæmdastjóri og gjaldkeri félags, sem jafnframt voru stjórnarformaður og stjórnarmaður í félaginu voru dæmdir fyrir skjalafals með því að hafa látið rangfæra bókhald félagsins í því skyni að skjóta undan söluskatti hluta af söluskattskyldri veltu þess. Sjá skattsvik	126
Maður, sem dæmdur var fyrir manndráp, var í sama máli dæmdur fyrir skjalafals	1583

*Skuldabréf**Skuldajöfnuður**Skuldamál*

Trésmiðjan Þ hf. greiddi ekki skuld sína við danskt fyrirtæki á réttum tíma. Vegna þessara vanskila mátti hið danska fyrirtæki krefja trésmiðjuna um vexti auk höfðustóls og innheimtuskostnað	57
Sama sakarefni	66, 70
Sjá endurgreiðsla	162

Skuldaröð

Sjá frestdagur	43
----------------------	----

H hf. var úrskurðað gjaldþrota 20. maí 1985. O hf. gerði þá kröfu í þrotabú H hf., að viðurkenndur yrði veðréttur O hf. við úthlutun á söluandvirði m/b H. O hf. sýndi fram á, að það hafði leyst til sín allar afborganir af veðskuldabréfinu, sem það gerði kröfu til. Viðurkenndur var réttur O hf. sem veðhafa til úthlutunar af söluandvirði m/b H, en kröfu hans um viðurkenningu á veðrétti fyrir vöxtum eftir upphafsdag skipta var hafnað . 848

Skuldskeyting

Starfsheiti

Tækni-fræðingafélag Íslands höfðaði mál gegn iðnaðarráðherra og B og krafðist þess, að dæmt yrði ógilt leyfi, sem iðnaðarráðherra hafði veitt B árið 1978 til að mega kalla sig tækni-fræðing. Tækni-fræðingafélag Íslands höfðaði málið, þegar liðið var á sjöunda ár frá því að atvik gerðust. Félagið þótti hafa sýnt af sér slíkt tómlæti, að það gæti af þeirri ástæðu ekki fengið hnekk ákvörðun iðnaðarráðherra, sem varðaði ríka hagsmuni B. Voru því B og iðnaðarráðherra sýknaðir. Sératkvæði ... 820

Starfsmissir

Stefnubirting

A hf. krafðist fyrir Hæstarétti ómerkingar og frávísunar málsins frá héraðsdómi, þar sem honum hefði ekki verið löglega birt stefna til héraðsdóms í málinu. Stefnan var birt á heimili framkvæmdastjóra félagsins fyrir eiginkonu hans. A hf. var skrásett félag með skrásettu heimilisfangi. Varnarþing þess var í Reykjavík, og heimilisfang að L 7. Þar hefði verið rétt að birta stefnu til héraðsdóms í málinu samkvæmt 4. mgr. 95. gr. laga nr. 85/1936. Lög gera ekki ráð fyrir undantekningum hér á, og réttarvenja í aðra átt var ósönnuð. Var því krafa A hf. tekin til greina 254

Á gaf út áskorunarstefnu á hendur S vegna úttektar S á vörum í verslun Á í Reykjavík. Málið var þingfest á aukadómþingi Kjósarsýslu og afgreitt með áritun um aðfararhæfi. S var á þessum tíma eigandi og ábúandi á jörðinni Á í Kjalarneshreppi, en samkvæmt þjóðskrá átti hann lögheimili í Reykjavík. Áskorunarstefnan var birt fyrir dóttur S að jörðinni Á. S fékk vitneskju um stefnubirtinguna, en ósannað var, að hann hefði fengið eftirrit stefnunnar eða vitneskju um, að málið ætti að reka fyrir aukadómþingi Kjósarsýslu í Hafnarfirði. S kvaðst hafa talið, að málið yrði þingfest á bæjarþingi Reykjavíkur og látið mæta þar. Talið var, að þótt S væri eigandi jarðarinnar og hefði haft hana til ábúðar til hrossaræktar, væri heimilisfesti hans þar eigi svo sönnuð, að heimilt hafi verið að stefna máli

þessu til aukadómþings Kjósarsýslu á grundvelli 2. máls. 1. mgr. 73. gr. laga nr. 85/1936. Þá þótti aðild S að málinu, eins og það lá fyrir héraðsdómara, eigi nægilega sönnuð til að reka mætti málið sem áskorunarmál. Hin áfrýjaða áritun var því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi

613

Stjórnarskrá, stjórnskipun

Ó krafði Sýslusjóð Mýrasýslu um bætur fyrir veiðimissi í Hvítá fyrir jörðinni Einarsnesi árin 1982 til 1985. Byggði hann á gerðardómi frá 1959 um það, að bótaréttur væri til staðar. Síðan byggði hann á matsgerð frá 1986 um það, að hann gæti kafið sýslusjóðinn um bætur eftir 1. og 2. mgr. 95. gr. laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði og hversu háar þær skyldu vera. Sýslusjóðurinn hélt því fram, að það væri andstætt ákvæðum 67. gr. stjórnarskrárinnar, að almenn lög mæltu fyrir um það að skaðabætur vegna lögmæltra eignaskerðinga skyldu greiddar úr sýslusjóði, ef eignaskerðingin væri ekki í þágu sýslufélagsins. Talið var, að veiðitakmarkanirnar væru sýslufélaginu óbeint til hagsbóta og að 67. gr. stjórnarskrárinnar stæði því ekki í vegi, eins og hér stóð á, að almenni löggjafinn mælti fyrir um hlutdeild sýslusjóða í þeim skaðabótageiðslum, sem um var að tefla. Sjá lax- og silungsveiði og gerðardómur

449

S fékk í október 1984 atvinnuleyfi til að aka leigubifreið í Reykjavík, og var leyfið gefið út samkvæmt reglugerð nr. 320/1983 um takmörkun leigubifreiða í Reykjavík og ráðstöfun atvinnuleyfa. Í 1. mgr. 8. gr. reglugerðarinnar er það gert að skilyrði fyrir atvinnuleyfi, að bifreiðastjóri sækji um upptöku í Bifreiðastjórafélagið Framma. Sama dag og S fékk atvinnuleyfið undirritaði hann yfirlýsingu þar sem hann skuldbatt sig til að fara eftir ákvæðum reglugerðarinnar í einu og öllu. Í júlímánuði 1985 hætti S að greiða félagsgjöld í Framma, þar sem hann vildi ekki vera í félaginu og taldi sér það óskýlt. Stjórn Framma óskaði eftir því í maí 1986 við umsjónarnefnd leigubifreiða, að atvinnuleyfi S yrði innkallað. Var það gert 30. júní s.á. S kærði ákvörðun nefndarinnar til samgönguráðuneytisins, sem staðfesti ákvörðun nefndarinnar. S höfðaði mál gegn nefndinni og ráðuneytinu og krafðist þess, að ákvörðunin yrði felld úr gildi. — Samkvæmt 69. gr. stjórnarskrárinnar þarf lagaboð til að leggja bönd á atvinnufrelsi manna. Í 8. gr. laga nr. 36/1970 um leigubifreiðar er ekki mælt fyrir um skyldu atvinnuleyfishafa til að vera í stéttarfélagi eða að einungis megi veita meðlimum stéttarfélags bifreiðarstjóra atvinnuleyfi. Slíkt ákvæði er ekki að finna annars staðar í lögnum. Samkvæmt þessu var talið, að ekki væri lagaheimild fyrir hendi til að ákveða með reglugerð, að þátttaka í stéttarfélagi skyldi vera skilyrði atvinnuleyfis. Var því ekki talið heimilt að skylda S gegn vilja sínum til að vera félagi í Bifreiða-

- stjórafélaginu Frami og óheimilt að svipta hann atvinnuleyfi til leigubifreiðaaksturs, er hann hætti að greiða félagsgjöld og sagði sig úr félaginu. Sératkvæði 1532
- Umsjónarnefnd eftirlauna (U) höfðaði mál gegn Lífeyrissjóði Tæknifræðingafélags Íslands (L) vegna ágreinings um lögmæti álagningar gjalds samkvæmt 2. tl. 1. mgr. 25. gr. laga nr. 97/1979 um eftirlaun til aldraðra. Í málinu krafði U L um áætluð framlög vegna árána 1981 til 1985. L taldi sér ekki skylt að greiða þetta framlag, þar sem hann væri lífeyrissjóður með svonefndu séreignaskipulagi, þ.e. iðgjöld, sem sjóðfélagi greiddi, urðu hans séreign, og mætti jafna inneign manna í slíkum lífeyrissjóði til innistæðu manna í bönkum og sparissjóðum. Taldi L skattheimtu þessa brjóta í bága við 67. gr. stjórnarskrár um friðhelgi eignaréttarins, auk þess sem framsal löggjafans til U á skattlagningarvaldi sínu bryti í bága við 40. gr. stjórnarskrár. Talið var, að skattlagningin samkvæmt lögnum næði til allra starfandi lífeyrissjóða í landinu og skipti skipulag sjóðsins ekki máli í því sambandi. Var L því dæmdur til að greiða kröfuna 1540

Stjórnsýsla

- Tæknifræðingafélag Íslands höfðaði mál gegn iðnaðarráðherra og B og krafðist þess, að dæmt yrði ógilt leyfi, sem iðnaðarráðherra hafði veitt B árið 1978 til að mega kalla sig tæknifræðing. Tæknifræðingafélag Íslands höfðaði málið, þegar liðið var á sjöunda ár frá því að atvik gerðust. Félagið þótti hafa sýnt af sér slíkt tómlæti, að það gæti af þeirri ástæðu ekki fengið hnekk ákvörðun iðnaðarráðherra, sem varðaði ríka hagsmuni B. Voru því B og iðnaðarráðherra sýknaðir. Sératkvæði ... 820
- Sjá atvinnuleyfi 1532

Söluskattur

- H, sem var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri L hf., lét skýra stórlega rangt frá söluskattsskyldri veltu félagsins í því skyni að skjóta henni undan söluskatti. H og sonur hans, sem einnig var stjórnarmaður í félaginu, náðu að skjóta undan söluskattsskyldri veltu félagsins á tímabilinu 1. september 1982 til 31. mars 1984 tæpum 30 milljónum króna, og komst félagið þannig hjá að greiða rúmar 6 milljónir króna í sölugjald. H var dæmdur í 7 mánaða fangelsi og 1.100.000,00 króna sekt í ríkissjóð. Sonur hans var dæmdur í 4 mánaða skilorðsbundið fangelsi. S, sem tók þátt í því að breyta tölvuforritum bókhaldsins, var dæmdur í 2 mánaða skilorðsbundið varðhald, og G, sem útbjó söluskýrslur félagsins, var dæmdur í 2 mánaða skilorðsbundið varðhald. Þá voru H og sonur hans dæmdir til að greiða f.h. L hf. 8.300.000,00 krónur í sekt í ríkissjóð. Sératkvæði ... 126

Sönnun

- K var ákærður fyrir að hafa aðafarnótt 14. júlí 1984 haft samræði við dóttur sambýliskonu sinnar, og var telpa fædd 1. janúar 1981. K neitaði sök í málinu frá upphafi. Móðir telpunnar neitaði því einnig frá upphafi, að K hefði getað framið ofbeldisverk gagnvart telpunni, en við yfirheyrslu fyrir dómi skömmu áður en héraðsdómur gekk í mars 1987 sneri hún við blaðinu og kvaðst álíta, að K hefði framið brotið. Talið var sannað, að K hafi gerst sekur um kynferðismök við telpuna. Sératkvæði 166
- S var ákærður fyrir brot gegn 209. gr. almennra hegningarlaga gagnvart 14 ára dreng. S játaði brot sitt fyrir lögreglunni í Ólafsvík en hvarf frá játningu sinni, þegar hann var yfirheyrður í sakadómi Árnæssýslu. Sakadómur Reykjavíkur sakfelldi S fyrir þetta brot. Í dómi Hæstaréttar var tekið fram, að farist hefði fyrir við lögreglurannsóknina að benda S á rétt hans til að fá skipaðan réttargæslumann, og var játning S fyrir lögreglunni í Ólafsvík ekki lögð til grundvallar dómi í málinu. Taldist því ósannað, að S hefði framið brot það, sem ákært var fyrir og var hann sýknaður af þeim ákærulið. — Hið sama átti við um brot S samkvæmt öðrum ákærulið í sama máli, að við lögreglurannsókn var S ekki bent á rétt hans til að fá skipaðan réttargæslumann. Við dómsrannsókn á því broti óskaði ákærði ekki eftir því að fá skipaðan réttargæslumann og játaði brot sitt fyrir dómi. Taldist því sannað, að S hefði framið það brot 241
- Aðaláfrýjandi krafðist aðallega heimvísunar máls með þeim rökum, að héraðsdómari hefði ekki á lögmætan hátt tekið afstöðu til þeirrar málsástæðu hans, að kælingu á brunasárum gagnáfrýjanda hefði verið hætt of snemma. Taldi aðaláfrýjandi, að héraðsdómari hefði átt að kveðja lækni þann, er haft var samband við eftir slysið, fyrir dóm og óska eftir mati sérfróðra manna um það, hvort áframhaldandi kæling hefði komið í veg fyrir örorkuna. Hæstiréttur taldi hér vera um sönnunaratriði að tefla, sem aðaláfrýjanda bæri að sanna, vildi hann byggja varnir sínar á þessum atriðum. Varð málinu því ekki heimvisað af þessum ástæðum. 302
- Sjá einkarefsimál 372
- X var ákærður fyrir sifskapar- og skírlífisbrot gagnvart börnum sínum þremur. X viðurkenndi að hafa frá því á árinu 1971 og fram á árið 1978 haft kynferðismök við dóttur sína A, fædda 1965, en neitaði frá upphafi að hafa haft nokkur kynferðismök við dóttur sína B, fædda 1978, og son sinn C, fæddan 1980. Framburður barnanna B og C þótti trúverðugur, en gegn eindreginni neitun X þótti ekki óhætt að telja brotið sannað á hann. Sératkvæði 666
- Verksmiðjan V hf. lýsti kröfu í þrotabú H hf. vegna vangreidds afsláttar af farmgjöldum á árinu 1985. Taldi V hf. kröfuna byggj-

- ast á samningi hans við H hf. um að hann fengi afslátt í árslok 1985, er næmi 10% farmgjalda vegna flutninga hans á árinu. Þrotabú H hf. hafi fært V hf. til tekna á viðskiptareikningi í byrjun árs 1986 afslátt sem hafi aðeins numið 5% nefndra farmgjalda. Gegn eindregnum mótmælum þrotabús H hf. þótti V hf. ekki hafa fært nægar sönnur fyrir því, að samningur hefði komist á um sérstakan 10% afslátt og var viðurkenningu kröfunnar hafnað 734
- Þ var í nóvember 1983 ráðinn til þess að gegna stöðu 1. stýrimanns á vélbát í eigu H sf. Þ gegndi þessari stöðu til febrúarloka 1986, þegar skipið hætti loðnuveiðum. Í júní 1986 var skipið gert út til annarra veiða en loðnuveiða og nokkru áður tjáði skipstjórinn Þ að hann ætti þess ekki kost að fara með skipinu sem 1. stýrimaður, en bauð honum stöðu 2. stýrimanns. Þ hafnaði því og krafðist bóta vegna ólögmætrar uppsagnar. Skriflegur ráðningarsamningur hafði ekki verið gerður við Þ, en hann hafði sætt sig við þá tilhögun að vera eingöngu ráðinn til loðnuvertíða. Þ hafði staðfest þessi ráðningarkjör með nafnritun sinni í skipshafnarskrána. H sf. var sýknað af kröfu Þ. Sératkvæði 814
- E og H voru ákærðir fyrir að hafa gerst sekir um tiltekin lögbrot með stjórn þeirra og framkvæmd á umboðsstörfum Sambands íslenskra samvinnufélaga fyrir Kaffibrennslu Akureyrar hf. vegna innflutnings á kaffibaunum frá Brasilíu með milligöngu Norræna samvinnusambandsins frá nóvember 1979 til ársloka 1981. Þrír aðrir voru ákærðir fyrir hlutdeild. Var í ákæru talið, að E og H hefðu sammælt um brot sín. Ekkert lá fyrir um samráð þeirra í gögnum málsins og var sú sakargift ósönnuð. Ekki lá heldur fyrir, að E hefði haft vitneskju í þessu efni fyrr en í maí 1981, er reikningsskil fyrir 1980 lágu fyrir. Sjá fjársvik 862
- Deilt var um það, hvort fyrirsvarsmenn Þróunarsamvinnustofnunar Íslands (Þ) hefðu gert bindandi pöntun á flotvörpuhlerum á fundi með framkvæmdastjóra J hf. Talið var ósannað, að Þ hefði gert bindandi pöntun og var Þ sýknaður af öllum kröfum J hf. Sjá samningar 1211
- V var ákærður fyrir að hafa á heimili sínu nauðgað stúlkunni Y. Upplýst var að eftir að Y hafði dvalið um stund í stofu íbúðar V fluttu þau sig þaðan að hennar ósk inn í svefnherbergi hans. Engin merki voru um átök á vettvangi og ekki voru sjáanlegir áverkar á Y. Varhugavert þótti að telja alveg fullnægjandi sannanir fram komnar fyrir því, að V hefði þröngvað Y til holdlegs samræðis með þeim hætti sem lýst er í 194. gr. almennra hegningarlaga og var hann því sýknaður 1293
- J var í héraði dæmdur til að greiða K bætur vegna ólögmætra ráðningarslita. J mótmælti því, að K hefði verið vísað úr starfi, heldur hefði hún hætt störfum af heimilisástandum. K kom ekki fyrir dóm til að staðfesta aðilaskýrslu gefna utan réttar. Í

Hæstarétti var ekki talið sannað gegn andmælum J, að K hefði verið vísað úr starfi og var J sýknaður 1360

Tekjuskattur. Sjá skattar.

Tékkasvik

S var ákærður fyrir að gefa út 47 tékka enda þótt hann ætti ekki innistæðu í bankanum. Var honum refsað samkvæmt 248. gr. almennra hegningarlaga 805

L var sekur um tékkasvik og var refsað samkvæmt 248. gr. almennra hegningarlaga. Sjá skilorð 1500

Tilboð

Tilraun

Á reyndi að þvinga X til nauðgunar, þrátt fyrir mótspyrnu hennar, en hún var verulega hreyfihömluð. Á yfirgaf X eftir að hafa veitt henni höfuðhögg, sem leiddu hana til dauða. Á var sakfelldur samkvæmt 1. mgr. 194. gr., sbr. 20. gr., almennra hegningarlaga, og 2. mgr. 218. gr. sömu laga, sbr. 11. gr. laga nr. 20/1981. Var hann dæmdur í 8 ára fangelsi 222

Tolllagabrot

A gerðist sekur um að hafa á árinu 1986 tvívegis smyglað til landsins miklu magni af áfengi og öli. Hann var dæmdur fyrir brot gegn lögum um tollheimtu og tolleftirlit, áfengislögum og lögum um verslun ríkisins með áfengi, tóbak og lyf. Var hann dæmdur í 4 mánaða fangelsi og til að greiða 800.000,00 króna sekt til ríkissjóðs og áfengið var gert upptækt 1588

Tómlæti

Tæknifræðingafélag Íslands höfðaði mál gegn iðnaðarráðherra og B og krafðist þess, að dæmt yrði ógilt leyfi, sem iðnaðarráðherra hafði veitt B árið 1978 til að mega kalla sig tæknifræðing. Tæknifræðingafélag Íslands höfðaði málið, þegar liðið var á sjöunda ár frá því að atvik gerðust. Félagið þótti hafa sýnt af sér slíkt tomlæti, að það gæti af þeirri ástæðu ekki fengið hnekk ákvörðun iðnaðarráðherra, sem varðaði ríka hagsmuni B. Voru því B og iðnaðarráðherra sýknaðir. Sératkvæði ... 820

Á hluthafafundi í H hf. 9. febrúar 1985 skrifuðu forsvarsmenn T hf. félagið fyrir nýjum hlut og gengu frá greiðslu hans. H hf. fékk greiðslustöðvun 18. nóvember 1985 og var lýst gjaldþrota 6. desember s.á. Hinn 4. desember 1985 rifti framkvæmdastjóri T hf. hlutafjárloforði sínu vegna brostinna forsendna fyrir hlutafjárauðningunni og óskaði eftir að fá afhent aftur skuldaþréf og aðrar greiðslur fyrir aukið hlutafé. Hinn 12. desember skrifaði hann skiptaráðandanum þréf og ítrekaði kröfu sína um riftun og taldi að hluthafar félagsins hefðu verið blekkir varð-

- andi fjárhag og framtíðarhorfur félagsins. Fallist var á það, að áskrift nýrra hluta hefði ekki farið fram að öllu leyti samkvæmt ákvæðum laga nr. 32/1978 um hlutafélög. Hins vegar lá fyrir, að T hf. mótmælti ekki við ráðherra þeim annmörkum, sem þar voru á, svo sem tilskilið er í 33. gr. sbr. 7. gr. laganna. Gat hann því ekki borið fyrir sig nú, að áskriftin væri óskuldbindandi af þessum ástæðum. Talið var, að forsvarsmönnum T hf. hafi ekki getað dulist, hvernig staðið var að söfnun hlutafjárloforða. Í ársskýrslu til aðalfundar, sem haldinn var 7. júní 1985, var hlutafjárukningunni talið náð, og samkvæmt fundargerð var reiknað með nýja hlutafénu og mætt fyrir nýju hlutina á fundinum, enda þótt hlutafjárukningin væri ekki tilkynnt til hlutafélagaskrár fyrir en 20. júní s.á. Samkvæmt 3. mgr. 30. gr. laga nr. 32/1978 hefði hlutafjárukningin ekki átt að ganga í gildi fyrr en við skráningu. Miða varð við það, að stjórn H hf. hefði samþykkt hlutafjárukninguna fyrir aðalfundinn. Framkvæmdastjóri T hf. sótti aðalfundinn sem fullgildur hluthafi. Hann mátti þá gera sér grein fyrir því, að stjórn H hf. reiknaði í verki með því, að hlutafjárukningunni væri náð og hagaði málum sínum gagnvart hluthöfum og lánardrottnum í samræmi við það. Þegar virtir voru hagsmunir lánardrottna H hf., sem hlutu að treysta á þessa miklu hlutafjárukningu, var talið, að T hf. hefði orðið að koma fram með riftunarkröfu sína án ástæðulauss dráttar. Hann gæti ekki meira en sex mánuðum eftir aðalfund 7. júní 1985 og eftir að félagið hafði gengið í gegnum greiðslustöðvun og verið gefið upp til gjaldþrots, gert þá kröfu í þrotabúið, að hlutafjárloforði hans yrði rift. Þrotabúið var því sýknað af kröfu T hf. Sératkvæði 1624
- Sama sakarefni að öðru leyti en því, að F, sem skráði sig fyrir nýjum hlut í H hf., var kosinn í stjórn H hf. á aðalfundi félagsins 7. júní 1985. Miðað var við, að F hefði fyrst gert kröfu um riftun fyrir dómi í bréfi til skiptaréttar 23. apríl 1986. Talið var, að F hefði vegna stjórnarþátttöku sinnar þá fyrir löngu mátt gera sér grein fyrir því, hvernig komið var hag félagsins ... 1646
- Sama sakarefni. F var umboðsmaður M varðandi hlutafjárukninguna og skráði hann fyrir nýjum hlut og gekk frá greiðslu hans. Umboðsmanninum gat ekki dulist, hvernig staðið var að söfnun hlutafjárloforða. Vegna stjórnarþátttöku umboðsmanns síns eftir 7. júní 1985 hafði M öll tök á að fá upplýsingar um hag félagsins og mátti þannig vita hvernig komið var 1653
- Sama sakarefni 1661

Traustnám

Trygging

Tryggingabréf

Túlkun

E hf. krafði H hf. um greiðslu á einni milljón króna í samræmi við ákvæði verktryggingar. Orðalag verktryggingarinnar varð ekki skýrt á annan hátt en þann, að óbeint tjón félli utan verktryggingarinnar. Sjá samningar

116

Umboð

F var umboðsmaður M varðandi hlutafjárukningu í H hf. og skráði hann fyrir nýjum hlut og gekk frá greiðslu hans. M krafðist riftunar á hlutafjárloforði sínu. Talið var, að umboðsmanninum hefði ekki getað dulist, hvernig staðið var að söfnun hlutafjárloforða. Vegna stjórnarþátttöku umboðsmanns síns eftir 7. júní 1985 hafði M öll tók á að fá upplýsingar um hag félagsins og mátti þannig vita hvernig komið var. Sjá hlutafjárukning .

1653

Umferðalög. Sjá bifeiðar.

Umsýsla

Mál var höfðað gegn nokkrum starfsmönnum Sambands íslenskra samvinnufélaga (SÍS) fyrir fjársvik, skjalafals og gjaldeyrislagabrot. Málið var höfðað út af stjórn og framkvæmd á umboðsstörfum SÍS fyrir Kaffibrennslu Akureyrar hf. (K). SÍS var annar aðaleigenda K og átti 49% hlutafjár félagsins. Kaupfélag Eyfirðinga, sem var þátttakandi í SÍS, átti einnig 49% hlutafjár. SÍS annaðist innkaup á hrákaffi í umsýslu fyrir K hf. gegn umboðslaunum, auk þess að reikna sér umboðslaun ofan á vöruverðið erlendis. Þjónusta SÍS við kaffibrennsluna breyttist síðan er umsvif jukust og SÍS tók lán til greiðslu hrákaffisins. Ákærðu héldu því fram, að árið 1979 hefði eðli viðskiptasambands SÍS og kaffibrennslunnar breyst þannig, að eftir það hefði verið um verslunarkaup að tefla, en SÍS látið af innkaupaumsýslu fyrir kaffibrennsluna og farið að selja henni kaffið sjálft. Kaupin voru gerð í nafni SÍS og á ábyrgð þess samkvæmt pöntun kaffibrennslunnar, er gerð var áður en kaup SÍS fóru fram. Þannig skuldbatt SÍS sig ekki erlendis fyrr en ákvörðun kaffibrennslunnar um það, hvaða tilboði skyldi tekið, lá fyrir. Breyting á viðskiptaháttum var því fyrst og fremst fólgin í lánsfyrirgreiðslu, auk þess að ábyrgjast í reynd kaupin fyrir félag, sem SÍS átti nær hálft og stærsta sambandskaupfélagið nær hálft. Talið var, að á SÍS hvíldu trúnaðarskyldur gagnvart kaffibrennslunni, en að SÍS hefði mátt reikna sér sanngjarna þóknun fyrir þjónustu sína. Sjá fjársvik

862

Uppboð. Sjá einnig nauðungaruppboð

- SH keypti bifreið af SJ 9. nóvember 1985, og var tilkynning um söluuna afhent 2. maí 1986. Bifreiðin var seld A á uppboði 7. mars 1987. Uppboðsbeiðendur voru 5 aðilar en varnaraðili SJ. Voru uppboðsheimildirnar allar fjárnám, sem gerð voru vegna skulda SJ eftir ábendingu manns, sem mætti í fógetarétti að tilhlutan fógeta eða umboðsmanns gerðarbeiðenda. SH áfrýjaði uppboðinu og krafðist þess, að það yrði felld úr gildi. Ekki var í ljós leitt, að uppboðshaldari hefði tilkynnt SH um uppboðsbeiðnir þær, sem til voru komnar vegna aðfarargerða til tryggingar skuldum SJ, svo sem átti að vera eftir 3. mgr. 6. gr. laga nr. 57/1949. Var uppboðið felld úr gildi 1
- Tveimur aðilum uppboðs í héraði var ekki stefnt fyrir Hæstarétt, þar sem uppboðspolar kröfðust ómerkingar á uppboðsgerðinni. Ekki varð séð af gögnum málsins, að þeir hefðu afturkallað beiðnir sínar. Efnisdómur um uppboðið myndi einnig binda þá. Var málinu því vísað sjálfkrafa frá Hæstarétti 515

Uppboðsheimild

- Hinn 20. maí 1985 var H hf. í Keflavík úrskurðað gjaldþrota. Meðal eigna búans var mb. H. Tryggingastofnun ríkisins krafðist uppboðs á mb. H til fullnustu á gjaldfallinni en ógreiddri iðgjaldaskuld við Lífeyrissjóð sjómanna. Deilt var um það, hvort 10. gr. laga nr. 49/1974, sbr. 3. gr. laga nr. 48/1981, um Lífeyrissjóð sjómanna veitti heimild til uppboðssölu á grundvelli laga nr. 49/1951 um sölu lögveða án undangengins lögtaks. Þau lög setja það skilyrði fyrir sölu lögveðs á nauðungaruppboði, að gjaldhæðin sé ákveðin samkvæmt lögum eða reglugerðum, staðfestum af stjórnarráðinu. Talið var, að gjaldhæð iðgjaldsins væri nægilega afmörkuð, sbr. 1. mgr. 10. gr. laga nr. 49/1974. Lífeyrissjóður sjómanna birti greiðsluáskorun í Lögbirtingarblaði og sendi H hf. ábyrgðarbréf innan þess frests, sem tiltekinn er í lögum nr. 49/1951. Krafa lífeyrissjóðsins var því talin styðjast við fullgilda uppboðsheimild 91

Uppgjör

- G keypti árið 1975 íbúð í Kópavogi, sem byggð hafði verið af stjórn verkamannabústaða. Í september 1983 ákvað G að selja íbúðina, og með bréfi 24. október s.á. var honum tilkynnt, að bæjarráð Kópavogs hygðist neyta forkaupsréttar síns. Á íbúð G hafði hvílt lán úr Byggingarsjóði verkamanna, sem lent hafði í vanskilum og allt fallið í gjalddaga. Greiddi G lánið upp 10. nóvember 1982. Ennfremur hafði verið áhvílandi á íbúðinni lán úr Byggingarsjóði ríkisins, sem að hluta til var verðtryggt, og greiddi G lánið upp hinn 28. september 1983. Við sölu íbúðar-

innar fór fram mat á endursöluverði hennar, og var hún metin á 1.038.801,00 krónu. Samkvæmt matinu var heildargreiðsla til G 519.125,00 krónur, og var þá miðað við eðlileg skil lána úr Byggingarsjóði verkamanna og Byggingarsjóði ríkisins. Voru G samkvæmt matsgerðinni endurgreiddar þær fjárhæðir með verðbótum samkvæmt byggingarvísitölu, sem hann notaði til þess að greiða upp lánin, frá þeim tíma sem greiðslur áttu sér stað. Þá var bætt við heildargreiðslu til G aukaverðbótum vegna eignarhalds í 9 ár. G sætti sig ekki við framreiknaðan útreikning á eftirstöðvum lána, sem engar voru, til frádráttar kostnaðarverði, og höfðaði mál til heimtu mismunarins. Af orðalagi 2. mgr. 3. gr. bráðabirgðalaga nr. 50/1983 um Húsnæðisstofnun ríkisins og tilgangi var talið ljóst, að reikningsreglan væri miðuð við venjuleg skil lánanna. Ekki var talið, að sá lánþegi, sem lendir í vanskilum, geti öðlast betri rétt en sá, sem stendur í skilum. Var sjórn verkamannabústaða í Kópavogi því sýknuð af öllum kröfum G

413

Uppsögn

- U hóf störf hjá V 17. september 1984 sem hárskerasveinn. V sagði U fyrirvaralaust upp starfi 5. janúar 1985, og höfðaði U mál gegn V til greiðslu skaðabóta. U hélt því fram, að uppsögnin hafi verið tilefnislaus og ólögmæt, því að hin raunverulega ástæða uppsagnarinnar hefði verið sú, að U gekk með barni og átti von á sér 22. maí 1985. V hélt því fram, að U hefði ítrekað brotið fyrirmæli um vinnutilhögun og starfsskyldur. Hefði hann ítrekað áminnt hana, en hún ekki sinnt áminningum og leiðbeiningum. — Til þess að uppsögn geti talist lögmæt gagnvart þungaðri konu þurfa gildar og knýjandi ástæður að vera fyrir hendi samkvæmt 9. mgr. 16. gr. laga nr. 67/1971, sbr. 1. gr. laga nr. 97/1980. V þótti ekki hafa sannað, að forsendur uppsagnar U úr starfi hefðu verið gildar og knýjandi, og voru U dæmdar bætur úr hendi V vegna ólögmætrar uppsagnar úr starfi frá þeim tíma, er henni var sagt upp starfi fram til þess tíma að hún eignaðist rétt á töku fæðingarorlofs ..
- J var sagt upp starfi sínu sem skipstjóri á S með uppsagnarbréfi 5. janúar 1987. Í bréfinu var tekið fram, að honum væri sagt upp starfi með þriggja mánaða fyrirvara og var ástæða uppsagnarinnar fyrirhuguð sala skipsins. J fékk síðan greidd laun til 28. febrúar 1987, er greiðslur voru stöðvaðar. Útgerð bátsins hélt því fram, að samkvæmt 3. mgr., sbr. 2. mgr. 22. gr. sjómannalaga nr. 35/1985, ætti J aðeins að fá greidd laun í 6 vikur, þegar skip er selt öðrum innlendum útgerðarmanni. Talið var, að með uppsagnarbréfinu, sem kvað á um þriggja mánaða uppsagnarfrest, hefði útgerðin skuldbundið sig til að greiða J laun í þrjá mánuði. Ekki var talið, að útgerðarmaður gæti með stoð í 2.

578

og 3. mgr. 22. gr. sjómannalaga vikið skipstjóra úr starfi með sex vikna uppsagnarfresti. Átti því J rétt á launum í fulla þrjá mánuði

943

S krafðist bóta vegna launamissis í uppsagnarfresti í þrotabú T hf. S hélt því fram, að er uppsagnarfrestur hans rann út þann 1. maí 1987 hefði hann verið endurráðinn ótímabundið af þeim aðilum, sem önnuðust rekstur félagsins. Þrotabúið byggði á því, að eftir 1. maí 1987 hefði verið mikil óvissa um framhald starfsemi félagsins. Hvorki áfrýjandi, fyrirsvarsmenn félagsins né heldur nokkur annarra fyrrum starfsmanna þess komu fyrir héraðsdóm og tjáðu sig um, hver starfskjör giltu hjá félaginu eftir 1. maí 1987 eða hvað sagt var um framhald fyrirtækisins. Þar sem málið var vanreifað um þessi atriði var hinn áfrýjaði úrskurður ómerktur og vísað heim í hérað til endurupptöku

1374

B var stundakennari við Grunnskóla Akraness frá hausti 1975 og kenndi þar stundakennslu í átta vetur. Þegar B mætti við skóla-setningu haustið 1983 kom í ljós, að honum var ekki ætluð nein stundakennsla þann vetur. B sneri sér til fjármálaráðuneytisins um bætur vegna ólögmætrar uppsagnar, en ráðuneytið neitaði greiðsluskyldu og vísaði á bæjarsjóð Akranesskaupstaðar. Bæjarsjóður neitaði einnig greiðsluskyldu og vísaði á menntamálaráðuneytið. Þá sneri B sér til menntamálaráðuneytis, en það ráðuneyti mun ekki hafa svarað málaleitan B. Höfðaði B síðan mál gegn fjármálaráðherra, menntamálaráðherra og Akraneskaupstað. Héraðsdómur dæmdi Akraneskaupstað til greiðslu bóta, en sýknaði ráðherrana. Í málinu var upplýst, að skólastjóri Grunnskóla Akraness hafði ráðið B til stundakennslu haustið 1975, án afskipta skólanefndar. Taldi Hæstiréttur eins og hér stóð á, að skólastjórinn hefði ráðið B í umboði og á ábyrgð menntamálaráðuneytisins, sem taldist því ráðningaraðili í skilningi 6. mgr. 34. gr. grunnskólalaga nr. 63/1974, enda berum orðun tekið fram í skýringum við frumvarp til laga um grunnskóla, að laun stundakennara greiðist úr ríkissjóði. Skólanefndinni hafði ekkert erindi borist um það, að B fengi ekki stundakennslu skólaárið 1983/1984, og var ekkert samráð haft við nefndina. Ósannað var talið, að B hefði borist lögmæt uppsögn samkvæmt 6. mgr. 34. gr. grunnskólalaga fyrir 1. júní 1983. Var fébótaábyrgð á hinni ólögmætu uppsögn lögð á ríkissjóð, en Akraneskaupstaður var sýknaður

1381

Uppsagnarfrestur

T, sem var múrari að iðn, réð sig til starfa hjá S til að hafa eftirlit með nýbyggingu. Hóf hann störf hinn 7. september 1982. Hinn 28. apríl 1984 varð T óvinnufær vegna kransæðasjúkdóms og var það fram til 25. júlí s.á. Þann dag tilkynnti T, að hann væri tilbúinn að hefja störf að nýju en var þá tilkynnt, að annar

- maður hefði verið fastráðinn í starfið. Höfðaði T mál gegn S og taldi sig hafa öðlast rétt til kaupgreiðslu í veikinda- og slysa-tilfellum og rétt til uppsagnarfrests. S hélt því fram, að T hefði ekki verið launþegi heldur sjálfstæður verktaki, og samningur aðila því verksamningur en ekki vinnusamningur. S þótti ekki hafa sannað að svo væri og var við það miðað, að samningur aðila hefði verið vinnusamningur. Var krafa T um veikindalaun frá 28. apríl 1984 til og með 25. júlí s.á. tekin til greina. Gegn andmælum S hafði T hins vegar ekki sannað, að hann ætti rétt á lengri uppsagnarfresti en einum mánuði, sbr. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 19/1979 157
- Ö var stýrimaður á skipi í eigu H hf. Honum var sagt upp störfum með ábyrgðarbréfi, dagsettu 29. nóvember 1985, og var bú H hf. tekið til gjaldþrotaskipta 6. desember s.á. Var við það miðað, að Ö hefði fengið vitneskju um uppsögnina 6. desember. Ö fékk greidd laun frá H hf. til enda desembermánaðar 1985. Ö krafðist greiðslu launa í uppsagnarfresti frá 1. janúar 1986 til 1. apríl s.á. Uppsagnarfrestur átti að fara eftir 2. mgr. 9. gr. sjómannalaga nr. 35/1985. Talið var, að uppsagnarfresti gagnvart Ö og ráðningartíma hans hafi lokið hinn 6. mars 1986, og að ráðningarsamningi Ö hafi verið löglega sagt upp af H hf. Var krafa Ö um laun frá 1. janúar til 6. mars 1986 viðurkennd sem forgangskrafa í þrotabú H hf. 518

Uptaka eigna. Sjá eignaupptaka.

Úrskurðir í Hæstarétti

- Úrskurður um gagnaöflun 349
- Stefndu í Hæstarétti heimilað að halda uppi vörnum þrátt fyrir mótmæli áfrýjanda. Sjá þingsókn 385

Útburðargerðir

- F hafði haft atvinnuhúsnæði á leigu hjá H frá því í maí 1982. H krafðist útburðar á F í september 1986 og var synjað um útburð með úrskurði fógeta 18. nóvember s.á. H krafðist að nýju útburðar á F í júní 1987 og var á ný synjað um útburð með úrskurði fógeta 17. ágúst 1987. Fyrir Hæstarétti byggði H kröfur sínar á því m.a., að F hefði enga húsaleigu greitt frá 1. júní 1987 og ekki hitakostnað. Talið var, að eftir að kröfu um útburð hafði verið synjað, hafi F borið að greiða húsaleigu og hitakostnað meðan hún hagnýtti sér húsnæðið. Tveir greiðslustaðir voru tilgreindir í síðasta leigusamningi og var F ljóst, hvert greiða skyldi. Ekki var sannað að hún hefði nokkru sinni boðið fram leigu eftir að úrskurður gekk í héraði, og því var ekki haldið fram, að hún hefði lagt leiguna á greiðslugeymslu. Var F talin hafa vanrækt leigjandaskyldur sínar í þeim

mæli, að skilyrði útburðar voru nú fyrir hendi
 Ó gerði húsaleigusamning við G f.h. V hf. um eign, sem Ó átti. Var leigusamningurinn tímabundinn frá 1. ágúst 1986 til 31. júlí 1987. Hinn 4. júní 1987 skrifaði Ó G bréf og óskaði skriflegs svars um það, hvort G hygðist nýta sér forleigurétt sinn. Ekkert svar barst frá G. Ó seldi húsnæðið 27. ágúst 1987. Ó krafðist útburðar á G og eða V hf., sem búið var að úrskurða gjaldþrota. Þrotabúið vildi enga ábyrgð taka á samningnum og sýndi ekki áhuga á að halda honum til streitu. G taldi sig hafa tekið við réttindum og skyldum V hf. sem leigutaki. — Leigusamningurinn var gerður milli Ó og V hf. Því var ekki haldið fram, að hlutafélagið hefði framselt G leiguréttinn áður en það var úrskurðað gjaldþrota, og ekki varð talið, að G hefði gerst persónulega aðili að leigusamningnum. Réttur Ó til að fá G borinn út úr húsnæðinu var því viðurkenndur 835

Úthlutun uppboðsandvirðis

Í september 1984 seldi G hf. bifreið, og var kaupverðið greitt að hluta með víxlum og skuldabréfi og var hvort tveggja tryggt með veði í bifreiðinni. Tryggingarbréfið með víxlunum og skuldabréfið voru útgefin 21. september 1984 og árituð um móttöku til þinglýsingar 8. nóvember 1984. Í febrúar 1987 var bifreiðin seld á opinberu uppboði og slegin hæstbjóðanda G hf. S mót-mælti frumvarpi að úthlutunargerð á uppboðsandvirði og taldi að veðbréf G hf. uppfylltu ekki ákvæði 48. gr. þinglýsingarlaga um fresti. Krafðist S þess, að fjárnámisgerð hans frá 23. nóvember 1984 og móttækin til þinglýsingar 3. desember 1984 hefði forgangsrétt til andvirðisins. Kröfu S var hafnað. Sjá þinglýsing

619

Sama sakarefni 625

V keypti jörðina M og var afsal gefið út 7. mars 1985, en það var ekki afhent til þinglýsingar fyrr en 2. júlí 1986. V greiddi hluta af kaupverðinu með því að gefa út hinn 1. mars 1985 tíu veðskuldabréf. Seljandi jarðarinnar, GF, framseldi átta þessara veðskuldabréfa hinn 24. mars 1985 til G sem greiðslu fyrir bifreið, sem hann keypti af G. Hinn 20. júní 1985 veðsetti V Stofnlánadeild landbúnaðarins jörðina til tryggingar láni. Var lánið tryggt með 3. veðrétti, á undan veðbréfum G. Jörðin M var seld á nauðungaruppboði í janúar 1987 og var G hæstbjóðandi og krafðist útlagningar. Hann krafðist þess, að felld yrði niður úthlutun af uppboðsandvirðinu til Stofnlánadeildar til greiðslu veðkröfunnar samkvæmt veðskuldabréfinu 20. júní 1985. Lagt var til grundvallar í málinu, að G hefði fengið veðskuldabréfin framseld 24. mars 1985. Þegar GF gaf út veðleyfið til Stofnlánadeildarinnar hinn 13. maí 1985 var hann því ekki lengur eigandi veðskuldabréfanna átta, sem þinglýst hafði verið 13. mars 1985. GF var því ekki bær um að breyta veðböndum

eignarinnar í bága við veðrétt áfrýjanda. Veðleyfið hafði því ekkert lagagildi gagnvart G og raskaði ekki veðrétti hans samkvæmt skuldabréfunum. Var krafa G því tekin til greina .. 1152

Útivist aðilja

1. Fyrir Hæstarétti:

Áfrýjandi sækir ekki þing 5, 90, 386, 387, 565, 566, 752, 753, 1175, 1176, 1177, 1178, 1372, 1373, 1474

2. Í héraði.

Sjá endurupptaka 198

Sjá frávisun frá héraðsdómi 664

Útivist varð af hálfu áfrýjanda í héraði. Hann skýrði útivist sína á þann veg, að hann hefði falið ónafngreindum lögmanni á Akranesi að mæta fyrir sig við þingfestingu, en hann ekki sótt þing. Áfrýjandi þótti ekki hafa sýnt fram á, að sú útivist hefði verið afsakanleg í skilningi 45. gr. laga nr. 75/1973 um Hæstarétt Íslands. Var því ekki tekið tillit til krafna hans og málsástæðna, sem hann mátti koma að í héraði 1169

Þingsókn féll niður í héraði af hálfu áfrýjanda, er fram átti að fara munnlegur málflutningur um kröfu hennar. Stefnda mótmælti því, að nýjar kröfur og málsástæður áfrýjanda kæmust að fyrir Hæstarétti. Áfrýjandi hafði ekki fullnægt skilyrðum 45. gr. laga nr. 75/1973, og var dómur lagður á málið eins og það lá fyrir héraðsdómara 1416

Útlagning

Útsvör. Sjá skattar

Vanaafbrotamaður

Sjá 241, 651, 1241, 1281, 1396

Vanheimild

Með afsali 13. apríl 1982 keypti A íbúð af I að Laufásvegi 10, 1. hæð til hægri, Reykjavík. Íbúðinni skyldi fylgja sérgeymsla í kjallara, l. til vinstri. Í ljós kom, að I hafði með afsali 12. maí 1980 selt breska sendiráðinu þessa geymslu, og varð A að afhenda geymsluna. Síðan höfðaði A mál gegn I til heimtu bóta. Sjá fasteignir 1334

Vanhæfi ríkissaksóknara

Verjandi sakbornings krafðist ómerkingar máls vegna vanhæfis ríkissaksóknara, þar sem hann hefði verið rannsóknarlögreglustjóri ríkisins, þegar rannsókn málsins fór fram, en síðar gefið út ákærana sem ríkissaksóknari. Væri þetta andstætt 22. gr. laga nr. 74/1974 sbr. 36. gr. laga nr. 85/1936. Það var ekki talið valda vanhæfi ríkissaksóknara, þótt hann gæfi út ákæru á grundvelli rannsókna, sem fram höfðu farið í tíð hans sem rannsóknarlögreglustjóri ríkisins. Framanefnda lagagrein þótti

verða að skýra á þann veg, að hún ætti við persónulega afstöðu ríkissaksóknara til máls. Ómerkingarkrafa verjanda var ekki tekin til greina 241

Vanhæfi meðdómenda

H keypti hús af G. Til málaferla kom milli þeirra vegna vanefnda H og ákveðinna galla á húseigninni. H höfðaði annað mál gegn G vegna annarra galla en um var fjallað í fyrra málinu. H bar fyrir dómi, að við vettvangsgöngu í fyrra málinu hefði annar sérfróðra meðdómenda, sem einnig var dómari í seinna málinu í héraði, bent sér á að frágangur útveggja væri ófullnægjandi, og hefði það orðið honum tilefni til frekari könnunar og síðar málshöfðunar. Samkvæmt niðurlagi 5. tl. 37. gr. A laga nr. 85/1936, eins og henni var breytt með lögum nr. 28/1981, sbr. niðurlag 7. tl. 36. gr. sömu laga, varð ekki talið, að meðdómmandinn hafi mátt taka þátt í dómsstörfum þessa máls í héraði. Var málsmeðferð héraðs dóms ómerkt frá þinghaldi 3. desember 1985, en þá tóku meðdómendur sæti í réttinum, og var málinu vísað heim í hérað 24

Varðhald. Sjá refsingar.

Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku

Varnarþing

Á gaf út áskorunarstefnu á hendur S vegna úttekta S á vörum í verslun Á í Reykjavík. Málið var þingfest á aukadómþingi Kjósarsýslu og afgreitt með áritun um aðfararhæfi. S var á þessum tíma eigandi og ábúandi á jörðinni Á í Kjalarneshreppi, en samkvæmt þjóðskrá átti hann lögheimili í Reykjavík. Áskorunarstefnan var birt fyrir dóttur S að jörðinni Á. S fékk vitneskju um stefnubirtinguna, en ósannað var, að hann hefði fengið eftirrit stefnunnar eða vitneskju um, að málið ætti að reka fyrir aukadómþingi Kjósarsýslu í Hafnarfirði. S kvaðst hafa talið, að málið yrði þingfest á bæjarþingi Reykjavíkur og látið mæta þar. Talið var, að þótt S væri eigandi jarðarinnar og hefði haft hana til ábúðar til hrossaræktar, væri heimilisfesti hans þar eigi svo sönnuð, að heimilt hefði verið að stefna máli þessu til aukadómþings Kjósarsýslu á grundvelli 2. málsl. 1. mgr. 73. gr. laga nr. 85/1936. Þá þótti aðild S að málinu, eins og það lá fyrir héraðsdómara, eigi nægilega sönnuð til að reka mætti málið sem áskorunarmál. Hin áfrýjaða áritun var því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 613

O hf. höfðaði áskorunarmál fyrir bæjarþingi Reykjavíkur gegn M, sem heimili átti í Hveragerði. Ekki var talið, að M væri skylt að svara til saka utan varnarþings síns samkvæmt 73. gr. laga nr. 85/1936. Varnarþingsregla 1. mgr. 82. gr. sömu laga er

undantekningarregla, sem í þessu tilviki taldist ekki heimilt að skýra rýmra en orð hennar sögðu til um. Sjá kærumál 1249

Vátrygging

- Skipafélagið H hf. tók á leigu frystigám frá L. Gámurinn eyðilagðist hinn 20. mars 1985. H hf. var lýst gjaldþrota 6. desember 1985. Samkvæmt leigusamningi aðila bar leigutaka að tryggja hina leigðu gáma og tekið var fram að greiðsla vátryggingarandvirðis skyldi renna beint til leigusala, eiganda gámana. Þessa átti að geta sérstaklega í ákvæðum tryggingaskilmálanna. Þetta vanefndi leigutaki. Eftir upphaf gjaldþrotaskipta krafðist þrotabúi H hf. bóta fyrir gáminn hjá R-tryggingu hf., sem H hf. hafði keypt tryggingu hjá og talið að tekin væri vegna eigin hagsmuna. Vátryggingarfjárhæðin var greidd þrotabúi H hf., þótt L gerði einnig kröfu til hennar. L krafðist þess, að fá greiðsluna utan skuldaraðar. Talið var, að féð væri eign L í skilningi 69. gr. gjaldþrotalaga og var krafan tekin til greina 358
- V ók bifreið bróður síns, B, út af Ólafsfjarðarvegi og velti henni. Kýr varð fyrir bifreiðinni og varð að slátra henni. Miklar skemmdir urðu á bifreiðinni. B krafði tryggingarfélagið S bóta á grundvelli húftryggingar bifreiðarinnar. S neitaði að greiða bætur og taldi ökumann bifreiðarinnar hafa valdið slysinu með vítaverðum akstri. Ekki þótti nægilega sannað, að V hefði sýnt af sér slíkt gáleysi við aksturinn að fella bæri niður eða lækka bætur til B þess vegna. Var krafa B tekin til greina að fullu 409
- Í október 1984 keypti G slysaftryggingu og altryggingu fyrir sig og fjölskyldu sína hjá Á hf. Hinn 15. nóvember 1984 var G við líkamsæfingar í rimlum. Hékk hann á höndunum á efsta rimli og lét líkama sinn falla niður. Við það fékk G sáran verk í öxl og holhönd og hlaut hann af örorku, sem var metin varanleg 8%. G krafðist bóta úr slysaftryggingu og altryggingu G hjá Á hf., en bótaskyldu hafði verið hafnað. Ekki var fallist á það, að hér hefði verið um að ræða slys, hvorki í skilningi almennra skilmála Á hf. um slysaftryggingar né altryggingar G. Var Á hf. sýknað af kröfum G 1401

Veðleyfi

- V keypti jörðina M og var afsal gefið út 7. mars 1985, en það var ekki afhent til þinglýsingar fyrr en 2. júlí 1986. V greiddi hluta af kaupverðinu með því að gefa út hinn 1. mars 1985 tíu veðskuldabréf. Seljandi jarðarinnar, GF, framseldi átta þessara veðskuldabréfa hinn 24. mars 1985 til G sem greiðslu fyrir bifreið, sem hann keypti af G. Hinn 20. júní 1985 veðsetti V Stofnlánadeild landbúnaðarins jörðina til tryggingar láni. Var lánið tryggt með 3. veðrétti, á undan veðbréfum G. Jörðin M var seld á nauðungaruppboði í janúar 1987 og var G hæstbjóðandi

og krafðist útlagningar. Hann krafðist þess, að felld yrði niður úthlutun af uppboðsandvirðinu til Stofnlánadeildar til greiðslu veðkröfunnar samkvæmt veðskuldabréfinu 20. júní 1985. Lagt var til grundvallar í málinu, að G hefði fengið veðskuldabréfin framseld 24. mars 1985. Þegar GF gaf út veðleyfið til Stofnlánadeildarinnar hinn 13. maí 1985 var hann því ekki lengur eigandi veðskuldabréfanna átta, sem þinglýst hafði verið 13. mars 1985. GF var því ekki bær um að breyta veðböndum eignarinnar í bága við veðrétt áfrýjanda. Veðleyfið hafði því ekkert lagagildi gagnvart G og raskaði ekki veðrétti hans samkvæmt skuldabréfunum. Var krafa G því tekin til greina 1152

Veðréttindi

H hf. var úrskurðað gjaldþrota 20. maí 1985. O hf. gerði þá kröfu í protabú H hf., að viðurkenndur yrði veðréttur O hf. við úthlutun á söluandvirði m/b H. O hf. sýndi fram á, að það hafði leyst til sín allar afborganir af veðskuldabréfinu, sem það gerði kröfu til. Viðurkenndur var réttur O hf. sem veðhafa til úthlutunar af söluandvirði m/b H, en kröfu hans um viðurkenningu á veðrétti fyrir vöxtum eftir upphafsdag skipta var hafnað 848

Veðskuldabréf

Vegalög

Veðiréttur

Veikindadagar

T, sem var múrari að iðn, réð sig til starfa hjá S til að hafa eftirlit með nýbyggingu. Hóf hann störf hinn 7. september 1982. Hinn 28. apríl 1984 varð T óvinnufær vegna kransæðasjúkdóms og var það fram til 25. júlí s.á. Þann dag tilkynnti T, að hann væri tilbúinn að hefja störf að nýju en var þá tilkynnt, að annar maður hefði verið fastráðinn í starfið. Höfðaði T mál gegn S og taldi sig hafa öðlast rétt til kaupgreiðslu í veikinda- og slysatilfellum og rétt til uppsagnarfrests. S hélt því fram, að T hefði ekki verið launþegi heldur sjálfstæður verktaki, og samningur aðila því verksamningur en ekki vinnusamningur. S þótti ekki hafa sannað að svo væri og var við það miðað, að samningur aðila hefði verið vinnusamningur. Var krafa T um veikindalaun frá 28. apríl 1984 til og með 25. júlí s.á. tekin til greina. Gegn andmælum S hafði T hins vegar ekki sannað, að hann ætti rétt á lengri uppsagnarfresti en einum mánuði, sbr. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 19/1979 157

*Venja**Verðbreytingarfærsla**Verðlagsbrot**Verðtrygging**Verkfall*

Sjá þinglýsing 619, 619, 625

*Verkkaup. Sjá vinnusamningar**Verksamningar*

Í nóvember 1984 bauð Vegagerð ríkisins út gerð Reykjanesbrautar að Vífilstaðavegi, 3. áfanga. Tilboðum skyldi skila 3. desember 1984. Í útboðslýsingu var tilgreint, að verð í tilboðsskrá skyldi miðað við verðlag 1. desember 1984 og voru verðbreytingar miðaðar við breytingar á taxta Landssambands vörubifreiðarstjóra (LV). H hf. gerði tilboð í verkið og var hann lægstbjóðandi. Á fundi með H hf. og Vegagerðinni 17. desember 1984 gerði H hf. fyrirvara um verðbætur, þar sem hinn 1. desember hefði ekki legið fyrir hver taxti L.V. yrði, hann hefði ekki legið fyrir fyrr en eftir opnun tilboðs. Verksamningur var undirritaður milli H hf. og Vegagerðarinnar 21. desember 1984, og var þar ekkert minnst á ágreining og enginn fyrirvari gerður um verðbætur. Ágreiningur reis síðan milli aðila um það frá hvaða tíma reikna ætti verðbætur. H hf. hélt því fram að miða ætti við taxta þann, sem gefinn var út í byrjun september 1984 og töldu hann hafa verið í gildi á viðmiðunardegi 1. desember 1984. Vegagerðin taldi aftur á móti að miða ætti við taxta L.V. 1. desember 1984. Í ljós var leitt, að fyrirsvarsmanni H hf. var kunnugt um að nýr taxti L.V. tæki gildi frá 1. desember 1984. Var því sérstakt tilefni fyrir H hf. að gera fyrirvara um það í tilboði sínu, að hann miðaði verðið við taxtann frá 1. september 1984. Það gerði hann ekki og var Vegagerðin sýknuð af kröfum H hf.

29

Trésmiðjan J sf., Akranesi, tók að sér að innrétta sumarbústað í Svinadal fyrir Þ. Ekki var gerður skriflegur verksamningur milli aðila, en óumdeilt var, að J sf. tæki að sér að vinna verkið í tímavinnu og að Þ skyldi greiða fyrir akstur frá Akranesi og til baka. Að verki loknu, endursendi Þ reikningana til J sf. og taldi þá of háa. Varð þá að munnlegu samkomulagi milli þeirra, að verkið skyldi greitt samkvæmt uppmælingu. Þ neitaði enn að greiða og höfðaði J sf. mál til heimtu skuldarinnar. Þ taldi ýmsa annmarka vera á uppmælingunni og framkvæmd hennar,

og var hún ekki lögð til grundvallar úrlausn málsins, en Þ dæmdur til greiðslu að mestu samkvæmt reikningum J sf .	631
H tók að sér að lagfæra þak á húsi og bílskúr S, og var það gert í júlí 1985. Á reikningi var tímabilið 11. til 26. júlí tilgreint og vinnustundir taldar samtals 133. Samkvæmt vinnuseðlum var unnið við þök til 31. júlí og sá tími allur meðtalinn í reikningi. Tveir vinnuseðlar voru fyrir vinnu í ágúst. S mómælti því, að þar hefði verið unnið fyrir sig. Þeir vinnuseðlar voru ekki í samræmi við verklýsingu í stefnu og voru mótmæli S við reikningsgerð H tekin til greina að því leyti. Sjá geymslugreiðsla	1005

Verktrygging

H hf. gaf út verktryggingu þar sem ábyrgst var greiðsla til handa E hf. sem verkkaupa á allt að einni milljón króna sem tryggingu fyrir því, að verksali, P, innti af hendi skyldur sínar sem verk-taki. Sjá samningar	116
--	-----

Verslunartíska

Vextir

Trésmiðjan Þ hf. greiddi ekki skuld sína við danskt fyrirtæki á rétt-um tíma. Vegna þessara vanskila mátti hið danska fyrirtæki krefja trésmiðjuna um vexti auk höfuðstóls og innheimtu-kostnað. Um vexti var vitnað til auglýsingar Seðlabanka Íslands frá 2. ágúst 1984, lið IV. 2. c, þar sem skuldareiganda er heimilt að krefjast greiðslu ársvaxta sem eru jafnháir og vextir af inn-lendum gjaldeyrisreikningum af hlutaðeigandi gjaldeyri, og að hámarksvanskilavextir í lánsviðskiptum og skuldaskiptum í erlendum gjaldeyri megi vera 5% á ári til viðbótar framan-greindum vöxtum. Þá er og vitnað í auglýsingu Seðlabankans frá 20. desember 1984, sem kom í stað auglýsingarinnar frá 2. ágúst. Loks er sagt, að frá gildistöku vaxtalaga nr. 25/1987 skuli greiða vexti samkvæmt 11. gr laganna	57
Sama sakarefni	66
Áfrýjendur móttæltu því, að vextir yrðu dæmdir nema frá 16. nóv-ember 1981, en héraðsdómsstefna var birt 16. nóvember 1985, og visuðu til 3. gr. 2. tl. laga nr. 14/1905. Fallist var á þessa skoðun áfrýjenda og vextir dæmdir frá 16. nóvember 1981	677
Í höfuðstól kröfu stefndu, 840.000,00 krónum, fyrir Hæstarétti voru innifaldir 20% ársvextir af 700.0000,00 krónum frá 1. júní 1984 til 1. júní 1985, þ.e. 140.000,00 krónur. Ef krafa þessi væri tekin til greina þannig, myndi það leiða til þess, að 20% samn-ingsvextir myndu vaxtavaxtast. Ekki var fallist á það, þar sem ekki var samið um vaxtavexti í samningi aðila	982
Stefndur í Hæstarétti, S, krafðist staðfestingar hins áfrýjaða dóms og fjárnámsgerðar, en breytti þó frá dómsorði héraðsdóms á	

- þann veg, að frá 14. apríl 1987 til greiðsludags krafðist hann dráttarvaxta samkvæmt 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987. Vegna breytinga, sem orðið höfðu á vöxtum eftir fjárnámsgerð, sbr. einnig vaxtalög nr. 25/1987, var stefnda talið rétt að breyta vaxtakröfum sínum fyrir Hæstarétti, enda þótt fjárnámið yrði ekki staðfest fyrir hækkunum, sem í því kynnu að felast .. 1169
- Stefndi í Hæstarétti krafðist dráttarvaxta eftir 10. og 12. gr. vaxtalaga nr. 25/1987. Þar sem bæði var, að hann gat ekki um þessa breytingu á vaxtakröfu í greinargerð sinni fyrir Hæstarétti, dagsettri 11. apríl 1988, og áfrýjandi mótmælti hækkun kröfunnar, var hún ekki tekin til greina 1307
- Í greinargerð sinni til Hæstaréttar 25. maí 1988 gerði lögmaður gagnáfrýjanda kröfu um hæstu innlánsvexti af stefnufjárhæðinni og matskostnaði frá 14. apríl 1987 til greiðsludags. Það var fyrst við munnlegan flutning fyrir Hæstarétti hinn 24. október 1988, að gagnáfrýjandi setti fram kröfu um hæstu lögleyfðu dráttarvexti samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987. Dráttarvaxtakrafan var því ekki tekin til greina 1334
- Í héraði krafðist B, stefnandi, dómvaxta frá 30. september 1985, án þess að nefna vaxtafót, og dæmdi héraðsdómari dómvexti án frekari skýringa. Fyrir Hæstarétti krafðist B, stefndi fyrir Hæstarétti, tiltekinna vaxta þann tíma, sem honum voru dæmdir dómvextir í héraði, hæstu innlánsvaxta, sem tilgreindir voru í auglýsingum Seðlabanka Íslands. Miðaði B við vexti af sparireikningum með 18 mánaða uppsögn til 11. mars 1986, en eftir það við reikninga með 12 mánaða uppsögn eða 18 mánaða eftir því hvorir vaxtanna voru hærri á hverjum tíma. Vaxtakrafa B var tekin til greina, þrátt fyrir andmæli áfrýjanda, enda krafðist B ekki hærri vaxta en hæstu innlánsvaxta. Þá var vaxta-vaxtakrafa B einnig tekin til greina, enda var hún fólgin í kröfu um dómvexti fyrir héraðsdómi 1477
- Gagnáfrýjandi krafðist mánaðarvaxta en til vara ársvaxta. Aðilar deildu ekki um vexti. Mánaðarvextir voru þó ekki dæmdir, þar sem í 1. mgr. 10. gr. vaxtalaga nr. 25/1987 er svo fyrir mælt, að dráttarvextir skuli vera ársvextir 1570

Viðtökudráttur

Viðurkenningardómur

Vinnusamningar

S var stýrimaður á skipi í eigu Í hf. Hann veiktist 3. nóvember 1983 og var frá vinnu til 18. febrúar 1984. Hann fékk greidd laun eins og samningar gera ráð fyrir vegna veikindanna, en hann krafðist þess að fá einnig greidda 19 frídaga, sem til hefðu fallið fyrstu 2 mánuðina, sem hann var frá störfum. Byggði S kröfu-gerð sína á 18. gr., einkum 3. mgr., sjómannalaga nr. 67/1963,

- sbr.1. gr. laga nr. 49/1980, og kjarasamningi Stýrimannafélags Íslands við atvinnurekendur. Með breytingu þeirri á 18. gr. sjómannalaga, sem gerð var með lögum nr. 49/1980, var kveðið svo á, að verði skipverji óvinnufær vegna sjúkdóms eða meiðsla, sem hann verður fyrir meðan á ráðningartíma stendur, skuli hann eigi missa neins í af launum sínum í hverju sem þau séu greidd. Talið var, að frídagar samkvæmt 8. kafla kjarasamnings stýrimanna teljist til launa samkvæmt 3. mgr. 18. gr. sjómannalaga, og var fallist á kröfur S 75
- Ö var stýrimaður á skipi í eigu H hf. Honum var sagt upp störfum með ábyrgðarbréfi, dagsettu 29. nóvember 1985, og var bú H hf. tekið til gjaldþrotaskipta 6. desember s.á. Var við það miðað, að Ö hefði fengið vitneskju um uppsögnina 6. desember. Ö fékk greidd laun frá H hf. til enda desembermánaðar 1985. Ö krafðist greiðslu launa í uppsagnarfresti frá 1. janúar 1986 til 1. apríl s.á. Uppsagnarfrestur átti að fara eftir 2. mgr. 9. gr. sjómannalaga nr. 35/1985. Talið var, að uppsagnarfresti gagnvart Ö og ráðningartíma hans hefði lokið hinn 6. mars 1986, og að ráðningarsamningi Ö hefði verið löglega sagt upp af H hf. Var krafa Ö um laun frá 1. janúar til 6. mars 1986 viðurkennd sem forgangskrafa í þrotabú H hf. 518
- U hóf störf hjá V 17. september 1984 sem hárskerasveinn. V sagði U fyrirvaralaust upp starfi 5. janúar 1985, og höfðaði U mál gegn V til greiðslu skaðabóta. U hélt því fram, að uppsögnin hefði verið tilefnislaus og ólögmæt, því að hin raunverulega ástæða uppsagnarinnar hefði verið sú, að U gekk með barni og átti von á sér 22. maí 1985. V hélt því fram, að U hefði ítrekað brotið fyrirmæli um vinnutilhögun og starfsskyldur. Hefði hann ítrekað áminnt hana, en hún ekki sinnt áminningum og leiðbeiningum. — Til þess að uppsögn geti talist lögmæt gagnvart þungaðri konu þurfa gildar og knýjandi ástæður að vera fyrir hendi samkvæmt 9. mgr. 16. gr. laga nr. 67/1971, sbr. 1. gr. laga nr. 97/1980. V þótti ekki hafa sannað, að forsendur uppsagnar U úr starfi hefðu verið gildar og knýjandi, og voru U dæmdar bætur úr hendi V vegna ólögmætrar uppsagnar úr starfi frá þeim tíma, er henni var sagt upp starfi fram til þess tíma að hún eignaðist rétt á töku fæðingarorlofs .. 578
- K hóf störf sem framkvæmdastjóri hjá N hf. hinn 9. apríl 1985. Hann lét af störfum þar hinn 10. júní sama ár. Ráðningarsamningur K var munnlegur og reis ágreiningur um efni hans. K tókst ekki að sanna, að samið hefði verið um hærri laun en hann fékk greidd og veitti fyrirvaralaust viðtöku. N hf. tókst ekki að sanna, að K hefði samið um að vinna yfirvinnu án þess að fá greitt fyrir hana 772
- Sjá sjómannalög 814, 943
- K hóf vinnu í söluturni J í marsmánuði 1983. Ekki var gerður skrif-

legur ráðningarsamningur. K vann hjá J í rúma 12 mánuði, en á því tímabili var K í launalausum leyfi í 61 dag. K hélt því fram, að J hefði vísað henni úr starfi í lok mars 1984 vegna deilna um launakjör. J mótmælti því og kvað K hafa hætt störfum af heimilisástæðum hennar sjálfrar. K höfðaði mál gegn J og krafðist skaðabóta sem jafngiltu launum í þriggja mánaða uppsagnarfresti. K gaf aðilaskýrslu utan réttar en kom ekki fyrir dóm. Ósannað var talið, að K hefði verið vísað úr starfi, og var J sýknaður

1360

Vinnuslys. Sjá skaðabætur.

Vitnaskylda

Vitni

Vítur. Sjá og réttarfarsvítur.

Víxlar. Víxilmál.

Samkomulag varð milli A hf. og M hf. um að A hf. tæki til sín vélar, sem M hf. hafði keypt, og reyndi að selja þær, og samþykkti A hf., að beiðni M hf., tryggingarvixil fyrir söluverðinu með gjalddaga við sýningu á árinu 1980. Vélnar seldust ekki og M hf. krafði A hf. um greiðslu andvirðis tryggingarvixilsins. Með dómi bæjarþings Reykjavíkur 23. október 1981 var A hf. dæmdur í víxilmáli til þess að greiða M hf. fjárhæð tryggingarvixilsins, auk dráttarvaxta og kostnaðar. Greiddi A hf. þessa fjárhæð 4. desember 1981 með fyrirvara um endurheimtu fjárlins í sérstöku dómsmáli, sbr. 2. mgr. 209. gr. laga nr. 85/1936. A hf. höfðaði síðan skaðabótamál á hendur M hf. Hæstiréttur taldi ekkert vera í gögnum málsins, sem sýndi, að A hf. hefði gefið beint loforð um að greiða M hf. þá fjárhæð, sem A hf. var dæmdur til að greiða með bæjarþingsdómnum. Þegar það var virt, að M hf. átti ekki kröfu til þess að lögum, að A hf. skuldbindi sig til greiðslu og að í samþykki tryggingarvixils felst ekki ótvírætt greiðsluloforð, var ekki talið nægilega fram komið, að A hf. hefði orðið skuldbundinn til hinnar umdeildu greiðslu með gerðum, sem lagðar verði að jöfnu við orðað loforð. Var M hf. því dæmdur til að greiða A hf. það tjón, sem hann varð fyrir, er hann greiddi dómskulдина eftir dómi bæjarþings Reykjavíkur frá 23. október 1981

142

Vörslusvipting

G lét gera lögtak hjá B hf. í október 1982 til tryggingar opinberum gjöldum. Tekinn var lögtaki einn lyftari. Aftur var gert lögtak hjá B hf. í október 1984 og þá gert lögtak í nokkrum lausafármunum, m.a. einum lyftara, sem var sama tækið og tekið var lögtaki haustið 1982. Í júní 1985 var tekið fyrir í fôgetarétti beiðni G um að hinn lögtekni lyftari yrði tekinn úr umráðum

B hf. á grundvelli lögtaksins í október 1982. Í febrúar 1986 var lyftarinn tekinn úr umráðum B hf. og fluttur í geymslu f.h. G. Samkvæmt beiðni G var lyftarinn seldur á uppboði í júní 1986. B hf. var úrskurðað gjaldþrota í maí 1986, og krafðist bústjórnin, að uppboðsandvirði lyftarans yrði látið ganga til þrotabúsins. Uppboðsréttur taldi, að lögtak það er fram fór hjá B hf. hefði verið fullnustugerð, sem væri bindandi milli aðila þess samkvæmt 1. mgr. 50. gr. aðfararlaga nr. 19/1887, sbr. 7. gr. lögtakslaga nr. 29/1885, og úrskurðaði að uppboðsandvirðið greiddist G. Protabú B hf. áfrýjaði til Hæstaréttar, sem taldi að ekki mætti jafna lögtaki svo til fjárnáms, að 2. mgr. 50. gr. aðfararlaga tæki til þess, og staðfesti niðurstöðu uppboðsréttar, en málskostnaður féll niður

507

Vörumerki

Í janúar 1978 var firmanafnið Bjallan hf. skráð í hlutafélagaskrá. Tilgangur félagsins var bókaútgáfa, og tók hlutafélagið yfir starfsemi Bjöllumnar sf., sem starfrækt hafði verið árum saman. Hekla hf. lét skrá vörumerkið Bílasalan Bjallan í vörumerkjaskrá í maí 1985. Talið var, að Bjallan hf. hefði með skráningu heitisins í firmaskrá öðlast lögverndaðan rétt, og þótti skráning á vörumerkinu „Bílasalan Bjallan“ brjóta í bága við þann rétt

1349

Þingbækur

Þinghöld

Þinglýsing

Með samningi í janúar 1956 keypti varnarmáladeild utanríkisráðuneytisins vegna ríkissjóðs land úr svæði, sem heyrði til jarða í Ytri-Njarðvíkurhverfi (L). Í samningnum sagði m.a., að ef kaupandi vildi selja eða afhenda eitthvað af landinu, þá ættu eigendur þeirra jarða, er landið var selt frá, sameiginlega forkaupsrétt að því landi. Í júlí 1987 var undirritaður leigusamningur milli varnarmálaskrifstofu og N-kaupstaðar, þar sem framangreint land var leigt kaupstaðnum til 75 ára. Áður hafði L verið boðið að kaupa landið á 655.000,00 krónur hvern hektara, en hafði hafnað því. N-kaupstaður óskaði þinglýsingar leigusamningsins, en L mótmæltu því. Þinglýsingardómarinn synjaði um þinglýsingu. Í dómi Hæstaréttar sagði, að ágreiningur aðila um það, hvort forkaupsréttarákvæði í samningnum frá 1956 yrði virkt vegna leigusamningsins, sem gerður var í júlí 1987, sætti ekki úrlausn þinglýsingardómara. Þar sem N-kaupstaður fékk eftir leigusamningnum réttindi frá aðila, sem átti þinglýstan eignarrétt yfir leigulandinu, bar að taka til greina kröfuna um þinglýsingu leigusamningsins, enda breyttist hugsanlegur efnisréttur L ekki við þá ráðstöfun, sbr. 1. mgr.

29. gr. þinglýsingarlaga nr. 39/1978, og úrræði voru tiltæk til að koma í veg fyrir að þinglýsingarreglur leiddu til réttarskerðingar síðar, sbr. 3. mgr. 7. gr. og 2. mgr. 27. gr. laganna. Var krafa N-kaupstaðar um þinglýsingu leigusamningsins tekin til greina	203
H, J og R kærðu til Hæstaréttar synjun þinglýsingardómarans í Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu á þinglýsingu á afsali, sem H gaf út til J og R. H, sem sat í óskiptu búi eftir eiginmann sinn, seldi og afsalaði systkinum eiginmanns síns jarðeignum dánar- og félagsbúsins í Snæfellsnes- og Hnappadalssýslu. Kaupendurnir keyptu eignirnar á grundvelli forkaupsréttar, sem stofnaður var þeim til handa af föður þeirra 1953 og 1955, en á þeim tíma höfðu ekki tekið gildi lagaákvæði um forkaupsrétt sveitarstjórna við sölu jarða milli systkina. Þinglýsingardómarinn neitaði að þinglýsa skjalinu nema fyrir lægi höfnun forkaupsréttar og samþykki jarðanefndar og sveitarstjórnar á sölunni. Hæstiréttur taldi, að afsal það, sem um var að ræða, væri um fasteignir, sem jarðalög nr. 65/1976 tækju til. Eins og málið lá fyrir þinglýsingardómaranum, var honum ekki heimilt að þinglýsa afsalinu vegna ákvæðis 9. gr. laganna. Um ágreining þann um gildi ákvæðisins yrði ekki skorið í þinglýsingarmáli	381
G hf. seldi bifreið í september 1984 og var kaupverðið greitt með víxlum og skuldabréfi, hvort tveggja tryggt með veði í bifreiðinni. Tryggingabréfið með víxlunum og skuldabréfið voru útgefin 21. september 1984 og árituð um móttöku til þinglýsingar 8. nóvember 1984. Í febrúar 1987 var bifreiðin seld á opinberu uppboði og slegin hæstbjóðanda, G hf. S krafðist þess, að fjárnámssgerð hans frá 23. nóvember 1984 og móttækin til þinglýsingar 3. desember 1984 hefði forgangsrétt til uppboðsandvirðisins. Samkvæmt 4. mgr. 43. gr. þinglýsingarlaga nr. 39/1978, sbr. 1. mgr. 48. gr. sömu laga, hafði G hf. fjórar vikur til þinglýsingar veðskjala þeirra, sem um getur í málinu, frá útgáfudegi þeirra 21. september 1984 að telja. Verkfall Bandalags starfsmanna ríkis og bæja hófst 4. október 1984 og hafði veðskjölum þá ekki verið þinglýst. Verkfallið stóð til 30. október sama ár. Óumdeilt var, að skjölin voru móttækin til þinglýsingar 8. nóvember 1984, þ.e. á sjöunda vinnudegi eftir lok verkfallsins. Samkvæmt vottorði embættis bæjarfógetans í Hafnarfirði, Garðakaupstað og á Seltjarnarnesi og sýslumanns í Kjósarsýslu var ekki tekið á móti skjölum til þinglýsingar í verkfalli B.S.R.B. Skjölunum var af hálfu G hf. þinglýst innan hæfilegs tíma frá lokum verkfallsins, og var kröfu S því hafnað	619
Sama sakarefni	625
Sjá úthlutun uppboðsandvirðis	1152

Þingsókn í Hæstarétti

Við þingfestingu máls í Hæstarétti 1. febrúar 1988 var ekki sótt þing af hálfu stefndu. Er málið kom fyrir 2. mars 1988 létu stefndu sækja þing og óskuðu að koma að vörnum. Því var mótmælt af hálfu áfrýjanda. Þar sem talið var, að miklir hagsmunir væru í húfi fyrir stefndu að halda uppi vörnum í málinu, þótti rétt, með vísan til 2. mgr. 40. gr. laga nr. 75/1973, að heimila þeim það	385
--	-----

Þjófnaður

A var dæmdur fyrir líkamsárás og þjófnað frá systur sinni. Refsing var 7 mánaða fangelsi skilorðsbundið. Sjá líkamsárás	207
G dæmdur í 3 mánaða fangelsi fyrir að stela myndsegulbandi og myndlykli	571
Á var dæmdur fyrir mjög mörg þjófnaðarbrot og fjárdrátt í 15 mánaða fangelsi	651
S var dæmdur í 10 mánaða fangelsi fyrir tvö þjófnaðarbrot. Hann hafði áður hlotið marga skilorðsdóma	797
S var dæmdur fyrir að brjótast inn í bílasölu og stela þaðan ýmsum hlutum, svo og fyrir að aka bifreið undir áhrifum áfengis. Hlaut hann 4 mánaða fangelsi	1027
G var dæmdur fyrir að stela vasaúri og útvarpstæki úr íbúð, stela jakka og bol af þvottasnúru, stela straujárnri á bæ einum og fyrir að stela úri í verslun. Hlaut hann tveggja mánaða skilorðsbundið fangelsi fyrir	1202
V var dæmdur fyrir að brjótast inn í grænmetisgeymslu og stela 125 kílóum af kartöflum og einhverju af hvítkáli. Hann var dæmdur í 3 mánaða fangelsi, en hann hafði áður hlotið 13 dóma vegna auðgunarbrot	1281
SH og SI voru m.a. dæmdir fyrir að stela skráningarmerkjum af bifreið, auk fjölda annarra brota	1485
E var m.a. dæmdur fyrir mörg þjófnaðarbrot, en einnig manndráp og skjalafals	1583

Þrotabú. Sjá skiptamál og gjaldþrotalög.

Ærumeiðingar

X höfðaði einkarefsimál gegn Y og byggði málatilbúnað sinn á því, að Y hefði meitt æru hennar með því að þröngva henni til holdlegs samræðis á heimili hennar. Mál þetta hafði verið rannsakað af Rannsóknarlögreglu ríkisins, en ríkissaksóknari krafðist ekki frekari aðgerða í málinu af ákærvaldsins hálfu. Héraðsdómur taldi, að Y hefði með athöfnum sínum brotið gegn frelsi X og vanvirt hana kynferðislega. Hefðu athafnir hans verið til þess fallnar að skerða sjálfsímynd X og þóttu þannig brýnt brot gegn 234. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Hæstiréttur taldi

ósannað, að athafnir Y vörðuðu við 234., 235. eð 1. mgr. 236.
gr. almennra hegningarlaga, og var Y sýknaður. Sératkvæði

Bls.

372

Ökuhraði

Ökuleyfissvipting

Sjá 41, 346, 491, 496, 547, 720, 779, 794, 938, 949, 1027, 1127,
1189, 1231, 1485, 1495, 1527

Ölvun. Sjá áfengislög, umferðarlög.

Örorkubætur. Sjá skaðabætur.

Öryggisgæsla

VI. YFIRLIT

1. <i>Einkamál:</i>		
a. Áfrýjunarmál, dæmd	119	
b. Kærumál, dæmd	37	
c. Útivistardómar	22	
d. Hafin mál	3	
e. Úrskurðir	2	183
2. <i>Opinber mál:</i>		
a. Áfrýjunarmál, dæmd	53	
b. Kærumál, dæmd	34	87
		270
3. Mál dæmd af þremur hæstaréttardómurum	168	
Mál dæmd af fimm hæstaréttardómurum	101	
Mál dæmd af sjö hæstaréttardómurum	1	270
4. Mál dæmd með varadómara	29	

LEIÐRÉTTINGAR

við Hæstaréttardóma 1988

LIX. bindi

Bls.	10	6. l.a.o.	1985, les 1885
—	13	4. l.a.n.	74, 1974, les 19, 1940
—	25	15. l.a.o.	greininni, les greininni
—	45	14. l.a.o.	ágúst, les mars
—	75		Benedikt Sveinsson hrl. var lögmaður áfrýjanda í málinu nr. 202/1986 og Skúli Pálsson hrl. var lögmaður stefnda.
—	91	14. l.a.n.	áfrýjandi, les stefndi
—	92	18. l.a.n.	áfrýjandi, les stefndi
—	92	14. l.a.n.	áfrýjandi, les stefndi
—	324	11. l.a.n.	vantar orðin “og gagnsök”
—	385	14. l.a.n.	háflu, les hálfu
—	440	17. l.a.n.	nr. 16, 1916, les nr. 16, 1986
—	479	2. l.a.o.	4. gr., les 54. gr.
—	514	17. l.a.n.	nr. 735/1981, les nr. 75/1981
—	573	7. l.a.o.	mars, les apríl
—	617	1. l.a.n.	lögmannsgjörð, les lögbannsgjörð
—	680	19. l.a.o.	nóvember, les september
—	685	16. l.a.n.	jaraðabók, les jarðabók
—	693	7. l.a.o.	Sæmundsdóttir, les Guðlaugsdóttir
—	721	4. l.a.n.	Áfrýjandi í stað Ákærði
—	722	10. l.a.o.	nr. 51, 1976, les nr. 54, 1976
—	754	8. l.a.o.	Ingi, les Ingvi
—	754	9. l.a.o.	Sakaskipting, les Sakarskipting
—	771	6. l.a.n.	mgr. laga, les mgr. 67. gr. laga
—	784	13. l.a.n.	nr. 316, 1977, les nr. 318, 1977
—	833	11. l.a.o.	3. maí 1972, les 3. maí 1982
—	947	11. l.a.o.	35/1987, les 35/1985
—	1011	19. l.a.n.	Hilmar, les Heimir
—	1016	1. l.a.o.	ákveið, les ákveiðið
—	1020	1. l.a.n.	1. mgr. laga, les 1. mgr. 67. gr. laga
—	1034	12. l.a.o.	vantar nafn lögmanns stefnda, Þórólfs K. Beck, hrl.
—	1088	7. l.a.o.	vantar stikkorð: Kærumál. Greiðslustöðvun felld úr gildi.
—	1098	10. l.a.n.	nr. 19/1974, les nr. 19/1964
—	1145	18. l.a.o.	húsfélög, les fjölbýlishús
—	1167	7. l.a.n.	14. september, les 24. september
—	1173	15. l.a.n.	nr. 95/1887. les nr. 18/1887

- 1173 14. l.a.n. nr. 95, les nr. 95/1947
- 1213 5. l.a.n. nr. 76/1936, les nr. 7/1936
- 1347 16. l.a.o. l. 42/1902, les. l. 42/1903
- 1367 7. l.a.n. nr. 25/1973, les. nr. 75/1973
- 1428 17. l.a.n. nr. 75/1936, les nr. 7/1936
- 1445 7. l.a.o. 1972, les 1977
- 1453 13. l.a.n. fasteigakaup, les fasteignakaup
- 1475 2. l.a.o. nr. 384/1987, les nr. 384/1988
- 1527 1. l.a.n. Áfrýjandi, les Ákærði
- 1661 2. l.a.o. Hafskips, les Hafskips hf.
- 1669 1. l.a.n. nr. 46/1976, les nr. 46/1977
- 1688 4. l.a.n. 4. mgr., les 4. gr.

Á blaðsíðu 772 í dómasafni í málinu nr. 267/1986 hefur dómsorð héraðs-dóms fallið niður.

Á blaðsíðu 1532 í dómasafni í málinu nr. 239/1987 hefur héraðsdómurinn fallið niður. Er hann birtur í heild sinni hér að neðan:

„Dómur bæjarþings Reykjavíkur 17. júlí 1987.“

Mál þetta, sem var dómtekið 25. júní sl., hefur Sigurður Ármann Sigurjóns-son, (nnr. 7900-4502) bifreiðastjóri, Hvassaleiti 16, Reykjavík, höfðað á hendur umsjónarnefnd leigubifreiða og samgönguráðherra og til réttargæslu lögreglustjórana í Reykjavík.

Stefna var birt fyrir Ríkharði Björgvinssyni formanni, f.h. umsjónar-nefndarinnar, 9. september 1986 og fyrir réttargæslustefnda 10. s.m. Af hálfu samgönguráðherra hefur verið mætt án stefnubirtingar.

Málavextir:

Með bréfi dags. 23. október 1984 tilkynntu úthlutunarmenn atvinnuleyfa stefnanda að ákveðið hefði verið að veita honum atvinnuleyfi samkvæmt reglugerð um takmörkun leigubifreiða í Reykjavík. Í bréfinu segir svo orðrätt:

„Jafnframt skal athygli vakin á, að þér verðið að skuldbinda yður til að hafa akstur bifreiðar yðar að fullu starfi, gerast meðlimur í bifreiðastjóra-félaginu Frami, Reykjavík, og vera búsettur í Reykjavík, Kópavogi eða Seltjarnarnesi.“

Þann 24. október 1984 undirritaði stefnandi yfirlýsingu þar sem segir svo m.a. „Jafnframt skuldbind ég mig til að fara í öllu samkvæmt ákvæðum tilgreindrar reglugerðar eins og hún er nú og eins og hún verður á hverjum tíma, og er mér ljóst að brot á reglugerðinni af minni hálfu getur varðað sviptingu atvinnuleyfisins um stundarsakir eða fyrir fullt og allt.“

Fyrst í stað greiddi stefnandi í Frami mánaðarlega en hætti því í júlímánuði 1985. Ástæður þess kveður hann vera þær að hann hafi ekki viljað vera í félaginu og talið sér það óskýlt.

Samkvæmt 27. gr. félagslaga bifreiðastjórafélagsins Frami er stjórn félagsins heimilt að svípta félagsmann réttindum og setja hann og bifreið hans í

atvinnubann verði vanskil á greiðslu félagsgjalda. Þann 5. febrúar 1986 tilkynnti stjórn félagsins stefnanda, með tilvísun í þetta ákvæði, um afgreiðslubann sem tæki gildi eigi síðar en 10 dögum frá þeim degi ef hann gerði ekki skil.

Þann 14. s.m. ritaði stefnandi félaginu bréf þar sem hann ítrekaði vilja sinn til að vera ekki í félaginu og neitaði að greiða félagsgjöld með vísan í ákvæði stjórnarskrár um félagafrlsi og áskildi sér bæt看 úr hendi félagsins. Þann 26. maí 1986 óskaði stjórn Framma eftir því við umsjónarmenn leigubifreiða að atvinnuleyfi stefnanda yrði innkallað. Þann 30. júní 1986 var atvinnuleyfi stefnanda síðan afturkallað þar sem hann hefði ekki greitt félagsgjöld, enda einnig hvatt til og/eða látið viðgangast sem ráðamaður bifreiðastöðvar Steindórs að fólki væri ekið gegn gjaldi í sendibifreiðum, enda hefðu bifreiðastjórar þeirra ekki öðlast atvinnuleyfi sem leigubifreiðastjórar. Innköllunin tók gildi frá og með 1. júlí 1986, en þann dag kærði stefnandi ákvörðun nefndarinnar til ráðuneytisins sem staðfesti ákvörðun nefndarinnar þann 17. júlí 1986. Þann 14. sama mánaðar hafði lögreglan stöðvað stefnanda í akstri, og þann 1. ágúst 1986 voru merki sem auðkenna bifreið hans sem leigubifreið fjarlægð.

Dómkröfur:

Á hendur hinni stefndu umsjónarnefnd og samgönguráðherra er gerð sú krafa að felld verði úr gildi með dómi sú ákvörðun umsjónarnefndarinnar sem tilkynnt var stefnanda hinn 30. júní 1986 og staðfest af samgönguráðherra 17. júlí 1986, að svipta hann leyfi til aksturs leigubifreiða til mannflutninga í Reykjavík og nágrenni. Þá verði stefndu dæmdir til að greiða stefnanda málskostnað í málinu in solidum samkvæmt framlögðum málskostnaðarreikningi. Af hálfu hinna stefndu er krafist sýknu og málskostnaðar að mati dómsins, aðallega, en til vara að málskostnaður verði látinn falla niður. Á hendur réttargæslustefnda eru engar kröfur gerðar, og af hans hálfu hefur ekki verið sótt þing í málinu.

Málsástæður:

Málsástæður stefnanda eru í meginatriðum eins og hér segir:

1. Hann telur það fara í bága við 73. gr. stjórnarskrárinnar að skylda menn til aðildar að félögum.
2. Verði ekki fallist á þessa aðalmálsástæðu heldur hann því fram að skylda til aðildar að félögum verði að minnsta kosti að vera ákveðin í settum lögum, en svo sé ekki í því tilviki sem hér um ræðir.
3. Jafnvel þótt báðum hinum fyrri málsástæðum yrði hafnað telur stefnandi að óheimilt hafi verið að svipta hann atvinnuleyfi sökum þess að hann hafði ekki greitt gjöld til stéttarfélags síns; til að sviptingu atvinnuréttinda verði beitt sem viðurlögum við vanskilum á félagsgjaldi þurfi beinnar lagaheimildar við.

4. Stefnandi telur að ákvæði 3. mgr. 2. gr. reglugerðar nr. 293/1985

um takmörkun leigubifreiða í Reykjavík feli í sér óheimilt valdframsal þar sem samgönguráðherra sé í 2. gr. heimilað að takmarka fjölda fólksbifreiða til mannflutninga; gildi þetta því fremur að hér sé um að ræða takmörkun á atvinnufrelsi sem lagaboð þurfi til samkvæmt 69. gr. stjórnarskrárinnar. Bendir stefnandi á að nefnd þessi sé skipuð fulltrúum sem hafi beina hagsmuni af því hvort meiri eða minni takmörkunum verði beitt. Umboðsmaður stefnanda ályktar af þessu að ekki séu nú í gildi neinar ákvarðanir um takmörkun leigubifreiða í Reykjavík, og megi þá hver maður keyra sem hann vill, uppfylli hann önnur skilyrði í lögum.

5. Síðari ástæðu stefndu fyrir leyfissviptingunni telur stefnandi ofríki sem eigi sér enga stoð í lögum.

Af hálfu hinna stefndu er því haldið fram að innköllun atvinnuleyfis stefnanda hafi verið lögmæt þar sem hann hafi brotið gegn þeim skilyrðum sem honum voru sett fyrir að fá að halda atvinnuleyfi sínu. Rökum stefnanda hefur einkum verið andmælt af hálfu hinna stefndu eins og hér segir:

1. Því er haldið fram að í 73. gr. stjórnarskrárinnar felist ekki almennt neikvætt félagafrelsi. Er þessi skoðun bæði byggð á orðalagi ákvæðisins og því að skylduaðild að félögum sé algeng að íslenskum rétti.

2. Því er haldið fram að ákvæði 1. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 293/1985 eigi sér næga lagastoð í 10. gr., sbr. og 2. gr. laga nr. 36/1970.

3. Af hálfu hinna stefndu er lögð áhersla á að það hafi verið skilyrði fyrir því að stefnandi öðlaðist og héldi atvinnuleyfi að hann væri félagi í viðkomandi stéttarfélagi; hann hafi sagt sig úr félaginu og uppfylli þá ekki lengur skilyrði til að halda atvinnuleyfi sínu; samkvæmt þessu hafi verið lögmætt að svipta hann leyfinu vegna vanskila á félagsgjöldum í samræmi við ákvæði félagslaga.

4. Stefndu kveða ráðuneytið hafa ákveðið að takmarka fjölda leigubifreiða á félagssvæði Frama með þeim hætti að áskilja að sérstakt leyfi þurfi til að koma svo heimilt sé að hafa með höndum akstur leigubifreiða og kveða á um almenn skilyrði fyrir að fá að halda slíku leyfi. Því er andmælt að lög nr. 36/1970 eða 69. gr. stjórnarskrárinnar séu því til fyrirstöðu að sett sé á stofn umsjónarnefnd sem falið sé að ákveða fjölda leigubifreiða og á það bent að ákvörðun nefndarinnar megi kæra til ráðuneytisins; jafnvel þótt talið yrði að fjöldi leigubifreiða ætti að vera ákveðinn í sjálfri reglugerðinni leiði misbrestur á því ekki til þeirrar niðurstöðu að þá séu engar takmarkanir í gildi, þar sem enn standi óhaggaður sá áskilnaður samkvæmt reglugerðinni að atvinnuleyfi þurfi til, en það skilyrði uppfylli stefnandi ekki.

5. Varðandi þær sakargiftir á hendur stefnanda að hann hafi látið viðgangast að fólksflutningar færu fram á sendibifreiðum er tekið fram af hálfu hinna stefndu að á leyfishöfum hvíli skylda til að hlýða reglum sem á hverjum tíma gilda um leigubifreiðar; þær reglur hafi stefnandi brotið.

Álit dómsins:

1. Af hálfu stefnanda hefur verið vitnað til 2. mgr. 20. gr. mannréttindayfirlýsingar Sameinuðu þjóðanna þar sem segir: „Engan má neyða til að vera í félagi.“ Í 22. gr. Alþjóðasamnings um borgaraleg og stjórnmálaleg réttindi er kveðið á um rétt manna til að mynda félög með öðrum, þ.á.m. stéttarfélög, til verndar hagsmunum sínum. Í 6. gr. Alþjóðasamnings um efnahagsleg, félagsleg og menningaleg réttindi er kveðið á um rétt manna til að stofna stéttarfélög og gerast félagar í því stéttarfélagi sem þeir velja sér. Í hvorugum samningnum er ákvæði mannréttindayfirlýsingarinnar um félagsnauðung ítrekað. Mannréttindayfirlýsingin er ekki bindandi að þjóðarétti, en alþjóðasamningarnir tveir voru samþykktir á 21. allsherjarþingi Sameinuðu þjóðanna og lagðir fram til undirritunar 19. desember 1966. Þeir hafa verið undirritaðir og fullgiltir af Íslands hálfu, og Ísland er aðili að þeim.

Samkvæmt 2. gr. samþykktar Alþjóðavinnuálfastofnunarinnar um félagafrælsi og verndun þess frá 9. júlí 1948 (sbr. auglýsingu utanríkisráðuneytisins nr. 86/1950) skulu verkamenn og atvinnurekendur hafa rétt til að stofna og ganga í félög að eigin geðþótta. Samkvæmt 2. mgr. 8. gr. má landslögum ekki vera þann veg háttað að þau skerði ákvæði samþykktarinnar, né heldur má framkvæma þau á þann hátt.

Af hálfu stefnanda hefur verið vitnað til 11. gr. samnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis frá 4. nóvember 1950, Mannréttindasáttmála Evrópu, þar sem mönnum er mæltur réttur til að mynda félög með öðrum, þar á meðal að stofna og ganga í stéttarfélög til verndar hagsmunum sínum. Skv. 2. mgr. 11. gr. má ekki setja réttindum þeim sem mönnum eru áskilin í greininni takmörk nema með lögum, og ekki önnur takmörk en þau sem nauðsynleg eru í lýðfrjálsu þjóðfélagi vegna atvika sem nánar eru greind í málsgreininni. Samningur þessi hefur verið fullgiltur af hálfu Íslands, og Ísland hefur viðurkennt lögsögu Mannréttindadómstóls Evrópu og viðurkennt kærurétt einstaklinga eftir 25. gr. sáttmálans, sbr. auglýsingar nr. 11/1954, 58/1958 og 12/1984.

Umboðsmaður stefnanda telur mega túlka ákvæði 11. gr. samningsins svo sem það standi því í vegi að menn séu neyddir til félagsaðildar og að skuldbindingar ríkisins að þjóðarétti hafi áhrif á skýringu íslensku stjórnarskrárinnar.

Að íslenskum rétti verður að telja það almenna líkindareglu varðandi lögskýringar að íslenskar réttarreglur séu í samræmi við skuldbindingar ríkisins að þjóðarétti. Hafi reglum þjóðaréttarins hins vegar ekki verið veitt lagagildi gilda íslensk lög þar sem á milli ber. Hins vegar hefur ekki verið sýnt fram á að nokkurt ósamræmi sé milli ákvæða ofangreindra samþykktar og 73. gr. stjórnarskrár. Þykir bera að fallast á það með umboðsmanni stefndu að skýring á 73. gr. stjórnarskrárinnar eftir orðanna hljóðan leiði

ekki til þeirrar niðurstöðu að félagsaðild stefnanda að bifreiðastjórafélaginu Frami teljist ólöglegt skilyrði fyrir atvinnuleyfi honum til handa. Ekki þykja efni til annarskonar skýringar á ákvæði þessu, þ.á.m. ekki vegna þjóðfélagsþróunar eftir gildistöku ákvæðisins, enda eru þess fjölmörg dæmi að félagsaðild sé skilyrði réttindanautnar, svo sem rakið hefur verið af hálfu stefndu.

2. Samkvæmt 1. gr. laga 36/1970 er bæjarstjórn heimilt, *að fengnum tillögum hlutaðeigandi stéttarfélags fólksbifreiðastjóra*, að ákveða að allar leigubifreiðar skuli hafa afgreiðslu á viðurkenndum bifreiðastöðvum. Samkvæmt 2. gr. s.l. er ráðuneytinu heimilt, *eftir beiðni hlutaðeigandi stéttarfélags fólksbifreiðastjóra*, að takmarka fjölda leigubifreiða. Samkvæmt 8. gr. s.l. er óheimilt að skerða atvinnuréttindi þeirra manna sem eru *fullgildir félagar í hlutaðeigandi stéttarfélagi* og uppfylla önnur nánar tilgreind skilyrði þá er takmörkun hefst. Samkvæmt 10. gr. ber ráðuneytinu að kveða á um nánari framkvæmd laganna, þar á meðal um ráðstöfun leyfa til bifreiðaaaksturs með reglugerð. Skv. 8. gr. reglugerðar nr. 292/1985 er óheimilt að veita bifreiðastjóra atvinnuleyfi nema hann sækji um upptöku í bifreiðastjórafélagið Frami.

Telja verður að í 10. gr. laga 36/1970 felist heimild til handa ráðuneytinu til að setja eðlileg og sanngjörn skilyrði fyrir veitingu atvinnuleyfa, og þegar gætt er ákvæða laganna sem lúta að stéttarfélögum bílstjóra, hlutverki félaganna í því sérstaka skipulagi á leiguakstri sem lögin mæla fyrir um, svo og sögu laga og almennra stjórnvaldsfyrirmæla á þessu sviði, sem umboðsmaður stefndu hefur rakið skilmerkilega, þykir verða að telja að innganga í stéttarfélag bílstjóra sé meðal þeirra skilyrða sem eðlilegt og sanngjarnt verði talið að sett séu í reglugerð fyrir veitingu atvinnuleyfis.

3. Sem félagi í bifreiðastjórafélaginu Frami var stefnandi skuldbundinn til að hlíta samþykktum þess. Í samræmi við ákvæði 27. gr. félagslaganna var stefnandi settur í afgreiðslubann. Sjálfur lýsti stefnandi því yfir við félagsstjórnina að hann vildi ekki vera í félaginu og mundi ekki uppfylla skyldur sínar til félagsaðildar varðandi greiðslu félagsgjalda. Að svo komnu máli uppfyllti stefnandi ekki lengur skilyrði fyrir veitingu atvinnuleyfis, og voru þá ekki efni til að hann héldi atvinnuleyfi sínu lengur.

4. Samkvæmt 69. gr. stjórnarskrár má engin bönd leggja á atvinnufrelsi manna nema almenningsheill krefji, enda þarf lagaboð til. Ákvæði þetta á rót sína að rekja til 51. gr. stjórnarskrár 1874 sem kvað á um afnám allra banda er hamla atvinnuvegunum og jafnrétti manna til atvinnu, væru þau eigi byggð á almannaheill. Ákvæði þetta var tekið beint úr dönsku stjórnarskránni og beindist fyrst og fremst gegn iðngildum. Iðngildi þessi, sem aldrei munu hafa tíðkast hér á landi, áttu rót sína að rekja til sérstaks skipulags á atvinnustarfsemi sem komst á með tilkomu kaupstaða á miðöldum. Skipulag þetta hélst við lýði allan einveldistímamann í lítt breyttri

mynd, en þegar leið að lokum 18. aldar var farið að amast við því út frá sjónarmiðum frjálshyggju þeirrar sem síðan varð að verulegu leyti hugmyndafræðilegur grundvöllur stjórnarskráa ýmissa ríkja og landa, þar á meðal Danmerkur og síðan Íslands. Ákvæðin um atvinnufrelsi byggðust á því sjónarmiði að atvinnugreinafélög, sem veittu félagsmönnum forréttindaaðstöðu í skjóli sérrettinda sem þjónuðu ekki almannahagsmunum, ættu ekki rétt á sér. Samkvæmt þessu má álíta að 69. gr. stjórnarskrár komi ekki síður en 73. gr. til álita varðandi það skipulag á fólksflutningum sem lög 36/1970 miðast við. Úrslitaatriði ákvæðisins er hvort höft þau sem í lögum felast séu sett með almannahæill að leiðarljósi. Í því efni er talið að löggjafarvaldið eigi fullnaðarúrskurð og er þessi skoðun staðfest í hæstaréttardómi 1964:960 þar sem segir: „Almenni löggjafinn hefur metið takmarkanir þær á bifreiðum, sem í máli þessu greinir, til almenningaheilla, og verður ekki haggð við því mati.“ Samkvæmt þessu verður ekki öðruvísi litið á en að þær takmarkanir á atvinnufrelsi sem felast í lögum 36/1970 og settar eru með stoð í þeim lögum séu samþýðanlegar 69. gr. stjórnarskrár.

Samkvæmt 9. gr. reglugerðar nr. 13/1956 skyldu atvinnuleyfi gefin út af tveimur úthlutunarmönnum, og skyldi annar þeirra tilnefndur af stjórn bifreiðastjórafélagsins Hreyfils (nú Frami) en hinn af ráðherra. Samkvæmt 16. gr. var úthlutunarmönnum heimilt að afturkalla atvinnuleyfi, jafnvel fyrir fullt og allt, ef leyfishafi braut alvarlega eða ítrekað gegn ákvæðum reglugerðarinnar. Úrlausn úthlutunarmanna mátti skjóta til ráðuneytis. Þessi ákvæði hafa haldist í aðalatriðum óbreytt í þeim reglugerðum sem gilt hafa síðan. Ákvæði sama efnis og nefnt ákvæði 7. gr. reglugerðar 13/1956 er í 7. gr. núgildandi reglugerðar.

Ákvæði um fjölda úthlutunarmanna og skipum þeirra hafa verið breytileg. Úthlutunarmenn hafa ýmist verið 2 eða 3 fram til gildistöku reglugerðar 293/1985, en þá var þeim fjölgað í 5 og þeir nefndir umsjónarmenn leigubifreiða. Ævinlega hefur bifreiðastjórafélagið Frami átt fulltrúa í nefndinni, og hefur fulltrúi félagsins ýmist verið annar af tveimur eða einn af þrem og hafa fulltrúar hagsmunafélaganna á tímabili farið með meirihluta í nefndinni. Núverandi umsjónarnefnd er skipuð einum fulltrúa tilnefndum af Frami, einum fulltrúa launþega í stétt leigubílstjóra, tveimur tilnefndum af bæjarstjórum á félagssvæði Frami og einum skipuðum af ráðherra án tilnefningar. Verður ekki fallist á það með stefnda að skipan nefndarinnar sé fremur athugaverð sökum þess hvernig hún er skipuð fulltrúum hagsmunaaðila en úthlutunarnefndir eldri reglugerða.

Það verður nú enn að telja meginreglu íslensks stjórnsýsluréttar að framsal ákvörðunarvalds geti yfirleitt ekki átt sér stað nema til þess sé sérstök lagaheimild. Samþykki réttis stjórnvalds eftirá við ákvörðunum sem byggjast á ólögumætu valdframsali virðast almennt ekki ráða bót á valdþurrð.

Meginreglur þessar eru engan veginn undantekningalausar, og hefur gætt sívaxandi hneigðar til að játa stjórnvöldum heimild til valdframsals eftir því sem stjórnsýslukerfið hefur orðið umfangsmeira og flóknara. Frávik frá meginreglunni eru þá fyrst og fremst talin helgast af venju eða ríkri þörf. Af ákvæði 2. gr. stjórnarskrár um þriggriðingningu ríkisvaldsins leiðir að játa verður framkvæmdavaldinu nokkru sjálfræði um skipulag stjórn-sýslunnar. Það viðhorf virðist nú ríkjandi í stjórnsýslu að þar sem hinum æðstu stjórnvöldum, ráðherra og ráðuneyti, er heimilað vald í lögum, megi skýra það ákvæði svo sem heimilt sé að framselja það vald lægra settum stjórnvöldum með reglugerð, nema annað komi ljóslega fram af lögum.

Í lögum nr. 23/1953 og 25/1955 um breyting á þeim lögum voru engin ákvæði um úthlutunarmenn, og síðari lög hafa látið þeirra að engu getið. Lögum um leigubifreiðar hefur oft verið breytt, þau endurútgefin og ný stofnlög sett, án þess að í lögum eða lögskýringagögnum væri að finna nokkuð það sem skilja mætti sem takmörkun á heimild ráðherra til að framselja vald til úthlutunarmanna. Ný lög sem ítrekað hafa án athuga-semnda heimildir ráðherra til takmarkana í reglugerð hafa tekið gildi án þess að jafnframt væru um sinn afnumdar reglugerðir samkvæmt eldri lögum með ákvæðum um úthlutunarmenn og valdsvið þeirra. Þannig var reglu-gerð nr. 202/1959 látin gilda áfram, þrátt fyrir gildistöku laga 36/1970, allt til gildistöku reglugerðar nr. 214/1972, sem sett var samkvæmt þeim lögum. Í 2. gr. laga nr. 23/1953, eins og hún var eftir gildistöku breytinga-laga nr. 25/1955, var svo ákveðið að leyfi til bifreiðaaaksturs mætti einungis ráðstafa *eftir reglugerð*. Þetta orðalag hélst í öllum síðari lögum, allt til þess er lög nr. 36/1970 tóku gildi.

Í refsímáli sem höfðað var gegn bifreiðastjóra fyrir að hafa ekið leigu-bifreið án atvinnuréttinda í tíð laga 40/1957, sbr. lög 29/1958 og reglugerð nr. 202/1959, eftir að úthlutunarmenn höfðu synjað honum um atvinnu-leyfi, var ákærða dæmd refsing án þess að til orða kæmi að úthlutunar-menn hefði brostið vald til að synja leyfisins (hrd 1964:960). Þá hafa gerðir úthlutunarmanna nokkrum sinnum sætt endurskoðun dómstóla í einkamálum án þess að dregið væri í efa að þeir færu réttilega með vald það sem þeim hefur verið falið í reglugerðum, sbr. einkum hrd 1981: 1183.

Í dómi bæjarþings Reykjavíkur frá 16. júlí 1982 segir að úthlutun úthlutunarmanna til tiltekinna aðila 7. nóvember 1973 hafi verið gerð með heimild í reglugerð nr. 214/1972, sem sett hafi verið með heimild í lögum 36/1970. Dómur þessi var staðfestur með dómi Hæstaréttar 11. júlí 1984 (hrd 1984:943) án athugasemda um þetta atriði.

Samkvæmt þessu verður að telja að afstaða löggjafa og dómstóla hafi frá upphafi öll verið á þann veg að ráðherra væri heimilt að skipa sérstaka úthlutunarnefnd sem hefði vald til að svipta leigubílstjóra atvinnuleyfi ef

þeir fullnægðu ekki löglega settum skilyrðum til að halda því. Ekki eru efni til að taka afstöðu til þess í máli þessu hvort valdframsal til úthlutunarmanna á að öðru leyti rétt á sér, og ekki þykir skipta máli hvort þeir eru nefndir úthlutunarmenn eða umsjónarnefnd eða hvort þeir eru fleiri eða færri. Sérstaklega þykir ekki verða á það fallist að ákvæði 2. gr. laga 36/1970 um heimild til að takmarka fjölda fólksbifreiða haggi þessari niðurstöðu.

5. Samkvæmt því sem rakið hefur verið var það nægileg ástæða til að stefnandi yrði sviptur atvinnuleyfi sínu að hann var ekki fullgildur félagi í bifreiðastjórafélaginu Frami, og sýnist þá óþarft að taka afstöðu til síðari sviptingarástæðunnar.

Samkvæmt þessu þykir bera að sýkna stefnda af öllum kröfum stefnanda, en eftir atvikum þykir málskostnaður mega falla niður.

Steingrímur Gautur Kristjánsson borgardómari kvað upp dóm þennan.

D ó m s o r ð:

Stefndu, umsjónarnefnd leigubifreiða og samgönguráðherra, skulu vera sýkn af öllum kröfum stefnanda, Sigurðar Ármanns Sigurjónssonar.

Málskostnaður fellur niður.
